

شهرداری الکترونیکی پیشگام در
الکترونیکی شدن شهر
بررسی نقش و ضرورت شهرداری
الکترونیکی در توسعه پایدار شهری
برنامه ریزی شهری و فناوری اطلاعات و
ارتباطات نظریات و واقعیتها
خیابانزایی ضرورتی ناخواسته
برای پایتخت
قانون تأسیس کتابخانه‌ی عمومی
در تمام شهرها
شهری بر روی داغ‌ترین نقطه‌ی زمین
بازتعریفی به نحوه‌ی ساخت شیب‌راه و
رفع مشکلات دسترسی به ساختمان
برای روانسازی حرکت
هویتی دیرینه برای پایداری
روندها و گرایش‌های توسعه‌ی کالبدی
شهرهای کشور در سالهای ۱۳۶۹-۱۳۸۴

تحریریه

فراخوان ۸۹-۱۳۸۹

اینک که ماهنامه **شهرداریه** در پی فراز و فرودهای بسیار، خود را به آستانه‌های یکصدمین شماره در دوره‌ی جدید نزدیک می‌کند، بر آنست تا سالی شکوفا و پر بار را برای خوانندگان پرشمار خود در سراسر ایران و بویژه در میان خانواده‌ی بزرگ و گسترده‌ی شهرداری‌ها، دانشگاه‌ها و پژوهشکده‌ها، بر برگ برگ ماهنامه تدارک ببیند. از اینرو از شما فرهیختگان و دوستداران ماهنامه می‌خواهیم تا با دیدگاه‌های روشن خود مهمترین مسائل و دشواریهای پیش‌روی شهر و شهروندان را در قالب ۱۶ محور برای ما گسیل نمایید تا ۱۲ محور از پربسامدترین محورهای پیشنهادی را برگزینیم. محورهای گزیده‌ی سال آینده (۸۹) را در شماره‌های بهمن و اسفند **شهرداریه** ببینید و مقاله‌های خود را برپایه‌ی محور دلخواه بنگارید.

با سپاسداری از همه‌ی فرهیختگان
تحریریه‌ی ماهنامه‌ی **شهرداریه**

محور اصلی: شهرداری الکترونیکی

طرح روی جلد مربوط به محور اصلی، امین بیات
عکس پشت جلد: تهران - برج میلاد در شب

- ۱- مطالب مندرج در ماهنامه لزوماً بیانگر دیدگاه های سازمان شهرداری ها و دهیاری ها نیست
- ۲- ماهنامه در ویرایش و تخصص مطالب آزاد است
- ۳- مطالب ارسالی به هیچ وجه بازگردانده نخواهند شد
- ۴- استفاده از مطالب و طرحهای ماهنامه تنها با ذکر مأخذ مجاز است
- ۵- مقالات باید با دیسکت یا لوح فشرده در محیط (فارسی Word XP) همراه باشد

وزارت کشور
سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور
موسسه تخصصی اطلاع رسانی و شهرسازی

صاحبه امتیاز: وزارت کشور - سازمان شهرداری ها و دهیاری ها
مدیر مسئول: حمیدرضا ارشدمنش
زیر نظر: محمدجواد سجادی نواد
همکاران این شماره:
عباس جلالی، عمار دودی، مصطفی رستمخانی،
محمد طولانی، حدیثه کرشاسی
ویراستار: فرحناز بوخت
مدیر هنری: امین بیات
ویراستار: منصوره توانا
چاپ: کامیاب
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه
ناتم: انتشارات سازمان شهرداری ها و دهیاری ها

۶	یادداشت
۶	گزارش اصلی
۶	- شهرداری الکترونیک پیشگام در الکترونیک شدن شهر / مصطفی رستمخانی
۱۰	اندیشه و پژوهش
۱۰	- شکل گیری شهر الکترونیکی در سایه مدیریت مشخص و کارآمد شهرداری ها / مهدی محمدی دیزج
۱۸	- بررسی نقش و ضرورت شهرداری الکترونیکی در توسعه پایدار شهری / عمیدوارش - رسول بابائیان، صدیقه اسلامی
۲۲	- برنامه ریزی شهری و فناوری اطلاعات و ارتباطات نظریات و ابعادهای / کمالیه کهن، ترجمه: رضا مستفاری ملک آبادی
۲۶	مشاور حقوقی / عبدالرضا پورنگ
۲۸	شهرداری ها به روایت اسناد
۲۸	- خیابان زایی، ضرورتی ناخواسته برای پایتخت / عباس جلالی
۳۲	قانون شهر
۳۲	- قانون تأسیس کتابخانه عمومی در تمام شهرها
۳۴	از نگاه شهردار
۳۴	- شهری بر دامنه مالانگوه / مهروش افروز
۳۶	شورا و مشارکت
۳۸	- بررسی و ارائه راهکارهای افزایش بهره‌وری نیروی انسانی در شهرداری ها / سعید محتاجی
۴۰	تجربیات جهانی
۴۰	- سامانه های دولت محلی چندسطحی / مرشید آخوندی
۴۲	- ساختار شهرداری و شورای شهر / شول
۴۴	- شهری بر روی داغ ترين نقطه ی زمین / سوری قلیزاده
۴۶	شهرها و شهرداری های جهان
۴۶	- گرانترین و توانگرترین شهرهای جهان / میکانیل سرداری
۴۹	- تالار شهر / اشتونگارث نمادین از ضرورت شهری و شهر و ندانه / عمار دودی
۵۰	آموزش
۵۰	- نیاز تعریفی به نحو بی ساخت شیبه او رفع مشکلات دستوری به ساختمان برای پروان سازی حرکت / شامه ایروانی
۵۲	فزیده پژوهش
۵۲	- هویتی دیوبند برای پایداری / عباس جلالی
۵۴	گزارش خبری
۵۴	- یاد برداری خروج در گامی بلند به سوی "مدیریت الکترونیکی شهر" / حدیثه کرشاسی
۵۶	- فرهنگسرای معرفت میزبان باقوت بهشت
۵۸	اخبار کوتاه
۵۸	- بهره برداری از مرکز آموزش علمی کاربردی شهرداری تبریز /
۶۰	اطیاف سازمان
۶۰	یک شهر، یک نگاه
۶۲	- ارومیه / تهران / قزوین / ورامین
۶۴	آمار شهر
۶۴	- روندها و گرایش های توسعه ای کالبدی شهرهای کشور در سالهای ۱۳۷۹-۱۳۸۴ / دانی جلالی
۶۶	واژگان شهری / عمران کبعلی پور
۶۸	معرفی پایگاه / شبکه / محمد طولانی
۷۰	تازه های نشر
۷۰	- کاسی نو در پهنای حاشیه نشینی / عباس جلالی

یادداشت

→ حمیدرضا ارشدمنشی

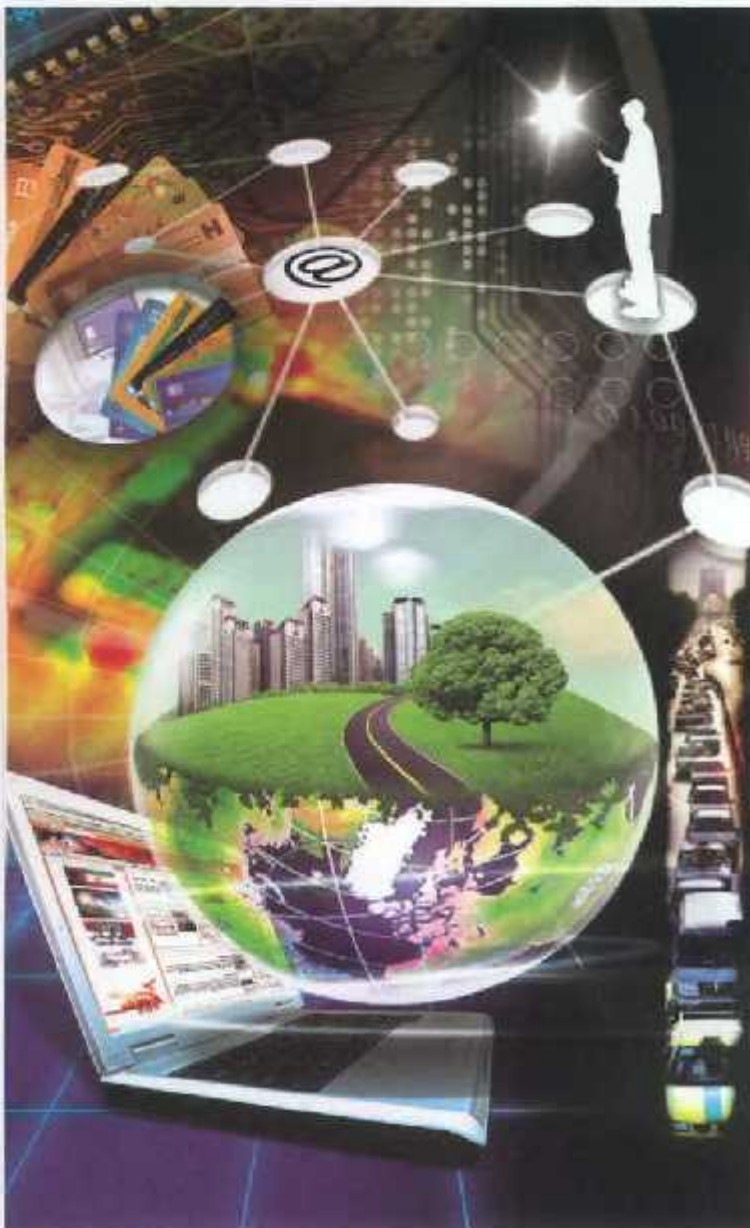
“در ادبیات امروزی، اداره‌ی شهر بر اساس امکانات نوین دیجیتالی را شهر الکترونیک می‌نامند. به دیگر سخن، شهر الکترونیک عبارت است از شهری که اداره‌ی امور شهروندان شامل خدمات و سرویس‌های دولتی و سازمان‌های بخش خصوصی به صورت برخط (online)، لحظه به لحظه و بطور شبانه‌روزی، در هفت روز هفته با کیفیت و شریب‌امنی بالا، با استفاده از ابزار فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) و کاربردهای آن انجام می‌شود. به عبارت دیگر می‌توان گفت در شهر الکترونیک تمام خدمات موردنیاز ساکنان از طریق شبکه‌های اطلاع‌رسانی تأمین می‌شود. به این ترتیب دیگر نیازی به حرکت فیزیکی شهروندان برای دسترسی به خدمات دولتی و نهادهای خصوصی نیست. در این شهر اداره‌های دیجیتالی جایگزین ادارات فیزیکی می‌شوند و سازمان‌ها و دستگاه‌هایی همچون شهرداری، تریبی عمومی، سازمان آب و برق و... بیشتر خدمات خود را بصورت مجازی و با استفاده از امکاناتی که ICT در اختیار آنان قرار می‌دهد، به مشتریان و مشتریان خود ارائه می‌دهند. در شهر الکترونیک علاوه بر اینکه شهروندان در شهر مجازی و در وزارتخانه‌ها و سازمان‌های الکترونیک حرکت می‌کنند، می‌توانند خدمات جاری خود را همچون خریدهای روزمره از طریق شبکه انجام دهند. البته باید به این نکته توجه کرد که شهر الکترونیک، یک شهر واقعی است، که دارای شهروندان، اداره‌ها، سازمان‌های مختلف و... است که در آن فقط ارتباطات و برخی برومکنش‌های اجتماعی و تأمین برخی از نیازها روزمره از طریق اینترنت صورت می‌گیرد. شهر الکترونیک دسترسی الکترونیک شهروندان به شهرداری، ادارات دولتی، دستگاه‌های اقتصادی و همه خدمات فرهنگی و بهداشتی شهری به صورت شبانه‌روزی را تأمین‌کننده و امن می‌کند. این شهر از بستر پیشرفته اطلاعات مخابراتی برخوردار است، به گونه‌ای که می‌توان از طریق رایانه یا خانه‌ها، مدرسه و ادارات... ارتباط برقرار کرد.”

این تصویری اولیه از شهر الکترونیک می‌باشد، با نگاهی عمیق و اعتقاد به بحث “مدیریت واحد شهری” پراختی می‌توان جایگاه ویژه شهرداری الکترونیک را در شهر الکترونیک مشاهده کرد. حل معضل آمد و شد و ترابری درون شهری به عنوان یکی از وظایف مدیریت شهری و ارتباط گسترده و فشرده با تحقق شهر الکترونیک گویای نیاز به پیشگامی شهرداری الکترونیک در مسیر دولت و شهر الکترونیک می‌باشد. وجود نسبی زیرساخت و بستر مناسب یعنی در دستیابی به شهر الکترونیک و سهم عمده‌ی شهرداری در این شهر، لزوم تسریع در دسترسی به شهرداری الکترونیک را صد چندان می‌نماید. در عصر سرعت و اطلاعات، ایجاد “شهرهای هوشمند” یکی از مهمترین اهداف فناوری اطلاعات است که شهرداری‌ها نقش عمده و گسترده‌ای در تحقق آن دارند. گاست از سفرهای درون شهری و نظارت بر ترابری شهرها با استفاده از سیستم‌های ترابری هوشمند (ITS)، سامانه‌های موقعیت‌یاب ماهواره‌ای (GPS) و... به عنوان یکی از بارزترین مشکلات شهرها تنها با تحقق شهرداری الکترونیک امکانپذیر خواهد بود. روش‌های سنتی هر چند به شکل مدرن یا ساختگویی نیازهای امروز جامعه نیست و این تنها یکی از حوزه‌های اجرایی شهرداری‌هاست که تصویری مطلوب از شهر آینده‌ال هر روی ما می‌نشانند. آسایش و آرامش شهروندان و حفظی کمتر از دلایل اصلی نیاز به دستیابی به شهر و شهرداری الکترونیک است. توجه به اهمیت زیرساخت‌ها، نگاه حاکم در دستیابی به شهر الکترونیک دوری از سامانه‌ها و دستگاه‌های جزیره‌ای موجود و یکپارچه‌سازی و هماهنگی در تعریف مشترک و زبان هم‌فهم، فرهنگ‌سازی خاص شهر الکترونیک را می‌طلبد تا طرح جامع گردش اطلاعات به شکل صحیح در جامعه به‌گونه‌ای در خور و سودمند مرحله اجرا برسد.

به یقین شهرداری الکترونیک در شهر و در مقیاسی فراتر دولت الکترونیک مفهوم واقعی و جایگاه اصلی خود را یافته و اجرایش خواهد بود. ضرورت وجود یک شبکه نیرومند ملی و امکان ارتباط با دیگر نقاط از نمازهای اولیه این شکل از فعالیت می‌باشد.

شهرداری الکترونیکی پیشگام در الکترونیکی شدن شهر

* مصطفی رستمخانی

گسترش شهرها و همراه با آن گسترش در همه رخدادهای شهری چون ترابری، اداره‌ی مدیریتی شهر، بنیادها و سازمانها پهنی دیوانسالاری را هر دم بیشتر می‌گستراند به گونه‌ای که این گسترش به شیوه‌ای مساعدی بر پیچیدگی‌ها می‌افزاید و شهروندان را در درون شبکه‌های ترابری و ساختمانهای اداری گرفتار و سرگردان می‌کند. هزینه‌های پولی و زمانی چنین فرایندی برای تک‌تک شهروندان بسیار گران تمام می‌شود. پیامدهای ناخوشایندی چون آلودگی هوای شهر و دیگر آلودگی‌ها، صوتی و دیداری بر وخامت اوضاع روحی شهروندان دامن می‌زند که بحرانیهای شهری پیامد این ماجراست.

ماشینی شدن ابزارهای دیوانسالاری ذخیره‌های زمانی خوبی را پدید می‌دهد. پیشرفت ابزارهای الکترونیکی در زمانی نه چندان دور سودمندیهای این دنیای نو را خیلی زود آشکار ساخت. و توانست این سودمندیها را در رخدادهای گوناگون نشان دهد که بیش و مؤثر تر از همه، کاهش سفرهای درون شهری بود. چیزی که امروز شهرهای بزرگ و کلانشهرها را در جنبه‌ی خود نگاهداشته است.

از آنجا که شهرداری بنیاد اداره‌کننده‌ی شهر در کشورهای پیشرفته شمرده می‌شود، الکترونیکی کردن آن همواره در اولویت بوده است. ... این مسأله برای کشور ما فایده‌های بسیاری را در بر خواهد داشت. هر چند شهرداری الکترونیکی بدون شهری الکترونیکی نمی‌تواند کارآمدی لازم را داشته باشد. برای گشایش گفتگو در این باره ماهنامه میزگردی مقدماتی را با حضور تنی چند برگزار کرد که می‌خوانیم:

سولیا در باره شهرداری الکترونیکی و ارتباط آن با شهر الکترونیکی از دید کاری خودتان توضیح دهید.

بخششی: این بحث خیلی وقت است در دنیا شروع شده و اگر ما بخواهیم نسخه‌ی کمی شده‌ی آن را در ایران پیاده کنیم قطعاً یا به جواب نمی‌رسیم و یا اگر برسیم مشکلات خاص خودش را دارد و حتماً می‌باید محدودیتها و شرایط جامعه‌ی ایرانی را در نظر داشته باشیم. تقریباً هشت سال است که مجموعه‌ی ما وارد بحث نرم‌افزار شده و

با توجه به راهبرد نرم‌افزاری، دیدگاه‌هایی همچون « چگونه می‌توان عفافیم را عملیاتی کرد؟ » را داشتند. با توجه به تجربه تخصص و اشراف به نرم‌افزار، تصمیم بر آن شد تا نسخه‌ی ایرانی نرم‌افزار را تهیه کنیم. و با توجه به سلیقه‌ها و محدودیت‌ها و این که در ایران کاربران اینترنت (کاربران سازمان‌ها) و نظریه‌کنندگان این سرویس‌ها از دیدگاه تخصص، خیلی متفاوتند، نرم‌افزاری تهیه شد تا مطالبات را به شیوه‌ی ایرانی پیاده‌سازی کرده و بتواند محتوای مطلوب را ارائه کند. در واقع این فناوری را در خدمت کشور بیاورد.

هدف این بوده که کار گزار حذف شده و درگاه نقش واسطه را میان شهروند و شهرداری بازی کند، بدون این که شهروند حضور فیزیکی داشته باشد.

یکی از سازمان‌هایی که می‌توانست از این فناوری خوب استفاده کند، شهرداری بود. زیرا این سازمان بیشترین تماس را با جامعه دارد. خواه ناخواه یکی از مشتریان خوب ما شهرداری‌ها شدند و به سوی شهرداری از «درگاه / پورتال» بر آمدند. این کار باعث شد، رویکرد هم بیشتر به سوی کاربری شهرداری‌ها، شهروند الکترونیکی و شهرداری‌های الکترونیکی کشیده شود. از دیدگاه ما پیوسته میان شهروند الکترونیکی و شهرداری الکترونیکی وجود دارد. این دو در کنار یکدیگر شهر الکترونیکی را خواهند ساخت. رویکرد ما در بحث شهرداری الکترونیکی بیشتر دادن خدمات است، ما این خدمات را از راه خدمات الکترونیکی تقسیم‌بندی می‌کنیم. خوشبختانه خیلی از کارها در شهرداری و سازمان‌ها از راه نرم‌افزارها انجام می‌شود. در حال حاضر شهروند وقتی وارد شهرداری شد و درخواستش را برای کار گزار بیان کرد، از اینجا به بعد وارد چرخه‌ی نرم‌افزاری می‌شود. هدف ما این بود که کار گزار حذف شده و درگاه نقش واسطه را میان شهروند و شهرداری بازی کند، بدون این که شهروند حضور فیزیکی داشته باشد. چرخه‌ی عملیاتی درخواست‌ها و خدمات شهرداری‌ها از راه الکترونیکی، شفاف است و از عملی درگاه قابل پیگیری می‌باشد.

نویسار به نظر شما چه تعریفی برای سازمان الکترونیکی می‌توانیم بکنیم؟ آیا برای این که شهر الکترونیکی را تعریف کنیم، باید سازمان‌های این شهر الکترونیکی را تجزیه و تحلیل کنیم؟

کلیعلی پور: سازمان الکترونیکی، سازمانی است که خدماتش را چه در درون و چه در برهنگش یا شهروندان، از راه الکترونیکی ارائه می‌دهد. زیرساخت‌های سازمان باید به گونه‌ای باشد که اگر درخواست از طریق درگاه وارد سازمان شد، از آنجا به بعد هم دوباره از کاغذ استفاده نشود، بلکه از راه «درگاه» باشد. درخواست چه از شهرداری و چه از هر سازمانی باشد، می‌باید زیرساخت‌ها در آن سازمان وجود داشته باشد تا گردش کار انجام شده و از طریق همین «درگاه» جواب به درخواست‌کننده فرستاده شود. یعنی هم در درون سازمان و هم بیرون آن، الکترونیکی باشند، و با بهره‌برداری از دنیای الکترونیکی خدماتش را ارائه کند.

نویسار آیا شهر الکترونیکی باید در جامعه‌ی ما مطرح شود یا ما

از جزئیات (سازمان‌ها) برای رسیدن به این هدف آغاز کنیم؟
کلیعلی پور: برای این که شهر الکترونیکی داشته باشیم، قطعاً باید سازمان‌های الکترونیکی داشته باشیم. البته از یک دیدگاه دیگر که فکر می‌کنم و همین مورد نظر شماست، می‌خواهید این وحشت رویه را در رأس هرم داشته باشید و از آنجا سیاست‌گذاری بشود تا سیاست را دیده‌کنند که سازمان‌ها بتوانند از آن پیروی کنند.

نویسار اگر ما آموزش را در سطح یک شهر (اگر شهر را به صورت الکترونیکی در بیاوریم) نداشته باشیم، تک تک سازمان‌ها خیلی کارآمد نخواهند بود. اگر به شهرداری‌ها برگردیم یعنی اگر شهروند آموزش این قضیه را ببیند، آنان یا سازمان شهرداری‌ها (فرض کنید) که الکترونیکی هم شده باشند چه خواهند کرد؟

پخشانی: در بحث الکترونیک نو خوزه‌ی سازمان الکترونیکی و شهروند الکترونیکی وجود دارد. شهروند الکترونیکی با فرهنگ‌سازی پیوند دارد. ما با ارائه‌ی سرویس‌های متنوع باعث بالا رفتن توقع مردم هستیم. اما در بحث اجرا متأسفانه دچار نقص می‌شویم. اما درباره‌ی شهرداری الکترونیکی اگر بخواهیم وارد سازمان الکترونیکی بشویم، باید تعریف درستی از آن بکنیم. اگر بخواهیم سازمان‌ها را مانند کارخانه‌ای در نظر بگیریم، کارخانه یک ورودی، یک پردازش و در آخر هم خروجی دارد. سازمان‌ها هم به این صورت هستند. در سازمان‌های الکترونیکی ورودی‌هایی است که می‌تواند اطلاعات اولیه‌ای باشد که وارد سازمان می‌شود (مثلاً وضعیت آب‌وهوا، ترافیک و یا درخواست مشتریان). در سازمان این درخواست‌ها چرخش دارند تا وارد خروجی شوند. اگر ورودی‌ها و پردازش‌ها که در داخل سازمان‌ها و خروجی آنهاست، به صورت الکترونیکی و دیجیتال در نظر بگیریم، سازمان را می‌توان به عنوان سازمان الکترونیکی تلقی کرد. یعنی ورودی‌های ما به هر شکلی که باشد (تصویر، صوت، رقم و...) اگر به صورت الکترونیکی وارد سازمان شود و گردش که داخل سازمان است، به صورت الکترونیکی انجام گیرد و خروجی سازمان هم به صورت الکترونیکی باشد، ما به این سازمان، سازمان الکترونیکی می‌گوییم. بحث سرویس‌دهنده‌ها که یکی از پایه‌های سازمان الکترونیکی است، زمانی می‌تواند خدمات بدهد که یک سرویس در درون سازمان فعال باشد و بتواند خدمات را ارائه بدهد. سازمان‌های الکترونیکی در صورتی می‌توانند واقعاً سازمان الکترونیکی باشند که سرویس‌هایشان الکترونیکی باشد. درباره‌ی پیاده‌سازی سرویس‌های الکترونیکی، ضعف بزرگی که سازمان‌های ما دارند، تبدیل فرآیند طبیعی داخل سازمان‌ها به یک فرآیند الکترونیکی است. یعنی فرآیندهایی که به صورت دستی انجام می‌شوند، به گونه‌ای باشند که یک‌راست و بدون اصلاح، سریع الکترونیکی شوند. در صورتی که پیش از این که الکترونیکی شوند باید فرآیندهای آن تشخیص داده شده و سپس بازنگری و بعد به یک سرویس الکترونیکی تبدیل شوند. سرویس الکترونیکی یعنی خدمت به مردم.

موضوع دیگر مورد توجه، درگاه است. بعضی جاها مانند بانک‌ها، شهرداری‌ها، بیمه و جز اینها به سوی این سرویس الکترونیکی رفته‌اند.

اما شهروندی که بخواهد از این سرویس بهره‌مند شود، باید چکار کند؟ در اینجا نیاز به نقطه‌ای داریم که شهروند بدون کم شدن در سازمان، از نقطه‌ای آغازین بتواند به سرعت به قسمتی که می‌خواهد برود در اینجاست که بحث "درگاه" مطرح می‌شود. مشتری از راه درگاه وارد سامانه می‌شود و نوع سرویس را که می‌خواهد، انتخاب می‌کند.

تولیا نیاز پایه‌های راه‌اندازی یک شهرداری الکترونیکی (چه از دید آموزشی و چه ساختار فزایی) چه چیزهای هستند؟

کلبعلی پور: در بحث آموزش فکر می‌کنم خود سازمان هم هنوز الکترونیکی نشده است و فرهنگش هم موجود نیست. یعنی هنوز مدیران عادی سرویس‌گرایی ندارند. هنوز ساختارهای سازمان مشکل دارد و این نیاز به آموزشی در سطح مدیریت دارد باید دیدگاه‌ها را بالا برد تا به وسیله‌ی آن بفهمند که چرا این سازمان به وجود آمده و قرار است چه نوع سرویس‌هایی بدهد این سرویس‌ها را به متخصصان بدهند تا آنها را الکترونیکی کنند تا زمانی که دید سرویس‌گرایی در مدیریت یا سطح بالا به وجود نیاید، ما در سطح IT [= فناوری اطلاعات] نمی‌توانیم کاری انجام دهیم. بحث دیگری که در اینجا مطرح است، بحث فرایندهاست. این فرایندها به غلط یا درست در داخل سازمان‌ها وجود دارند. این فرایندها باید بازنگری شده و سپس به بحث IT سپرده شوند. باید این را ببینیم که بعضی از شاخه‌ها و فرایندها اضافه بوده و باید حذف شوند.

دیگر این که خود شهروند باید این آموزش را ببیند. شهروند باید مقداری هزینه کند تا تجربه به دست آورد. تا زمانی که شهروند ایرانی این کار را تجربه نکند و کار ملموس نباشد، به دنبال کار نمی‌رود، ما فقط تبلیغ می‌کنیم، اگر بتوانیم به صورت تجربی شهروندان را آشنا کنیم، خود شهروند تمایل پیدا خواهد کرد.

تولیا آقای مهندس شما از دیدگاه یک شهردار، آیا روند آموزش را تأیید می‌کنید؟

بخششی: دو پارامتر وجود دارد یکی شهروند الکترونیکی و دیگری شهرداری الکترونیکی. نگرانی من بیشتر شهروندی است که نمی‌تواند از این شهرداری الکترونیکی بهره‌بردار شود.

اگر شهرداری الکترونیکی موجود باشد، شما در صورتی می‌توانید انتظار شهروند الکترونیکی را داشته باشید که چیزی برای ارائه‌ی الکترونیکی وجود داشته باشد، یعنی شما نخستین گام را بردارید (سازمان الکترونیکی، بانک الکترونیکی و غیره ایجاد کنید) بعد انتظار داشته باشید که شهرداری، رفتار الکترونیکی داشته باشد.

تولیا بسیاری از شهرداری‌ها ادعا می‌کنند کارهایشان یا سامانه‌ی شهرداری الکترونیکی پیش می‌رود، این وضع موجود را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ یعنی یک نقطه‌ی ایده‌آل دارد که اگر به آن رسیدیم، می‌گویید این شهر الکترونیکی شده و در حال شهروندانش مراحل را گذرانده است. **کلبعلی پور:** متأسفانه در ایران بحث آمار کمی نادرست است، و همین ناهماهنگی آمارها علنی چیزی جز تعاریف ناهماهنگ نیست. اتفاق بد در حال رخ دادن این است که با بردن یک رایانه و چاپگر به داخل دبیرخانه و تغییر شکل درخواست و تکمیل فرم از دستی به نامی الکترونیکی [= رایانه‌ای] می‌گویند که سازمان الکترونیکی شده است.

در صورتی که به این کار، الکترونیکی شدن نمی‌گویند. بیشتر این پیامدها باید اصلاح شود. چیزی که ادعا می‌شود با چیزی که وجود دارد، فاصله‌ی زیادی دارد. با رویکردی که ما داشتیم، کوشیدیم بخشی از این نقص‌ها را جبران کنیم. ابزار، امکانات و نرم‌افزار را به مشتریان (شهروندان) می‌دهیم ولی از این ابزار خوب استفاده نمی‌شود. کسانی که در سازمان‌ها کار می‌کنند، باید بتوانند از این ابزار خوب بهره‌بردار می‌کنند ما خیلی نمی‌توانیم فرایندها را دست کاری کنیم ولی می‌توانیم پیشنهاد بدهیم. برای نمونه در شهرداری اصفهان هر مجموعه و سازمان زیر نظر شهرداری می‌باید از این پشتیبانی بهره‌بردار می‌کنند یکی از فرایندها این بود که شهروند می‌خواست با شهرداری در بر همکنش باشد. می‌خواست از مناقصه‌های شهرداری خبر داشته باشد به عنوان کسی که می‌خواهد یک کار اقتصادی با شهرداری داشته باشد کاری که باید می‌کرد این بود که می‌رفت منطقه‌ی ۱، ۲، ۳ و در پایان، معاونت‌ها، در بحث بازرگاری، دوستان این پیشنهاد را دادند که با ساختن سازمانی مجازی، مناقصه‌های یک سازمان نرم‌افزاری، پشتیبان‌گاه خواهد داشت. فرایند این سازمان اطلاعات مناقصه‌ی تمام زیر مجموعه‌های شهرداری را در یک جا فراهم می‌آورد. شهروند از راه این سازمان، اطلاعات لازم را به دست می‌آورد ما خواهان اصلاح فرایندها هستیم. سازمان‌های موازی در واقع زیر سازمان‌های سازمان اصلی ما هستند. اگر بخواهد سرویس‌های‌شان را با هم هماهنگ کنند، باید با هم این کار را انجام دهند. این دیدگاه‌ها را ما سعی می‌کنیم اجرا کنیم، بنده به عنوان کسی که در صنعت IT کار می‌کنم، یک بار که می‌خواستیم خریدی انجام دهیم و این خرید با شکست روبه رو شد، احساس کردم هزینه‌های جنسی فراوانی به من تحمیل شد. اگر بخواهیم تمام این خلاها اصلاح شود، باید قدم‌هایی که برمی‌داریم خیلی محکم و کاملاً بدون نقص باشد.

تولیا با توجه به مسئله‌ی فرهنگی که مهندس گفتند و با سرعتی که مردم از این کار استقبال می‌کنند کمیودی به لحاظ آموزش و فرهنگ وجود دارد، با این کمیود کاربران آن مناطق کوچک، این روند را با دشواری روبه رو خواهند کرد. حال پرسش اینست، چقدر نیاز است که تمام شهرداری‌ها الکترونیکی شوند؟

فرودی‌های به هر شکلی که باشد (تصویر):
صوت، فرم و...، اگر به صورت الکترونیکی وارد سازمان شود و گردشش که داخل سازمان است، به صورت الکترونیکی انجام گیرد و خروجی سازمان هم به صورت الکترونیکی باشد، ما به این سازمان، سازمان الکترونیکی می‌گوییم.

بخششی: جاهای مختلف، نیازهای متفاوتی هم دارند. جایب مانند تهران نیاز به این است که ترافیکش (راه‌انداز) کم شود. اثر خوبی که الکترونیکی شدن دارد تأثیر به آمد و شد است. اما در شهرهای کوچک این گونه نیست. در ساعت دو کارشان تمام می‌شود. کل شهرداری را سه نفر می‌گرداند. اگر این شهرها بخواهند در بستر

امیران کلبعلی پور
کوشش در راه‌آورد

فرید بخش
رئیس هیئت مدیره و دانشکده
بخش

الکترونیکی کار کنند، بیشتر شرط دوم برایشان مطرح است - یعنی صحت عملکرد، باید از الان که زیرساخت کوچک است، الکترونیکی شوند نه این که به جایی برسند که تنبازی از کاغذ داشته باشند و بعد بفهمند که به الکترونیکی شدن، نیاز است، به خاطر رشدی که منطقه داشته و فشارهایی که از بالا وجود دارد، از طریق الکترونیکی، نامهها سریع تر و راحت تر امضا شده و کنترل لایه های زیر مجموعه آسان تر انجام می شود، با وجود "درگاه" دیگر نیاز به سر زدن به گوشه و کنار -ازمان نیست، شهروندان به طور یکسان از این خدمات استفاده خواهند کرد و مدیران بهتر می توانند به لایه های زیر دست خود خدمت کنند.

کلبعلی پور: اگر دقت کرده باشید، زمانی که مدیری می خواهد تصمیم گیری کند، ارائه ی گزارش های مفصل و زیاد مناسب است، یا نمودارهای رنگی، مسلماً نمودارها و گراف های رنگی، تأثیر بیشتری دارد تا اطلاعاتی که به صورت پایگانی گردآوری شده باشند. این روند در مسایل مدیریتی هم کاملاً تأثیر گذار است، با این کار مدیر می تواند کژراهه ها را پیدا کرده و سیاستها را عوض کند در فضای پایگانی نیز جستجوی سریع، یکی از امتیازاتی است که در بحث الکترونیکی کردن می تواند مفید باشد. در شهر الکترونیکی، شهرداری های مختلف کشور را در نظر بگیرید که از یک نقطه ای هر کزی، مدیریت می شوند، یعنی "درگاه" واحدی وجود داشته باشد تا شهرداری بتواند سازمان را کنترل کند درگاه یعنی از یک نقطه نگاه کردن و از آن نقطه، متناسب با کاربرد وارد سامانه شدن. مدیر رمز خودش را به کار می گیرد و صفحه ی مربوط به خودش را باز می کند. کاربرها هم با کد (رمز) خودشان می توانند کارها را انجام دهند، شهروند و مدیر، همه کاری به مسایلی که پشت قضیه است، ندارند، سامانه های کنونی ما به صورت جزیره ای است، چون شرکت های متعددی وارد شدند و دستگاه های خاص خودشان را دارند، نیاز داریم تمام این دستگاهها را از یک جا مدیریت کنیم. این یکی از لازمه های وجود درگاه در سازمانهاست. یکی از مسایل دیگری که در بحث الکترونیکی به ما کمک می کند، آمار است. آمار زمانی به درد ما خواهد خورد که بهره برداری از آن درست و به هنگام باشد، اگر این آمارها را به صورت دستی تهیه کنند و بخواهیم یک آمار دیگری در میاورند و به مدیر بدهند، می دانید چقدر زمان خواهد برد؟ در صورتی که در بحث الکترونیکی شما آمارها را به صورت درست و در زمان خواهید داشت، برخی اوقات اگر شما بخواهید تصمیم گیری کنید، زمان در تصمیم گیری شما بسیار مهم است. پس الکترونیکی شدن علاوه بر دسترسی اطلاعات به بحث زمان را هم مدنظر دارد (مدیر و شهروند در فاصله زمانی کوتاه به نیاز خود می رسند).

فرید بخش: اگر کشورهای دیگر یک طرح برای الکترونیکی شدن به صورت کلی طراحی شده، سپس از سازمانها (یا مثل ما اول از یک سازمان) آغاز می شود تا به یک اندازه ی مشخص برسد در این میان معلوم نیست چه هزینه و زمانی را دارد و بعد اینها را با هم جفت و جور می کنند آیا چنین چیزی وجود دارد؟

بخش: معمولاً دو کار در جوامع رخ می دهد، یکی به راهبران جامعه برمی گردد، زمانی مدیر مجموعه ای توجیه شده که اگر قرار است این اتفاق عملی شود، نباید جزیره ای باشد بلکه باید یکجا چه و همافک، جلو برود. پس پیش از این که خودش را در روند این حوادث قرار دهد، هزینه ای را

می پردد تا مشخص شود اطلاعات باید از کجا بیاید و به کجا برود. سپس پایدی آن باید نرم افزارهای جزیره ای خود را بسازد ولی در جاهای بزرگی مثل شهرداری ها، سایر دستگاه های مملکت و کدهای گوناگون دارد در هر کدام از دستگاهها کارهای مختلفی را انجام می دهد. در حال حاضر سامانه ها جزیره ای ساخته شده اند، ما می توانیم دو کار انجام دهیم، یا خراب کرده و از نو بنا کنیم - که هزینه بر و زمان بر است. بنابراین کار دوم را بر می گزینیم، کاری که در بحث درگاه انجام می دهیم، یکجا چه سازی است، بدون این که هزینه های جانبی را از سازمان جدا کنیم، خوشخانه یک رشته اسنادها (اسنادارده) تعریف شده اند و تنها چیزی که ما می توانیم بگوییم این است که اسنادها را اجرا کنید تا بتوانیم اطلاعات را وارد درگاه کنیم. و از راه درگاه اطلاعات را به شما تزریق کنیم، یعنی دانوست داده را داشته باشیم و از راه درگاه زیر سامانه های مجموعه را به سوی اسنادها پیش ببریم، بگوئیم به هر شکلی که هست بده بستان (لینک) اطلاعات را داشته باشیم، به هر روی ما چنین می توانیم که یکجا چه سازی باید وجود داشته باشد.

کلبعلی پور: از درگاه، سازمان و شهروند الکترونیکی و شهرداری الکترونیکی زیاد سخن می گویند. فرض کنید پنج نفر با زمان های مختلف با هم ارتباط برقرار می کنند و نیاز به یک اسناد واحدی دارند که بتوانند درخواستشان را بدهند (سازمان ها نیز همین طور است)، اگر ما میان این پنج نفر استفاده ای را تعریف کنیم تا زمانی که با هم حرف می زنند، زبان همدیگر را بفهمند، قطعاً با هم ارتباط بهتری خواهند داشتند، درگاه چنین نقشی دارد، کاملاً مشخص است کسی که درون شهر الکترونیکی است، نیاز دارد که با سرویس های گوناگون به یک زبان صحبت کرده و از یک نقطه نگاه کند و از وی "درگاه" که زیاد از آن استفاده می شود، برای این است که ما بهتر بتوانیم سرویس سازمان های مختلف را از یک نقطه و آن چیزی که می خواهد به آن بدهیم تا با کلیک کردن بتواند کارهای خودش را انجام دهد، ما به این شهر، شهر الکترونیکی می گوئیم، سازمانها با توجه به دستگاه های مختلف جزیره ای که دارند، در پیاده سازی آن از امکانات پرشماری بهره برداری می کنند هیچ اشکالی ندارد که درگاه های خودشان را داشته باشند اما چه بهتر که دولت، درگاه اصلی را داشته باشد تا این درگاهها را زیر مجموعه ی خودش قرار دهد، باید در وضعیتی که داریم، بهترین تصمیم را بگیریم.

فرید بخش: ما به مدیریت واحد شهری آشنایی داریم. وقتی گفته می شود شهرداری الکترونیکی و شهروند الکترونیکی، لازمه ی آن تحقق پذیرفتن این مدیریت است. دولت الکترونیکی کارهایی را که مربوط به شهرداری است، می تواند یا درگاه انجام دهد ولی برای بقیه ی کارهایی باید به بیرون برود. مقلوبی درباره ی موانع تحقق این قضیه و راه کارهای آن صحبت کنید؟ (یکی از بحثها اینترنت است)

بخش: یکی از موانع مانع ذهنی است که در دید مدیران ما وجود دارد، دیگری اشتباه توجه شدن به بحث الکترونیکی است که به قول شما می خواهند قضیه را از کس جلوه دهند، در سال ۷۳ من در یکی از سازمانها کار می کردم، طرح جامع اتوماسیون بود (اسم کاملاً زیبا)، این سازمان با چند میلیون نفر کار می کند و باید الکترونیکی شود، مثلاً اگر کسی در دو ساختمان دو پرونده داشته باشد، باید چکار کند؟ مسئول طرح ضمن دفاع از طرح خود گفت من این دو ساختمان را در کنونی میز شما جا می دهم، کار که شروع شد و فقط یک

سال ملول کشید فرآیندها الکترونیکی شد بعد از مدتی رئیس نمی توانست درخواست ها را در این برنامه ببیند و ناچار شد دوباره از جایگز استفاده کند با این کار، حجم کاغذ بایگانی دو برابر شد، در آن زمان این دیدگاه وجود نداشت که از این برنامه باید چگونه بهره برداری شود به این حرکت، سامانه‌ی الکترونیکی گفته نمی شود این که سامانه الکترونیکی تا چه اندازه قابل اعتماد است و به پشتیبانی اینترنت لیا می شود کاری انجام داد یا نه! (اینترنتی که اختیاری نیست و ما نیست و اگر قطع شود مشکلات توپیر می شود) همه ی اینها نکات متقی ماجراست و اگر بخواهیم این نکات از میان برداشته شود، وارد سندی ۲۲ شدیم و این اتفاق نخواهد افتاد، به هر حال ما که در راستای این حرکت کار می کنیم، متوجه شدیم که نباید منتظر سازمان ها باشیم تا دیدگاه ما بشان را عوض کند، خودمان نا جایی که می توانیم باید موانع را از میان برداریم و ابزارهایی را در اختیار آنها قرار دهیم (که "درگاه" نیز در کنار آنهاست) تا به آنها کمک کند برای نمونه در کنار بحث درگاه سازمان می تواند برهمکنش دو طرفه داشته و برای شهروندان یک فرم برای الکترونیکی بسازد فرم برای الکترونیکی ابزاری است که هر اطلاعاتی را بخواهید از شهروند می گیرد، خوشبختانه امروزه گوشی همراه وجود دارد اگر کسی کاری از این راه انجام دهد جواب کارش با یک پیام کوتاه به او داده می شود از راه پیام گیر می توانیم فرآیندها را گسترده تر و همه گیرتر کنیم در کنار درگاه بخش گزارش مدیرونی قرار دارد تا مدیران فرآیندها و رخدادهایی که در درگاه صورت می گیرد، آگاه شود، مدیران مخاطبان اصلی این نرم افزار هستند و از آن بهره برداری می کنند.

فرآیندهای درونی سازمان ممکن است پیچیده یا ساده باشند، اگر فرآیند خیلی پیچیده باشد، طبیعتاً نرم افزاری پیچیده می خواهد ولی در بحث مدیریت فرآیندهای ساده درگاه کارساز است و می توانیم با بهره برداری از آن، این فرآیندها را مدیریت کنیم، با استفاده از درگاه می توان چرخه ی کار را اطراحی کرد تا مخاطبان هم از آن بهره برداری کنند.

کلیملی پیوره: در بحث اینترنت* در حیاحت سازمانی که سازمان های درون شهری است، سازمان های ما با خارج از کشور برهمکنش دارند در این مورد وجود شبکه ی درونی ضروری است، نا جایی که می توانیم باید وابستگی سازمان های داخلی را فرآگیرتر کنیم - یعنی وابستگی برونی کمتر باشد. ضرورت یک حیاتبکه (اینترنت) ملی کاملاً در این قضیه ها مشهود است به نظر می آید باید تا اندازه ای وابستگی به اینترنت دست کم در درون سازمان ها را کم کنیم - نیازش هم شبکه ی ملی است.

این بسته ها به صورت نرم افزاری و امنیتی به آن پرداخته است، وقتی از شهروند الکترونیکی و شهر الکترونیکی صحبت کردیم، حتی از امنیت نشد، وقتی بسته ی نرم افزاری و سخت افزاری مناسبی داشته باشید و باید تأمل کرد، در این بسته شما می توانید اینترنت را به آن وصل کرده و اینترنتی بشوید ولی اگر اینترنت قطع شد، ارتباطات سازمانی شما قطع نمی شود و برعکس باعث قدرت شما می شود، اگر به عنوان یک شهروند بخواهیم از اینترنت برای کارهای خود استفاده کنیم، در آن گوشه دنیایی است که خیلی وسیع تر است ولی نمی توانیم با آن ارتباط برقرار کنیم، و این عمل محدودیت ایجاد می کند که کارها را این گونه انجام دهیم، اما در کنار فضای مجازی، کارهای دیگر هم می توان انجام داد، وقتی شما آن بسته را داشته باشید، ستر ایجاد می شود، فقط بحث اصلی اطمینان است.

شورلیا: اینترنت و اینترنت را توضیح ساده بدهید؟ (شبکه درونی در

داخل شهرداری ها میان خود شهرداری می تواند باشد یا در هر شهرداری بخش های مختلف می تواند بهره برداری کنند).

کلیملی پیوره: اینترنت تا جایی که من می بینم در شهرداری خیلی خوب توانسته جا باز کند، سازمان های وابسته به شهرداری با هم در پیوندند و می توانند تبادل اطلاعات کنند، شهرداری تهران توتاً "درگاه" دارد یکی اینترنت و دیگری اینترنت، در منزل از درگاه اینترنت، شهرداری، بهره برداری می کنند، ولی درون سازمان ها از درگاه اینترنت، مدیران بالایی شهرداری به خوبی از فرآیندی که در زیر مجموعه اتفاق می افتد با خبر هستند در اسفهان اینترنت در حال راه اندازی است ولی هنوز به تحقق نرسیده در تهران از اینترنت شروع شد و به سمت اینترنت پیش رفت، هر چند درگاه اینترنتی تهران لول اینترنتی کار کرده ولی رویکردش اینترنتی نبود - در واقع از مونی بود ولی در جاهای دیگر ندیدم که از این روش بهره برداری کنند البته در بعضی از سازمان ها بهره برداری می کنند ولی هنوز در شهرداری گسترده نشده است.

شورلیا: بزرگترین چالش رو در روی شهرداری الکترونیکی در ایران از دید فنی و دیگر مسایل چه بوده است؟ یکی از شهرداری ها مانند شهر زنجان گفته بود ما شهرداری الکترونیکی هستیم، هنگامی که به پایگاه آنها مراجعه کردیم، هیچ خبری نبود، یعنی چه توقمی است، وقتی می گویم شهر الکترونیکی، یا این که به چه نطفه ی لازم است برسیم که بگوییم شهر الکترونیکی داریم.

بخشی: ما باید منابع ذهنی را هدایت کنیم و دلیل قطعی آن ناشی از ناآگاهی است، یعنی مدیری که آنها می کند شهر ما الکترونیکی است، کژاندیشی و بداندیشی در کارش نیست، مهم این است که نمی تاند شهر الکترونیکی چیست، من و شما باید آنها را به این سو هدایت کرده و توقعات را برای آن ایجاد کنیم، به عنوان استاندارد سازی و هماهنگ سازی که همان بحث فرهنگ سازی است، باید این موانع ذهنی برداشته شود، به دلیل بعضی از مسایل، برای شما الزام آور می شود که شهر الکترونیکی را پیاده سازی کنید.

پس باید این خواست را که در شهرهای بزرگ ایجاد شده، در شهرهای کوچک هم ایجاد شود، اما متأسفانه خیلی از شهرداران با مفاهیم آشنایی ندارند کسی که به عنوان خط اول در جامعه ایستاده و بیشترین دولت و مردم است، حق تقدم تماس مردم با دولت را دارد، این فرد باید یک رشته مفاهیم اولیه را در لایه ی مدیریتش بلداند، باید بداند که این مفاهیم چه دستاوردهای مثبتی برای او دارد.

1- coputer
2- IT = (Information Technology)
3- email
4- automation
5- internet (شما شبکه)

شکل گیری شهر الکترونیک در سایه‌ی مدیریت متخصص و کارآمد در شهرداری‌ها

مهدی محمدی سرپرست میزج

عضو علمی دانشکاه پیام نور استان آذربایجان شرقی - واحد قرآناج

چکیده

شهر الکترونیک، معنی شهری با بازوهای رسانائی قوی تحت شبکه از دو بعد داده‌ها و ساندها و شهرداری الکترونیک به عنوان شاه تخته / مین‌بوردا یک شهر الکترونیک محسوب می شود که قطعات مختلف شهری به نحوی با آن در ارتباطند در این مقاله به خدمات شهری الکترونیکه سیستم مدیریت و انرژی الکترونیک شهر، مشکلات و راهکارهای اجرایی آن پرداخته شده است. سیستم انرژی و خدمات شهری الکترونیک نسخه‌ی اولیه ایجاد یک شهر الکترونیک بوده و برای رسیدن به آن باید دیرخاهای الکترونیک، نو شهرداری دایر شود (انتقال دانش به فضای داخلی شهرداری) در این میان مدیریت الکترونیک باید دارای دانش و تجربه (متخصص) کافی در امر هدایت شهر الکترونیک باشد و در واقع برادر شکر مرکز شهرداری الکترونیک همان مدیریت الکترونیک آن است که هر چه ضریب برداشتن (متخصص) و قدرت اجرایی آن بالا باشد باز توانایی بالایی در تحلیل های خود بر غورکار خواهد بود اولین و مهمترین پارامتر در امر مدیریت الکترونیک، بر خور داری از اطلاعات و داده‌های شهری پایه واقعی و به روز می باشد این داده‌های پایه متشکل از داده‌های فیزیکی و خصیصه ای کامل بوده که با عنوان اطلاعات جغرافیایی در قالب نقشه دیجیتال شهر نقشه رقومی شده، اطلاعات انسانی، طبیعی، فرهنگی، اقتصادی و غیره می باشد در اینجا این سوال ها مطرح می شوند که آیا نمونه شهرهای الکترونیک، چهلان نظر مدیریت موفق بوده اند یا نه؟ در نتیجه‌ها و ابزارهای نه وجود آورنده شهر الکترونیک، کلانند و در نهایت شهر الکترونیک پس از تحقق چگونه شهری خواهد بود و سوال هایی از این قبیل که در داخل متن به آنها اشاره شده است روش عملی تحقیق مورد کاوی کلی بوده که به صورت مبتنی، کتابخانه ای و

اینترنتی انجام گرفته است. هدف از ایجاد شهرداری الکترونیک فراهم آوردن خدمات تحت شبکه با کیفیت، سرعت و دقت بالا برای شهروندان و بهبود ارتقای سطح کیفیت خدمات رسانی به مردم. دسترس ۲۴ ساعته به خدمات شهری، کاهش ترافیک و فساد انرژی و جلوگیری از سرزدگی شهروندان در بیج و خم‌لاری است. این امر مستلزم بر خور داری کامل از داده‌ها و تعریف آنها در قلب اینترنتی مدیریت متخصص الکترونیک بوده و اکنون زمان آن فرا رسیده که سرویس‌ها و خدمات شهری به صورت الکترونیک و در قالب وب سایت‌ها و نیز رفتار خدماتی قرار گیرد این که بی‌شک سازی یک امر خطیر و فرهنگ استفاده از آن باید از خود کاربست شروع شود یک اصل غیر قابل انکار است که در اینجا این امر متوجه شهرداری، مدیران و رسانه‌هاست پس از این مرحله گذر از مرحله شهروندی سنتی به شهروند الکترونیک و در واقع ساز و کار افزایش رفاه شهروندی می باشد به عنوان نمونه میتوان به برقراری ارتباط میان اطلاعات پرونده ملک با ملک و کنه‌های نوسازی پلاکهای نیش و کد پستی برای بازیابی اطلاعات اشاره کرد تا رسیدن به این مرحله چالش‌های زیادی پیش روی مدیریت الکترونیک وجود دارد که تمویق و استقرار سیستم اطلاعات در هارد مدیریت الکترونیک از اهم آنهاست و تمامی این چالش‌ها امکان است در مقطعی هزینه و زمانبر باشند همچنین راهبردهای این چالش‌ها تمام نهایی اجرایی بسیار قوی و با اقل دید بالایی خواهد بود که ایجاد شهر، شهرداری و شهروند الکترونیک کاملاً به آنها وابسته است.

واژگان کلیدی: شهر الکترونیک، مدیریت متخصص شهری، شهرداری الکترونیک، خدمات شهری، شهروند الکترونیک

مقدمه

نوع زندگی بشر را بندهای تفکرات و ارزش‌ها و سبک زندگی و ارزش‌ها و سبک زندگی انسان و به دنبال آن راه‌اندازی ارتباطات شبکه‌ای بین واحدهای مختلف آن در نقاط گوناگون، الگوی زندگی تازه‌ای را بر انسان تحمیل کرده امروزه و در هژمونی سوم انسان متفکر یا لایحه‌تولست تا حد زیادی به آرزوی دیرین خود که همان برخط‌انالین بودن است برسد. از آنجا که این امر در شهرها به وقوع پیوسته و شهرگردی‌هایی به عنوان مهم‌ترین کانون برخورد حیوات و شهروندان در شهر قلمداد می‌شوند. پس سرمنشأ زندگی الکترونیکی به شهرها بر می‌گردد. در این مقاله از شهرگردی به عنوان «شاه‌تخته» شهر الکترونیک یاد شده که این مهم مستلزم داشتن مدارهای رسانای قوی برای تغذیه و تامین سایر قطعات و هدایت آنها به منظور نقش تعریف‌شده، انبساط و شرط تحقق آن فراهم کردن داده‌های کاری وسیع و آرا‌های کاری قوی به وسیله خود شهرگردی‌هاست که عبارتند از:

۱. زیرساخت‌های مخابراتی.
۲. دست‌اندرکاران خبره (مدیران و کارشناسان متخصص).
۳. قوانین قابل اجرا (مدیران عمل).

راه‌اندازی شهرگردی الکترونیکی مرسوم این از کل چنانستنی است که بتواند به اهداف از پیش تعیین شده خود دست یابد که همان ارائه خدمات شبکه‌ای و «برخط» به شهروندان است.

طرح تحقیق (اهمیت موضوع)

ساخت زیرساختی و فرهنگی مهم‌ترین دیدگاه شهرگردی در ارائه خدمات به صورت الکترونیکی است. به طور قطع ایجاد هر چه سریعتر ساختارهای مدیریتی کارآمد و همچنین ارتقای شاخص‌های شهری نیازمند بستر سازی مدیریتی و فرهنگی است که خود به سال‌ها فعالیت در این زمینه نیاز دارد بدین منظور باید به آگاه‌سازی افکار عمومی و ارتقای دانش شهروندان درباره‌ی ماهیت یک پدیده و تحولی برخورد و استفاده از آن پرداخت.

از جمله شاخص‌های ارتقای یک شهر، استفاده از ابزار فناوری اطلاعات و ارتباطات^۱ برای افزایش کارایی و اثربخشی خدمات به مردم و نگاه‌ها می‌باشد که این امر در شهر بر عهده‌ی شهرگردی‌هاست. شهرگردی‌های امروزی باید از جوامعی قانونی ۵۰ سال قبل بیرون آمده و فرانگر عمل کنند وظیفه‌ی

شهرگردی تنها جمع آوری زباله، تعیین محل دفن انبوات و یا اسفالت معابر نیست بلکه علاوه بر آنها وظیفه‌ای که امروزه خواه ناخواه متوجه شهرگردی‌هاست بحث مدیریت زمان و مکان خدمات رفاهی به صورت الکترونیکی در شهرهاست. در بطن این موضوع آنچه نهفته است، رابطه‌ی بین شهروند و شهرگردی است (یعنی کاهش مراجعات شهروندان به شهرگردی‌ها در قبال افزایش خدمات ارائه شده به شهروندان). این اصل کلاماً بسته به ارائه‌ی مدیریتی بوجه و باید سرلوحه‌ی کاری یک شهرگردی الکترونیک قرار گیرد.

مدیریت شهری و شهرگردی‌ها در جهان و ایران (۴، ۱)

نظام مدیریت شهری برحسبکش‌ها، رویه‌ها و ارتباطات اجزای ژنده شهر را تعریف و به منظور توسعه و نگهداری شهر تنظیم می‌نماید. در این مجموعه شهرگردی‌ها باسان یک قلب حیاتی بین اجزا نقش دارند.

وظایف عمده‌ی مدیریت شهری در جهان:

۱. برنامه‌ریزی راهبردی: آماده‌سازی سازمان برای پاسخگویی مناسب و بهنگام در مقابل تغییرات معیشتی داخلی و خارج سازمان می‌باشد و بهمین جهت از رویایی و دیدامیسم برخوردار است.
 ۲. مدیریت خدمات و زیرساخت‌های شهری.
 ۳. مدیریت زمین شهری.
 ۴. مدیریت محیط‌زیست شهری.
 ۵. ارتقا و رونق اقتصادی و بهبود شرایط زندگی مردم (کاهش فقر شهری) با عذایت به این مورد و بر اساس اصل تمرکززدایی (که ملود لیب‌رجوع) شهرگردی‌ها با عهده دار بخش اجزای برنامه‌ریزی راهبردی و مدیریت آن (آماده‌نگری و خلق آینده‌دانشنامه) عنوان تصمیم‌گیرنده‌ی نهایی و هسته‌ی اصلی در مدیریت شهری خواهند بود.
- از جمله وظایف اصلی و رایج در شهرگردی‌های سایر کشورها می‌توان به: برنامه‌ریزی و طراحی توسعه‌ی شهری، خدمات فرهنگی، خدمات انتظامی، خدمات رفاهی و اجتماعی، بهداشت عمومی، آموزش عمومی، حفظ محیط‌زیست، تامین مسکن، تامین زیرساخت‌های شهری و مدیریت بحران در شهر که همبسته این وظایف در شهرگردی‌های ایران به صورت غیر رایج، متروک و فراموش شده‌اند. دلایل عمده آن با گسستگی، نشتی‌ها و نبود روابط میان سازمانی لازم در مدیریت

شهر، کمبود حداقل توافقی عملکردی میان شهرداری و شورای شهر و بی توجهی به امر تخصصی که می توان جزو خصایل اصلی مدیریت شهری در ایران دانست.

ایران:

شهرداری در ایران با داشتن حدود یک سده تجربه در میان جوامع در حال توسعه، بیشتر است اما این نهاد مردمی-دولتی به عنوان شاخص ترین سازمان محلی در نیم سدهی گذشته به نوعی رکود گرفتار آمده بدین معنا که مرتباً از اختیارات و میدان عمل آن کاسته و در هدایت و کنترل توسعه شهری کم تأثیر شده است. در واقع در ایران امروزه شهرداری‌ها کارهایی را انجام می دهند که اصطلاحاً بر زمین مانده و در نقش پانچوی دولت و مردم عمل می کنند.

این در حالیست که در چند دهه اخیر در جهان شهرداری‌ها به عنوان نهاد های مبنای عمومی و محلی با اختیارات و وظایف بیشتری را عهده دار هستند. جالب تر آن که این روند در اکثر کشورها فارغ از توسعه حکومتی آنها قابل مشاهده است (مانند شهرداری شهرهای مستریم، پاریس، استانبول، تورنتو، کوالالامپور، توکیو و غیره) در آنها و ذایقی نظیر نظارت بر قیمت ها، ایس شهر، تأمین مسکن، آموزش و پرورش عمومی، امور عمران شهری، سرشناری جمعیت، امور انتظامی و نظام و طبقه بر عهده شهرداری هاست.

شهر الکترونیک^۴: تعاریف، اهداف، فعالیت ها و مزایا

شهر الکترونیک عبارت است از شهری با زیر ساخت های مخابراتی دقیق، دارای نقشه های دیجیتالی و بانک داده (مجهز به سیستم GIS) و در نهایت دارای یک شهرداری الکترونیک، بر خط.

اهداف:

هدف از راه اندازی یک شهر الکترونیک، اداری امور شهروندان به صورت « برخط »، شبانه روز و در هفت روز هفته بدون وقفه با استفاده از ابزار های فناوری اطلاعات و ارتباطات، از آنجا که ارائه خدمات بهتر و سریع به مردم، هدف اصلی از ایجاد چنین محیطی فیلد می شود و در تمام نقاط جهان شهرداری ها به عنوان پرمخاطبه ترین نهاد اداری شهر از سوی مردم (و برعکس) می باشد ایجاد شهر الکترونیک بدون داشتن شهرداری الکترونیک، امکان پذیر نیست و یا با شکست روبه رو خواهد شد.

فعالیت ها: مجموعه ای اموری که به نحوی به مسئولان شهر و شهروندان و روابط میان آنها مربوط می شوند.

اهداف فعالیت ها عبارتند از [۱]:

۱. فعالیت های اداری: صدور پروانه ساختمان، ثبت اسناد و املاک و جز اینها.
۲. فعالیت های بانکی: انتقال یا پرداخت وجه و غیره.
۳. فعالیت های قضایی و حقوقی: ثبت جزایم، صدور احطاریه، پیگیری های پرونده های قضایی.
۴. فعالیت های تجاری: خرید و فروش و شرکت در مناقصه ها و مزایده ها و غیره.
۵. فعالیت های درمانی: صدور ویزیتا و مراجعه به پزشک.
۶. فعالیت های علمی: انواع تحقیقات و جست و جو در کتابخانه ها و منابع.
۷. فعالیت های تفریحی: بازدید از موزه ها و باغ ها، پارک ها و جز اینها.

۸. فعالیت های سیاسی: شرکت در انتخابات و اظهار نظر های سیاسی.
۹. فعالیت های تصمیم گیری: نزدیک ترین مسیر به بهترین امکان تأویحی و تفریحی.
۱۰. کسب اطلاعات: اخبار روزانه، روزنامه ها، اوضاع جوی، ترافیک و غیره.
۱۱. فعالیت های آموزشی: برگزاری کلاس های آموزشی مجازی به صورت عمومی و تخصصی.
۱۲. فعالیت های مسافرتی: رزرو بلیت و جز اینها.
۱۳. کار بانکی: بازار کار و فرصت های شغلی.

مزایا:

جهت ترین مزیت شهر الکترونیک، گویایی اجزای مختلف آن است و شهروندان باید زمان و گوش را از بهر همت درک و فهم این گویش همان فرهنگ استفاده از آن می باشد.

امریخی مریایی ملبوس و روزنامه که حاصل شهر الکترونیک است عبارتند از:

- کاهش هزینه های تردد شهری از نظر بار ترافیک و هزینه های رفت و آمد (کاهش حرکت جمعیتی).
- صرفه جویی در مصرف سوخت.
- تسهیل و روانی امور اقتصادی به خاطر ارائه خدمات « برخط » و بدون وقفه.
- کاهش آلودگی های محیطی (صوتی، تنفسی، بصری و غیره).
- صرفه جویی در زمان.
- توزیع عادلانه اطلاعات و امکانات.
- اطلاع رسانی سریع.
- کاهش خستگی های جسمی و آسب های روحی و روانی.
- جلوگیری به موقع با زوری مشکلات (برآورده شدن انتظارات «فلو»).
- در نهایت مدیریت پایدار شهری.

نمونه ای شهر های الکترونیک

شهر الکترونیک ما را از دنیای یک بعدی که شهر های سنتی و امروزی هستند به دنیای دو بعدی می برد که دستاورد دنیای فناوری های نوین اطلاعات و ارتباطات شبکه ای می باشد با توسعه ای فناوری ها به زودی دنیای سه بعدی عرضه می شود که حتی برای ما چندان قابل تصور نیست. هم اکنون تعداد شهر های الکترونیک مجهز و موفق در جهان به ویژه در آمریکا و اروپا زیاد است که شهر های سنترامیسکو، بوستون، دورهام، و تکوور، کارولینا، تورنتو و تگزاس در قاره آمریکا، شهر های استکهلم، هلسینکی، استوگارت، برلین، کلن، لندن، آرلوس، وین، بارسلونا و کینیا که در اروپا و شهر های تایپه، بنگلور، سنگاپور، سنچل، هنگ کنگ و توکیو در آسیا از آن جمله اند. در زیر به تشریح و نحوه عملکرد تعدادی از آنها می پردازیم.

شهر الکترونیک بوستون: [۱، ۶، ۱۲]

ویسایت این شهر متشکل از اطلاعات گردشگری، دادگاه قضایی شهر، گزارش باری، دستوران ها، ساعت کاری، منابع و فرستهای سرمایه گذاری، تقویم شهری، جست و جوی « برخط » املاک، فرم ثبت آرا آگهی کار، وسایل گمشده جست و جوی تسهیلات و جز اینها می باشد شهرداری شهر بوستون

که منجر به سامانه اطلاعات جغرافیایی است اطلاعات جامعی را به صورت «برخط» در اختیار شهروندان قرار می‌دهد از طریق سایت این شهر همچنین می‌توان کلیه قبوض، مالیات و جریمه را پرداخت کرد که طبق آمار در طول یک سال در حدود ۱۰ هزار پرداخت به صورت «برخط» انجام گرفته است.

شهر الکترونیکی نایب: (۷.۶.۵)

هدف کاهش حضور مردم در خیابان‌ها، کاهش بار ترافیکی و افزایش رفاه عمومی شهروندان بود. تمام دستگاه‌ها، سنسورها، خط‌ها و بیمارستان‌ها از طریق اتصال به یک شبکه، شهر را به یک محیط کاملاً الکترونیکی تبدیل کرده‌اند. یکی از مهمترین قسمت‌های پایگاه این شهر تعریف اعضای الکترونیکی برای تعیین هویت الکترونیکی می‌باشد. در این شهر در تمامی سطوح تحصیلی و کلاس‌ها یک رابطه وجود دارد که به منزله می کارگاه‌های الکترونیکی برای فرهنگ سازی به شمار می‌روند. ظرف مدت یک سال نزدیک به ۵۰۰ دستگاه و مدرسه به طور مستقیم و با نظارت شهرداری نایب مستقیم تانل الکترونیکی ایجاد کرده‌اند. تمامی شماره‌های شناسایی الکترونیکی به شهروندان ایجاد کلیه خدمات الکترونیکی، مستحق الکترونیکی راگان و ارائه خدمات برخط و بدون وقفه تحت شبکه از جمله طرح‌های این شهر الکترونیکی می‌باشد.

شهر الکترونیکی ایندیانا پلیس: (۷.۶.۲)

عمکرد الکترونیکی این شهر بسیار شبیه شهر بوستون می‌باشد از ویژگی‌های منحصر به فرد پایگاه وب این شهر پارک تفریحی اینترنتی و آگاهی از خطرات آتش و مواد آتش زا در بخش "یا کودکان" می‌توان نام برد.

شهر الکترونیکی نیوسونگدون: (۷.۶.۳)

این شهر که در مرحله‌های طراحی و احداث زیر ساخت‌ها قرار دارد، به عنوان اولین شهر تمام الکترونیکی جهان شناخته می‌شود. تمام پروژه‌های ساخت این شهر الکترونیکی (اول بهره برداری) را سال ۲۰۱۲ تعیین کرده‌اند. در این شهر از شهرهای الکترونیکی به منزله می‌تواند شهر بلدی می‌شود. لازم به ذکر است که تمامی شهرهای الکترونیکی یاد شده از نظر سیستم اطلاعات جغرافیایی (ساج) و سیستم اطلاعات مدیریت (سام) در فازهای کاملاً اجرایی قرار دارند.

نمونه‌ی شهر الکترونیکی در ایران:

شهرهایی که در ایران از «قوا» و داشتن شهرداری الکترونیک هم می‌زنند کم نیستند اما بیشتر آنها جز در حد شعار فراتر نرفته‌اند. فقط تعداد معدودی که آنها هم در فازهای مطالعاتی به دلایل گوناگون با مشکل روبه رو شده و در موارد بسیار نادر به فاز اجرا قدم گذاشته‌اند اما به دلایلی (این بار عمدتاً مشکلات مدیریتی) اراک مانده‌اند. شهرهای مشهد، اراک، شیراز، سلماس، تهران و تاکستان نمونه‌ی شهرهای الکترونیک ایران هستند. در ادامه به عنوان مثال به شهر الکترونیکی کیش اشاره می‌کنیم.

شهر الکترونیک کیش: (۷.۱۱)

نخستین تلاش‌ها برای ایجاد یک شهر الکترونیکی در ایران از سال ۷۹ آغاز شد و در پی پیشنهاد رئیس وقت منطقه آزاد کیش مبنی بر فعالیت در زمینه‌ی

فناوری، پروژه‌ای در قالب قرارداد میان دانشگاه علم و صنعت ایران و سازمان متعلق آزاد کیش منعقد شد. بر اساس آن قرار شد دانشگاه به‌عنوان مجری و طراح شهر الکترونیکی، مطالعات را آغاز کند به گفته‌ی مسئولان اجرای این طرح، طی ۱۴ ماه اجرای قرارداد اشاره شده آموزش عمومی و فرهنگ‌سازی برای تمامی گروه‌های مردم در دستور کار قرار گرفت و در همین راستا خدماتی نیز با همین عنوان با حضور بیش از یک هزار و ۵۰۰ کارشناس در کیش برگزار شد. از سوی دیگر بعد از مذاکرات به‌عمل آمده با کشورهای مختلف قرار شد یک شرکت کانادایی طرف مدت شش ماه طراحی شهر الکترونیکی کیش را به‌صورت رایگان انجام دهد. در عوض از این پروژه برای تبلیغ در کشورهای دیگر استفاده کند. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نیز حاضر شده بود با سرمایه‌گذاری ۵۰ میلیارد ریالی دو حلقه فبر نوری در کیش نصب کرده و سخت‌افزارهای مورد نیاز ایجاد یک شهر الکترونیکی را تأمین کند. این پروژه نیز مانند بسیاری دیگر از پروژه‌های ملی در کشورمان، درست در زمانی که تصور می‌شد کارها طبق روال پیش می‌روند با یک تعصر مدیریت متوقف شد. اسفندماه سال ۸۱ بود که با تشکیل شورای فناوری اطلاعات و ارتباطات در کیش و در پی آن ایجاد دفتر فنی، نظارت و پیگیری طرح «قوا» یک‌دو دیگر تلاش‌ها برای ایجاد چنین شهری در کیش آغاز شد. سال ۸۲ بودجه‌ای معادل سه میلیارد ریال برای اجرای طرح‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات در کیش منظور شد. طرح‌هایی نیز در پی‌های شهر الکترونیکی پیشنهاد شد. اما از آنجایی که بودجه‌ی اختصاصی یافته برای اجرای این طرح کافی نبود، فرهنگ‌سازی و ساختاردهی به وضعیت «قوا» در کیش را می‌توان به عنوان تنها اقدامات صورت گرفته در آن سال به‌حساب آورد. در همین راستا مسئولان اجرای این پروژه اقدام به تعریف و تعیین اهداف اصلی و فرعی اجرای پروژه‌ی شهر الکترونیکی کیش کردند. ایجاد شهر الکترونیکی و هوشمند کیش و تبدیل این منطقه به محل تبادل منطقه‌ای بین‌المللی فناوری اطلاعات و ارتباطات در حوزه‌ی خلیج فارس و کشورهای همسایه به‌عنوان اهداف اصلی اجرا معرفی شد. استفاده از قابلیت‌های «قوا» در توسعه‌ی کسب‌وکار و افزایش جاذبه‌های توریستی و تجاری جزیره‌ی کیش و همچنین طراحی و چگونگی حضور و جنب‌و‌جانب‌های بزرگ بین‌المللی در زمینه‌ی «قوا» در منطقه آزاد کیش نیز به‌عنوان اهداف فرعی اجرای پروژه‌ی شهر الکترونیکی کیش معرفی شد. سال ۸۳ بودجه‌ای معادل ۱۰ میلیارد ریال به طرح‌های «قوا» کیش اختصاص یافت که به گفته‌ی مسئولان، این مبلغ صرف ایجاد زیرساخت‌های شهری از قبیل فبر نوری شده است. در همین سال قراردادی به ارزش ۳۰۰ هزار دلار با شرکت IDI کانادایی منعقد شد و قرار بود طرف مدت هشت ماه طرح جامع فناوری اطلاعات و ارتباطات کیش را آماده و ارائه کند. اما طرح یاد شده با ۱۸ ماه تاخیر و در اوایل سال جاری به‌صورت نهایی آماده و تحویل داده شد. کارشناسان علت این تاخیر را تغییر مدیریت می‌دانند. چراکه این شرکت قرارداد خود را برای اجرای این طرح با سرکار تحقیقات مغایبات ایران منعقد کرده بود و آن را در زمان ریاست قبلی آغاز کرده و در زمان عمیدیان تحویل داد. این بیان معنی است که این طرح در طول اجرای خود شاهد سه مدیر مختلف بوده است. سال ۸۴ بودجه‌ای نزدیک به ۶۰ میلیارد ریال برای تحقق اهداف فناوری اطلاعات و ارتباطات در کیش در نظر گرفته شده اما به گفته‌ی مسئولان این بودجه در آذرماه سال گذشته تحقق پیدا کرد. به همین دلیل تنها نزدیک به ۱۰ میلیارد ریال آن بابت ایجاد شبکه‌ی بی‌سیم (Wi-Fi) جزیره و برج IT کیش هزینه شد.

برج فناوری اطلاعات کیش:

برج فناوری اطلاعات کیش که به گفته مسئولان به عنوان پایه‌های اجرایی طرح شهر الکترونیکی کیش محسوب می‌شود، قرار بود به عنوان یک مرکز رشد بین‌المللی بافت جنب سرمایه‌گذاری خارجی در داخل کیش شود. برج II کیش، یک پروژه مشترک بین سازمان منطقه‌ای آزاد کیش و سازمان گسترش و توسعه صنایع ایران محسوب می‌شود و قرار بود ۶۰ درصد این سرمایه‌گذاری از سوی کیش و مابقی از سوی سازمان گسترش و توسعه صورت گیرد. قرار بود این برج از طریق کم کردن ریسک پروژه‌ها و کوچک‌سازی ساختار سازمانی و همچنین ارائه شبکه اینترنت و کنترل هوشمند از شرکت‌های حاضر در آن حمایت کند. اما به گفته‌ی یک مقام آگاه، سازمان گسترش و توسعه صنایع ایران در میانه راه از لطمه‌ی همکارای خودداری کرد به همین دلیل ساختمانی که چندی پیش به عنوان ساختمان این برج افتتاح شده هنوز خریداری نشده است و به گفته‌ی یکی از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در حوزه II کیش، تنها تعدادی از غرفه‌ها برای اجاره به شرکت‌های فعال فناوری اطلاعات داده شده که قیمت‌های آن بالاتر از غرفه‌های دیگر در کیش است و هیچ امکانات جانبی نیز برای شرکت‌ها ارائه نشده است. به گفته‌ی مسئولان در اجرای این طرح بیش از چهار میلیارد ریال برای این برج هزینه شده است که این مقدار همه‌ی تجهیزات (از شبکه پرسرعت تا مبلمان ساختمان) را دربر می‌گیرد.

تیسری دوباره و توقف مجدد: اما مدیریت «فلو» کیش دچار تغییر و تحول شد و به گفته‌ی یک مقام آگاه مسئولان جدیدتر نخستین اقدام دستور به لغو مناقصات انجام شده دادند و هم اکنون نیز برنامه‌ی روشنی برای ادامه کار وجود ندارد و در نهایت پروژه‌ای که در آغاز راه نگرانی مسئولان دی را برانگیخته بود، بعد از گذشت هفت سال دچار سرنوشتی می‌گردد.

شهر الکترونیک چگونه شهری است؟ (۱۳)

برای ترک بهتر و پاسخ به این سؤال به ارائه‌ی چند نمونه می‌پردازیم. برای مثال فردی که به دنبال ساخت ساختمان و مقاضای دریافت مجوز از شهرداری است، پس از ورود به شبکه‌ی اطلاعاتی شهرداری، خدمات مورد نیاز خود، به همراه مشخصات زمین و ساختمان دلخواه خود را وارد شبکه می‌کند. سپس شهرداری الکترونیک بر اساس استانداردهای موجود میزان مساحت قابل ساخت و طبقات ساختمان را به مقاضای اعلام می‌کند و در نهایت فرد مقاضی بر اساس مجوز شهرداری با پرداخت هزینه‌ی مشخص شده، می‌تواند با یکی از شرکت‌های مشاور بر اساس طرح و قیمت مناسب به توافق می‌رسد.

در این مرحله مقاضی حتی قادر است طرح ارائه شده از سوی مهندس مشاور را به صورت سه بعدی روی صفحه مانیتور مشاهده و اصلاحات دلخواه خود را اعمال کند. این طرح پس از تأیید از سوی شهرداری الکترونیک و صدور مجوز با ورود به شبکه امور پیمانکاران و با انتخاب بهترین پیشنهاد از لحاظ قیمت به مرحله‌ی عقد قرارداد رسیده و سپس به اجرا در می‌آید.

حتی زمانی که کار از سوی پیمانکار به کلافه‌ها نیز می‌تواند از طریق شبکه صورت پذیرد. کار این جریان در شبکه‌ی هوشمند می‌تواند، دو کمره از دو ساخت به پایان برسد، در حالی که در شرایطی خاص مراحل یاد شده به یک تا دو سال زمان نیاز دارد. همچنین در زمینه‌ی حمل و نقل شهری یکی

دیگر از امکانات شهر الکترونیک این است که اگر تمام خودروها به سیستم موقعیت‌یاب محلی مجهز شوند، در تمام طول مسیر از قدرت تشخیص موقعیت جغرافیایی خود برخوردار خواهند بود و پلیس نیز به این ترتیب توان مدیریت ترافیک را به راحتی در دست خواهد داشت.

علاوه بر این در چنین سیستمی اصولاً تصادفی رخ نمی‌دهد چرا که در صورت احتمال بروز برخورد میان دو متحرک با اعلام خطر به موقع در یک کیلومتر قبل از محل پیش‌بینی تصادف، در بروز حادثه جاوگیری می‌شود. در حقیقت با این روش حوادث رانندگی تحت کنترل درآمده و حتی در صورت وقوع، روی مانیتور پلیس ثبت می‌شود و نیازی به اطلاع‌رسانی مجدد نیست. بنابراین علاوه بر افزایش سرعت رسیدن پلیس به محل حادثه، دیگر نیازی به کتیرین گروهی نخواهد بود و همین امر کار شرکت‌های بیمه را آسان تر از گذشته می‌کند.

همچنین تصور کنید در یک شهر دیجیتالی وجود سیستم هوشمند تا چه حد فایده خواهد بود. خدمات اورژانس را گسترش دهد برای مثال فردی را در نظر بگیرید که از یک طرف دچار عارضه‌ی قلبی شده و هر لحظه برای او حکم مرگ و زندگی در دستان پزشک اورژانس هم نمی‌تواند. در مورد مساحت هر تماس تلفنی اطمینان حاصل کند در این شرایط سیستم هوشمند به مرکز اورژانس این امکان را می‌دهد که به محض دریافت تماس تلفنی، محل سکونت تماس گیرنده و حتی نام مالک آن روی مانیتور مرکز اورژانس حکم شود. از سوی دیگر محل حادثه روی مانیتور آمبولانس قرار می‌گیرد و سیستم اطلاع‌رسانی جغرافیایی اسامی نیز به مرکز اورژانس اطلاع می‌دهد که نزدیکترین آمبولانس به شخص حادثه دیده کدام است و کوهانه‌ی مسیر تا مقصد و نزدیک‌ترین مرکز فوریت‌های پزشکی و بیمارستان هم مشخص می‌شود. بنابراین با استفاده از سیستم‌های هوشمند در لایه‌ی طرح شهر الکترونیک اطلاعات مکانی مسیر حرکت و سرعت و موقعیت مربوط به وسایل نقلیه (از جمله وسایل نقلیه عمومی، پلیس، آتش‌نشانی، آمبولانس‌ها، اتوبوس‌ها و دیگر وسایل) قابل دریافت است. اهمیت این موضوع وقتی بیشتر روشن می‌شود که توجه داشته باشیم سیستم‌های نظیری مطلوب آن دسته از سیستم‌هایی هستند که امکان تغییر نقشه و استفاده از نقشه‌های موجود و به روز کشور، قابلیت حمل و نقل و قیمت قابل قبول و مناسب داشته و در بازار نیز به راحتی در دسترس باشند.

شهرداری الکترونیک و جایگاه آن

از آنجا که شهروندان یک شهر به عنوان مخاطبان اصلی شهرداری‌ها محسوب می‌شوند و از طرف دیگر شهروندان برای سکونت در شهر باید به پاره‌ای مقررات مقید و پایبند باشند. شهروندان نیز به نوبت در این زمینه بهترین نهاد شهری در میان شهروندان قلمداد می‌شوند.

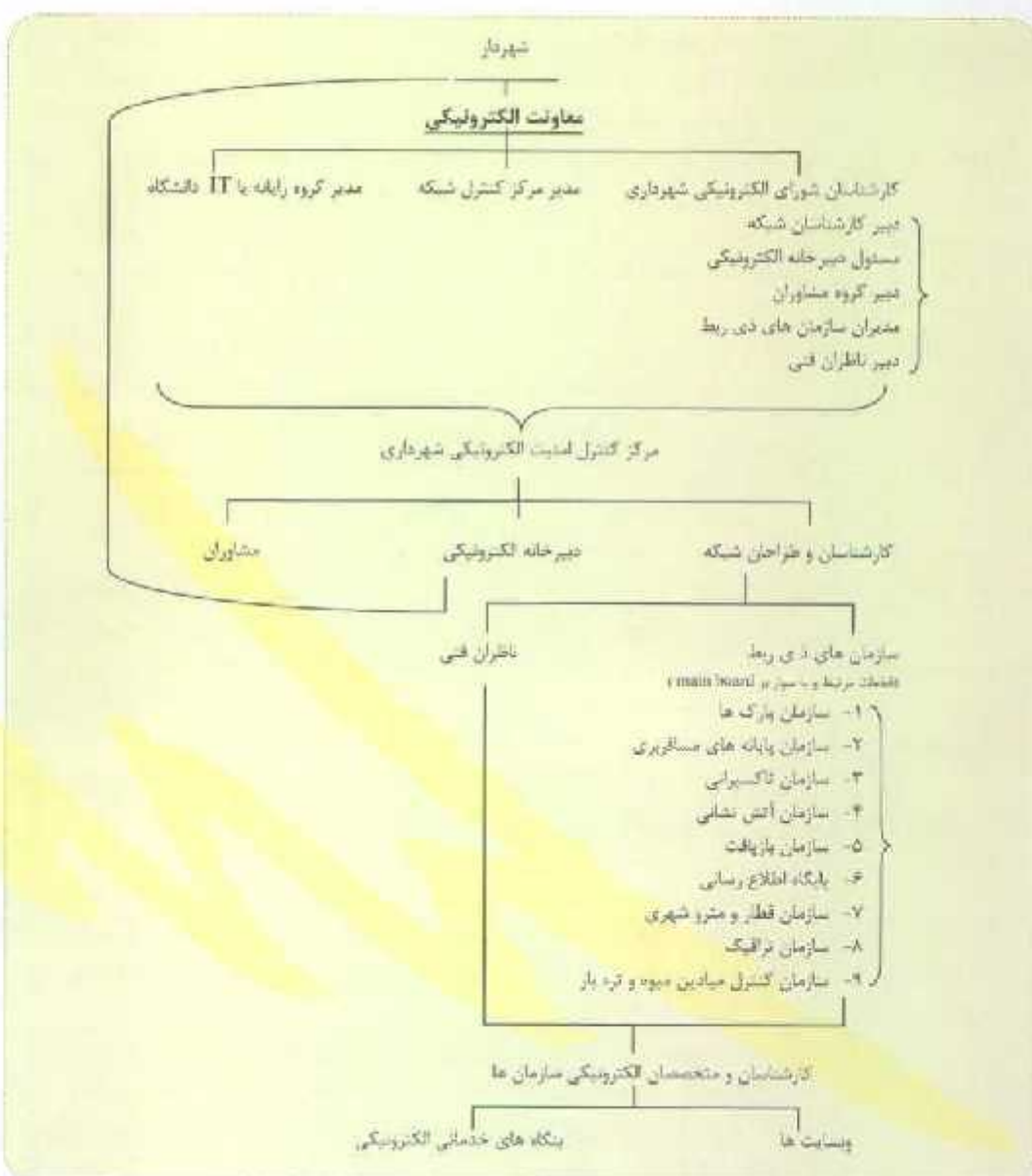
این که شهرداری الکترونیک چیست و جایگاه آن در جوامع شهری کجاست، بحثی نسبتاً جدید در زندگی شهری می‌باشد. شهرداری الکترونیک یعنی شهرداری مجهز به سیستم الکترونیک که تمام ظرفیت‌های آن امکان تبدیل به فرآیندهای اطلاعاتی را دارا باشند و بتوانند به فضای مجازی پایگاه‌های وب اینترنت (استر نی) مستقل شوند. در وهله‌ی اول سیستم‌های الکترونیک شهرداری و بحث ارائه‌ی خدمات شهری الکترونیک به وسیله‌ی شهرداری نسخه‌ی اولیه‌ی ایجاد یک شهر الکترونیک است. در این مقاله از شهرداری الکترونیک به عنوان «شاه تخته» شهر الکترونیک یاد شده که در واقع چنین سازمانی ربط خود را که

بیشترین اثرات و مراجعت مردمی را دارند. هدایت و تغذیه من‌گداین سازمان‌ها در حکم قطعات مرتبط و یا سوار بر «شاه تخته» می‌باشند که در ادامه به آنها خواهیم پیوست.

باید توجه داشت، ابعاد کاری شهرداری بسیار وسیع تر از سایر نهادهای دولتی و یا بنگاه‌های مردمی می‌باشد و از نظر قوانین هیچ تشکیلاتی به اندازه شهرداری یا مردم طرف حساب نیست. پس تغییر سیستم کاری شهرداری از حالت دستی و کاغذی (سنتی) به حالت رایانه ای و شبکه (الکترونیکی) به نوعی در شیوهی زندگی شهروندان، موج تازه ای را ایجاد خواهد کرد. به همین خاطر از شهرداری به عنوان قطب و برد اصلی یک شهر الکترونیکی یاد می‌شود. در صفحه بعد نمودار شماره (۱) چارت و گروه کاری پیشنهادی شهرداری الکترونیکی را نشان می‌دهد.

مدیریت مطلوب شهری منوط به چیست؟

- ۱- انتخاب شهرداری منیر و متخصص: در اکثر شهرهای ایران به ویژه شهرهای کوچک و میانه شهرداران با مدرک دیپلم و یا با مدرک لیسانس غیر مرتبط با ایست شهرداری و روی یک سری مسائل جناحی انتخاب می‌شوند. مانند: شهردار با مدرک لیسانس علوم دامی ادبیات فلسفه و غیره.
- ۲- شوری شهر تحصیل کرده و فراخ از سیاست: متأسفانه در کشور ما هیچ شرط تخصصی برای انتخابات شورای شهر و به تبع آن انتخاب شهردار احاطا نشده است. در این بین سیاست زدگی این دو قشر مهم (شهردار و شورای شهر) بدتر از همه در کیفیت توسعه و مدیریت شهری نقش مخرب دارند.
- ۳- استقلال عمل شوراها و شهرداران و افزایش اختیارات قانونی آنها.
- ۴- اولویت دادن به شهرگرایی نسبت به شهرنشینی در تعیین برنامه‌ها.

نمودار شماره (۱) چارت و گروه کاری شهرداری الکترونیکی
تکراه شده - ۱۳۸۲

چالش‌های تحلیلی شهرداری الکترونیک به دو دسته تقسیم

می‌شوند:

۱- چالش‌های درونی:

الف- کسب و تون زیر ساختی:

ب- اجرایی کردن تصمیمات در پیش گرفته از (زاده‌ی مدیریتی) (زمینه‌ی اجرا و منابع).

ج- تنگ نظری برخی مسئولان رده بالا که عموماً غیر دانشگاهی هستند. تا وجود آهرم‌های فشار که گاهی مانع از اجرایی شدن طرح‌های موفق شهری می‌شود.

د- عدم اعتماد کافی شهروندان به سیستم الکترونیکی (بعد فرهنگی چالش‌ها).

ه- نیاز به سرمایه‌گذاری‌های کلان از نظر راه‌اندازی و فرهنگ سازی.

۲- چالش‌های بیرونی:

الف- از بین رفتن مرزها.

ب- کمربند شدن روابط عاطفی و انسانی.

ج- نحوه‌ی همخوانی با فناوری‌ها و ابتکارات آبی در دنیای الکترونیک. د- نگهداری دائمی به صورت «برخط».

ز- نفوذ هکرها و اختلال در سیستم‌های الکترونیکی شهرداری.

ح- ترافیک خطوط (عدم پشتیبالی سروورها در صورت ضعف زیر ساختارهای مخابراتی).

ط- خطر تغییرات مدیریتی بی‌موقع.

راهبردها:

1. تعریف و تبیین یک سند راهبردی بومی بر اساس نیاز و اولویت در شهرها و مناطق کشور.
2. تعریف و تشکیل گروه‌های متخصص «فابو» در مناطق و برگزاری نشست‌های مدیران «فابو» مناطق برای انتقال تجارب و دانش بومی به یکدیگر.
3. انتخاب مدیرانی متخصص و صاحب نظر در عرصه‌ی «فابو» و افزایش اختیارات آنها.
4. تدوین و اجرای پروژه‌ها در راستای «فابو» و اجرای سند راهبردی بومی.
5. گشایش نسل جوان به سمت «فابو».
6. هدایت پروژه‌ها و پژوهش‌های دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته‌های مربوط در راستای «فابو».
7. آموزش از «مفوح پایین» تحصیلی (ایجاد لابراتوارهای الکترونیک و کارگاه‌های آموزشی «فابو»).
8. تبلیقات گسترده در رسانه‌ها.
9. انتخاب پژوهش‌های برتر در عرصه‌ی «فابو» و برگزاری مسابقات در سایت‌های شهرداری.
10. استفاده از نظرات شهروندان و ذکری به زبان رجوع.
11. انتخاب شهروندان و شهرداری الکترونیک نمونه.
12. ایجاد پست دولتی الکترونیکی در شهرداری‌ها.
13. آگاه سازی و اطلاع رسانی از نمونه‌های پیشرفت کار و نتایج فوق تصور سیستم الکترونیکی در شهرداری نسبت به زمان گذشته.

- 5- توسعه تجهیزات و بر خورداری از زیرساخت‌های سالم.
- 6- جلوگیری از اعمال نفوذ آهرم‌های فشار و اعمال سلیقه شخص در برنامه‌ها و طرح‌ها.
- 7- کاهش دخالت دولت در امور مربوط به شهر و شهرداری.

مدیریت الکترونیک (مغز متفکر، متخصصین و مرکز فرماندهی شهرداری الکترونیک)

هدایت و راهبری کلیه‌ی برنامه و طرح‌های تحت شبکه، مدیریت الکترونیک نام دارد. به تعبیر دیگر پردازشگر مرکزی شهرداری الکترونیکی، مدیریت آن است. استقلال عمل در مدیریت الکترونیکی شهرداری (عدم دخالت دولت) و برخورداری از داده‌ها و اطلاعات شهری پایه، به روز و واقعی از مهمترین ملاک‌ها در کیفیت مدیریت الکترونیک می‌تواند قلمداد شوند.

مدیریت الکترونیک چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد؟ [۶-۸] با اقتباس و تلخیص:

1. درک نیازهای واقعی و جایگاه آنها (توانایی ارزیابی نیازها).
2. برنامه ریزی راهبردی: این نوع برنامه ریزی نوعی آینده نگری و خلق آینده دلخواه می‌باشد و به هیچ وجه پیش بینی محسوب نمی‌شود. یک مدیر الکترونیک باید یک مدیر راهبردی نیز باشد و تشکیلات شهرداری را برای پاسخگویی مناسب و به هنگام در مقابل تغییرات محیطی داخلی و خارج آن آماده نگه دارد.
3. توانایی خلق یک دیدگاه مدیری که توان خلق یک دیدگاه و تفصیل ماهرانه آن به کارکنان خود را دارا هستند می‌تواند کارهای بزرگی انجام دهد.
4. توانایی ساختن یک تیم: یقیناً یک مدیر الکترونیک موفق دارای یک تیم کاری ماهر و متخصص می‌باشد و اهمیت آن برای مدیران بسیار حیاتی بوده و در راهبرد برنامه نقش بسزایی دارد.
5. توانایی تمرکز بر منابع (اعم از انسانی و مالی) منابع باید بر حسب اولویت صرف خلاقیت‌ها و ابتکارات شود. تشخیص «صحیح نیازهای تمرکز نیز در سطوح مختلف کار یک مدیر موفق است.
6. توانایی اجرای فرآیند مدیریت تغییر: یک مدیر الکترونیک باید چگونگی اجرای موثر تغییرات را درک کند.
7. توانایی برقراری ارتباطات موثر: مهارت‌های برقراری ارتباط در بین سطوح و افراد مختلف، رساندن پیام در میان کارکنان و مشتریان فنی و غیر فنی.
8. توانایی رهبری و ایجاد انگیزه: رهبری مبتنی بر تکنیک‌های ایجاد انگیزش برای انجام درست کارها به وسیله‌ی دیگران از جمله مهارت‌های کلیدی مدیران موفق II است.
9. توانایی بررسی و سنجش عملکرد عهده‌دار طبق اهداف و سنجش پیشرفت کار، تهیه و تعیین بازخوردی که به مدیران الکترونیک در امر هدایت و بهبود عملکرد سازمان کمک شایسته‌ی می‌کند.
10. توانایی مدیریت پروژه‌ها: هماهنگی و همخوانی پروژه‌های قابل اجرا با سنی بخش کلیدی هر مدیری باشد که انتظار موفقیت دارد.

پانویس:

- 1- main board
- 2- on line
- 3- ICT (Information Communication Technology)
- 4- E-City (= Electronic-City)
- 5- GIS
- 6- MIS

شهروند الکترونیک

زندگی الکترونیک

دولت الکترونیک

سازمان الکترونیک

بایگهای اطلاع رسانی

مدیریت الکترونیک
شهرداری الکترونیک

ضمانت‌های
اجرایی

زیر ساختار الکترونیک

۱- زیر ساختارهای مقابله‌ای ۲- سند راهبردی ۳- GIS

شکل شماره ۳ (۳) مدل پیشنهادی شهر الکترونیک

۱۲. در نهایت تعریف ضمانت‌های اجرایی قوی به لحاظ مالی، قانونی و نیروی متخصص.

مدل شهر الکترونیک (اقتباس از منبع شماره ۱)

در شکل زیر مدل پیشنهادی شهر الکترونیک با بازوهای رسانای داده‌ها و استفاده از اینترنتی گردد.

نتیجه‌گیری

کلا هدف اصلی از ایجاد شهرداری الکترونیک ارائه خدمات الکترونیک در قالب خطوط و سیاست‌های اینترنتی می‌باشد و هدف نهایی از این خدمت، افزایش رفاه شهروندی و کاهش مشکلات زندگی شهریست.

با توجه به آنکه باید و یا تمام توجن به سمت فناوری اطلاعات و ارتباطات و تشکیل یک سیستم جامع اطلاعاتی حرکت کرد زیرا به جرات می‌توان گفت که امروزه «فلوا» به صورت یک الگوی زندگی فراگیر در آمده است اما به چه قیمتی این الگو پذیرفتنی می‌باشد. شاید در کوتاه مدت معلوم نباشد و چه بسا تبعات منفی برجای گذارد باید به این قضیه با لطف دید بالایی نگاه و راهبرد جامعه‌شناسی نمودن کرد تا این دیدگاهی است که تحقق و به فعلیت در آمدن آن در ابتدا اولاد مدیر و مدیری را می‌طلبد که در علم و کنز «فلوا» تخصص دارند و علاوه بر آن از راهی خاصی برخوردارند. ترویج زندگی انسان این امر را شاهد است که بدون افراد مدیر، تمامی فاکتورهای دیگر نه تنها بی استفاده مانده بلکه نقش فرسایشی دارند. تجربه شهرهای الکترونیک این ادعا را به اثبات رسانده که متصلا در متن مقاله بندها اشاره شد (از نوع داخلی و خارجی آن).

نمایح حاکی از است که:

۱. برای ایجاد یک تشکیلات الکترونیک به نام شهرداری الکترونیک که تغییرات بنیادین در زندگی شهروندان به وجود می‌آورد. ساکنان آن باید مدیر، متخصص و مجهز به علم روز در زمینه «فلوا» باشند.
۲. تهیه، تدوین و تنظیم سند راهبردی جامع «فلوا» و پیرو آن آغاز مطالعات موردی.
۳. تجهیز کامل شهرها به سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS - نقشه پایه دیجیتال و پایگاه کامل داده‌ها.
۴. قوانین امسار گذشته که امروزه دست و پا گیر مدیران الکترونیک شده اند، باید اصلاح و اختیارات قانونی و میدان عمل مدیران شهرداری الکترونیک (از جمله شخص شهردار) افزایش یابد.
۵. به هر قیمتی که هست باید زیرساخت‌های قوی و دقیق «فلوا» در شهرها پیاده و احداث شوند.
۶. به نظر مواف کسی که خواهان پیوستن به جامعه‌های اطلاعاتی است باید با تمام توان آماده باشد و خود را به آخرین فنون و ابزار «فلوا» مجهز کند.
۷. فرهنگ سازی زبان و گویش «فلوا» را به صورت بومی و حکماتی ترویج کرد این امر بدون اطلاع رسانی ممکن نیست. هنوز در رسانه‌های مابالاع رسانی و آگاهی بخشی در مورد زندگی با «فلوا» کاری صورت نگرفته است.
۸. در نهایت پس از داشتن مدیری توانا و متخصص مهمترین فاکتور در ایجاد شهرداری الکترونیک و گذر از زندگی شهری کاغذی به زندگی نوین الکترونیک ضمانت اجرایی و مهمترین نوع ضمانت سرمایه گذاری مالی در این عرصه است.

منابع

۱- خلاقی، علی قلی، شهر الکترونیک، انتشارات دانشگاه علم و صنعت، ۱۳۸۲

۲- تلف تهرانی، مهدی، ششمین سمینار مدیریت فناوری اطلاعات، مرکز آموزش و مدیریت دولتی، ۱۳۸۰

۳- خطاری، مسعود، خبرنامه اطلاع آرمان شهر الکترونیک، www.digiparc.ir

۴- سایت صنعت‌های گازی بر مفهوم شهر و شهروند الکترونیک، شهر الکترونیک، www.azad.ir

۵- مقاله توسعه و کاربردی برای آوری ارتباطات و اطلاعات (HIC)

۶- مقاله‌ها، نشریات، مجله‌ها و شهرساز، همکاران، آب و انرژی، بخش تحقیق و توسعه، شهرداری الکترونیک، زمستان ۸۳

۷- شمس‌زاد، علی، برخورد مردم با شهروندان اطلاعاتی، مرکز توسعه و اطلاع رسانی، تهران، ۱۳۸۰

۸- تلف تهرانی، مهدی، ششمین سمینار آموزش و مدیریت دولتی، ۱۳۸۰

۹- De Nadir Mohamed Hassan - Dr. Madhah Sulaiman Mohamed - July 2004 - Sudan Electronic City, Integrated Technology Park - University of Khartoum, http://www.civilica.com/modules.php?name=Paper's&op=Abstract&op=HIBC04&as=HIBC04_041

۱۱. www.scyendfava.com

۱۲. <http://www.iranianarchives/article>

۱۳. shahlaaslami.persia@yahoo.com

۱۴. <http://egovernment.ir/analyze/>

۱۵. www.modiran.ir/modules/viewarticle.php?id=951

پروسی نقش و ضرورت شهرداری الکترونیکی در توسعه پایدار شهری

حمیدرضا وارثی

استادیار برنامه ریزی شهری دانشگاه اسفهان

رسول بابائیان

دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری

دانشگاه اسفهان

صدیق املاهی پورخانی

دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری

دانشگاه اسفهان

چکیده

رشد روزافزون جمعیت،

زندگی را در جوامع شهری تحت الشعاع قرار داده و سبب

به وجود آمدن مشکلات عدیده‌ای در زندگی شهروندان شده است. تا جایی که حتی در روح، روان و سلامت افراد نیز تاثیر بسزایی دارد. مسائلی مانند آلودگی هوا که منجر از ترافیک و رقت و آذنهاي کاذب درون شهری است، ناهماهنگی‌هایی که در انجام امور شهروندان در شهرها به وسیله کارآمدن امور شهری صورت می‌پذیرد. هزینه‌های هنگفتی که سازمان‌ها و نهادها در نتیجه‌ی جانی کردن برنامه‌ها و سیاست‌های کلان‌یکدیگر می‌پردازند و تناخل، تکثیر وظایف و عدم تعادل سازمان‌ها و نهادهای کاربردیست. از جمله مشکلاتی است که تقویت مشوریت و در نهایت میل به سوی مشوریت واحد شهری را اجتناب ناپذیر و الزامی کرده است. روند مسایل جهان حاکی از آن است که فناوری اطلاعات و ارتباطات، نقش بنیادین و زیربنایی را در توسعه، پیشرفت و ارتقای کیفیت زندگی مردم در جوامع امروز و آینده ایفا می‌کند و با ورود آنها تبعاً شهرداری‌ها به عنوان بزرگترین سازمان شهر از این برنامه‌ریزی شهری جدا نیستند. با تیزور ضایعات زیست محیطی و کاهش سطح عمومی زندگی مردم (به ویژه در جوامع شهری) طی یکی دو دهی گذشته، رفاهیت توسعه پایدار به عنوان موضوع روز دهی آخر قرن بیستم از سوی سازمان ملل مطرح و

به عنوان دستور

کار قرن بیست و یکم در مطرح

این‌المللی و منطقه‌ای تعیین شد. در این میان نقش شهر

و نواحی شهری به طور مستقیم، شهرسازی و ساخت فیزیکی آن به طور غیر مستقیم (و سهم آن در ناپایداری موجود) به سرعت توجه جدی مجال علمی را به خود جلب کرد. نکته قابل توجه این که شهرها باید سه عنوان نظام و کانون‌های اصلی برای حل مشکلات جهانی و رسیدن به توسعه پایدار شهری مدنظر قرار گیرند. از طرفی شهرداری الکترونیکی یکی از مفاهیم نوپدید است که با پیشرفت فناوری اطلاعات و ارتباطات متولد شده و قابلیت حل بسیاری از مسایل و مشکلات را دارد. در این مقاله ابتدا به بررسی مفهوم توسعه پایدار پرداخته و سپس مؤلفه‌های آن معرفی می‌شوند. همچنین شهرداری الکترونیکی، مزایا و معایب آن بررسی و در انتها به دستاوردهای حاصل از شهرداری الکترونیکی در ارتباط با توسعه پایدار شهری پرداخته و نتیجه گیری می‌شود.

واژگان کلیدی: شهرداری الکترونیکی، فناوری اطلاعات و

ارتباطات، توسعه پایدار، توسعه پایدار شهری

مقدمه

ویژگی حصر ما شهرنشین شدن جمعیت، افزایش جمعیت شهرها و به تبع آن توسعه شهرهای کوچک و بزرگ است. شهرنشینی بیش از پنج هزار سال قدمت دارد. در حالی که در سال ۱۹۰۰ میلادی از هر هشت نفر فقط یک نفر در مناطق شهری زندگی می‌کرده است. طی دوره‌ی ۱۹۸۰ تا ۲۰۳۰ جمعیت نواحی شهری تا حدود ۳/۳ درصد میلیارد نفر (۳۲ میلیون نفر) رشد خواهد کرد که از این میزان ۹۰ درصد در نقاط شهری کشورهای در حال توسعه خواهند بود. به طوری که افراد در جستجوی کار برای فرصت‌های بهتر یا فقط غذا و سرپناه به شهرها مهاجرت خواهند کرد. ظرفیت زیرساخت‌های شهری بیشتر در فشار قرار گرفته و حتی کاهش می‌یابد. وضع مسکن‌های موجود بدتر و متراکم‌تر خواهد شد. فضاهای باز مورد تجاوز قرار گرفته. خیابان‌ها متراکم شده. کیفیت هوا نزول پیدا کرده، از ظرفیت تصفیه طبیعی زیاده‌ها به وسیله رودها و کانال‌ها کاسته شده، منابع آب سطحی و زیرزمینی رو به کاهش گذارده و آب‌ها آلوده خواهند شد (موسی کاظمی محمدی، ۱۳۸۲: ۳۵). اشتقاق فرایند به سبب محیطی در کشورهای در حال توسعه و ناگامی در ربط دادن این سبب به مضامین توسعه، منتج به تأسیس کمیسیون محیط زیست و توسعه سازمان ملل در نوامبر ۱۹۸۲ گردید (رادکیف، ۱۳۷۳: ۱۲).

با بروز شرایط زیست‌محیطی و کاهش سطح عمومی زندگی مردم به ویژه در حواص شهری. طی یکی دو دهه گذشته، رهیافت توسعه‌ی پایدار به عنوان موضوع روز دهه‌ی آخر قرن بیست و یکم در سطوح بین‌المللی، منطقه‌ای و محلی تبیین شد. به عبارت دیگر، اصل توسعه‌ی پایدار در طرح‌ها و برنامه‌های توسعه به عنوان هدف کلی مورد تأیید قرار گرفت - هدفی که نهایت نداشته و مستمر است (موسی کاظمی محمدی، ۱۳۸۲: ۹۶). کمیسیون فوق توسعه‌ی پایدار را چنین تعریف کرده است: توسعه‌ای که نیازهای فعلی را بدون خدشه‌دار کردن توانایی نسل آینده، برای به دست آوردن نیازهای خود برآورده سازد. توسعه تعاریف مختلفی دارد. ساده‌ترین تعریف آن رشد همه جانبه‌ی کمی و کیفی است (کسی، ۱۳۸۵: ۱۸۵). برخلاف گذشته، اکنون زندگی در شهرها بسیار پیچیده و به میزان زیادی متنوع شده است. پیچیده شدن مسائل شهری، گسترش و دگرگونی‌های زیادی در حوزه‌ی مدیریت شهری به وجود آورده است. تأمین آب، برق، گاز، تلفن، انرژی، ایجاد امنیت، مدیریت ساخت و ساز و اماکن تجاری و مسکونی، مدیریت ترافیک حمل و نقل عمومی و غیره از مسائلی هستند که در حوزه‌ی

مدیریت شهری، جایگاهی متمیز پیدا کرده و روز به روز بر تعداد آنها افزوده می‌شود. نحوه‌ی مدیریت مسائل فوق از جنبه اساسی‌ترین موضوعات در حیطه‌ی مدیریت شهری بوده و سبب به ساختار اداری کشورها، سیاستگذاری و اجرای خدمات فوق، از تنوع و تکثر زیادی برخوردار است. با این وجود شهرداری در قبال موضوعات فوق، بیشترین مسئولیت را خواهد داشت. در فضای امروز مهمترین ابزار برای ارائه‌ی خدمات بهتر و انجام مسئولیت‌ها، فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌باشد (نکویی، ۱۳۸۶). تعریف ارائه شده به وسیله OECD این است که قسمت‌های مختلف فناوری اطلاعات و ارتباطات (۴ فاوا)، به عنوان ترکیبی از صنایع تولیدی و خدماتی، داده‌ها و اطلاعات را به صورت الکترونیکی ضبط، انتقال و نمایش می‌دهد. از آنجا که این تعریف، استانداردهای بین‌المللی سنتی طبقه‌بندی شده صنایع را نادیده می‌گیرد، دوگانگی بین تولیدات، خدمات، فعالیت‌های تولید و توزیع خدمات فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌تواند در همه جای اقتصاد دیده شود. (OECD 2002). به نظر ویثان این تعریف راه را برای درک چند جنبه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات و کاربرد آن در کاهش مشکلات شهری در بخش‌های مختلف هموار می‌سازد (Kells, Vittanen, 2003).

کاربرد این مفاهیم و فناوری اطلاعات منجر به تعمیم کلیدی با عنوان شهرداری الکترونیکی شده است. از آنجا که امروزه به پیشرفت سریع فناوری و همچنین افزایش جمعیت و پیچیده شدن زندگی در شهر، دیگر روش‌های قدیمی برای انجام کارهای شهروندان کارآمد نیست. باید برای کاهش مشکلات شهری و لزوم توجه به توسعه‌ی پایدار شهری، به یکی از خدمات فناوری اطلاعات که شهرداری الکترونیکی است، بیشتر توجه کرد.

مفهوم توسعه‌ی پایدار

مطابق با تأکید و تعریف کمیسیون جهانی محیط‌زیست و توسعه به نام «آینده مشترک ما» در سال ۱۹۸۷، عمل امروز ما در توانی نسل‌های آینده برای تأمین نیازهای نسل‌های آتی جدی دارد. یعنی توسعه‌ی پایدار نوعی از توسعه است که نوع نیاز امروز را بدون کاهش توانایی آیندگان برای تأمین نیازهای شان در نظر بگیرد. بدیهی است که نگاه آیندگان را از طریق حفاظت منابع طبیعی و سامانه (سیستم)‌های زیست‌محیطی خود باید تأمین کنیم و اگر حاصل مفهوم پایداری، بهبود استانداردهای زندگی باشد، باید بخشش از صنایع طبیعی امروز را نیز ما مورد

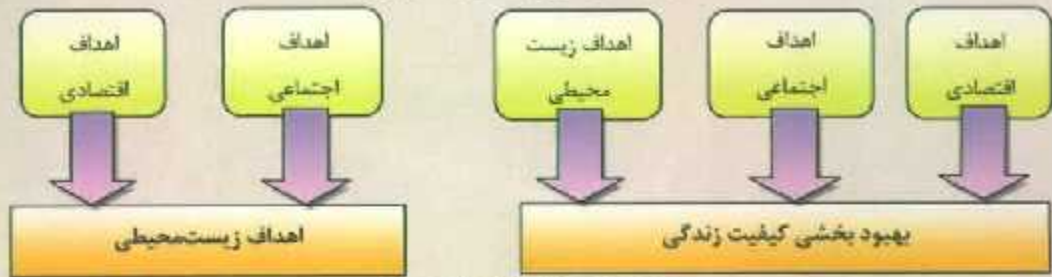
بهبودبهداری فراز دهم، برخورداري و تفکر چندی دربارهي نیازها و آرمان‌های نسل‌های آینده، ضرورت واگذاری قسمتی از منابع مصرفی نسل کنونی به نسل آینده را کاملاً محرز می‌سازد. (آقایی و محمدزاده، ۱۳۸۲: ۳۴). مفهوم پایداری در عصر حاضر اچنان اهمیتی پیدا کرده که هر بحث جدیدی دربارهي محیط‌زیست و توسعه بدون توجه به این مفهوم، بحثی ناتمام تلقی می‌شود. با وجود این نباید چنان تصور کرد که همیشه این واژه بخشی از مکالمات روزمره ما را در بر می‌گیرد. این مفهوم بیشتر به گونه‌ای تقریباً بدون پیش فرض به کار برده می‌شود. به عنوان مثال بدون مینا قرار دادن مشاهدات در زمان خاص خود، برای نشان دادن نکات فلسفی دربارهي همه جوامع یا برای مقایسه و مقابله جوامع دیگر با جامعه‌ی مورد بررسی، استفاده می‌شود تا براساس آن بحثی سیاسی از طریق اعمال یک مقایسه کلی مطرح شود. مفهوم پایداری به ندرت یا چنین مقایسه‌های کلی فراگیر و بدون توجه به فرضیات تاریخی، پیشرفت کرده است. پایداری سخدهای تجویزی برای جایگزینی ارزش‌های سبز است بلکه مذاقی ارزش‌های موجودی است که با اشکال خاصی از ساز تولید و رفتار، گره می‌خورد. علاقه و تمایل به بحث پایداری به دو موضوعی مربوط می‌شود که محل تلاقی میان امیال و آرزوهای انسانی و تقوی و برتری شیمت است. فرایند اول «ارزش‌های اقتصادی» و فرایند دوم در برگیرنده‌ی «ارزیابی مجدد از شیمت» است. ارزیابی بیش از این که عمل تصمیم‌گیری در مورد این که «چه چیزی غلط است» باشد، تلاشی است برای مشخص کردن این که «چه چیزی می‌تواند بهبود یابد». هدف یک ارزیابی، فراتر از تعیین موفق بودن یک راهبرد برای پایداری است. (بدری و افتخاری، ۱۳۸۲: ۱۰). به نظر ماینگن رادکیلف اصطلاح توسعه‌ی پایداری به معنی آن است که درس‌هایی در باب محیط‌زیست می‌تواند و باید در روندهای اقتصادی به کار گرفته شود که شامل ایده‌های راهبرد حفاظت محیط جهانی و ایجاد محیطی منطقی است که در آن ادعای توسعه به منظور پیشبرد کیفیت همه جنبه‌های حیات مورد جالش و آزمایش قرار می‌گیرد. توسعه‌ی پایداری مستلزم دیدگاهی گسترده از اقتصاد و محیط‌زیست، به گونه‌ای است که مورد قبول بیشتر حقوق‌دان‌ها با هر روش ویرمائی باشد. دیدگاهی که می‌تواند با یمن سیاسی برای اطمینان از این که آن توسعه پایداری است یا خیر، باشد (رادکیلف، ۱۳۷۳: ۱۲). با توسعه پایداری فرایند تغییر است در استفاده از منابع، هدایت سرمایه‌گذاری‌ها، سمت‌گیری توسعه‌ی فناوری و تغییر نهادی است که با نیازهای حال و آینده سازگار باشد.

به هر حال در توسعه‌ی پایداری توازن قابل قبول میان اهداف و برنامه‌های جوامع در حال رقابت و همکاری‌ها باید مورد توجه قرار گیرد. به قول دکتر اینیاسی ژاکس دستور کار همواره یکی است: صرفه‌جویی در منابع کمیاب و تدبیر بسیار در استفاده از منابع فراوان. به هر صورت اگر منظور از توسعه، گسترش امکانات زندگی انسان‌هاست، پس تاگزیر یا نگاهی به آینده ابعاد آن توسعه‌ی پایداری و از یک سو بر رابطه بین مؤلفه‌های توسعه‌های اجتماعی و فرصت‌های اقتصادی و از سوی دیگر بر ضرورت‌های زیست‌محیطی و شرایط بهتر زندگی برای تمامی مردم در دامنه بین ظرفیت‌های بالقوه محیط‌زیست تأکید شود. که توسعه‌ی پایداری چنین اهدافی را دنبال می‌کند. در واقع پایداری دعوی است برای موازنه‌ی بویا میان بخشی از عوامل اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی مورد نیاز بشر و لزوم حفاظت از محیط‌زیست طبیعی که بشیریت بخشی از آن است. در توسعه‌ی پایداری انسان در مرکز توجه است و انسان‌های همانند با طبیعت، سازوار سلامت و سازندگی هستند. به قول «ژاکس» توسعه بدون پایداری و پایداری بدون توسعه وجود نخواهد داشت. (آقایی، سید داود، ۱۳۸۲: ۱۶) برای تجزیه و تحلیل این مفاهیم لازم است ارکان توسعه‌ی پایداری مورد توجه قرار گیرد.

ارکان توسعه‌ی پایداری

توسعه‌ی پایداری دارای سه اصل پایداری، محیط‌زیست، پایداری اقتصادی و اجتماعی است تا نیازهای نسل حاضر را بدون به خطر انداختن توانایی نسل‌های آینده برآورده سازد. در هر صورت اگر مفهوم اصلی پایداری عبارت از پایداری کردن زندگی مردم باشد، اهداف اقتصادی و اجتماعی با سهولت بیشتری قابل شناسایی خواهند بود. اهداف اجتماعی شامل دستیابی به برابری و حفظ تنوع فرهنگی، بهبود نقش خانواده، افزایش جنس جمع و شهروندی و ارتقای کیفیت زندگی است. اهداف اقتصادی مشتمل بر اهداف کلی و هر نوع تغییر در فعالیت‌های اقتصادی خواهد بود که موجب ارتقا و بهبود کیفیت زندگی شود. این موارد شامل اقتصاد محلی پایداری است که زندگی مردم را بهتر کرده و شرایط کاری را بهبود می‌بخشد. به همین ترتیب اهداف زیست‌محیطی نیازمند ارتقای ظرفیت به منظور بهبود بخشی به کیفیت اجتماعات، زندگی هستند (بدری و زکریالدین افتخاری، ۱۳۸۲: ۱۴). در سازمان ملل، مسائل محوری و شرایط ضروری برای توسعه‌ی پایداری که به وسیله کمیسیون جهانی توسعه و محیط مورد شناسایی قرار گرفته به قرار زیر است (پاپلی یزدی و رحیمی ساجیدی، ۱۳۸۲: ص: ۲۴۱).

شکل (۱): مفاهیم تعیین‌کننده توسعه پایدار

منبع: هیری و رکزالدین افشاری، ص: ۱۴

از نظر زیست محیطی، باید با تلاش‌هایی به هدف حفظ گروه‌های اجتماعی موجود و ارائه اشکال نوین اداری شهر و کنترل آن، دست در دست هم داده تا همبستگی و انسجام اجتماعی حفظ شود. (موسی کاظمی محیدی و شکولی، ۱۳۸۱: ۳۰). دو مفهوم "پایداری شهری" و "توسعه پایدار شهری" غالباً به دلیل نزدیکی آنها به جای یکدیگر به کار می‌روند. برای تمایز این دو باید توجه داشته باشیم که کلمه «توسعه» در واقع نشانگر «فرایندی» است که در طی آن «پایداری» می‌تواند اتفاق بیفتد. اما «پایداری» مجموعه‌ای از وضعیت‌هاست که در طول زمان تداوم دارد. سابقه تأکید بر رابطه شهر و محیط زیست در گردهمایی‌های بین‌المللی چندان طولانی نیست. اولین گردهمایی زیست محیطی در اروپا در سال ۱۹۵۷ برگزار شد و در قطعنامه‌ی آن در سه مورد به شهرها توجه شده است: در مناطق شهری حفاظت و توسعه کیفیت محیط در اولویت قرار گیرد و با گسترش حفاظت از سلامت انسان به استفاده بهینه و منطقی از منابع پرداخته شود. (نایبی و محمدزاده تینکانلو، ۱۳۸۷: ۳۶). کمیسیون جهانی توسعه و محیط زیست برای پیگیری سیاست‌های مبتنی بر توسعه پایدار، رعایت موارد زیر را ضروری دانسته است: ۱- وجود سیستمی سیاسی که مشارکت موثر شهروندان در فرایند تصمیم‌گیری را تضمین نماید. ۲- سیستمی تولیدی که تعهد حفظ منابعی بوم‌شناسی برای توسعه را محترم شمارد. ۳- یک سیستم فناوری که الگوهای پایدار برای تجارت و مالیه را برنامه‌ریزی کند. ۴- سیستمی بین‌المللی که الگوهای پایدار را برای تجارت و مالیه برنامه‌ریزی کند. ۵- سیستمی اداری که منعطف بوده و قادر به تسخیر خود باشد (پایلی بزیدی و رجی ستاجوردی، ۱۳۸۱: ۲۴۱). پس با توجه به موارد بالا لزوم به کارگیری شهرداری الکترونیکی لازم و ضروری می‌باشد.

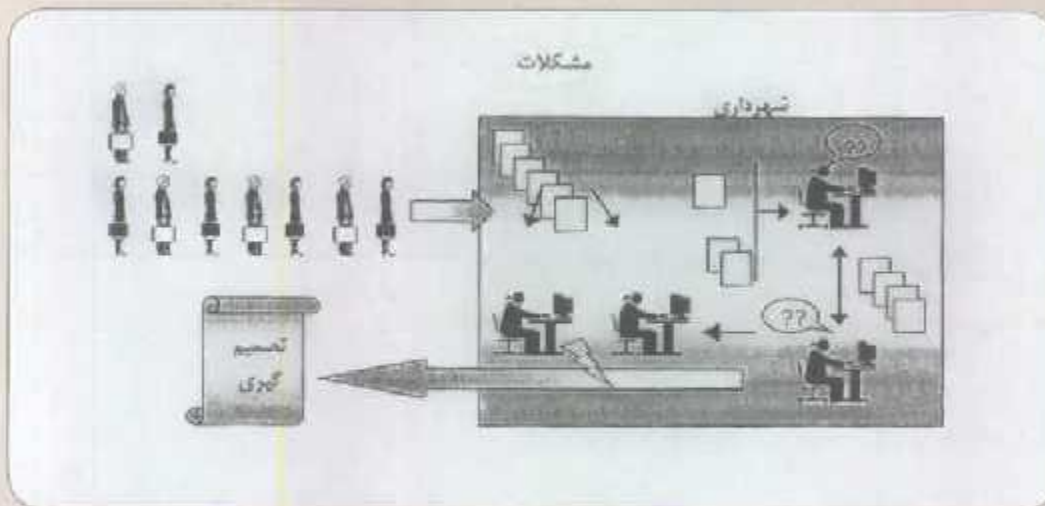
- امنیت غذایی.
- انرژی.
- صنعت.
- جاش‌های شهری.

توسعه پایدار شهری^۱

نظریه توسعه پایدار شهری موضوع‌های جلوگیری از آلودگی‌های محیط شهری و ناحیه‌ای، کاهش ظرفیت‌های تولید محیط محلی، ناحیه‌ای و ملی، حمایت از بی‌ریاضت‌ها، عدم حمایت از توسعه‌های زیان‌آور و از بین بردن شکاف میان فقیر و غنی را مطرح می‌کند. همچنین راه رسیدن به این اهداف را از برنامه‌ریزی‌های شهری، روستایی، ناحیه‌ای و ملی که بر مبنای قانون، کنترل کاربری‌ها و کنترل بیشتر در شهر و روستا استوار می‌داند. (زیاری، گوامت‌الله: ۲۷۵). توسعه پایدار شهری فرایندی است که طی آن گردش انرژی در شهر در حداقل شرایط عملکردی، حداکثر کارایی را داشته و توزیع یکسانی را در به حرکت در آوردن عناصر به عنوان مجموعه‌ی یکپارچه و متصل ایجاد می‌نماید این فضا ضمن این که خود به عنوان یک موتور محرک درونی برای به فعلیت در آوردن قابلیت‌های موجود در اجزاء عمل می‌کند، به موازات آن به صورت یک محرک رشد بیرونی عمل کرده و جریان‌های نهمه و یا منزوی را با اتصال به جریان‌های درونی خود به حرکت در می‌آورد. به علاوه حداقل اثرات زیان‌بار محیطی را بر پیرامون خود دارد.

(Houghton, G. 1997, P. 192.)

"یک شهر پایدار فقط یک شهر تمیز نیست، باید همچنین شهری باشد که انسان در آن بتواند درآمدی به دست آورده، سرپناه مناسب تهیه کرده و احساس راحتی کند و تلاش و وقت خود را وقف حفاظت از تصویر شهر نماید. ساخت یک اقتصاد شهری قوی و قابل زندگی

منبع: همان، (۱۷)

شهری. ۵- دایر بودن شهرداری به صورت ۲۴ ساعته.

مزایای کلی شهرداری الکترونیکی

شهرداری الکترونیکی مزایای بسیاری در زمینه نحوه ارتباط شهردار با شهروندان، شهروندان با شهردار، شهروندان با شهروندان، شهروندان و شهردار با تجار یا شهروندان و شهردار بر عهده دارد. شکل (۱۶) نحوه این ارتباطات را نشان می‌دهد.

مزایای شهرداری الکترونیکی

- ۱- ایجاد زیرساخت‌های مطلوب و مناسب برای شهر
- ۲- فراهم آوردن و ایجاد بستر و کانال‌های آموزشی
- ۳- بهبود کیفیت زندگی مردم و پاسخ به نیازهای آنها.
- ۴- سعی بر ارائه خدمات یک مرحله‌ای.
- ۵- تسهیل بر همکشی‌ها و ارتباطات بین سازمانی.
- ۶- دسترسی ۲۴ ساعته به خدمات شهری.
- ۷- افزایش مشارکت مردمی در اداره شهر.
- ۸- کاهش مضرات ترافیک شهری.
- ۹- ایجاد یک سامانه مدیریت اطلاعات جامع برای مدیران سازمان‌های شهری.
- ۱۰- صرفه جویی در منابع شهری.
- ۱۱- کاهش هزینه‌های فعالیت‌های اداره و امور شهری.
- ۱۲- سامانه‌های اطلاع‌رسانی و افزایش آگاهی.
- ۱۳- تسهیل و تبلیغ فرهنگساز (نکویی، ۱۳۸۶).

دستاوردهای شهرداری الکترونیکی در ارتباط با

توسعه پایدار شهری

در بررسی شهرداری الکترونیکی تحقیقات زیادی صورت

مفهوم شهرداری الکترونیکی

از آنجا که شهرداری‌ها قسمت عمده‌ای از فعالیت سازمان‌ها را در شهرها بر عهده دارند و در هر نوع برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری مدیریت شهری سهم عمده‌ای را دارا هستند، شهرداری الکترونیکی می‌تواند کلون راه رسیدن به شهر الکترونیکی باشد. شهرداری الکترونیکی سازمانی است که با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، خدمات خود را در حوزه وظایف شهرداری به صورت سریع، قابل دسترس و امن به شهروندان ارائه می‌کند (انتشارات راه شهر، ۱۳۸۲). امروزه به علت تراکم جمعیت در برخی از شهرهای بزرگ و نیز دگرگونی‌هایی که در جهان، سریع و پیوسته به وجود آمده است، دیگر روش‌های دیوانسالارانه (بوروکراتیک) پیشین برای انجام کارهای اداری شهروندان و سایر اصطلاح اداری ارباب رجوع کارآمد نیستند. همچنین بخش عمده‌ای از ترافیک شهری، فساد اداری، هزینه‌های انجام کار، برخوردها و ناراحتی‌های روانی کارمندان و ارباب رجوع و نحوه دیگری از مشکلات از عمیق تا کارآمدی روش‌های اداری صورت می‌گیرد. توسعه این شهرها با رویکرد به کارگیری فناوری اطلاعات، دستاوردهای بسیاری را برای شهروندان، سازمان‌های شهری و دیگر ذی‌نفعان شهری داشته است. (نکویی، ۱۳۸۶).

نقاط قوت و ضعف شهرداری الکترونیکی

نقاط ضعف

- ۱- افزایش سطح انتظارات مردم.
- ۲- مشکلات امنیتی.
- ۳- وابستگی امور شهر به فناوری الکترونیکی.

نقاط قوت:

- ۱- ایجاد فرصت‌های اشتغال.
- ۲- امکان جهانی شدن.
- ۳- ارتقای کیفیت زندگی مناسب برای مردم.
- ۴- توزیع مناسب و یکسان خدمات.

بهرکت

Journal of Urban
Technology
2- Sharif - Mousavi
http://www.ijust.ac.ir

گرفته و با توجه به توسعه پایدار شهری، ماهیم و ابعاد آن مشخص می‌شود. توسعه پایدار یا شهرداری الکترونیکی رابطه‌ی وسیعی دارد و بسیاری از مشکلات شهری با ایجاد شهرداری الکترونیکی حل می‌شود.

پیامدهای شهرداری الکترونیکی

اثرات اقتصادی: ارائه خدمات با هزینه بسیار کمتر به شهروندان، ایجاد زمینه برای سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، امکان گسترش استفاده از کارت‌های اعتباری،

اثرات اجتماعی: ارائه خدمات روی خط به شهروندان در هر جا، هر وقت و به هر شخص، دسترسی آسان‌تر به خدمات دولتی و بخش خصوصی، کاهش زمان انجام امور اداری برای شهروندان، کاهش قیاد اداری در کارکنان دولت به علت حذف پروسه امور، امکان توزیع عادلانه درآمد در میان شهروندان، ایجاد زمینه استفاده از نظرات شهروندان در مدیریت شهر، کاهش مشکلات محیط زیست و کاهش آلودگی به علت کم شدن تردها، مدیریت پایدار شهری، افزایش اشتغال و ایجاد زمینه برای بازاریابی اجراء امور به مردم.

اثرات فرهنگی: شفاف‌سازی امور و فرآیندها، اطلاع‌رسانی به موقع و سریع به مردم، آموزش مجازی شهروندان در موضوعات

عمومی و اقتصادی در همه جا و در هر زمان، امکان انتشار رسانه‌های الکترونیکی به شهروندان، استفاده از کتابخانه‌های الکترونیکی سایر نقاط کشور و جهان، انتشار اخبار و اطلاعات به طور سریع و افزایش دانش عمومی مردم.

اثرات سیاسی: معرفی در سطح جهان و امکان بیشتر ارتباط بین‌المللی و افزایش رفاهیت عمومی.

اثرات محیطی: کاهش ترافیک به وجود آمده در نتیجه افزایش استفاده از اینترنت در انجام فعالیت‌های شهری، سلباً باعث کاهش آلودگی ایجاد شده به وسیله اتومبیل‌ها در سطح شهر خواهد شد (انتشارات، شهری، ۱۳۸۳).

نتیجه‌گیری

با توجه به مطالب گفته شده، توسعه پایدار شهری بر اساس فناوری اطلاعات و ارتباطات، معنی و مفهوم پیدا می‌کند. بایستی برای اداره‌ی شهرهای امروزی، فناوری اطلاعات را به معنای دقیق و به عنوان یک ابزار در مدیریت شهری به کار ببریم، چرا که روز به روز مشکلات شهری افزایش می‌یابد و برای حل این مسائل و رسیدن به مؤلفه‌ها و شاخص‌های توسعه پایدار همواره به این ابزار نیازمندیم و از این طریق می‌توانیم به توسعه پایدار شهری دست یابیم.

جدول ۲- دستاوردهای شهرداری الکترونیکی را در ارتباط با توسعه پایدار شهری نشان مردم

مؤلفه‌های اصلی توسعه پایدار شهری	دستاوردهای شهرداری الکترونیکی
اقتصاد	صرفه‌جویی در وقت و انرژی چلوگیری از سرمایه‌گذاری بیشتر بر روی روش‌های سنتی اداره شهر حضور فعال در شبکه جریان‌های مالی و منابع اشتغال ارتقاء کیفیت زندگی
اجتماع	عدالت در توزیع منابع کیفیت زندگی یک مرحله‌ای کردن ارائه خدمات به شهروندان توانمندسازی شهروندان و مشارکت آنها در تصمیم‌گیری افزایش نظم کاهش فساد اداری کاهش معضلات اجتماعی
محیط زیست	چلوگیری از تخریب محیط زیست چلوگیری از آلودگی هوا چلوگیری از آلودگی آب

منبع: برگرفته از نخستین کنفرانس بین‌المللی شهر الکترونیک و تکرارندگان

تخلیه
۱- آقای سید داود ابراهیم‌زاده
توسعه پایدار در سازمان‌ها
نسخه دانش‌محیط‌سازان و مشاوران
سیاسی - دانشگاه تهران - شماره ۱۸
پایه ۱۳۸۳
۲- آقای سید علی حسینی و دکتر حسین
کاشانی، همکاران، همکاران
پایه ۱۳۸۳ - نشر: اطلاعات
تحقیقات جغرافیایی - شماره ۱
۱۳۸۱
۳- آقایان: سید محسن حسینی و سید
سید علی حسینی - نشر: اطلاعات
۱۳۸۳
۴- آقایان: دکتر سید علی حسینی و سید
سید علی حسینی - نشر: اطلاعات
۱۳۸۳
۵- آقایان: سید محسن حسینی و سید
سید علی حسینی - نشر: اطلاعات
۱۳۸۳
۶- دکتر سید محسن حسینی و سید
سید علی حسینی - نشر: اطلاعات
۱۳۸۳
۷- آقایان: سید محسن حسینی و سید
سید علی حسینی - نشر: اطلاعات
۱۳۸۳
۸- آقایان: سید محسن حسینی و سید
سید علی حسینی - نشر: اطلاعات
۱۳۸۳
۹- آقایان: سید محسن حسینی و سید
سید علی حسینی - نشر: اطلاعات
۱۳۸۳
۱۰- آقایان: سید محسن حسینی و سید
سید علی حسینی - نشر: اطلاعات
۱۳۸۳
۱۱- آقایان: سید محسن حسینی و سید
سید علی حسینی - نشر: اطلاعات
۱۳۸۳
۱۲- آقایان: سید محسن حسینی و سید
سید علی حسینی - نشر: اطلاعات
۱۳۸۳
۱۳- آقایان: سید محسن حسینی و سید
سید علی حسینی - نشر: اطلاعات
۱۳۸۳
۱۴- آقایان: سید محسن حسینی و سید
سید علی حسینی - نشر: اطلاعات
۱۳۸۳
۱۵- آقایان: سید محسن حسینی و سید
سید علی حسینی - نشر: اطلاعات
۱۳۸۳

برنامه‌ریزی شهری

و فناوری اطلاعات و ارتباطات

نظریات و واقعیت‌ها

موشفه، کالمت کوهن، ماریما ون کین هومز، پدتر شیخ
کتاب اداره اقتصاد مضایر، دانشگاه آلمستردام
دانشکده فناوری، سیاست و مدیریت دانشگاه لتوری، Delhi
ترجمه: رضا مختاری ملقا آبادی
مکتر در جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری

چکیده

در دنیای شکنجای امروزه «فناوری اطلاعات و ارتباطات» همچون ساختاری هماهنگ‌کننده و ارتباطی عمل می‌کند. اطلاعات (دانش و دانمها) در یک اقتصاد باز، به جزء لاینفک آن تبدیل شده است. تولید گسترده‌ی اطلاعات، با مصرف و استفاده از اطلاعات به وسیله‌ی مراجع تصمیم‌گیر برابر نیست. به خصوص در حوزه‌ی عمومی (بیشتر شاهد هستیم که) این فاصله بسیار زیاد بوده و قابل توفیق نیست. استفاده از فرصت‌های واقعی که به وسیله‌ی «قلاوا» به بخش عمومی عرضه می‌شود، به صورت قابل ملاحظه‌ای ناچیز است. این مقاله قصد دارد که منابع موجود در پذیرش اطلاعات و استفاده از آن در برنامه‌ریزی شهری را تشریح کند. توجه خاصی به درک مفهوم و توان اطلاعات از سوی برنامه‌ریزان، متخصصان و تصمیم‌گیرندگان در این مقاله وجود خواهد داشت. در این رابطه، محدودیت‌های متفاوتی در شکنج عدم آگاهی از سیاست‌های «قلاوا» و عدم توافق در خصوص اهداف و ابزار سیاست‌های «قلاوا» وجود دارد. این تحلیل با استفاده از مطالعاتی بر روی کشور هلند (در خصوص نقش بخش اطلاعات پیشرفته در برنامه‌ریزی شهری و امور اجرایی) انجام گرفته است.

واژگان کلیدی: سیاست‌های «قلاوا»، مقاسات، مجلس، تصمیم‌گیرندگان، درآنتها.

به سوی منظره‌ی شهری جدید

باربارا وارد نویسنده‌ی کتاب «خانه انسان» (۱۹۷۶)، ادعای بحث برانگیز و متقاعدکننده‌ی در خصوص بازسازی نظریات ما درباره شهر دارد. شهر مهد تمدن است که باستانی محافظت شده، مورد حمایت قرار گرفته و به عنوان حامل اصلی پیشرفت فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی شناخته شود. امروزه بخش عمده‌ی جمعیت جهان در مناطق شهری زندگی می‌کنند و این سهم همچنان در حال افزایش است و در حال حاضر نشانه‌های از تغییر در الگوی شهرنشینی جهانی دیده می‌شود. شهرهای مدرن به هر حال هزینه‌های بسیار زیادی را با عنوان هزینه‌های زیست‌محیطی تحمل می‌شوند (به عنوان مثال لس‌آنجلس، رم آن) و دقیقاً این عوامل، برای آینده‌ای که بنگ شهر پیش رو دارد، نگران کننده خواهند بود [Bertuglia و دیگران (۱۹۹۸) و رهسوف ونج کمپ (۲۰۰۱)]. البته سوال این است آیا در عصر «قلاوا» شهرها خط سیر توسعه‌ی متفاوتی را طی می‌کنند؟ شهرها همیشه توجه «مهاجران» را هم در جهان توسعه یافته و هم در جهان توسعه نیافته به سوی خود جلب کرده‌اند. این امر باعث افزایش تنش در بازار کار شهری، بازار مسکن و محیط شهری می‌شود. به هر حال تنش در محدوده‌ی شهری، باعث رشد بی‌رویه‌ی شهرها شده است. قیمت زمین و امکانات محیطی در مناطق مرکزی شهرها به معضلی برای خانواده‌های جدید و شرکت‌هایی که در حال شکل‌گیری هستند،

تبدیل شده به گونه‌ای که حرکتی به سمت خروج از شهرها در حال وقوع است. به طور اساسی این حرکت به سمت خروج از شهر فقط به معنای گسترش متعلقه حرقه‌های شهری است. بنابراین کاهش کیفیت محیط شهری سبب تجدید موقعیت شهری یا پوشش فضای وسیع‌تر می‌شود. «جای پای محیط شهری» ریس و پاکر ناچل (۱۹۹۴)، تیج کمپ و فینو (۲۰۰۱).

در مجموع شهرهای مدرن تمایل دارند که تغییرات شدید تکاملی خود را به نمایش بگذارند؛ که در آن استمداد منابع انسانی (خلأیت، صلاحیت و ارتباط) نقش قلابی دارد. در این چارچوب، نوآوری صنعتی و سیاست‌های توسعه فناوری (به ویژه سیاست‌های «قاوا») به عنوان ابزارهایی موثر و راهبردهای منطقی‌های و شهری برای یک توسعه‌ی اساسی و متعادل به صورت فزاینده‌ای مورد حمایت واقع شده‌اند (به مقاله کوهن و دیگران (۲۰۰۱) مراجعه کنید).

اولین وضعیت برای یک توسعه‌ی متعادل عمومی و پایدار در ساختار اقتصاد شهری، وجود بسترهای مناسب برای نوآوری صنعتی می‌باشد. به نظر می‌رسد تمایلی برای متراکم شدن و تمرکز جغرافیایی مراکز تحقیق و توسعه (R&D) براساس معیارهای «قاوا» وجود دارد. دلایل محکمی برای این روند فراهم دیده می‌شود. طبیعت به شدت متأثر از اطلاعات فعالیت‌های فناوری و نیاز حاصل از آن برای ارتباط رودررو است و این مستلزم داشتن مکانی است که ۱- مناسب کافی برای انجام چنین کاری را داشته باشد، ۲- امکان برقراری ارتباط با زمینه‌های فعالیت‌های فرهنگی و تحقیقاتی را فراهم کند، ۳- امکان ارتباط عالی داخلی و خارجی را داشته باشد، ۴- در میان گروه‌های خاصی که در فعالیت‌های ارتباطی سهیم‌اند و به دنبال فرصت‌هایی برای استفاده و بهره‌برداری در این زمینه هستند، شناخته شده باشد و ۵- ویژگی‌های یک محیط عمومی تجاری با رقابت‌های زیاد که تسهیل‌کننده‌ی یک توسعه‌ی توان افزاست را داشته باشد (به عنوان مثال ون گین هوبزن و تیج کمپ، ۱۹۹۸). دومین وضعیت برای تحقق شدن فرصت‌های شهری (نه تنها در بعد آلودگی بلکه از نظر حفظ میراث فرهنگی) کیفیت زندگی شهری است. به طور کلی یک منطقه‌ی شهری جذاب، آمی باگزیبر برای یک توسعه‌ی شهری پویا است. در این رابطه بخش «قاوا» اغلب نقش اساسی را بازی می‌کند.

شهر در عصر «قاوا»

شهرها در «امیت وجودی خود نقاط مرکزی فعالیت اقتصادی هستند. هر چند اطلاعات ممکن است در هر جایی قابل دسترسی باشد و نوع معمول اطلاعات و تجزیه و تحلیل آن به مناطق غیر شهری ارسال شود، نکته مهم اینجاست که جمع‌آوری و استفاده از اطلاعات، یک عملکرد شهری عالی است. در یک مقاله جالب با عنوان «شهرهای ما می‌میرند؟» (گلاسر ۱۹۹۸) نتیجه‌گیری می‌شود که - علی‌رغم مسایل منفی خارجی - دللی ندراد نگران آینده شهرها باشیم، شهرها حامل‌های قدرتمندی برای سودهای لباشته شده و متراکمی که از موقعیت‌های هر مکان جغرافیایی دیگری فراتر می‌روند، بوده و هستند. در متون مربوط به مباحثات مرتبط با آینده شهرها در عصر الکترونیک،

سه سناریوی متفاوت ممکن است، تشخیص داده شود. در اولین سناریو (به کارین کراس، ۱۹۹۷ مراجعه کنید) ویژگی آزاد فعالیت‌های اقتصادی به سمت جلو است که سبب گلبه‌های الکترونیک و جوامع متصل خواهد شد. بر خلاف این نقطه نظر، حتی بودن کلانشهرهای جهانی که به نام «مراکز فرماندهی» نامگذاری شده‌اند، ممکن است تحقق یابد (به گراهام و مارون، ۱۹۹۶ مراجعه کنید). در اینجا نقش چند مینی‌ها برجسته می‌شود که با توجه به نقش نافذ «قاوا» باعث کنترل اقتصاد جهانی می‌شود. در نهایت یک توسعه‌ی پیوند جهانی براساس بازی بین شرکت‌های جهانی و مراکز شهری، ممکن است مورد توجه واقع شود. در اینجا ترکیب فضای حقیقی و مجازی، بهترین سگویی پرش را برای خط‌مشی‌های توسعه‌ی موقت‌آمیز عرضه می‌دارند (به ون گین هوبزن و تیج کمپ، ۲۰۰۱ و میشل ۱۹۹۹ مراجعه کنید). در سال‌های اخیر ما با اندیشه‌ی جدید شهر الکترونیک، روبه‌رو شده‌ایم؛ یک منطقه شهری که به وسیله‌ی بخش «قاوا» اداره و کنترل می‌شود. چنین شهری، یک شهر شبکه‌ای رایج است که در آن ارتباط مجازی و اتصال الکترونیک به کمک هم، یک معماری مشابه با برهمکنش رودرو و فیزیکی را مطرح می‌کند. در این حالت مسئله مهمی جلب توجه می‌کند: عدم آگاهی الکترونیک در میان اقشار جامعه که دارای مهارت‌های «قاوا» نیستند و از مزایای شهر الکترونیک محروم می‌شوند. آنها به فعالیت‌هایی که ارتباط با فاصله و غیر رودررو را فراهم می‌کند، دسترسی ندارند و از مزایای محیط باشگاه‌های شهر الکترونیک بی‌بهره‌اند بنابراین عصر «قاوا» باعث بروز مسئله جدی در برابری و عدالت می‌شود. با این مسئله فقط از طریق بذل توجه بیشتر به انتخاب دانش «قاوا» از طریق آموزش و تحصیلات دانشگاهی و سازمان دادن این آموزش می‌توان برخورد کرد - که این امر، وظیفه‌ی مهم ارگان‌های عمومی است. به علاوه ممکن است نقش‌های مهم دیگر «قاوا» در بخش خصوصی را شناسایی کنیم.

«قاوا» ممکن است باعث تقویت کارایی در تشکیلات شهری یا استفاده از ترکیب اقتصادهای معیار شود. در عین حال به ظاهر بیرونی شهر نیز کمک کند. امروزه ما با واژه‌های رایجی همچون شهر «قاوا»، شهر الکترونیک، شهر شراکتی، شهر اطلاعات و واژه‌های مشابه آن روبه‌رو شده‌ایم که تصویر جالبی از شهر به دست می‌دهند. به هر حال اگر این تصویر از شهر با تلاش‌هایی برای تقویت چنین برداشتی از تشکیلات شهری توأم نباشد، تمام سیاست‌های شهری بی‌نتیجه خواهند بود. بنابراین مهم است بدانیم، دورنمای «قاوا» شهری تا چه حد به وسیله‌ی تشکیلات شهری مورد حمایت واقع می‌شود.

سیاست محلی «قاوا»: مفاهیم کلی

سیاست‌گذاری در جهان غربی ما، سنگ فرایند تحقیقی قابل درک برای یافتن راه‌حل‌هایی در مسایل خاص و تصمیم‌گیری درباره‌ی آنهاست. این سیاست‌گذاری شامل تعریف مسئله، تشخیص راه‌حل‌های جایگزین و انتخاب از میان آنها، به کارگیری راه‌حل‌ها و پیگیری نتایج و تغییرات مستقل در خصوص مسئله‌ی مورد بحث می‌باشد (به عنوان مثال پاتون و ساویکی ۱۹۹۳). معمولاً یک دید راهبردی براساس اهداف

سیاست‌گذاری عمومی‌تر و مسیر توسعه وجود دارد که چارچوبی را برای تعریف مسئله و انتخاب راه‌حل‌ها ارائه می‌دهد (برنامه‌ها و پروژه‌ها). مسائل سیاست‌گذاری به خودی خود وجود ندارند بلکه به صورت معمول سیستماتیک به وسیله‌ی گروهی که به آنها صاحبان مسئله گفته می‌شود مطرح و در فهرست موضوعات تصمیم‌گیری قرار می‌گیرند. به عبارت دیگر (صاحبان مسئله) نهادهای خصوصی و یا ارگان‌های عمومی هستند که از یک مسئله‌ی خاص رنج می‌برند و یا برعکس، فرصت‌هایی به دست می‌آورند که بایستی به کار گرفته شوند. سیاست‌گذاری اغلب به دلیل درگیر بودن بازیگران متفاوت با علایق و نظریات متفاوت نسبتاً پیچیده است. بنابراین برداشتهای متفاوت از مسئله سیاست‌گذاری می‌باشند و حتی می‌گویم بازیگران متفاوت منظور ما سازمان‌های متفاوت و ادارات متفاوت درون این سازمان‌هاست. «قانون» به صورت فرآیندهای در حال تبدیل به سیاست‌های محلی می‌باشد. با این وجود برای «قانون» به نظر می‌رسد سیاست‌گذاری در مرحله‌ی اولیه‌ی توسعه باشد. علائق در حال تغییری در میان شرکتها و نهادهای عمومی وجود دارد. در میان این شرکتها و ارگان‌ها کمیونداشن در خصوص فرصت‌ها و تهدیدهای فناوری در عمل به چشم می‌خورد. کمبود هماهنگی بین دیدگاه‌های اولیه و راهبردهای درازمدت نیز دیده می‌شود این وضعیت باعث بروز محدودیت‌هایی (که مرتبط هستند) در سیاست‌گذاری می‌شود همان‌گونه که در تحقیقی در مقایسه بزرگ کشور انگلستان و چندین موضوع مطالعاتی دیگر به آن اشاره شده است، (گین هویژن ۲۰۰۱، گیز و تیر ۱۹۹۶) این محدودیت‌ها شامل موارد زیر است:

- عدم توجه دولت‌ها به «قانون» به عنوان زمینه‌ای که به خودی خود با بسیاری از موضوعات در ارتباط است. سیاست «قانون» بیشتر به عنوان موضوعی که از زمینه‌های دیگر تأثیر می‌پذیرد شناخته می‌شود به زمینه‌ای که به وسیله‌ی «صاحبان مسئله» مطرح و یا مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- منفرد بودن تلاش‌ها و دانش مرتبط با «قانون» در دولت مجلسی. موجب ایجاد ناهماهنگی‌هایی در این زمینه شده است.
- عدم وجود اهداف راهبردی توسعه و یا توسعه‌ی ضعیف چنین اهدافی که بایستی از طریق «قانون» به آن دست یافت.
- حمایت ناکافی از دیدگاه‌ها و اولویت‌ها؛ اگر چنین اولویت‌هایی در میان شهروندان، حرفه‌ها و مقامات محلی وجود داشته باشد.
- محدودیت‌های دولت مجلسی در ترجمه نقطه نظرات و طرح‌های واقعی.
- عدم وجود رفتار حمایتی از سوی دولت‌های محلی؛ به عنوان مثال فراهم آوری مقدمات کار، شروع کار و هدایت پروژه‌های نبارتگاهی برای شهروندان و پیشه‌ها.
- تحصیل ناکافی علم «قانون» در عالم تجارت. در میان شهروندان و سیاست‌گذاران ممکن است ما را به جایی که به آن «سیاست‌گذاری

بسیار مورد خاص" می‌گویند. هدایت کند. بر همین اساس، راهبردها ممکن است به صورت جزء جزء و تکه تکه با مشخصاتی همچون وقایع منحصر به فرد توسعه یابند و بعضی وقتها بدون آگاهی شفاف از اهدافی که قرار است به دست آیند (گیز و تیر ۱۹۹۶) منابع و محدودیت‌های فوق به عنوان یک چارچوب برای درک وضعیت در سطح محلی در کشور هلند به کار خواهد رفت. به خصوص آگاهی سیاست‌گذاران و واقعیت‌های مرتبط با سیاست‌گذاری. دامنه گسترده‌ی مسائل احتمالی پیش‌بینی نشده، مستحب می‌شود که سیاست‌های «قانون» متفاوتی برای شهرها در پیش گرفته شود. نوع سیاست «قانون» عمومی وجود دارد. از یک سو توسعه‌ی زیرساخت اختصاص یافته از یک نوع عام (در بعد عرضه) لازم است تا استفاده از «قانون» را ممکن سازد. از سوی دیگر؛ سیاست‌هایی وجود دارد که شامل استفاده و انتخاب «قانون» هم در خانواده‌ها و شرکتها و هم در خود بخش عمومی (بعد تقاضا) است. به عنوان مثال انتخاب دولت و استفاده انواع گوناگون «قانون» راه‌های مهم حمایت از توسعه اطلاعات و زیرساخت ارتباطات نورپرد برای تحریک تقاضا و فراهم آوردن انگیزه‌ها برای سرمایه‌گذاری‌ها در بخش «قانون» است. سایر راهبردها برای انتخاب، ممکن است در برنامه‌های آموزشی و تحصیلات عالی یافت شوند.

در کنار «سیاست‌های مستقیم» «قانون» که در آنها هدف سیاست نهایی یا «قانون» ارتباط دارد، باید سیاست‌هایی همچون گسترش زیرساخت «قانون» تنظیم آن و یا عرضه خدمات سایر گونه‌های فعالیت عمومی که بر روی سیاست‌های «قانون» عمومی واقعی تأثیر گذار هستند را در نظر داشته باشیم. یعنی «سیاست‌های غیر مستقیم». سیاست‌های غیر مستقیم به عنوان سیاست‌هایی که می‌خواهند به اهداف غیر «قانون» از طریق استفاده از «قانون» دست یابند، تعریف می‌شوند. نمونه‌ی این سیاست، راه‌هایی است که «قانون» مورد استفاده قرار می‌دهد تا اطلاعات از طریق اینترنت و استفاده از «قانون» در فرایند برنامه‌ریزی منتشر شود.

در این حالت، «قانون» یک وسیله است (در بسیاری از حالات، یک از چندین) که می‌خواهد اهداف تعریف نشده را در حالی غیر مستقیم انجام دهد.

عوامل دیگر یا فرضیات دیگری وجود دارد که ممکن است وجود تفاوت در سیاست‌های شهری مرتبط با «قانون» را شرح کند.

- استقلال مسیر: سیاست‌های قبلی تعیین‌کننده‌ی سیاست‌های بعدی هستند. با حداقل تغییرات، سیاست‌های آینده در اسارت مسیری هستند که با سیاست‌های قبلی در پیش گرفته شده، بودند. بنابراین برای درک سیاست‌های جاری ما باید سیاست‌های گذشته را کشف کنیم.
- محدودیت‌ها و نیروهای بیرونی: راه دیگر برای درک یک سیاست این است که مشخص کنیم چه نوع محدودیت‌هایی در مقابله تصمیم‌گیرندگان و سیاست‌گذاران وجود دارد (به عنوان مثال، بودجه، سیاست‌های ملی، مفهبات سیاسی).
- اندیشه‌ها و عقاید شخصی تصمیم‌گیرندگان: لازم است، راهی که از طریق آن سیاست‌گذاران، فرصت‌ها و چالش‌های

فراروی شهر را به عنوان تشریح عقاید رفتار و سیاست‌های خودشان در نظر می‌گیرند. کشف شود.

در این مقاله ما سعی کرده‌ایم که بر روی عامل سوم تمرکز کنیم؛ یعنی راهی که تصمیم‌گیرندگان شهری، شهر خود و مشکلات آن را و این که چگونه «قاوا» ممکن است، بر روی شهرهایشان اثر بگذارد را کشف کنیم. شکل یک، مدل ذهنی فرایند سیاست‌گذاری «قاوا» را ارائه می‌کند. این شکل بر اهمیت ارزیابی شخصی از «وقایع» و «اطلاعات» تأکید دارد (جمع ادراک فرد تصمیم‌گیرنده). ادراک، دروازه‌ای بین واقعیت و دانش است. (زکس و آرتر بری ۱۹۶۸، شیف من ۱۹۹۶) ادراک را به عنوان نتیجه‌ی فرآیندهای روانی می‌تواند که در آن، معنای روابط، مفاد قضایات، تجارب گذشته و حافظه ایفای نقش می‌کنند.

به عبارت دیگر ادراک، نتیجه‌ی سازمان و اتحاد احساسات به آگاهی از موضوع و وقایع محیط است. این می‌تواند به مدل‌های ویکرز که برای تصمیم‌گیری هستند ترجمه شود (۱۹۶۵). مدل ویکرز بر اهمیت درک راهی که در آن فرد تصمیم‌گیرنده واقعیت را می‌سازد، تأکید می‌ورزد (چه چیزی در بیرون وجود دارد، مشکل چیست؟). این مدل همچنین بر ارزش‌ها تأکید می‌کند (چه ارزش‌ها و معیارهایی استقرار یافته‌اند؟ چه ارزش‌هایی باید استقرار یابند؟). فرایند قضاوت درباره‌ی واقعیت و قضاوت درباره‌ی ارزش، ما را به قضاوت در عمل می‌کشاند یا به عبارت دیگر به نظریه‌ای درباره سیاست‌هایی که باید در پیش گرفته شوند و یا می‌توانند در پیش گرفته شوند (ویکرز ۱۹۶۵ و پارسونز ۱۹۹۵). بنابراین تعیین جایگزین‌های سیاست (قضاوت) به روشی استوار است که تصمیم‌گیرندگان، هم مشکلات و هم فرصت‌ها را درک می‌کنند.

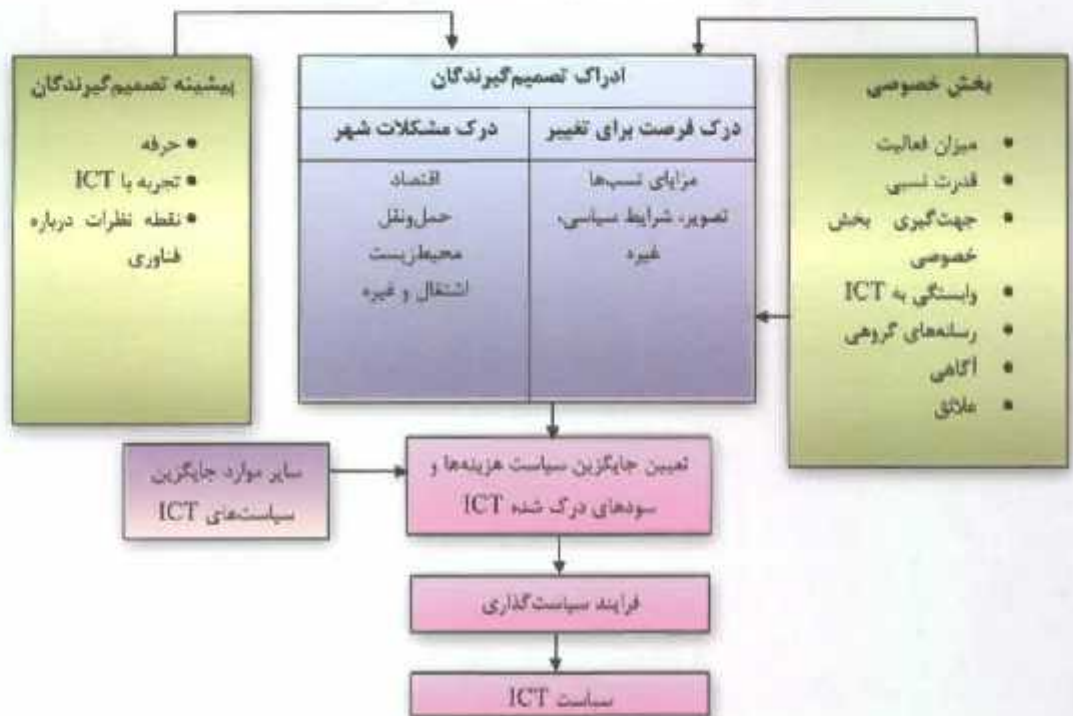
(واقعیت و ارزش‌ها). هر چند شکل فرایندی را تشریح می‌کند که با سیاست خاتمه می‌یابد، ما در این مقاله فقط با بخش بالایی مدل کار داریم؛ یعنی راهی که تصمیم‌گیرندگان، مسایل، مشکلات و همچنین فرصت‌های شهرهای خودشان را درک می‌کنند؛ چگونه «قاوا» ممکن است بر روی این شهرها در آینده اثر بگذارد و چه نوع از سیاست‌های «قاوا» به نظر مرتبط می‌آیند؟ به علاوه اطلاعات در خصوص پیشینه نیز در تصمیم‌گیرندگان عرضه خواهد شد.

هنگامیک سیاست «قاوا» فعال را برای چند سال در پیش گرفت، این سوال البته وجود دارد: که آیا این سیاست در سیاست‌های «قاوا» شهری نیز منعکس شده است و آیا در پیش گرفتن چنین سیاست‌هایی بر اساس واقعیات، یا به عرصه وجود گذاشته‌اند یا بر اساس تصمیمات گرفته شده یا بر اساس اطلاعات الکترونیک مبتنی بر نظریات مربوط به قابلیت «قاوا»؟

تصمیم‌گیری شهری: دریافت‌ها و نظریات جنبه‌های روش‌شناسانه

در یک تحقیق، اطلاعاتی از ۲۷ شهر هلند استخراج شد که شامل همگی شهرهایی بود که بیشتر از ۱۰۰/۰۰۰ سکنه دارند (به جز «سنجده»^۱) و همچنین از دو شهر ما زیر یکصد هزار نفر جمعیت. چهار شهر اصلی در هلند (امستردام، رتردام، دن‌هاگ و اوترخت) همگی در رتبه‌بندی قرار دارند. شش شهر بعدی از نظر بزرگی در بعد ملی و کشوری در بیرون رتبه‌بندی قرار دارند. به جز شهرهای گرتینگن و نیج مکن، هر شهر حداقل دارای سه نفر پاسخگو است که حداقل مورد نیاز پاسخگو برای تحلیل جواب‌ها در سطح شهر است. این تحقیق قصد

شکل یک: عوامل و نقش‌های فرینان تأثیرگذار بر روی تصمیم‌گیرندگان عمومی سیاست «قاوا»

داشت. ادارات مختلف شهرداری را نیز در برگیرد. نتایج برای کشف برداشت‌ها، دانش و نقطه نظرها نسبت به «قاوا» در میان بسیاری از بازیگران در صحنه دولت محلی با اهمیت است. پس ما نه تنها پاسخگویان ادارات «قاوا»، بلکه پاسخگویان بخش برنامه‌ریزی و توسعه شهری و توسعه اقتصادی را نیز در نظر گرفتیم. مسئولان انتخاب شده نیز به این جمع اضافه شدند. به طور کلی، جمعاً ۱۳۰ پاسخگو در این تحقیق مورد مطالعه قرار گرفتند.

در این تحقیق ما از پرسشنامه‌ی مکتوب استفاده کردیم که شامل سوالاتی با محتوای از پیش تعیین شده (تستی) بود. در سوالات مربوط به ادراک و نظریات از سنبل چهار جوابی به علاوه انتخاب گزینه «همی‌دائم» استفاده شد. با چنین حالتی امکان انتخاب گزینه میانی وجود ندارد. این نوع سوال پاسخگویان را ملزم می‌سازد که وقتی نمی‌توانند یک مورد واضح را انتخاب کنند، گزینه‌ی «همی‌دائم» را انتخاب کنند.

جدول شماره یک - برداشت‌ها از «قاوا»

گزینه‌ها	به شدت موافق	موافق	مخالف	به شدت مخالف	نمی‌دانم
«قاوا» فرایند سیاست‌گذاری در شهرداری ما را تغییر خواهد داد.	۳۹/۱	۵۰/۸	۷	-	۳/۱
«قاوا» فرایندهای تصمیم‌گیری سیاسی را موثرتر خواهد کرد.	۱۵/۶	۴۵/۳	۳۲	۱/۶	۵/۵
به‌کارگیری سیاست‌ها با «قاوا» موثرتر است.	۱۲/۵	۵۹/۴	۱۸	۲/۱	۷
«قاوا» باعث بهبود ارتباط در شهرداری می‌شود.	۲۵	۵۶/۳	۱۴/۱	-	۴/۷
«قاوا» توانایی شهرداری در خدمت‌رسانی به شهروندان را بیشتر می‌کند.	۴۶/۹	۴۹/۲	۲/۳	۰/۸	۰/۸
«قاوا» باعث بهبود دسترسی شهروندان به اطلاعات مفید می‌شود.	۵۸/۶	۳۹/۸	۰/۸	-	۰/۸
«قاوا» به شهرداری دسترسی بیشتری از نظرات شهروندان را می‌دهد.	۲۰/۲	۶۰/۹	۱۳/۳	۲/۲	۳/۱
«قاوا» در سیاست‌گذاری بخش وسیع‌تری از نظرات مردم را دخیل می‌کند.	۶/۳	۴۳/۸	۳۳/۶	۲/۲	۱۴/۱
«قاوا» شرکت شهروندان را در فرایند سیاست‌گذاری بیشتر می‌کند.	۶/۳	۵۳/۹	۲۸/۱	۶/۶	۱۰/۳
«قاوا» تمام اقشار جامعه را تحت پوشش مسأری برای دسترسی به تحصیلات، اشتغال و خدمات اجتماعی قرار می‌دهد.	۲/۱	۲۲/۳	۵۳/۱	۱۴/۱	۵/۵
«قاوا» فاصله فقیر و غنی را بیشتر می‌کند.	۶/۴	۳۶/۷	۳۸/۳	۷/۸	۷/۸
«قاوا» مردم را قادر می‌سازد که دسترسی بیشتری به خدمات حرفه‌ای بدون اقامت در شهر داشته باشند.	۱۸/۸	۷۰/۳	۵/۵	۲/۱	۲/۴
«قاوا» مردم را قادر می‌سازد که بدون اقامت در یک شهر دسترسی بهتری به زندگی فرهنگی مدنی داشته باشند.	۱۰/۹	۶۹/۵	۱۴/۱	۱/۶	۳/۹
«قاوا» نیاز مردم را به مسافرت کاهش می‌دهد.	۳/۱	۱۱/۷	۵۱/۶	۲۹/۷	۳/۹
«قاوا» باعث بهبود روابط اجتماعی می‌شود.	-	۱۳/۳	۵۹/۳	۱۴/۸	۱۲/۵
«قاوا» اشتغال در خانه را در شهر ما افزایش می‌دهد.	۱۴/۱	۶۹/۵	۸/۶	۰/۸	۷

ادراک نقش «فاوا» برای شهر

یک فرضیه‌ی اساسی در این تحقیق این است که برداشت و ادراک تصمیم‌گیرندگان از نقش «فاوا» ممکن است در آگاهی از فرصت‌های «فاوا» و تمایل او برای حمایت یا ارتقای سیاست‌های «فاوا» و فعالیت‌های مرتبط با آن تأثیر بگذارد. برای کشف این‌گونه برداشت‌ها، عبارات خاصی در پرسشنامه گنجانده شد که با جنبه‌های متفاوت «فاوا»، جامعه و شهر ارتباط داشت و از پاسخگویان خواسته می‌شد که سطح موافقت خود را با این گزینه‌ها اعلام کنند (جدول شماره یک) با توجه به تأثیر «فاوا» در اداره‌ی شهر، توافق‌گسترده‌ای در میان پاسخگویان وجود دارد، مبنی بر این‌که به راستی «فاوا» فرایند سیاست‌گذاری را تغییر می‌دهد ولی به هر حال حساسیت کمتری نسبت به مسیر این تغییرات و راهی که این تغییرات در آن اتفاق خواهد افتاد وجود دارد. هر چند بسیاری از پاسخگویان موافق (یا به شدت موافق) این بودند که تصمیم‌گیری سیاسی در پرتو «فاوا» بسیار موثرتر خواهد بود (به ترتیب ۴۵ درصد و ۱۶ درصد) بخش وسیعی از پاسخگویان با این گزینه موافق نیستند (۲۲ درصد). به نظر می‌رسد به کارگیری سیاست‌ها کمی بیشتر از خود تصمیم‌گیری تحت تأثیر قرار بگیرد. به علاوه به نظر می‌رسد «فاوا» باعث بهبود ارتباط با شهرداری و حتی باعث افزایش توانایی شهرداری در خدمت‌رسانی به شهروندان و افزایش دسترسی شهروندان به اطلاعات مفید می‌شود. با این وجود با در نظر نداشتن شرکت عموم مردم در سیاست‌گذاری‌ها، موافقت کمتری در خصوص کمک «فاوا» در این زمینه وجود دارد. ۳۶ درصد مخالف (یا به شدت مخالف) این گزینه هستند که «فاوا» به شهرداری کمک می‌کند که در اتخاذ سیاست‌ها بخش وسیع‌تری از نظرات مردم را مورد ملاحظه قرار دهد.

تقریباً ۳۰ درصد مخالف (یا به شدت مخالف) این گزینه هستند که «فاوا» شرکت مردم را در فرآیندهای سیاست‌گذاری افزایش می‌دهد. به علاوه بسیاری از پاسخگویان فکر نمی‌کنند که «فاوا» باعث رشد عدالت و مساوات می‌شود. ۶۷ درصد پاسخگویان مخالف (یا به شدت مخالف) این هستند که «فاوا» برای همه‌ی بخش‌های جمعیت دسترسی به تحصیلات دانشگاهی، استخدام و خدمات عمومی را فراهم می‌کند. به علاوه ۴۶ درصد موافق (یا به شدت موافق) این هستند که «فاوا» باعث خواهد شد که فاصله بین فقیر و غنی بیشتر شود. در این رابطه واضح است که بسیاری از پاسخگویان بر این باور نیستند که «فاوا» به چند دستگاهی، انشقاق اجتماعی و عدم تساوی حقوق اجتماعی پاسخ می‌دهد.

با توجه به خدمات شهری خاص و فرهنگ بخش عمده‌ای از پاسخگویان (بیش از ۸۰ درصد) معتقدند که «فاوا» دسترسی مردم را بدون این‌که لازم باشد در شهر قامت کنند، بهتر می‌نماید. بنابراین آنها مناطق بالتوجهی «فاوا» برای مردمی که در حومه‌ی شهر و مناطق غیر شهری زندگی می‌کنند را تأیید می‌کنند. در خصوص اثر جایگزین کردن «فاوا» به جای مسافرت بسیاری از پاسخگویان بیش از (۸۰ درصد) معتقد بر یک چنین جایگزینی نیستند. از سوی دیگر بسیاری از پاسخگویان فارغی می‌کنند که «فاوا» باعث افزایش اشتغال

خانگی (کار در خانه) می‌شود. مسلماً اشتغال خانگی به شکل اساسی باعث کاهش نیاز به مسافرت نخواهد شد. در خصوص کیفیت روابط اجتماعی، بسیاری از پاسخگویان فکر نمی‌کنند که «فاوا» تأثیر مثبتی بر چنین روابطی داشته باشد. به نظر می‌رسد «فاوا» بیشتر باعث دوری مردم از یکدیگر تا نزدیکی آنها به هم می‌باشد.

مشکلات درک شده و روند آینده‌ی شهر

همانگونه که قبلاً گفته شد، این مهم است که بفهمیم چه نوع مشکلات و چالش‌هایی قرار روی تصمیم‌گیرندگان به عنوان مشکلات مربوط به شهر خودشان وجود دارد. نمودن زمین مشکلی است که ۴۴ درصد پاسخگویان آن را خیلی جدی قلمداد می‌کنند. معضل ترافیک دومین مسئله‌ی جدی در نظر گرفته شده است (۲۸ درصد). معضل ترافیک و نمودن زمین به عنوان (مهمترین مشکلات) و با (تا حدی مشکل) از سوی تقریباً ۸۰ درصد پاسخ‌دهندگان در نظر گرفته شده است و پس از این، مشکل مسکن (با ۲۷ درصد پاسخ‌دهندگان) قرار می‌گیرد. همه‌ی این شرایط وضعیت معمول یک شهر با جمعیت زیاد را منعکس می‌نماید.

عامل مهم دیگر که انتظار می‌رود بر روی سیاست‌ها تأثیر گذار باشد، راهی است که تصمیم‌گیرندگان از آینده در نظر دارند. برای بررسی انتظارات در برابر مشکلات در آینده، فهرستی از مشکلات مختلف ارائه و از پاسخ‌دهندگان خواسته شد که مشخص کنند آیا این روندها در آینده افزایش یا کاهش خواهند یافت.

پاسخگویان انتظار تغییرات شدید ندارند، زیرا در بسیاری از حالات آنها افزایش متعادل و یا عدم تغییر در وضعیت جاری را ارزیابی کردند (جدول شماره ۲). به هر حال خواننده می‌تواند تشخیص دهد که ممکن است در آینده تغییرات شدیدتری صورت پذیرد. ۷۰ درصد از پاسخگویان فکر می‌کنند که جریان ترافیک به صورت قابل ملاحظه‌ای افزایش خواهد داشت (در کنار ۲۴ درصد که مربوط به چاه‌چایی مردم به صورت خاص است). به علاوه ۲۴ درصد پاسخگویان، افزایش قابل توجهی را در اهمیت شهر خود پیش‌بینی می‌کنند (همراه با ۱۸ درصد مربوط به اهمیت شهرهای بزرگ به طور خاص). این مشکل است که قضاوت کنیم آیا این انتظارات، تفکرات ارزشمندند یا نتایج پیش‌بینی‌های علمی و یا شاید بر آوردی از روندهای جاری و پیش‌بینی وقوع آنها در آینده باشند. به هر حال فقط ۳۰ درصد از پاسخگویان، کاهش را در اهمیت شهرشان پیش‌بینی کردند.

در این زمینه می‌توان همان‌گونه که به وسیله‌ی پاسخگویان درک شده است، یک گزینه‌ی قوی، دربار‌ی آینده‌ی شهر مطرح کرد. بر خلاف برخی توصیه‌ها در ادبیات علمی (که از طرف گلاسبر ۱۹۹۸ بیان شد)، شهر در حال مردن نیست. به علاوه انتظار می‌رود که اهمیت منطقه‌ی تجاری مرکز شهر (CBD) بیشتر شود (۲۳ درصد فکر می‌کنند که این منطقه به صورت قابل توجهی افزایش پیدا می‌کند، ۵۸ درصد معتقدند که این منطقه تا حدی افزایش می‌یابد).

پاسخگویان مشخص کردند که هم رقابت و هم همکاری بین شهرها تا حدی افزایش خواهد یافت (۵۶ و ۶۷ درصد به ترتیب). این

جدول شماره ۲- مشکلات درک شده شهر

خیلی زیاد	تا حدی	کمی	به طور کلی نه	نمی دانم یا جواب ندارم
۳۷/۵	۴۴/۵	۱۷/۲	۰/۸	-
۲۴/۲	۴۹/۲	۲۲/۷	۳/۱	۰/۸
۴۳/۸	۳۲	۱۲/۵	۱۰/۹	۰/۸
۲۱/۱	۲۵/۸	۴۸/۴	۳/۹	۰/۸
۱۳/۵	۲۳/۶	۳۳/۴	۲۱/۹	۸/۶
۲۱/۹	۳۹/۸	۳۰/۵	۷	۰/۸
۱۳/۳	۳۲/۸	۲۸/۱	۱۹/۵	۶/۴
۳/۱	۳۵	۲۵/۸	۲۳/۸	۲/۴
۱۹/۵	۴۱/۴	۳۶/۷	۲/۳	-
۱۵/۶	۴۱/۴	۳۰/۵	۸/۶	۳/۹
۱۴/۸	۲۳/۴	۳۴/۴	۲۵/۸	۱/۶
۱۰/۲	۳۶/۶	۳۵/۲	۲۶/۶	۱/۸
۲/۳	۲۳/۴	۵۷	۱۴/۱	۳/۱
۷/۸	۲۱/۱	۳۲/۸	۲۵/۲	۳/۱
۳/۱	۳۲	۳۰/۵	۲۴/۲	۱-۲

جدول شماره ۳- سطح انتظارات در خصوص توسعه از امروز تا ۱۰ سال دیگر

به شدت افزایش می یابد	به شدت	تا حدی افزایش	بدون تغییر	کاهش	نمی دانم یا جواب ندارم
افزایش می یابد		می یابد	می ماند	می ماند	جواب ندارم
۲۴/۲	۳۷/۵	۴۴/۱	۸/۶	۳/۱	-
۲/۳	۳۷/۵	۲۲/۷	۲۹/۷	۳/۱	۹/۳
۱۸	۵۹/۴	۱۶/۴	۳/۱	۳/۱	۳/۱
۱۰/۲	۵۸/۶	۲۱/۱	۲۱/۱	۶/۳	۳/۹
۱۶/۴	۶۷/۲	۱۴/۱	۱/۶	۰/۸	۰/۸
۱۹/۵	۶۱/۷	۱۱/۷	۳/۹	۳/۱	۳/۱
۳/۹	۱۹/۵	۴۲/۲	۳/۱	۳/۱	۳/۱
۱۳/۳	۴۹/۲	۲۵	۸/۶	۳/۹	۳/۹
۲۲/۷	۵۷/۸	۱۴/۲	۲/۴	۳/۹	۳/۹
۱/۶	۳۲/۸	۴۹/۲	۷	۹/۴	۹/۴
۳/۹	۳۴/۴	۳۹/۱	۳/۱	۱/۶	۱/۶
۳۹/۷	۶۰/۹	۶/۳	۳/۱	-	-
۱۱/۷	۷۳/۴	۱۰/۹	۱/۶	۳/۴	۳/۴
۲۴/۲	۶۰/۲	۷/۸	۶/۳	۱/۶	۱/۶
۲/۳	۴۶/۹	۳۵/۳	۷	۸/۶	۸/۶

به نظر متناقض می آید ولی مفاصل مختلف ممکن است مدنظر باشند. هیدالگوئه که سیستم برنامه ریزی هوشمند تمرکززدایی می نماید، ممکن است نیاز به همکاری بیشتر بین شهرهای همسایه پیدا شود. از سوی دیگر تلاش برای جذب موقعیت های تجاری ممکن است باعث افزایش رقابت شود.

بخش عمده ای از پاسخگویان معتقدند که استعداد شهرشان برای جذب شرکت های خدماتی به صورت قابل توجهی (و یا تا حدی) افزایش می یابد (به ترتیب ۲۰ تا ۶۳ درصد). یک دلیل احتمالی برای اهمیت «قاوا» می تواند این باشد که شرکتها می توانند به دلیل جایگزینی «قاوا» تغییر موقعیت پیدا کنند و یا این که مقدمات «قاوا» می تواند شرکتها را به سمت شهر مورد نظر جذب کند. وضعیت در این خصوص بسته به جاب موقعیت های متغیر متفاوت است. در این مقوله بیشترین جوابها این بود که استعداد جذب منابع، تغییری نخواهد داشت (۴۳ درصد)، تقریباً یک سوم پاسخگویان حتی فکر می کنند که این استعداد کاهش هم خواهد یافت. در رابطه با جذب ساکنان جدید، بسیاری از پاسخگویان انتظار دارند که تا حدی افزایش وجود داشته باشد و یا تغییری مشاهده نشود (به ترتیب ۴۹ و ۲۵ درصد). حضاف بر این تقریباً نیمی از پاسخگویان معتقدند که حومه نشینی تغییری نخواهد داشت.

پاسخگویان درباره ی فرایند پراکندگی اجتماعی خیلی خوش بین نیستند. ۲۶ درصد معتقدند که فرایند پراکندگی و چند دستگی اجتماعی کاهش خواهد داشت، در حالی که ۳۳ درصد تا حدی افزایش را پیش بینی می کنند. به هر حال آنها نسبت به اثربخشی سیاست های حفاظت از محیط زیست خوش بین هستند. ۴۷ درصد معتقدند که حفاظت از محیط زیست تا حدی افزایش خواهد یافت.

پیش بینی تصمیم گیرندگان: استفاده از آن و نظریات در خصوص «قاوا»

یک عامل که بر روی درک تصمیم گیرندگان تأثیر گذار است، پیش بینی مشخص یک آرد به طور کلی و نقطه نظرات او نسبت به «قاوا» و آشنایی با مفاهیم آن به طور خاص است. (شکل یک)

منطقی است فرض کنیم که آشنایی با مفاهیم «قاوا» و کاربردهای آن بر درک مزایای «قاوا» و ارتباط اینزار «قاوا» با شهر تأثیر می گذارد.

دسترسی به رایانه در شهرداری به نظر بالا می آید. بیش از ۶۰ درصد پاسخگویان برآورد کردند که ۱۰۰ درصد کارکنان رایانه دارند. به علاوه ۹۱ درصد از پاسخگویان هر روز از آن در محل کار خود استفاده می کنند. بیشترین استفاده ی آنها از رایانه در محل کار، مربوط به ارسال و دریافت رایانه (ایمیل یا پست الکترونیک و تایپ می باشد. الزامات «قاوا» به طور کلی مفید (و یا خیلی مفید) ارزیابی شده است (جدول ۴). در کلیدی حالات، وسایل «قاوا» بیشتر در محل کار مفید هستند تا در خانه. ولی وجود آنها حتی در زندگی روزمره نیز موجب خستگی است. به هر حال در میان همه ی وسایل، بیش متب نسبت به تلفن های همراه (موبایل) در پایین ترین حد قرار دارد و بسیاری از مردم از آنها چه در زندگی روزمره و چه در محل کار استفاده نمی کنند.

سیاست های «قاوا» شهری درک شده

اهداف سیاست های «قاوا»

توافق گسترده ای در خصوص اهداف سیاست های «قاوا» و یا دربارهی اینزار که برای به کارگیری چنین سیاست هایی استفاده می شوند، حاصل نشده است.

جدول ۵ اهداف درک شده ی سیاست های «قاوا» (که قیاداً به عنوان سیاست های غیر مستقیم مطرح شد) را نشان می دهد. جدول ۶ وسایل ارتباط با سیاست مرتبط را نشان می دهد (اهدافی که ارتباط مستقیم بیشتری با «قاوا» دارند). همان گونه که جدول ۵ نشان می دهد، بسیاری از پاسخگویان تمام اهداف ارائه شده در پرسشنامه را مهم می دانند. به هر حال سطح موافقت از یک هدف تا هدف دیگر متفاوت است. در حالی که بسیاری از پاسخگویان (۳۳ درصد) به شدت موافق توسعه ی اقتصادی بوده اند، شفافیت فرایند سیاسی آثاری موافقت کم به همراه داشته است (۲۹ درصد مخالف). به نظر می رسد هر چند سیاست های «قاوا» توسعه ی اقتصادی را دنبال می کنند، همه ی پاسخگویان موافق این نبودند که موقعیت های جدید اقتصادی برای شهر به توسعه ی

جدول شماره ۴. حمایت از کاربردهای «قاوا»

نوع کاربرد	خیلی مفید	مفید	غیر مفید	صدا ساز	استفاده نمی کنم	جوابی ندارم
نرم افزار office برای کار	۶۸٪	۱۵/۶٪	۸٪	۳/۱٪	۹/۴٪	۳/۱٪
نرم افزار office برای زندگی روزمره	۴۲/۲٪	۳۲/۶٪	۵/۵٪	۳/۹٪	۸/۶٪	۶/۳٪
پست الکترونیک در محل کار	۸۳/۶٪	۱۳/۵٪	-	-	۲/۳٪	۱/۶٪
پست الکترونیک در زندگی روزمره	۵۹/۴٪	۳۱/۳٪	۲/۳٪	۰/۸٪	۳/۹٪	۲/۳٪
اینترنت در محل کار	۵۷/۸٪	۳۲٪	۳/۹٪	۰/۸٪	۳/۹٪	۱/۶٪
اینترنت در زندگی روزمره	۵۰٪	۳۹/۸٪	۱/۶٪	۰/۸٪	۴/۷٪	۳/۱٪
تلفن دیجیتال - محل کار	۴۵/۳٪	۲۲/۷٪	۹/۴٪	۰/۸٪	۳/۱٪	۰/۸٪
تلفن دیجیتال - زندگی روزمره	۴۰/۶٪	۲۹/۷٪	۹/۴٪	۲/۳٪	۱۶/۴٪	۱/۶٪

جدول شماره ۵

به شدت موافق	موافق	مخالف	به شدت مخالف	نمی‌دانم یا جواب ندارم
۳۲/۸	۶۰/۹	۳/۱	۹/۶	۱/۶
۲۱/۱	۵۳/۱	۲۱/۱	۰/۸	۳/۹
۱۲/۵	۴۸/۴	۲۸/۹	۳/۱	۷
۱۸	۵۰	۲۰/۳	۲/۳	۹/۴
۱۶/۴	۶۰/۹	۱۸	۳/۹	۰/۸
۶/۳	۶۶/۴	۲۰/۳	۳/۹	۳/۱
۱۷/۲	۷۵	۲/۷	۳/۸	۲/۳

اقتصادی خواهد انجامید (۲۲ درصد مخالف بودند).

به شهرداری و شهروندان.

اهداف کلی که در جدول ۵ مطرح شده است را می‌توان به دو گروه تقسیم کرد: اهدافی که به دنبال توسعه شهر و فرصت‌های اقتصادی آن هستند و اهداف داخلی که بیشتر مبنی بر روابط بین شهرداری و شهروندان است. به طور کلی همانطور که می‌بینیم، اهمیت گروه اول بیشتر است. بنابراین هر چند که بسیاری از اهداف اشاره شده به نظر مرتبط می‌آیند، وزن بیشتر به اهداف توسعه داده شده است تا به اهداف مربوط

مرتبط‌ترین هدف مستقیم در شهرهای هلند، تأمین اطلاعات شهروندان از طریق شبکه‌های ارتباطات است - یعنی اینترنت، فاکس، تلفن و سایر موارد (۹۰ درصد پاسخگویان، جدول شماره ۶). فراهم آوردن خدمات نیز بسیار مرتبط است. هر چند با درجه‌ی پایین‌تر. بهبود ساختار ارتباطات از راه دور نیز یک هدف اساسی است. همانگونه که ارتباطی استفاده از «فاوا» در فرایند برنامه‌ریزی نیز از اهداف پایه است. از دیگر اهداف کمتر مرتبط، ارتباطی استفاده

جدول شماره ۶

خیلی زیاد	تا حدی	کمی	نه به طور کلی	نمی‌دانم یا جواب ندارم
۲۵/۹	۴۰/۶	۱۱/۷	۴/۷	۷
۲۱/۱	۴۱/۴	۲۵	۳/۹	۸/۶
۱۰/۹	۳۱/۱	۲۴/۲	۱۸/۸	۲۳/۷
۱۳/۳	۴۰/۶	۸	۷	۱۵
۴۸/۴	۳۹/۸	۹/۴	۱/۶	۰/۸
۳۲/۸	۴۸/۴	۱۴/۱	۳/۱	۱/۶
۳۰/۵	۴۳	۱۳/۳	۲/۳	۱۱
۱۶/۵	۳۸/۶	۲۳/۶	۵/۵	۱۵/۸
۶/۳	۲۶/۶	۳۸/۳	۲۲/۷	۶/۳
۱/۶	۱۰/۹	۲۴/۲	۲۸/۹	۳۴/۲
۵/۵	۱۷/۲	۲۵	۱۳/۳	۲۱/۱

پانزدهم

- 1- Information Communication Technology
- 2- Visitors
- 3- Embedded
- 4- E-Mail
- 5- website

جدول ۷- خط منشی «فاوا» در شهر

نمی دائم یا جواب ندارم	خیر	بله	
۲۰/۳%	۳۹/۸%	۳۹/۸%	آیا یک برنامه و طرح خط منشی رسمی در شهر ما در باره «فاوا» وجود دارد
۲۵/۸%	۳۹/۸%	۳۴/۴%	آیا موضوعات «فاوا» به هر شکل در برنامه اصلی توسعه‌ی شهر جمع شده‌اند

مشکل

بود. مهم بودن نتایجی که براساس پاسخنامه‌ها استخراج شد، در نتیجه‌ی استفاده از سوال‌های «سته» و «نتی» بوده است و اجازه داده نشده که پاسخگویان نظر خود را با کلمات خود بیان کنند.

برای فهم بهتر فعالیت‌های «فاوا» در شهرداری، تحقیق عمیق‌تر لازم است. همچنین نتیجه می‌گیریم که آگاهی در میان شهرداری و سیاست‌گذاران نسبت به طرح «فاوا» نسبتاً اندک است. این ممکن است به علت فعالیت‌های نسبتاً جدید (که پاسخگویان با آن هنوز آشنا نشده‌اند) و یا تعداد اندک فعالیت‌های «فاوا» انجام شده باشد.

برای گسترش پروژه‌های «فاوا» در شهر، چند سوال، بر خلاف برنامه‌های خط منشی یا استنداردهای «فاوا» که در برنامه‌ی اصلی حضور دارند، اختصاص دادیم. پروژه‌ها، بیشتر برنامه‌های نامی و تدارک خاص هستند. معمولاً چنین پروژه‌هایی بیشتر بر روی اهداف اجرایی متمرکزند و تمایل دارند کمتر عمومی باشند تا این که به صورت برنامه‌های خط منشی و اصلی درآیند.

بسیاری از پاسخگویان تأکید کردند که یک پروژه بوده، هست و یا خواهد بود (جدول ۸). به هر حال بخش عمده‌ی از پاسخگویان اظهار کردند که آنها از وجود چنین پروژهای آگاه نیستند. این دوباره مربوط به شاخص دیگری برای سابقه‌ی گو فعالیت‌های «فاوا» در شهر و آگاهی‌اندک از چنین فعالیت‌هایی است.

به علاوه از پاسخگویان خواسته شد که اهمیت نمود و تأثیر بازیگران مختلف در رابطه با به کارگیری «فاوا» در شهرهایشان را ارزیابی کنند. بخش «فاوا» خصوصی، مهم‌ترین بازیگر در این عرصه می‌باشد (۷۱ درصد پاسخگویان) و شهرداری نقش کمتری دارد (۴۴ درصد). مشاهده اخیر با شناسایی عوامل تأثیرگذار مهم «فاوا» در سیاست‌گذاری شهری و شهرداری (به خصوص در تأمین اطلاعات) و دسترسی به خدمات شهری تا حدودی متناقض به نظر می‌رسد. این تناقض و تباخ مهم که دوسراری سیاست‌های «فاوا» و فعالیت‌های شهری استخراج می‌شود، یک مشکل عمومی را در رابطه با سیاست‌های «فاوا» مشخص می‌کند: نشانی واضحی در شهرداری

از رایانه در اماکن عمومی است (مدارس، مراکز اجناس و غیره). بعضی از اهداف مستقیم به سختی مرتبط هستند: ارتقای کار از راه دور و یا در خانه. برنامه‌های بزرگی از راه دور و تحمیلات از راه دور از این دسته هستند. در اینجا نیز می‌توان گروه‌های مشخصی از اهداف را شناسایی کرد (جدول ۶). اولین گروه به زیرساخت «فاوا» توجه دارد یعنی شبکه دسترسی به رایانه‌ی شخصی و سرمایه‌ی انسانی (اهداف ۱ تا ۴). گروه دوم بر ارتقا و بهبود خدمات و استفاده از «فاوا» در شهرداری توجه می‌کند (اهداف ۵ تا ۸). و گروه سوم مشوق فعالیت‌های از راه دور است (۹ تا ۱۱).

طبق نظر پاسخ‌دهندگان هلندی به وضوح مشخص است که دو گروه اول مرتبط‌تر از گروه سوم هستند. مسلماً بسیاری از پاسخگویان ارتقای خدمات را به عنوان مرتبط‌ترین هدف ارزیابی می‌کنند. زیرا شهرداری تأثیر بیشتری بر این نوع فعالیت‌ها دارد. از آنجا که بسیاری از شهرها تاکنون دارای وب سایت بوده‌اند (بیشتر آنها فقط وب سایت اطلاعاتی هستند زیرا خدمات‌رسانی شبکه‌های هنوز شیوع نیافته است) و استفاده از «فاوا» در شهرداری در سطح بالایی است، ادامه‌ی بهبود این روندها ممکن است، معقول به نظر برسد. براساس سیاست‌های شهری مناسب باشد.

ارزیابی سیاست واقعی «فاوا» در شهر

از پاسخگویان خواسته شد، در خصوص سیاست‌ها، خط منشی‌ها و فعالیت‌هایی که در ارتباط با «فاوا» هستند، اظهار نظر کنند. بخش عمده‌ی پاسخگویان یا در رابطه با خط منشی‌های «فاوا» کار نمی‌کنند و یا اظهار می‌دارند که چنین برنامه‌هایی برای شهر وجود ندارد (جدول ۷). تعداد نسبتاً بالایی پاسخ‌های «نمی‌دانم» به هر دو سوال، نشان‌دهنده‌ی مهم بودن وضعیت سیاست «فاوا» برای بسیاری از تصمیم‌گیرندگان شهری است. به علاوه شهرهای زیادی بودند که جواب‌های متناقض آنها به هر دو سوال مشاهده بود. بنابراین تعیین این که آیا آن شهرها دارای طرح‌های خط منشی «فاوا» بودند یا نه، کار

جدول شماره ۸- پروژه‌های «فاوا»

آیا پروژه‌های برای «فاوا» وجود دارند؟	
بله	۴۴/۵%
نه، ولی در گذشته ما چنین پروژه‌هایی داشتیم.	۶/۳%
نه، ولی در آینده ما چنین پروژه‌هایی خواهیم داشت.	۷/۸%
نه، هرگز	۷/۸%
من نمی‌دانم، جواب ندارم	۲۲/۶%

Bertuglia, C.S., Bianchi, G. and Mela, A. (eds.) *The City and Its Sciences*. Springer, Heidelberg, (1999).

2. Cuimercis, P. *The Death of Distance*. Harvard Business School, Cambridge, Mass, (1997).

3. Cohen, G., Salomon, I. and Nijkamp, P. "The Formation of Communication Technologies (ICT) and Transport Policy". *Telecommunications Policy*. (forthcoming) (2001).

4. Geenhuisen, M. van "ICT and Regional Policy: Experiences in The Netherlands", in Horler, M. (ed.) *Innovation and Regional Development*. Edward Elgar Publishing, London (forthcoming), (2001).

5. Geenhuisen, M. van, and Nijkamp, P. "Design and Use of Information Systems for a Sustainable Complex City", in Bertuglia, C.S., Bianchi, G. and Mela, A. (eds.) *The City and Its Sciences*. Springer, Heidelberg, pp. 707-746, (1999).

6. Geenhuisen, M. van, and Nijkamp, P. "Electronic Banking and the city system in The Netherlands", in Lombach, T.R. and Bruen, S.D. (eds.) *Worlds of E-Commerce*. John Wiley, New York, pp. 181-201, (2001).

7. Gibbs D. and Turner K. "Information and Communication technologies and local development policies: The British case". *Regional Studies*, 31(8), 765-774.

8. Glazer, E.L. "Are cities dying?" *Journal of Economic Perspectives*, 12 (2), 139-166, (1998).

9. Graham, S. and Marvin, S. *Telecommunications and the City*. Routledge, London, (1996).

شکل یک: عوامل و نظرات آفرینان تأثیرگذار بر روی تصمیم‌گیرندگان عمومی سیاست «قاوا»

ادراک تصمیم‌گیرندگان	
درک مشکلات شهر	درک فرصت برای تغییر
اقتصاد حمل و نقل محیط زیست اشتغال و غیره	مزایای نسبیها تصویر، شرایط سیاسی، غیره

نتایج آگاهی اندک از پروژه‌ها و خدماتی‌های «قاوا» را نشان داد. آگاهی اندک می‌تواند نشان‌دهنده عدم اهمیت نسبی سیاست‌های «قاوا» و مزایای آن در قیاس با سایر زمینه‌های مرتبط با سیاست «قاوا» باشد. طبیعتاً فعالیت‌ها و موضوعاتی که مهم تلقی شوند بهتر شناخته می‌شوند و توجه بیشتری به آنها می‌شود تا سایر موضوعات. در این حالت هر چند بیش‌های مثبت نسبت به «قاوا» و بیش‌های تأثیرات مثبت توسعه‌ی «قاوا» مشهود است ولی این امر در سیاست‌ها و علائق پاسخگویان نسبت به چنین سیاست‌هایی منعکس نشده‌اند. به علاوه ارتباط کمی بین مسایل، مشکلات شهری، سیاست‌ها و سیمارهای «قاوا» می‌توان مشاهده کرد.

استثناهی که مشاهده شد، توافق بر سر توسعه اقتصادی به عنوان بخشی در سیاست «قاوا» بود که با نظریه پذیرفته شده اهمیت شهر در برنامه روبرو شد و ولی بسیاری از پاسخگویان که درباره‌ی برنامه‌های خدماتی «قاوا» اطلاعات داشتند و یا در زمینه دخیل بودن سیمارهای «قاوا» در سایر برنامه‌ها آگاهی داشتند به سختی می‌توانستند آنها را با مسایل خاص شهری مرتبط کنند. توضیح در این زمینه می‌تواند این باشد که عدم در اختیار داشتن اطلاعات در خصوص برنامه‌ها و فعالیت‌ها، ارائه‌ی اطلاعات مفصل از سوی پاسخگویان به ما را غیر ممکن می‌کرد. توضیح دیگر مربوط به شاخص جالب سیاست‌های «قاوا» است، به نظر می‌رسد حداقل بخشی از این سیاست‌ها بدون وجود هدف مشخص برای حل یک مشکل خاص در پیش گرفته شده‌اند. به عبارت دیگر دلیل وجود یا به کارگیری سیاست‌های «قاوا» (در بسیاری از موارد) این است که از قافله عقب نمانیم. بنابراین عجیب نیست اگر برنامه‌های «قاوا» همیشه با یک مشکل خاص و یا یک هدف مورد علاقه‌ی خاص، مرتبط نباشند به راستی نتایج ما نشان می‌دهد، سیاست‌گذاری شهری «قاوا» در مرحله ابتدایی توسعه است. این مقاله، راهی را نشان می‌دهد که در آن، شهر و خصوصیات آن به وسیله‌ی تصمیم‌گیرندگان به صورت‌های متفاوت مشاهده می‌شوند. بنابراین ما توجه به دیدگاه‌های متفاوت، فرایند تصمیم‌گیری آنها متفاوت خواهد بود. به علاوه ارتباط سیاست‌ها و مزایای آنها به نظر می‌رسد در میان پاسخ‌دهندگان متفاوت باشد که نشان‌دهنده دیدگاه‌های متفاوت شهری و نظریات متفاوت است به «قاوا» است. قدم بعدی این است که تأثیرات این عوامل را در تشخیص ارتباط مسایل و مزایای «قاوا» برای شهر اندازه‌گیری کرده و مدل‌سازی کنیم.

برای چنین اطلاعاتی وجود ندارد، در بعضی از شهرها که طرح راهبردی وجود دارد، ممکن است ما فرد یا افرادی را پیدا کنیم که اطلاعات و دانش در خصوص موارد مربوط به «قاوا» را در اختیار داشته باشند. در شهرهای دیگر دانش به صورت متفرق است. بنابراین مشکل خواهد بود که تصویری شفاف و کامل از «قاوا» در این شهرها ارائه کرد. بر خلاف موارد مربوط به سیاست‌های حمل و نقل و یا تحصیلات که در آنها نشانی واضح برای کشف فعالیت‌های در حال انجام وجود دارد، فعالیت‌های «قاوا» به صورت انحصاری در اختیار یک رشته یا یک اداره‌ی خاص، یا یک برنامه و خدماتی خاص نیست. آگاهی نسبتاً پایین از فعالیت‌های «قاوا» و طرح‌های مربوط به آن، ممکن است ممکن کننده‌ی پراکنده‌ی دانش و همچنین اهمیت اندک چنین فعالیت‌هایی در شهر باشد.

بوردی نتایج

نتایج تحقیق را می‌توانیم به صورت زیر خلاصه کنیم:

تصمیم‌گیرندگان در هفتاد و پنج درصد برای «قاوا» در تغییر سیاست‌گذاری شهری قائلند ولی اتفاق نظر کامل در خصوص چگونگی این تغییرات وجود ندارد. اما در خصوص بهبود خدمات به شهروندان، ارتباط درونی و بیرونی شهرداری و دسترسی بهتر به زندگی شهری در مناطق غیر شهری توافق وجود داشته، در ارتباط با نقش قوی‌تر مردم در سیاست‌گذاری، کاهش عدم برابری اجتماعی، بهبود روابط اجتماعی، و کاهش ترافیک نقش «قاوا» مشهود بود. می‌توان نتیجه گرفت که نقش «قاوا» در بهبود ارتباط و دسترسی الکترونیک به صورت گسترده‌ای پذیرفته شده ولی نقش بیشتری برای «قاوا» در بهبود مسایل ساختاری دیده نشده است.

نتایج تحقیق به صورت تقریبی ارائه شده است. تصمیم‌گیرندگان، درجه‌ی اهمیت متفاوتی را برای نقش «قاوا» در جنبه‌های زندگی شهری و فعالیت‌های شهری قائلند. ولی پیش‌بینی آینده، الزاماً به معنای آن نیست که شهرداری با شروع سیاست‌های «قاوا» باید در این فرایند مداخله کند. حتی زمانی که یک فرد تصمیم‌گیرنده معتقد است که «قاوا» تأثیر غیر قابل انکار و وسیع‌تری بر روی شهر و جامعه درون آن دارد، معلوم نیست که آیا این عقیده با در پیش گرفتن سیاست‌های مناسب «قاوا» توأم شود. بنابراین سوال این است که آیا تصمیم‌گیرندگان شهری به «قاوا» اهمیت می‌دهند. جدای از آن، سوال این است که آیا تصمیم‌گیرندگان به این معتقد هستند که نیاز به سیاست‌های «قاوا» شهری وجود دارد؟

10. Keilman, P.J. and Ansberry, M.E. The Cradle of Knowledge: Development of Perception in Infancy, MIT Press, Cambridge, Mass. (1998).
11. Mahdham, A. "Smart cities, the Singapore case", Cities, 16 (1), 13-18, (1999).
12. Melody, W.H. "Towards a framework for designing information society policies" Telecommunications Policy 20 (4), 243-259, (1996).
13. Mitchell, W. E-Topia "Urban Life: Jim - but not as we know it. MIT Press, Cambridge, Mass. (1999).
14. Nijkamp, P. and Finn, A. Urban Fingerprints and Spatial Footprints, Research memorandum, Department of Economics, Free University, Amsterdam, (2001).
15. Parsons, W. Public Policy: An Introduction to the theory and practice of policy analysis, Edward Elgar, Aldershot, (1995).
16. Patton, C.V. and Savicki, D.S. Basic Methods of Policy Analysis and Planning, Prentice Hall, Englewood Cliffs, (1993).
17. Rees, W.E., and Wackernagel, M. "Ecological Footprints and Appropriated Carrying Capacity: Measuring the Natural Capital Requirements of the Human Economy", in: Jansson, A. et al. (eds.) Investing in natural capital: The ecological economics approach to sustainability, Foreword by Olaf Johansson, Washington, D.C.: Island Press, 362-90, (1994).
18. Schiffman, H.R. Sensation and perception: an integral approach, Wiley, New York, (1996).
19. Verbeke, E. and Niekamp, P. "Estranability in Urban Sustainability", Ecological Economics, (forthcoming), (2001).
20. Victoria, G. The Art of Judgement: A Study of Policymaking, Chicago and Hall, London, (1965).
21. Ward, B. The Home of Man, Norton, New York, (1976).

فراخوان

فصلنامه‌ی مدیریت پسماند

در استثنای نشر دوازدهمین شماره‌ی خود از همه‌ی کارشناسان و نویسندگان فرهیخته‌ای که در این زمینه می‌نگارند درخواست می‌کند که نوشتگان خود را برای هرچه پربارتر و روزآمدتر کردن این یگانه فصلنامه‌ی پسماند کشور، با محور **"استحصال/ بازستانی انرژی از پسماند"** برای انتشارات سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور گسیل دارند.

نشانی الکترونی: shahrdariha@yahoo.com

نشانی پستی: تهران، خیابان کارگر شمالی، بالاتر از بلوار کشاورز، نیش کوچه میر، انتشارات سازمان

درگامی دیگر

این فصلنامه خواهان گسیل محورهای پیشنهادی از سوی کارشناسان و خوانندگان خود است که برای چهار فصل سال آینده (۱۳۸۹) از میان پیشنهادهای پُرسامد، چهار محور را برگزینند.

دستان یاریگر شما را می‌فشاریم
تحریریه‌ی فصلنامه‌ی مدیریت پسماند

فراخوان

فصلنامه‌ی فرهنگ ایمنی

فراگیرترین نشریه‌ی ایمنی کشور در پی دستیابی به هدفهای خود محور شانزدهمین شماره (زمستان ۱۳۸۸) را اعلام می‌دارد.

"طرح‌های راهبردی ایمنی شهرها"

فرهنگ ایمنی از همه اندیشگران و دست‌اندرکاران ایمنی درخواست می‌نماید تا با نوشتگان خود این فصلنامه را یاری رسانند تا هرچه پربارتر و به‌روزتر از پیش تدوین گردد.

نشانی ما:

الکترونی: shahrdariha@yahoo.com

پستی: تهران، خیابان کارگر شمالی، بالاتر از بلوار کشاورز، نیش کوچه میر، انتشارات سازمان

با سپاس پیمایش از یاریگری شما
تحریریه فصلنامه‌ی فرهنگ ایمنی

مشاور حقوقی

شهرداری‌ها و تقسیط مطالبات

عبدالرضا پورنگ
کارشناس ارشد حقوق قضایی شهرداری دولت آباد

ایا شهرداری‌ها رخصت آن را دارند که مطالباتشان را به صورت اقسام دریافت نمایند؟ آیا در صورت داشتن اذن تقسیط مطالبات مجازند سود یا بهره یا کارمزد یا بهای خدمات دیون از مؤدی دریافت کنند؟

در این جستار در پی آن هستیم که مستثنیات شهرداری‌ها را برای تقسیط عوارض، جرایم یا بهای خدمات بررسی نماییم. در این کاوش می‌بایست در آغاز به آیین‌نامه مالی شهرداری‌ها مراجعه کرده و ببینیم قانون‌گذار چه ترتیبی برای دریافت مطالبات از مؤدیان برای شهرداری‌ها وضع کرده است. سپس جایگاه شورای اسلامی شهر را در این مورد بررسی و سپس روش‌هایی را که گاهی شهرداری‌ها پس از دریافت مجوز از شوراها مبنی بر دریافت سود یا کارمزد یا بهای خدمات ناشی از تقسیط مطالبات به کار می‌برند، مورد نقد و تجزیه و تحلیل قرار دهیم و در پایان در پی دریافت نتیجه‌گیری باشیم.

در ماده ۲۲ آیین نامه مالی شهرداری‌ها مصوب ۱۳۴۶/۴/۱۲ با اصلاحات بعدی آن چنین آمده است:

”شهرداری مجاز به تقسیط مطالبات خود ناشی از عوارض نیست مگر در مواردی که به تشخیص کمیسیون منظور در ماده ۷۷ قانون اصلاح پاره‌ای از مواد و الحاق مواد جدید به قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۲۲ مؤدی قادر به پرداخت تمام بدهی خود به طور یکجا نباشد که در این صورت ممکن است بدهی مؤدی برای مدتی که از سه سال تجاوز نکند با بهره متناوب بانک ملی ایران تقسیط شود ولی در حال حاضر صدور مقاصد حساب موقوف به وصول کلیه بدهی است.“

بنابر ماده‌ی یاد شده شهرداری‌ها تا تاریخ ۱۳۸۱/۱/۱ به هنگام درخواست مالک مبنی بر عدم توان پرداخت یک جای بدهی و خواست تقسیط آن، پرونده و درخواست مالک را در کمیسیون مقرر در ماده ۷۷ قانون شهرداری‌ها (کمیسیون مزبور از نمایندگان وزارت کشور که براساس تقویض اختیار وزیر کشور به استازفاره نماینده استازفاره نماینده

دادگستری و نماینده شورای اسلامی شهر تشکیل شده است) مطرح و کمیسیون اقدام به اعطای رأی مبنی بر جواز تقسیط مطالبات صادر می‌کرد و رأی مزبور مستند شهرداری برای تقسیط مطالبات بود. به کار براین روش مزبور همواره دشواری‌هایی را نیز برای شهرداری و مؤدیان به همراه داشت. برای نمونه می‌توان به مواردی که در پی خواهد آمد اشاره داشت.

۱. دروند دراز مدت و وقت‌گیر طرح خواسته در کمیسیون ماده ۲۲.
۲. طرح پرونده‌ها و درخواست‌های متعدد در کمیسیون ماده ۲۲.
۳. هزینه‌بر بودن تشکیل کمیسیون برای شهرداری‌ها از جمله پرداخت حق‌الجلسات پی در پی.
۴. عدم وجود جایگاه مناسب برای شهرداری در این خصوص و سلب اختیار و قدرت از شهرداری قانون‌گذار با درک درست از آنچه پیش تر گفته شد و با در نظر گرفتن خواسته‌هایی هم شهرداری‌ها و هم شهروندان (مؤدیان) اقدام به اصلاح ماده ۲۲ آیین نامه مالی شهرداری‌ها کرد.

در ماده (۲۲) آیین نامه مالی شهرداری‌ها مصوب ۱۳۴۶/۴/۱۲ به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۲۲- به شهرداری‌های کل کشور اجازه داده می‌شود تا مطالبات خود را با اقساط حداکثر سی و شش ماهه مطابق دستورالعملی که به پیشنهاد شهردار به تصویب شورای اسلامی شهر مربوطه می‌رسد دریافت نمایند در هر حال صدور مقاصد حساب موقوف به تأدیه کلیه بدهی مؤدی می‌باشد.

با مقایسه ماده ۲۲ آیین نامه مالی با ماده اصلاحی مشاهده می‌شود:

۱. صلاحیت تقسیط مطالبات از کمیسیون ماده ۷۷ به شهرداری و شورای اسلامی شهر انتقال یافته است.
۲. بهره‌ی رایج بانک ملی که در ماده سه مصوب ۱۳۴۶/۴/۱۲ برای تقسیط مطالبات که ملاک عین شهرداری‌ها بوده حذف شده است.

حال به این موضوع می‌پردازیم که آیا عمل برخی از شهرداری‌ها در دریافت کارمزد یا بهره یا بهای خدمات تقسیم دیون قانونی می‌باشد؟

با مذاکره در متن ماده ۳۲ اصلاحی مشاهده می‌شود که قانون‌گذار با اشراف و سلامت کامل از متن ماده‌ی ۳۲ نسخ شده که در آن بهره‌ی رایج بانکی قید شده بود، نسبت به حذف آن اقدام نموده و جای هیچ‌گونه برداشت و تفسیر وجود ندارد و این که برخی شهرداری‌ها از روش‌هایی از جمله دریافت کارمزد و بهای خدمات تقسیم استفاده می‌کنند، برخلاف هدف، مقنن است که آگاهانه لراودی خود را در ماده ۳۲ اصلاحی آیین نامه مالی شهرداری‌ها بیان کرده است.

هرچند قانون‌گذار با شفافیت کامل در ماده ۳۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت اقدام به وضع قانون و اصلاح ماده ۳۳ آیین نامه مالی شهرداری‌ها کرده است، متأسفانه در استعلامات حقوق (جلد دوم) زمستان ۸۷ سازمان شهرداریها چنین می‌خوانیم:

سوال ۶۹: از آنجا که قانون‌گذار به موجب ماده ۳۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت اجازه داده است که شهرداری‌ها مطالبات خود را تقسیم کنند ولی در خصوص اینکه شهرداری آیا می‌تواند مبلغی زائد بر اصل طلب خود به عنوان خسارت تأخیر تأدیه دریافت کند یا خیر، و یا اینکه اگر شهرداری بخواهد چنین مبلغی را وصول کند آیا نیازمند تصویب شورای اسلامی شهر است، در ماده مذکور چیزی درج نگردیده است، خواهشمند است این شهرداری را در اتخاذ روش قانونی راهنمایی فرمائید.

همان‌طور که می‌دانید به نظر شورای نگهبان که مطابق قانون اساسی و طبقه تطبیق مصوبات مجلس شورای اسلامی با قانون اساسی و شرع را برعهده دارد، وصول خسارت تأخیر تأدیه خلاف موازین شرع است. اگر در دهایی چک خسارت تأخیر تأدیه تجویز شده است، بنا به مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام است که در مقام رفع اختلاف بین مجلس و شورای نگهبان تصویب شده است. در برداشت خسارت تأخیر تأدیه اصل بر غیر شرعی بودن آن است مگر در موارد استثنای با این مقدمه، جواب سوالات مذکور بدین شرح است: شهرداری نمی‌تواند مبلغی تحت عنوان تأخیر تأدیه زائد بر اصل طلب خود مطالبه کند. با توجه به این که قانون‌گذار در مقررات موجود از جمله بند ۱۳ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شورای اسلامی کشور و انتخاب شهردار مصوب سال ۱۳۷۵ اصل کارمزد را پذیرفته است و تقسیم بندی اشخاص در واقع ضمنی است که شهرداری‌ها به موجب ماده ۳۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت اجازه یافتند آن را ارائه کنند، بنابراین به نظر می‌رسد شهرداری می‌تواند در مقابل ارائه این خدمات کارمزدی یا تصویب شورای اسلامی شهر زائد بر اصل طلب دریافت دارد.

هرچند قانون‌گذار به هنگام اصلاح ماده ۳۲ آیین نامه مالی شهرداری‌ها آگاهانه جواز تقسیم مطالبات بدون دریافت بهره بانکی را صادر کرده است؛ برای روشن شدن موضوع به رای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری در ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر اراک مراجعه می‌نماییم:

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در دادنامه شماره ۱۳۵۸ مورخ ۱۶ بهمن ماه ۱۳۸۶ مصوبه شورای اسلامی شهر اراک را مبنی بر دریافت کارمزد تقسیم مطالبات شهرداری خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات آن شورا تشخیص داد و آن را ابطال کرد. شاکتی به شرح دادخواست اعلام داشته که شهرداری اراک بدهی اینجاب را بابت جریمه کمیسیون ماده ۱۰۰ در اجرائی ماده ۷۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت که اصلاح ماده ۳۲ مقررات مالی شهرداریهاست به ۶ قسط تقسیم و مبلغ ۶۷ میلیون و ۳۷۰ هزار ریال را به عنوان کارمزد منظور نموده است. با توجه به اینکه ماده ۳۳ مقررات مالی شهرداریها اجازه تقسیم بدهی به شهرداریها را داده و اخذ هرگونه وجه دیگری می‌بایست مستند به قانون باشد، دریافت مبلغ مذکور مخالف با ماده ۳۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت است و ابطال مصوبه یکمده و یازدهمین جلسه شورای اسلامی اراک مورخ ۲ دی ماه ۱۳۸۰ در قسمت مربوط را نقضاً درم.

رای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری: علاوه بر این که طبق ماده یک قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی از تاریخ یکم فروردین ماه ۱۳۸۲ اخذ هرگونه مالیات و عوارض و سایر وجوه از کالاهای وارداتی یا تولیدی یا امور خدماتی صرفاً در ذممه قانون مذکور تجویز شده است. اساساً به موجب ماده ۳۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ که در مقام اصلاح ماده ۳۲ آیین‌نامه مالی شهرداریها به تصویب رسیده است؛ به شهرداریها اجازه داده شده است، مطالبات خود را با اقسام حد اکثر ۳۶ ماهه مطابق دستورالعملی که به پیشنهاد شهردار به تصویب شورای اسلامی شهر مربوط می‌رسد، دریافت دارند.

با توجه به این که اخذ هرگونه وجه از اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی از جمله کارمزد تقسیم بدهی اشخاص منوط به حکم قانون‌گذار یا دادون از قبل مقنن است، وضع قاعده امره توسط شورای اسلامی شهر اراک مبنی بر دریافت کارمزد تقسیم مطالبات شهرداری خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات آن شورا تشخیص داده می‌شود و با استناد به قسمت دوم اصل ۱۷۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده یک و بند یک ماده ۱۸ و ماده ۳۳ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌گردد.

زهیافت و نتیجه‌گیری

- ۱- شهرداری‌ها مجازند مطالبات خود را مطابق دستورالعملی به پیشنهاد شهردار و تصویب شورای اسلامی شهر با اقسام حد اکثر ۳۶ ماهه دریافت نمایند.
- ۲- شهرداری‌ها به هیچ وجه مجاز نیستند به هنگام تقسیم مطالبات، کارمزد یا بهره یا بهای خدمات تقسیم دیون دریافت نمایند.
- ۳- لراوده مقنن در ماده ۳۲ آیین نامه مالی تقسیم بدهی مؤبدین بوده و با عنصر آگاهی و شناخت کامل از ماده منسوخ، بهره‌ی بانکی را حذف کرده است بنابراین برقراری همان بهره‌ی بانکی با واژه‌هایی همانند کارمزد یا بهای خدمات خلاف هدف مقنن است.

پیش‌نویس

رای هیئت عمومی دیوان عدالت

اداری

مبنی بر ماده ۳۳ قانون یاد شده

خیابان زایی، ضرورتی ناخواسته برای پایتخت

(بخش یکم)

عباس چلبی

گسترش هرچه بیشتر رابطه با کشورهای پیشرفته و صنعتی آن روز به سوی آنان گام برمی‌دارد تا مگر طرح‌های اقتصاد نوینادی را به گردش اندازد و سامانه‌ی فروپاشیده‌ی قاجاریان را یکسره برانهد. چندانکه در ۱۶ اردیبهشت سال ۱۳۰۹ خورشیدی وزارت نوای "اقتصاد ملی" کار خود را می‌آغازد. در بهرامه ۱۳۱۰ مدرسه‌ی عالی مهندسی از سوی وزارت طرق و شوارع [راه‌وترابری] گشوده می‌شود. در بهمن ماه همان سال دو کارخانه‌ی ذغال کهریزک و تخریسی شاهی در علی‌آباد [قائم‌شهر کنونی] به بهره‌برداری می‌رسد و با آغاز سال ۱۳۱۱ بانک ملی ایران برای نخستین بار نشر اسکناس و ضرب سکه را خود به دست می‌گیرد و واحد پول از قران به "ریال" بدل می‌شود.

بانک شهر تهران اکنون فرمانروای قدرتمندی شده که برای نخستین بار نام پایتخت را به خود گرفته و از القاب روزگار قاجاری همچون "دارالخلافه" زدوده شده است. شهری که می‌خواهد اکنون حکومتی مرکزگرا باشد، نیاز به ساختارها و زیرساخت‌هایی در خور دارد. به ساختمان‌های دولتی شکوهمندی برای مرکز و پایه‌گذاری دیوتسالاری نوین. به راسته خیابان‌های آراسته و پاکیزه و در پس آن به شهری که بتواند برج و بارو و دیوارهای کهن و فروپاشیده را در هم بکوبد و بالهای خود را تا دور دستها بگشاید. کالبد پایتخت در زیر فشار فضاهای بسته‌ی شهری رخنه‌گاهی می‌جوید. بلندی به تنگنا افتاده است. سرایت کریم آقا بوذرجمهری که چندی وزیر فوائد عامه [راه و ترابری] شده بود،

بازنگری یک سند شهری برش است. از زمان زیست بکه شهر که بیگمان پیشینه‌ای در پناهست خود دارد. گام تهران به پشت این برش زمانی، ما را به درون رخنه‌های بیوسته‌ای می‌کشاند که نیاند آنها چنین سندی شده است. برای یافتن سندی از نخستین خیابان آسفالت شده در تهران بود که این روند پس‌نشینی در تاریخ، برای یافتن "ضرورت آغازین" این کار را پدید آورد و زایش خیابانها و تکوین آنها را در تازه‌ای از تاریخ پایتخت بدست داد. زایشی که پایانی ندارد و کالبد سنگین و کرخت شهر را همواره می‌گسترند و آن را به غولی هول‌انگیز بدل می‌سازد.

پسزمینه‌ی چندسند:

جهان نیمه‌ی نخست سده‌ی بیستم میلادی، گامهای بزرگی را در راه دانش و فناوری برمی‌دارد و فاصله‌ی میان کشورهای پیشرفته با دیگران هر روز بیش و بیشتر می‌شود. یوهانس وینکتر^۱ آلمانی نخستین پرتابه (موشک) با سوخت مایع را در اروپا به سوی آسمان می‌فرستد. ولانس کراوتز^۲ شیمیدان آمریکایی «نایفون» را می‌سازد و نخستین گیرنده‌ی تلویزیونی با لامپ کاتودی در یکنی دنیا ساخته می‌شود. کلاید تامپا^۳ دروازه‌های فضا را پس می‌راند و «سیاره‌ی مجهول» امروزه پلوتو را در آسمان می‌یابد. همه‌ی این رخدادها با سال ۱۳۰۹ تا ۱۹۱۱ خورشیدی هم هنگام است. در سال‌هایی که دستگاه حاکمه‌ی ایران! دوره‌ی پهلوی اول (فر ۱۳۰۲-۱۳۲۰خ) پس از نزدیک به یک دهه فرمانروایی در بر

باز دیگر به شهرداری باز می‌گردد (۱۵ تیرماه ۱۳۰۹). تنها راه
خیابان‌کنشی و خیابان‌گشایی است.

بررسی استناد

جریده نویسان و روزنامه‌نگارانی که پایتخت‌ها و شهرهای
اروپایی آن روزگار را دیده بودند و اندیشه‌های نوگرایی خود
را به گولهای باختمانی این حکومت تمرکزگرا حواله می‌دادند،
دست به کار شدند تا به نوشتگان شهری و انتقادی خود، نمایی
از یک پایتخت ایرانی را ترسیم کنند. برای نخستین بار در (۱)
مرداد ماه ۱۳۰۹ از "گول‌کنشی آب آسمانی" شهر تهران و
"خیابان‌سازی" سخن به میان می‌آید که سرفصلی است بی‌نام
در روزنامه‌ی اطلاعات. آنچه این مقاله از اوضاع آن روزگار به
نمایش گذاشته، خیابان‌های خالی است که از چند سال پیش بر
آمد و شد خودروهایی آن روزی به شدت افزوده شده و نویسنده
از هزینه‌های سنگین سالانه‌ی خیابان‌سازی در ایران شکوه کرده
است: "از یک طرف می‌سازند و از طرف دیگر خراب می‌شود."
از گماردن کارگران برای پر کردن چاله‌ها و ترمیم خیابان شکایت
می‌کند و می‌افزاید: "هر چند ماشین‌های آبیاری بلدی خوب کار
کنند، باز هم خیابان‌ها پر از گلی و گود و خاک خواهد بود" و برای
ساختن خیابان در اصل را پیشنهاد می‌کند:

۱- مطالعات عمیق.

۲- استعداد و وضعیت طبیعی مملکت و سنگفرش را آسان‌ترین
راه می‌دانند و می‌گویند: "... نه آن سنگ‌های قلموایی که مانع آمد و
شد می‌شود." و از سنگفرش "میدان سپه" [= توپخانه] به دست
یک آمریکایی که هزینه‌های سنگینی نیز برای آن شده، انتقاد
می‌کند و همین خود نشان می‌دهد که میدان سپه نخستین فضای
شهری همگانی پایتخت بوده که سنگفرش شده است (۳).
یکم، نویسنده برای روش‌های خیابان‌سازی، نمونه‌های برون‌مرزی
را بررسی کرده و چهار شیوه را برشمرده:

۱- سنگ (سنگفرش).

۲- با چوب: برای آمد و رفت بهتر و آسان‌تر است به این صورت
که چوب‌ها را مانند آجرهای خچیم با ماشین، یکنواخت تراشیده
قیر اندود می‌نمایند و پس از دو طبقه سنگ‌ریزه و قیر آنها را جا
می‌کنند.

۳- قیرسازی است که غالباً خیابان‌ها را از ترکیب ماده‌ی مزبور

با مواد دیگری می‌سازند.

۴- سیمت (سیمان کردن) سازی هم معمول است.

باز شهر قرض بوده و پس مندرجاً از مبلغ
حاصله منهدک دارد.

بعد از گول‌کنشی چیزی که شهر طهران
بیشتر احتیاج دارد خیابان‌سازی است ما هر
ساله مبالغ زیادی در شهر صرف خیابان‌سازی
می‌نمایم و هیچوقت هم خیابان صاف و هموار
نداریم یعنی آن سیستم و طرزى که فلاهای
خیابان‌سازی شهرها در ایران معمول است
همین است که از یکطرف می‌سازند از طرف
دیگر خراب می‌شود - غالباً دیده شده است
یک خیابانی را که شروع ترسیم می‌نمایند
هنوزم بودم خیابان نرسیده قسمت اول آن محل
حرابی می‌گشته و بنابراین برای این خیابان‌سازی
همیشه باید عملیات کار کند و برآید مانند همینکه
چرخ‌های کامیون یا اتومبیلی یک‌یک جاده‌ها
با خود برد فوراً جوی آن را پر کنند و این
طرفه، فقط خسارت زیادی بحدود دیده‌بازد
می‌نمایند و یک قسمت مهر بودجه آن را
خیابان‌سازی می‌گیرد و هیچ وقت هم خیابان
خوب نداریم بلکه خسارت دیگری از فضا
نظر مصرف لاستیک و ادوات اتومبیل و هم
چین بهترین که همه آنها چیزهایی است ضروری
و متافان پول مملکت را بیرون بریزد و با
مملکت وارد می‌آورد از طرفی هر قدر هم توپخانه‌ی
آب‌پاش بلدی خوب و سرب کار میکند باز
خیابان‌ها یا مملو از گل و باریز کرده و خاک است

برای عوض کردن خیابان‌سازی باید
مطالعات عمیق عمل آید، استعداد و وضعیت
طبیعی مملکت نیز مورد نظر قرار داده شود
آنچه نظر بهتر می‌آید تصور میکنم سنگ
فرش است نه سنگ‌ها قلمو که مانع عبور و
مرور است و نه آن سنگ‌فرشی که یک مستشار
آمریکایی در میدان سپه با استخراج گرانی نمود
بلکه از سنگ‌های تراش یک نواخت هم‌سطح
که در بیشتر شهرهای دنیا دیده میشود و هم
چین سبک‌سازی این دو قسم برای ما بهتر و مناسب‌تر
است.

در ممالک خارجه خیابان‌ها سه قسمند که
چهار قسم ساخته میشود یکی با سنگ دیگری
با چوب که برای عبور و مرور بهتر و سهل‌تر
است یعنی چوب‌ها را مانند آجرهای ضخیم
با ماشین یک نواخت ساخته قیر اندود نموده و
پس از دو طبقه سنگ‌ریزه و قیر آن‌ها را نصب
بنمایند. دومی دیگر هم قیر سازی است که
غالباً خیابان‌ها را از ترکیب ماده‌ی مزبور با مواد
دیگر می‌سازند و باز سیمت سازی هم معمول است
و در هر حال این قسمت‌ها محتاج به مطالعات
بیشتری است که امید می‌رود انجمن‌های بلدی
مورد توجه نظر قرار داده تصمیماتی در باب گول
کنشی و خیابان‌سازی که هر دو مورد ضرورت
و احتیاج است اتخاذ نمایند.

اعلان مناقصه

بلدیة طهران

بلدیة طهران اجرت حجاری پنجاه هزار متر مربع سنگ کف خواب را در معدن دوشان تپه مطابق نمونه موجوده بمنافعه میگذارد طالبین میتوانند پس از کسب اطلاعات کامل از سرویس ساختمان بلدیة پیشنهادات خود را در پاکت سرسته با قید جمله (راجع بمنافعه سنگهای کف خواب) از تاریخ نشر این اعلان الی یازده روز دیگر یکمسیون بررسی و اسفالت کاری در سرویس مخارج ارسال دارند.

بلدیة در رد و قبول پیشنهادات مختار است.

نمره اعلان ۵۴۰

بلدیة طهران

ماه، بلدیة خیر از پایان کار زیرسازی خیابان بهلوی (= ولیمیر کتونی) را از چهار راه بهلوی تا "قرائت خانه بلدیة" (۶) که نصبت برای اسفالت ریزی آماده شده، می دهد و در زیر می آید. که "طبق دستور صادره به جای اسفالت، سنگفرش شده است. سنگفرش عبارتست از سنگهای تراش مربع مستطیلی، مثل سنگفرش برخی پیاده روهای خیابان ها و در نظر گرفته شده که اگر سنگفرش مفید باشد، دیگر خیابان ها را هم به جای اسفالت سنگفرش نمایند." تمایل بلدیة برای سنگفرش در این هنگام فزونی می گیرد و در ۱۶ همان ماه در روزنامه اطلاعات می خوانیم که: "چون اسفالت ریزی شروع شده و از طرفی بلدیة میلهوران تصمیم گرفته که سطح خیابان ها را از وضعیت

نوشته ها کار خرد را کرده اند. تنها دو ماه پس از نكارش این مقاله در دوم مهرماه ۱۳۰۹ مجلس شورای ملی برای توسعه خیابانهای تهران طس قانونی تصویب می کند که دولت ۱۲۵ هزار تومان در اختیار اداره بلدیة تهران قرار دهد. بلدیة تهران در ۲۰ خرداد ماه ۱۳۱۰ برای آغاز کار سنگفرش مصمم شده است. برای این کار سرویس ساختمان بلدیة اعلان مناقصه ای را به روزنامه می دهد (بند دوم) تا پنج هزار متر سنگ کف خواب از معدن دوشان تپه (خاور تهران) تراشیده و برای کف سازی خیابان های تهران آماده گردد و در اعلانی در همین روز کارمزد برابری سنگهای شکسته از این معدن تا خیابان های لاله زار، سیه و باب همایون را به زیر چاپ برده است (بند سوم). هفت ماه بعد در هشتم دی

اعلان مناقصه

بلدیة طهران

بلدیة طهران مخارج حمل سنگهای شکسته از معدن دوشان تپه تا خیابان لاله زار خیابان سیه - خیابان باب همایون - را بمنافعه واگذار مینماید. طالبین میتوانند پس از کسب اطلاعات کاملتری از سرویس ساختمان بلدیة پیشنهادات خود را از تاریخ نشر اعلان الی بیست روز دیگر در پاکت سرسته با قید جمله (اجمع بمنافعه حمل سنگ شکسته) یکمسیون ربر سازی اسفالت کاری در سرویس مخارج ارسال دارند. بلدیة در رد و قبول پیشنهادات مختار است.

بلدیة طهران

نمره اعلان ۵۵۱

نمره ۳۴۸۴

اعلان مناقصه

از طرف بلديه طهران

بلديه طهران بر کردن خندق از دروازه سیه (باشاه) الی دروازه قزوین را مستأصم واکدار مینماید طالبین پیشنهادات خودرا از تاریخ نشر این اعلان لغایت پنج روز دیگر به اداره ماسزنت بلديه تسلیم نمایند و لازم است هر يك از پیشنهاد دهندگان حداقل دو هزار ریال مصدوق اداره وصول نماید و بديه بگذارند هرگاه مناقصه بنام ایشان اصابت نمود از قبول یا انعام خودداری ننمودند. بديه بلديه سید و لا بداردگان فروش مسترد گردد.

بديه در رد و قبول پیشنهادات وارد مختار است.

شماره اعلان ۶۰۸ شماره ۳۳۶۷ مورخه ۱۳۳۷٫۲٫۱۳ بلديه طهران

آن، یعنی از دروازه سیه (باغشاه) تا دروازه قزوین، تا سال ۱۳۱۳ به درازا می کشید که بلديه بر کردن آن را در خرداد ماه به مناقصه گذاشته است. (سند چهارم). این خندق های پر شده بعدها به راسته خیابان های گسترده ای تبدیل شدند که در سال های بعد فروش زمین های دو سوی این خیابان ها به زایش بافت های تازه ای شهری انجامید تا پایان سال ۱۳۱۰ بلديه همچنان بر سنگفرش خیابان ها یا می فشرد. چندان که از سوی بلديه مدرسه علمی حجازی (مدرسه سنگتراشی) بنا قید شرایطی یکصد نفر را به استخدام خود در می آورد. اما در کمال شگفتی در همان روزهای آغازین سال ۱۳۱۱ خورشیدی - ۱۸ فروردین ماه - با خیری شگفتی آزر روبه رو می شویم که سرگیجه آور می نماید. با آن همه تلاش و پیگیری در راه سنگفرش کردن خیابان های تهران در یک سال پیش از آن، بلديه بناگاه خبر «اسفالت ریزی» میدان سیه را می دهد که در آن آمده که کار با موفقیت پیش می رود: "... فعلاً جلوی بديه اسفالت ریخته شده و عملیات ساختمانی قسمت های زیر سایر خیابان های میدان نیز ادامه دارد. در خیابان لاله زار هم قسمت ساختمان زیرین خاتمه یافته و در ظرف هفتی آینده شروع به ریختن اسفالت خواهند کرد. ادوات پختن و ساختن اسفالت در گوشه ای میدان سه نصب گردیده و عملیات زیادی مشغول کار می باشند. در قسمت فوقانی خیابان پهلوی نیز ماشین های سنگبری و سنگ خردکنی و تهیه اسفالت نیز نصب گردیده که مشغول به کار می باشند."

قلعی بیرون نیورده و به طور محکم ساختمان نماید، برای همین هم دستورات لازم صادر شد و برای تراش سنگ، چندین دسته سنگتراش در معادن اطراف دست به کار شده اند. از ولایات اطراف، اسفهان، یزد و قم سنگتراش و کوه تر خواسته اند. قرار است کار خیابان پهلوی جلو بی رود و تمام خیابان ها هم همین طور. تا روز ۱۸ اسفند سنگفرش خیابان پهلوی ادامه داشته است. روز ۲۱ اسفند خبری درباره ی سنگفرش همی خیابان های تهران داده شده که: «سابقاً قراردادی با مؤسسه ی «پرس آذین» برای اسفالت ریزی خیابان منعقد نموده بودند که ملغی شده و قرارداد جدیدی هم بسته نشده. اختیار کافی برای استخراج سنگ از معین داده شده است. برای عملجانی که در معین حجازی دوستان تپه مشغول کار هستند، سرویس فنی مخصوصی تعیین گردیده است و رفته رفته خیابان های تهران سنگفرش خواهد شد».

روز ۲۱ اسفند ۱۳۱۰ یک آگهی از سوی بلديه ی پایتخت آغاز دوره ی تاریخی را در حیات شهری ایران رقم می زند و نوید گسترشی را می دهد که تا به امروز نیز از کار باز نه استفاده است. در این آگهی «بر کردن خندق از خیابان کاخ [= شمسین کنونی] تا دروازه ی باغشاه» به مناقصه گذارده شده است. پس از برپا سازی دیوارهای باروی روزگار ناصری (۱۲۰۶ خ) تهران در جنوب و باختر به سوی دشت و از شمال به سوی نیمه مهورهای پای البرز چهره گشود و پُر کردن خندق های کرداگرد پایتخت آغاز شد. این روند از سال ۱۳۱۰ رماندازی شد، در حالی که درباره ی خندق پیشگفته و دنباله ی

پانویس:

- 1- Winkler, Johannes
- 2- Carothers, Wallace
- 3- Tamisnagh, Clyde

منابع:

- 1- اعلامیه روزنامه سابقان، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳
- 2- خاطرات یادآور روزگار تاریخی ایران، جلد اول، نشر نی، ۱۳۸۱
- 3- کاشفان قدم ترجمه ی الفانی، مصنفان: سید علی شریعتی و سید علی شریعتی، نشر نی، ۱۳۸۱

قانون تأسیس کتابخانه‌ی عمومی در تمام شهرها^(۱)

مساعده‌های مالی و معنوی برای توسعه‌ی کتابخانه‌های عمومی شهرستان‌ها است.

در سال ۱۳۵۲ پرداخت این مبلغ از شهرداری‌ها به انجمن کتابخانه‌های عمومی کشور لغو و وزارت فرهنگ و هنر مسئول تأمین اعتبارات مورد نیاز کتابخانه‌ها شد.

لغو قانون تأسیس کتابخانه‌ی عمومی در شهرها نباید این شبیه را بدید آورد که تأسیس کتابخانه‌ی عمومی، وظیفه شهرداری‌ها نیست زیرا بندهای ماده ۵۵ قانون شهرداری‌ها به موجب قوانین بعدی، نسخ صریح یا ضمنی نشده‌اند و به قوت خویش باقی هستند.^(۲)

مصوب ۱۳۴۴/۱۰/۲۹

ماده ۱: شهرداری‌ها مکلفند هر سال قبل از تقسیم اختیارات شهرداری، یک و نیم درصد از کل درآمد خود را برای تأسیس کتابخانه‌ی عمومی، قرائت خانه، خرید کتاب و اداره‌ی کتابخانه‌ی هر شهر اختصاص دهند و اگر کتابخانه‌ی عمومی شهر در حال حاضر موجود باشد و به انجمن کتابخانه‌ی عمومی واگذار گردد،

کتابخانه‌ها از جمله مراکز فرهنگی هستند که در تمام کشورهای دنیا از اهمیت و جایگاه خاصی برخوردارند که این اهمیت شامل ساخت کتابخانه‌ها در شهر، گسترش و تجهیز آنها به صورت مدرن و امروزی می‌باشد. اولین کتابخانه‌ی عمومی به مفهوم جدید در ایران در سال ۱۳۰۵ در بدبسی تهران تأسیس شد. سپس در مهرماه ۱۳۴۰ کتابخانه‌ی عمومی پارک شهر افتتاح و در پی آن در سال ۱۳۴۲ و ۱۳۴۳ کتابخانه‌های دیگری راه‌اندازی شد. در این ۱۳۴۲ تأسیس و نگهداری کتابخانه‌های عمومی براساس مصوبه‌ی وزارت کشور به سازمان کتابخانه‌های عمومی شهر تهران واگذار و در آذرماه ۱۳۴۳ سازمان مذکور تأسیس شد^(۳) و در ۲۹ دی ماه ۱۳۴۴ قانونی به تصویب رسید که به موجب آن شهرداری‌ها موظفند ۱/۵ درصد از درآمد کل خود را برای تأسیس کتابخانه‌ی عمومی، قرائت خانه، خرید کتاب و اداره‌ی کتابخانه‌ی هر شهر اختصاص دهند (ماده ۱) همچنین در تبصره‌ی ۵ از ماده ۱ این قانون آمده است: «وزارت فرهنگ و هنر» مکلف به بذل

صرف یک و نیم درصد مزبور یا رعایت مفاد این قانون برای کمک، توسعه و تکمیل همان کتابخانه مجاز است.

تیمبره ۱: برای نظارت در ساختن کتابخانه، خرید کتاب، لوازم مربوط و اداره آن در هر شهر، انجمن کتابخانه که دارای شخصیت حقوقی است، تشکیل می‌شود. اعضای انجمن مرکب خواهند بود از رئیس فرهنگ و هنر، نماینده انجمن شهر و نماینده شهرداری و چهار نفر از دانشمندان و معتمدین آن شهر که با پیشنهاد رئیس اداره فرهنگ و هنر و تصویب هیأت امنای مذکور در ماده ۲ این قانون انتخاب می‌شوند. رئیس فرهنگ و هنر، سمت ریاست و دو نفر از اعضا به سمت خزانه‌دار و دبیر انتخاب خواهند شد. تصمیمات انجمن که به تصویب اکثریت اعضا رسیده باشد، قابل اجرا می‌باشد. اداره امور انجمن در شهر تهران با هیأت امنای مذکور در ماده ۲ خواهد بود.

تیمبره ۲: خدمت چهار نفر متخدد که ممکن است در شورای آموزش و پرورش شهر نیز عضویت داشته باشند، در انجمن کتابخانه، افتخاری و برای مدت چهار سال است. هرگاه یکی از اعضا فوت یا استعفا کند یا محکومیتی پیدا نماید که مستلزم محرومیت او از حقوق اجتماعی باشد، جانشین وی برای بقیه مدت به ترتیب مقرر در تیمبره ۱ انتخاب می‌شود.

تیمبره ۳: در هر شهر که عمارت مناسب برای کتابخانه فراهم نباشد، اعتبار از محل یک و نیم درصد و سایر وجوه حاصله در حساب مخصوص نگهداری می‌شود که زیر نظر انجمن کتابخانه مستقراً به مصارف تعیین شده در این قانون برسد.

انجمن کتابخانه مجاز است به طور امانی و بنا از طریق مناقصه اقدام به ساختن بنای کتابخانه نماید. انجمن می‌تواند برای تسریع در تأسیس کتابخانه عمومی به اعتبار ملی که از درآمد شهرداری محل، برای تأسیس کتابخانه اختصاص داده شده، از بانک‌های مجاز وام دریافت کند و به مصرف ساختن بنای کتابخانه برساند. اعتبار مربوط مستهلک نماید.

تیمبره ۴: شهرداری‌ها مکلفند مقدار مناسب از اراضی متعلق به خود را به تقاضای انجمن کتابخانه برای ساختن کتابخانه عمومی یا حفظ مالکیت بلاعوض در اختیار انجمن مذکور بگذارند. در تقاطعی که شهرداری فاقد زمین باشد، مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت می‌توانند با تصویب هیأت وزیران زمین و ابنیه مورد تقاضا را برای کتابخانه عمومی بلاعوض واگذار نمایند.

انجمن کتابخانه می‌تواند با تصویب انجمن شهر زمین دریافتی از شهرداری را با زمین مناسب تر نقیض نماید. ساختن بنای کتابخانه عمومی در شهرهایی که پارک شهر دارند، در پارک مجاز است. اگر شهرداری‌ها در پارک شهر دارای ساختمان مناسب باشند، باید به کتابخانه عمومی اختصاص دهند. (پارک شهر به باغات عمومی و ملی نیز اطلاق می‌شود).

تیمبره ۵: وزارت فرهنگ و هنر مکلف به بذل مساعدت‌های مالی و معنوی برای توسعه کتابخانه‌های عمومی شهرستان‌ها

است و باید علاوه بر همکاری با هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور از کتب و مجلاتی که در اختیار دارد به هیأت کتابخانه‌های عمومی کشور به رایگان بفرستد.

تیمبره ۶: مؤلفین، ناشرین کتب، مجلات و روزنامه‌های شهر یک نسخه از نشریه‌ی چاپ شده خود را به رایگان در اختیار کتابخانه عمومی شهر و لااقل چهار نسخه در اختیار وزارت فرهنگ و هنر می‌گذارند که بین کتابخانه‌های عمومی شهرستان‌ها تقسیم شود.

تیمبره ۷: هرگونه اعانه‌ی نقدی، کتاب یا اشیای دیگری که از طرف اشخاص یا مؤسسات به کتابخانه اهدا می‌شود به نام اهدا کننده در دفتر ثبت و جزو اموال و درآمد عمومی کتابخانه محسوب می‌شود.

تیمبره ۸: هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور مجاز است در هر شهری که کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان عبارت به تأسیس کتابخانه‌ی کودک کرده است، سالانه تا میزان ۰-۱ درصد از درآمد حاصله از سهمیه‌ی ۱۵/۱ درصد درآمد شهرداری آن شهر را از تاریخ تصویب این قانون به عنوان کمک به کتابخانه‌ی کودک در همان محل اختصاص دهد. در صورتی که کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان بعداً اقدام به تأسیس کتابخانه‌ی کودک کند، از تاریخ تأسیس کتابخانه‌ی کودک مقررات این تیمبره درباره‌ی آن کتابخانه اجرا خواهد شد.^(۱)

ماده ۳: برای راهنمایی و نظارت در انجام وظایف قانونی انجمن‌های کتابخانه، هیأتی به نام هیأت امانا مرکب از هفت نفر که عضویت آنها افتخاری است، به شرح زیر در تهران تشکیل می‌شود:

۱- وزیر فرهنگ و هنر و کشور.

۲- پنج نفر بنا به پیشنهاد وزیر فرهنگ و هنر برای مدت پنج سال.

هیأت امانا دبیرخانه‌ای دارد که اعضای مورد احتیاج آن را وزارتین فرهنگ و هنر و کشور از کارمندان خود بدون تحمیل هیچ‌گونه هزینه‌ای به بودجه‌ی انجمن کتابخانه تأمین می‌نمایند.

هیأت امانا یک نفر را که واجد صلاحیت باشد، از بین خود و بنا از خارج به نام دبیرکل با اکثریت آرا برای مدت پنج سال انتخاب خواهند کرد.

مسئولیت اداره‌ی امور دبیرخانه بنا به دبیرکل خواهد بود.

تیمبره ۹: این نامه‌های اجزای این قانون و طرز استفاده از کتب کتابخانه و مدنی را که مقتضای کتاب می‌تواند کتاب مورد تقاضا را نزد خود نگاه دارد و سایر مقررات مالی و اداری کتابخانه و نحوه‌ی تسویق اهداکنندگان کتب و اعانات و اموال دیگر به وسیله‌ی دبیرکل تهیه و پس از تصویب هیأت امانا به موقع به اجرا گذارده می‌شود.

ماده ۴: وزارتخانه‌های فرهنگ و هنر کشور مأمور اجرای این قانون می‌باشند.

پانویس:

۱- نظر از مصوبه‌ی شورای عالی ۱۳۳۸
مجلسی ۱۳۳۱
۲- قانون تسریب ۱۳۳۸/۱۱/۱۵
۳- امداد کتابخانه‌های عمومی
کشور، اداره کل امور کتابخانه‌های
عمومی کشور - تهران
www.yasni.ir
۴- انجمن سنجیده‌ی دانشمندان
فرهنگی، پرورش، تربیتی، خط
مفسرین نسخه‌ها کتابخانه‌ی سنجید
شهرداری‌ها انتشارات سازمان
شهرداری‌ها و نهادهای فرهنگی کشور

شهری بر دامنه‌ی دالانکوه

حسن شافقی
شهردار دانشگاه
زادگاه خوانسار،
متولد ۱۳۴۱،
دانشیهاییه او
فوق‌دیپلم
مدیریت بازرگانی
با گرایش عمران
است. وی ۲۷
سال کار پیکر
در شرکت آب و
فاضلاب روستایی
و جهادسازی
را در کارنامه خود
دارد. شافقی در
سال ۱۳۸۶ به
سند شهردار
دامنه انتخاب شده
و چهارمین شهردار
این شهر شمرده
می‌شود.

در فرصتی که در یک نمایشگاه شهری دست داد به گفتگو با شهردار شهری جوان نشستیم. روستایی دیرین که اینک گامهای نخست زندگی شهری خود را تجربه می‌کند، با همدیگر تحدیدها و فرصتهای پیش رو...

شفا: شما که اینجا را به عنوان شهرداری معرفی می‌کنید در حال حاضر زیرساخت‌های لازم (مانند لوله کشی آب، گاز، تلفن و...) را دارید یا نه؟

- زیرساخت‌های اولیه انجام شده است که باز به توسعه و تکمیل دارد. خوشبختانه به همت جمهوری اسلامی شکر خدا همه چیز فراهم شده است. موضوع راه‌آهن و قطار هم در دست بررسی است.

شفا: چقدر از خط اصلی فاصله دارید؟

فاصله‌ای نداریم در کنار جاده اصلی است. کنار جاده‌ی ترانزیت اسفهان - خوزستان هستیم و در سه رانج قرار گرفته‌ایم که به استان مرکزی هم دسترسی داریم. و این جاده به نام جاده‌ی کرمان نامیده می‌شود. رزمندگان استان اسفهان و گلستان از این مسیر به سوی جبهه‌های جنگ می‌رفتند. اگر یک ایستگاه راه‌آهن داشته باشند مشکل این شهر از بند حمل بار کشاورزی (تره‌بار) که برای مردم معطلی شده، حل خواهد شد و شهرهای اطراف خوانسار، کبابکان و ناران می‌توانند از این منبع استفاده کنند.

شفا: نزدیک‌ترین ایستگاه راه‌آهن به شما کدام است و یا چه فاصله‌ی؟

- فعلاً نزدیک‌ترین اسفهان است یا ۱۲۰ کیلومتر فاصله. ولی

شفا: آقای شهردار انگیزه برای شهر شدن روستایی که قطب کشاورزی منطقه است چه می‌تواند باشد؟

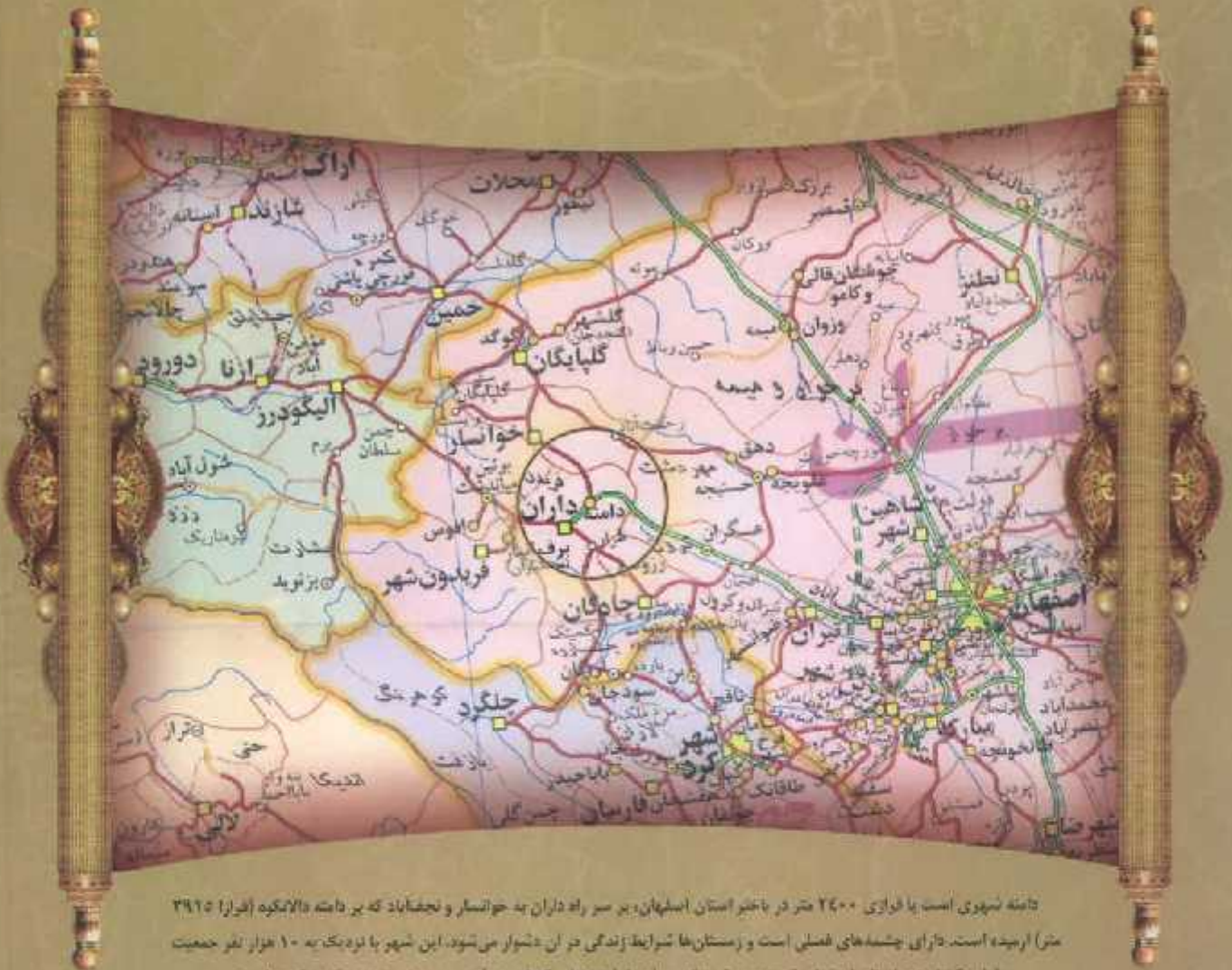
- توان‌های بالای این شهر و حمایت شاور آن.

شفا: چرا شاور؟

- به خاطر این که در فصل تابستان و بهار و اواسط پاییز جمعیت در آن‌جا متغیر به کار کشاورزی هستند و در فصل زمستان بر اثر سرمای بسیار شدید بارندگی و سختی‌های که در منطقه است اهالی این شهر را رها می‌کنند و به شهرهای اطراف اسفهان، گلپایگان و خوانسار می‌روند. و به همین دلیل انگیزه‌ای شد که در اینجا امکانات شهری فراهم شود که شهروند در زمستان هم در همان جا بماند. و همین کار باعث توسعه‌ی کشاورزی این منطقه شده است. امروزه حرف اول را برای تولید سیبزمینی، چغندر و... را می‌زنند.

شفا: شما در شهر بلندی به ارتفاع ۳۴۰۰ متر زندگی می‌کنید. آیا آن دالانکوه سرفراز ۲۰۰۰ متری که انتظار می‌رود هوا در این شهر خیلی سرد باشد. چند روز در سال یخبندان دارید؟

- در سال نزدیک به ۵ ماه که فصل یبزی کاری در این منطقه هست و با توجه به بخت شهرنشینی، صنایع تبدیلی (میوه) به کشاورزی که در اینجا وجود دارد جای خودش را باز می‌کند.

دانشه شهری است با فرازی ۲۴۰۰ متر در ناحیه استان اصفهان، بر سر راه داران به خوانسار و نجفآباد که بر دامنه دالامکیه (افرازا) ۲۹۱۵ متر) ارمیده است. دارای چشمه‌های فصلی است و زمستان‌ها شرایط زندگی در آن دشوار می‌شود. این شهر با نزدیک به ۱۰ هزار نفر جمعیت لقب کشاورزی استان اصفهان سمرده می‌شود که سرآمد فرآورده‌های کشاورزی آن سیبزمینی، چغندر قند و گندم است. پیشینه شهر به آغاز سده‌ی یازدهم قمری می‌رسد. مردمان آن از آمیختگی قوم‌های گوناگون ایرانی بنیاد آمده‌اند. کارهای دستی هنوز در آن شکوفاست. گرمابه‌ای قاجاری (۲۰۰ ساله) از آثار تاریخی آن برجای مانده است. این آبادی در ۱۲۷۶ خورشیدی در شمار شهرهای ایران جای گرفته.

سوریا به نظر شما راه‌آهن می‌تواند این مشکل را حل کند؟

— برای این بحث راه‌آهن بهترین گزینه است.

سوریا با توجه به موقعیت که شهر و اقوام مختلفی که در آن هستند، و شرایط فرهنگی و اطلاع مردم از وضعیت شهرنشینی چگونه است. می‌شود انتظار شهری برنامه‌ریزی شده را داشت؟ یا این که رشد قارچی آن باعث نابودی زمین‌های کشاورزی خواهد شد.

— قسمت عمده‌ی شهر که در محدوده‌ی قانونی شهر است زمین‌های بایری است که بدون آب است. زمین‌های کشاورزی در حاشیه شهر و زرد دست است. در قسمت‌های جنوب شرقی که بالا

اگر این خط راه‌آهن که در حال احداث ساخت در همین نقطه قرار بگیرد بسیاری از مشکلات حمل و نقل منطقه (منطقه فریب که دارای ۸ شهرداری است) مرتفع می‌شود یکی از مشکلات عمده‌ی شهر ما مشکل بار مردم است. مردم محصولات را با رخت زیاد تولید می‌کنند بعد این محصولات را در انبارهای خانگی ذخیره‌سازی می‌کنند. متأسفانه به خاطر نبودن تنظیم بازار کشاورزی بعد از مدتی اینها به صورت گندیده و بیخ زده دور می‌ریزند و معضلی هم برای خودشان و هم شهرداری درست می‌شود. انبار برای نگهداری موجود نیست و گزالی گزایلی نوازی یافت شده که میسرزمینی منطقه در انبارها بماند. در سال گذشته گزایه حمل بار گزایه از خود محصول شده بود.

نمودن آن با روش باران که آمتد ۲۵ درصد از آب را برداشت و ۲۵ درصد آب، در حال ذخیره سازی می شود این بحث است که در کن کشور می تواند به صورت راهکار خوبی باشد دولت هم حمایت بسیار خوبی به این قضیه داده است.

سوال: با افزایش جمعیتی که دارید آیا بعداً مجبور نخواهید شد که آب کشاورزی را از آب آشامیدنی مردم جدا کنید؟

- بگر از کارهای که از طریق شورای اسلامی شهر پیگیری شده اصلاحاتی که بوده است و رعایت الگوی مصرف و توسعه دفعه بعد کردن رانده ها که خود این قضیه تأثیر بسیار خوبی داشته که کاهش مصرف خانگی را باعث شده است. در زمینه کشاورزی و فضای سبز، آب آشامیدنی از آبها جدا شده است. خوشبختانه منابع آب (آب و فاضلاب) به اندازه ای است که یک جمعیت ۲۰ هزار نفری را در آینده جوابگو خواهد بود. اما اگر شهر بخواهد جمعیت کلانی داشته باشد قطعاً مشکلات بیشتری را هم به همراه خواهد داشت.

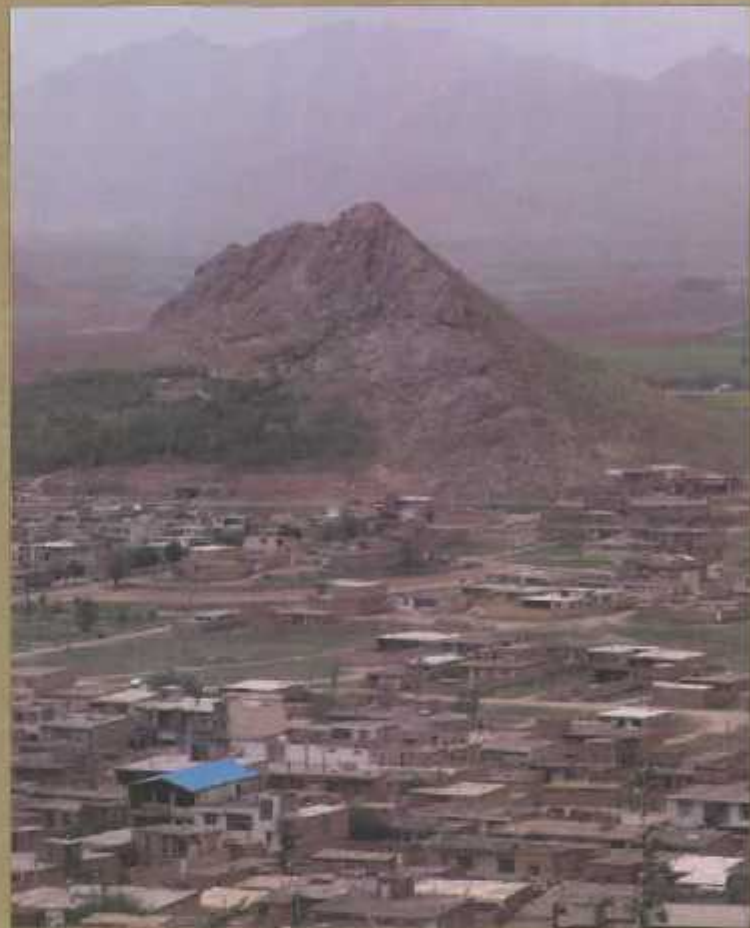
سوال: شما در پی آن هستید که از منابع محدود طبیعی غیر کشاورزی که دارید بهره برداری کنید برداشت از این منابع محدود است (یا بعد به محیط زیست آسیب نخواهد زد).

- فستق را که برای اینکه در نظر گرفتیم از ۶ سالگی مختلف برای استفاده شده است. از محیط زیست، منابع طبیعی، موسسه اساتید (استادان استادی و بخش های وابسته آنها این بخش را به عنوان یک بخش بزرگ دست خردی بدون آب و حذف خوانندگی درای است که از سنگریزه ها آبیاری شده و تا از آن برداشت می کنیم. این کار به خاطر توسعه منطقه است و نه فقط برای شهر دلمند در خود منطقه فریبون شهر، خوارسار و گلپایگان مصالح خوبی وجود ندارد. اما با معدنی که در اینجا ایجاد شده می توانیم از مصالح شسته و دانه بندی شده استفاده کنیم و مشکلی هم نداریم.

منابع آبی (آب و فاضلاب) به اندازه ای است که یک جمعیت ۳۰ هزار نفری را در آینده جوابگو خواهد بود. اما اگر شهر بخواهد جمعیت کلانی داشته باشد قطعاً مشکلات بیشتری را هم به همراه خواهد داشت.

سوال: درآمد شهرداری خودش مسأله ای مهی است و معمولاً عمده شهرداران به فکر درآمدهای بایدارشان هستند. شما ظاهراً درآمدتان از ساختوساز و عوارض است.

- در زمینه کارهای خدماتی کارخانه های سمن و مسد ایجاد کارخانه های امپلنت و فرآورده های بتونی است. اگر در کنار کارخانه های سمن و ماسه بتوانیم فرآورده های بتونی را ایجاد کنیم، با توجه به بیابانی که جنوب با این قیمت دارد تولید و توزیع می کند. طبق آماری

دست می شود. زمین های باری است و این بیشتری شده است که جمعیت ۲۵ سال آینده در اینجا با برنامه ریزی اسکان تعبیه ما مشکل بافت های فرسوده هم داریم که الان روی این موضوع کار می کنیم. به صورت تراکم از فضای سبز و زمین های کشاورزی که بسیار مزبور هست از آن بهره برداری کنیم که از بین برود. در این منطقه هم هم خشکسالی کل منطقه آب کافی هم وجود دارد و با برنامه ریزی ها که انجام داده خوشبختانه نگذاشته از بین برود.

سوال: منابع آبی شما فعلی است. بیش از این که به سمت چاه های نیمه عمیق بروید منابع آبی شما فعلی بوده است و امروزه از آب های فسیلی برداشت می کنید. آیا این منابع آبی فعلی شما را در آینده به چالش نخواهند کشید؟ یکی از مسائلی که شما در آینده از آن رنج خواهید برد، منابع آبی است. شما درباره ای این قضیه چه فکری کرده اید؟

- در گذشته با برنامه ریزی خوبی که انجام داده کشاورزی منطقه به صورت حرفه ای بوده است. اخیراً به صورت بارانی و قهقروی در آمد خوشبختانه مقدار آبی که کشاورز دارد از مساحت زمینش بیشتر است. یعنی دنبال زمین اضافی می گردد. قبلاً اگر یک چاه داشت که ۱۸ لیتر در ثانیه آب داشت با یک گوی ۱۰۰۰ هزینه زمینش

که خودشان می‌دهند گفته‌اند حدود ۲۲ درصد بوته سیمان داریم. ما می‌توانیم سیمان خشک را از نوکت تحویل بگیریم و بتون تولید کنیم و به دست مردم بفروشیم. اگر ما یک ایستگاه تولید بتون بزنیم آن وقت هر مقدار بتون را می‌تواند تقاضا کند. این کار بهتر از برین سیمان خشک است. و ما خواهیم توانست سیمان بتونی با کیفیت تحویل بدهیم. از این گذشته ما معاینه‌ای نس خودرو و پارکینگ عمومی هم راه‌اندازی کرده‌ایم.

با توجه به شغل مردم وسایل شخصی آنان با بقیه جای ایران فرق می‌کند. تراکتور و کمپاین و بیشترین وسیله شخصی است ولی بیشتر گرایش حمل و نقل عمومی دارند.

چون این ده هزار نفر جمعیت شهری بیشتر خودرو شخصی دارند یا خواهان ناوگان همگانی شهری هستند؟

- با توجه به شغل مردم وسایل شخصی آنان با بقیه جای ایران فرق می‌کند. تراکتور و کمپاین و بیشترین وسیله شخصی است ولی بیشتر گرایش حمل و نقل عمومی دارند.

چه اقداماتی کرده‌اید؟

- مین بوس تهیه کرده‌ایم. و باید بیشتر توسعه دهیم و تکویت که شما شهر کوچکی هستید پس ظرفیت شما همین قدر است. یا بازیافتی محلی که انجام دهند متوجه می‌شوند که باید رسیدگی کنند. مردم به این سمت گرایش پیدا کردند که اگر امکانات خوب باشد می‌تواند استفاده بهتری از آن ببرد.

لطفاً با توجه به موقعیت جغرافیایی شهر شما که در دامنه کوه هستید، آیا راجح به مدیریت بحران فکری کرده‌اید؟

- خوشخانه طرانی و برنامه‌ریزی باید از ابتدای زوره من به شهرداری وجود داشت. بکن موضوع سیل گبر چون شهر بود که خسارت مالی و جانی هم داشته است. قلعه کوه مشرف است بر سطح شهر برای همین هم مشغول ساختن سیل برگردان شدیم. حتی در جنوب شهر سیل برگردان ساختیم. البته در حد توان شهرداری کار را شروع کرد و درخواست اشتراک هم کردیم. و هنوز دستبراه اشتراک هستیم. تا مسر سیل را عوض کنیم.

مشکل اساسی شهر شما چیست؟

- عمده مشکلات شهر دامنه را می‌توان اینگونه بیان کرد: یافت کشاورزی و ساکن بودن کشاورز در داخل شهر است. یافت در سونه شهر هم که خود معضلی است که در دست‌برد می‌آید. وجود دام‌های سنتی در داخل خانه‌ها موضوع دیگری است. در داخل هر خانه یک یا دو رأس گاو و گوسفند هست که آمد و رفت آنها در داخل شهر

معضلات عجیبی را به وجود آورده است. ما از راه قانون هم می‌توانیم جلوی آنها را بگیریم ولی به هر حال یک خانواده کشاورز از این طریق ارتزاق نکند. وجود دام‌های خانگی یکی دیگر از مشکلات شهر است. در طبقه همکف خانه‌ها پاییز محصولات را ذخیره‌سازی می‌کنند تا شب عید و نرود ماشین آلات کشاورزی. که با حضورش که شوری شهر داشته در حال بیگیری و برنامه‌ریزی هستیم. برای ایجاد مجتمع‌های دامداری سنتی بیرون شهر از طریق جهاد کشاورزی کارهایی انجام می‌شود و کمی کند پیش می‌رود.

تعداد کارکنان شهرداری شما چند نفر است؟

- ۲۵ تا ۲۶ نفر

هیج وقت به این فکر بوده‌اید که یک کتابخانه‌ی کوچکی از چیزهای که مربوط به شهر و شهرداری است احداث کنید؟

- ما یک سال پیش واحد روابط عمومی ساختیم. اما امروز این واحد راه‌اندازی شده و «کتابخانه‌ی شهرداری» را راه‌اندازی کردیم. به جز کتابخانه شهری که ما یک مقدار کتاب عید گرفتیم. ولی برای خود خانواده شهرداری کتابخانه راه‌اندازی کردیم. همراه با سابقه که استقبال بسیار خوبی شده است.

یا سیاسی از شما که وقت‌تان را به ما دادید.

بررسی و ارائه راهکارهای افزایش بهره‌وری نیروی انسانی در شهرداری‌ها

محمد مصطفی

عضو هیات علمی دفتر آموزش و پرورش استانی

مقدمه

همه روزه در اتاق برخی از مدیران، معاونان و مسئولان ادارات و واحدها در بخش‌های مختلف شهرداری، موضوع باین بودن بهره‌وری کارکنان مطرح و به طور جدی از این مشکل گفته و شکایت می‌شود. هر چند که عامل بهره‌وری همواره مورد کیم لطفی قرار گرفته ولی استفاده‌ی درست از منابع و پلان کردن کارایی و تخصصی از اهمیت خاصی برخوردار است. در ماهی پنج قانون برنامه‌ی چهارم توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به اقتصاد بهره‌ور محور اشاره شده است در این راستا مقله‌ی پیش رو به اختصار به بررسی مشکلات و ارائه‌ی راهکارهای افزایش بهره‌وری در شهرداری‌های سراسر کشور می‌پردازد.

تعریف بهره‌وری

بهره‌وری تابعی از تکرش‌ها و فرهنگ حاکم بر جامعه است. تاکنون برای بهره‌وری تعاریف گوناگونی ارائه شده در تعریفی که مقله‌ی بهره‌وری، نیروی انسانی را هم شامل می‌شود، کارایی و اثربخشی توانان در انجام فعالیت یا کاری را بهره‌وری دانسته‌اند. توان «مختصر منظور از بهره‌وری، استفاده‌ی موثر از نیروی انسانی است (لوانس ۱۳۷۸ و سعادت ۱۳۷۶)».

مشکلات و موانع بهره‌وری

قبل از آن که به موضوع راهکارهای افزایش نیروی انسانی بپردازیم، ضرورت دارد تا نگاهی هر چند مختصر و گذرا به موانع و مشکلات بهره‌وری داشته باشیم تا از این راهکارهای برای حل این موانع و مشکلات آراغه شود. برخی از این موانع و مشکلات به قرار زیر هستند:

۱- عدم دخالت در تصمیم‌گیری‌ها

کارکنان درخواست دارند در کارشان دخالت و نظارت بیشتر نیابند. آنان می‌بایند مانند یک بهره‌ور در دستگاه به‌شمار نیابند. هنگامی که با کارکنان را احترام بر خورد نشود و آنان فرصت بیان اقتضاها خود را نداشته باشند و در تصمیم‌گیری‌ها دخالت نکنند و اکتش‌های مناسب و مطلوبی از خود نتان نمی‌دهند.

۲- عدم تدوین شاخص مناسب برای سنجش بهره‌وری

اگر امروز مدیری در شهرداری مدعی باین بودن بهره‌وری باشد، نمی‌تواند از دیدگاه علمی و روشمند ادعای خود را ثابت کند زیرا اساساً شاخص و یا

شاخص‌هایی در این خصوص تهیه و ابلاغ نشده است.

۳- نبود ساختار مناسب

در حال حاضر در ادارات منابع انسانی، واحد اداره یا قسمتی برای هدایت پشتیبانی و سازماندهی فعالیت‌های بهره‌وری وجود ندارد.

۱- ضعف برقراری نظام تنبیه و تشویق متناسب با عملکرد

۷- کم‌رنگ بودن ارزش کار به دلیل وجود فرآیندهای کم زحمت یا بدون زحمت.

۸- ناهماهنگی نشدن فرهنگ بهره‌وری.

۹- ضعف نظام تولید آمار به منظور فراهم آوردن زمینه‌ی اطلاعاتی مناسب برای محاسبه شاخص‌های بهره‌وری.

۱۰- نبود نظام ارزیابی عملکرد بر مبنای عملکرد شاخص‌های بهره‌وری.

۱۱- عدم ترک جامع و مشترک در مورد بهره‌وری. مهمترین چالش

بهره‌وری این است که درکی جامع و مشترک در جامعه و در میان

جوانان، نسل، تصمیم‌سازان، تصمیم‌گیران و جز اینها ترباری مفهوم

بهره‌وری وجود ندارد.

۱۲- و...

راهکارهای افزایش بهره‌وری نیروی انسانی

به منظور رفع و یا به حداقل رساندن مشکلات فوق و افزایش بهره‌وری لازم است:

۱- به مدیریت مشارکتی و شورایی اهمیت بیشتری داده شود و بحث مشارکت کارکنان در تصمیم‌گیری‌ها و احساس مالکیت خودگردانی، مسئولیت و عودت نفس در آنها مدنظر قرار گیرد.

۲- واحد یا قسمتی به عنوان کاربندست امور بهره‌وری تعیین و مسئول مربوطه را بگیری و رسد نماید.

۳- شاخص‌های سنجش بهره‌وری تدوین و ابلاغ شوند تا بر اساس این شاخص‌ها معیارها و استانداردهای بهره‌وری کارکنان سنجیده شود (شناسایی،

تعیین، استانداردسازی و اندازه‌گیری شاخص‌های بهره‌وری) به عنوان نمونه می‌توان برای محاسبه شاخص بهره‌وری شاغلان در طرح‌های عمرانی،

زمان خانم و آثمی طرح به زمان پیش‌بینی شده در مورد تعداد شاغلان را از طریق عدد بر نفر به دست آورد.

- ۴- ارتباط با کار گروه تحول انرژی، بهره‌وری و فناوری اطلاعات استان در راستای تحقق تکلیف مندرج در ماده‌ی پنج قانون برنامه‌ی توسعه.
- ۵- استفاده از تجربیات و دستاوردهای مراکز ملی بهره‌وری.
- ۶- اصلاح و بهبود فرآیندها در راستای اجرای طرح بهره‌وری.
- ۷- استقرار سیستم مدیریت کیفیت و ترویج تفکر راهبردی و همین‌طور افزایش فضای رقابت‌پذیری.
- ۸- مکاتبه کردن همگی امور در راستای افزایش بهره‌وری.
- ۹- واگذاری امور قابل واگذاری به بخش خصوصی، کاهش تصدی‌گری و دادن اولویت به تکمیل پروژه‌های نیمه تمام.
- ۱۰- تغییر در مقررات استثنایی در راستای گزینش نیروهای مستعد توانمند و کارا.
- ۱۱- ارتقای آموزش لازم در مورد بهره‌وری و شاخص‌های آن به پرسنل.
- ۱۲- کارکنان به گونه‌ای عادلانه پاداش گیرند و سایر کارهای اضافی پاداش با محوریت شاخص‌های بهره‌وری اصلاح شوند.
- ۱۳- نظام ارزیابی عملکرد بر اساس شاخص‌های بهره‌وری تعریف و بندهایی در شرح وظایف شهرداری‌های سراسر کشور مبنی بر ارتقای بهره‌وری و التزام در همکاری با کارشناسان امر در ترویج فرهنگ بهره‌وری احاطا شود.

۱۴- لزوم ترک جمع و مشترک از بهره‌وری در بین همگان، نگرش‌های جزئی و جزیره‌ای که یک پدیده را مجزای بیروندهای محیطی و خارج از ستر تاریخی و معنایی آن مورد بررسی قرار می‌دهد، ترک دقیق و مناسی ارائه نمی‌کند بنابراین مرئی ساختن این مفهوم و تعیین اندازه، جایگاه واقعی و نسبت آن با مسائل اساسی به عنوان یک ضرورت راهبردی مورد تاکید است.

۱۵- توسعه‌ی فرهنگ بهره‌وری در تمام سطوح جامعه و تبدیل شاخص‌های بهره‌وری

- ۱۶- ارتقای دانش، مهارت و خلاقیت نیروی انسانی در آموزش و ...
- ۱۷- ساماندهی اطلاعات لازم برای محاسبه و تحلیل شاخص‌های بهره‌وری.
- ۱۸- شناسایی قوانین و مقررات بازدارنده و پیش‌برنده بهره‌وری و پیشنهاد اصلاح به مراجع صلاحیت‌دار.
- ۱۹- در راستای مصلحت‌دهی در حوزه اندازه‌گیری برنامه‌ی آسیب‌شناسی وضعیت بهره‌وری، برنامه‌ریزی به منظور ارتقای بهره‌وری و پایداری آن در شهرداری‌های سراسر کشور تشکیل کمیسیونی با ترکیب زیر پیشنهاد می‌شود:

چهار نفر از معاونان و مسئولان ادارات و واحدهای داخلی هر شهرداری و سه نفر از کارشناسان خبره (که یک نفر از آنها از اعضای هیأت علمی دانشگاهها یا مراکز تحقیقاتی باشند) که علاقه‌مند و دارای اطلاعات لازم در زمینه‌ی بهره‌وری باشند.

وظایف این کمیسیون به قرار زیر است:

- تکوین شاخص‌های بهره‌وری.
- نیازسنجی اقدام‌های اطلاعاتی برای محاسبه شاخص‌ها.
- تحلیل تغییرات شاخص‌های اندازه‌گیری.
- گردآوری اطلاعات آماری مورد نیاز.

- محاسبه شاخص‌ها بر اساس برنامه‌ریزی مشخص.
- شناسایی پیامدهای اطلاعاتی در محاسبه شاخص‌ها.
- هدف گذاری شاخص‌های تعریف شده.
- اجرا و عملیاتی کردن موارد ۱۸ گانه‌ی بالا (طرح سنجش و بهره‌وری استانها ۱۳۸۷).

۲۰- توسعه‌ی مشاغل، مشاغل تخصصی و جزء جزء شده‌ی او عدتی، باعث کسالت و نازدگی کارکنان می‌شوند و انگیزه‌ی به کار را در آنان تضعیف کرده و به تبع آن کاهش بهره‌وری حاصل می‌شود. برای جلوگیری از این وضعیت می‌توان شغل را با افزودن وظایفی توسعه داد و / حالت یکپارچگی و یکسانی خارج کرد. بدین طریق یا مشغول ساختن شغل در مشاغل ایجاد انگیزه می‌شود (الوانی ۱۳۷۸).

۲۱- اجرای برنامه‌ی کارمندیاری، چنانچه ملاحظه شود که بهره‌وری، برخیز کارکنان پایین است برنامه‌های مشاوره‌ای ترتیب داده (استفاده از مشاور یا روانشناس) و مشکلات کارکنان چه در خانه و چه در هر جایی دیگر شناسایی و حل شود (سینجر ۱۳۷۸).

۲۲- باید عوامل استرس‌زا برای کارکنان را کاهش داد تا محیط کاری شادانه‌تر، سرزندگی بیشتر و کوشش بیشتر باشد.

نکات ضروری برای بالا رفتن و ارتقای سطح بهره‌وری:

- الف- از پذیرش نیروی انسانی خارج از ضوابط پرهیز گردد.
- ب- تبعیض، بی‌عدالتی، بازنمایی و نظایر آن وقت نظام انرژی و به تبع آن کاهش اثر بخشی را به همراه دارد. باید از آنها به شدت اجتناب شود.
- ج- در ساختار سازمانی تجدیدنظر و بست‌های اضافی، موازی و تکراری حذف و به تبع آن نیروهای مازاد و غیره کیش تعدیل شوند (به عنوان نمونه در برخی واحدها پنج نفر کارشناسی برای انجام کارهای امور مشغول هستند در صورتی که اگر دو نفر از آنها از نظر انگیزشی تقویت شوند کار آن پنج نفر را انجام می‌دهند و می‌توان حداکثر ۵۰ درصد مزایای آن سه نفر دیگر را به پاداش داد و کلی صرفه‌جویی به همراه خواهد داشت).
- د- بر اساس حسابداری، قیمت تمام شده‌ی امور اجرا شوند و در ابتدای سال حجم کار، انتظارات، اهداف و ... تعیین شده و مطلق آن بهره‌وری سنجیده شود.
- ه- مدیران باید با احاطه به نحوه‌ی انگیزش کارکنان و انگیزه‌های آنان در افزایش بهره‌وری گام بردارند.

خلاصه و نتیجه‌گیری

بهره‌وری و سنجش آن در شهرداری‌های سراسر کشور همواره مورد بی‌مهری قرار گرفته و به تبع آن اقدام اساسی در رفع موانع بهره‌وری و اشکالات پایین بودن بهره‌وری به عمل نمانده است. به نازکی قسم‌های تاجری برداشته شده که جای امیدواری است. در این مقاله نه مافع عمده در راه بهره‌وری و ۲۲ راهکار به همراه چند نکته‌ی اساسی برای افزایش و پیشبرد بهره‌وری بیان شده است همان گونه که ملاحظه می‌شود، شناسایی، تعیین، استانداردسازی، اندازه‌گیری شاخص‌های بهره‌وری توجه به مشارکت کارکنان در تصمیم‌گیری‌ها - آموزش سازوکارهای بهره‌وری، متناسب‌سازی ساختار و نظام ارزیابی عملکرد بر اساس شاخص‌های بهره‌وری و جز اینها از جمله سازوکارهای افزایش بهره‌وری در این عرصه حیاتی می‌باشند.

منابع:
 ۱- طرح سنجش بهره‌وری استانها، بروموج نامه شماره ۱۳۸۷/۲۰
 ۲- طرح سنجش بهره‌وری استانها، بروموج نامه شماره ۱۳۸۷/۲۰
 ۳- دستورالعمل وزارت کشور، و سنجش آن، دستورالعمل معاونت محترم پشتیبانی و توسعه منابع استانداری‌های سراسر کشور.
 ۴- قوانین مدیریت عمومی، کشور ایران، تهران، ۱۳۷۸.
 ۵- سینجر، ترجمه آقا، مدیریت سازمان‌های اقتصادی، مرکز آموزش مدیریت دولتی، تهران، ۱۳۷۸.
 ۶- استقرار سلسله‌ی مدیریت منابع انسانی، انتشارات سمت، تهران، ۱۳۷۵.

"سامانه‌های دولت محلی چند سطحی" و پذیرش همه‌گیر آن در جهان

ترجمه: مرضیه آقوندی

از نمونه‌های ویژه سامانه‌های "یکپارچه‌ی فدرالی شده" در زیرمی‌توان نام برد:

سامانه‌ی جدید در مونترال، کانادا (به عنوان یک نمونه‌ی خوب پیشرو در جامعه‌ی شهری)، برمیگردد در بریتانیای کبیر با تغییرات تازه‌ای بنا همان خصوصیات که در دهه‌ی ۱۹۸۰ برای پاریس و لندن، ایالت ماساچوست، در فلوریدا و سامانه‌ی متروی شهرهای دوقلو "مینسوتا" معرفی شده‌اند، و با ساختار ایالتی، ایالت، بخش، محله‌ی غیرشهری در بریتانیای کبیر، تغییرات جدید در ساختار دولتی شهر لوس‌آنجلس کالیفرنیا، بخش‌های منطقه‌ای از کولومبیا، بریتانیا در کانادا، سامانه‌ی اداره‌ی شهر بوگوتا^۱ و تعدادی از شوراهای منطقه‌ای و شوراهای دولتی در ایالات متحده، همه‌ی موارد پیش گفته کاربست‌های روش‌شناسی استفاده‌شده‌ای را بازتاب می‌کنند که در بافت‌های مختلف به اجرا درآمده‌اند و در روش‌های اجرایی محدود و تقویت شده پذیرفته شده‌اند. با وجود این اولین "سامانه‌ی محلی یکپارچه‌ی فدرالی شده" که با توسنات دیگری به وجود آمده بود، در نیمه‌ی دوم سده‌ی هژدهم در فرانسه معرفی شده و در نیمه‌ی دوم سده‌ی نوزدهم، انگلستان نخستین کشور پذیرنده‌ی این ساختار بود. بنابراین برای انجام چنین کاری آنها در بافت روستایی مانند نمونه شهر لندن عمل کردند. تا امروز انگلستان و مستعمره‌های

هرکس در منطقه‌ای زندگی می‌کند که آن پهنه دارای نواحی، بخشینه‌ها یا تقسیماتی است با واژگانی متفاوت و واحدهای شهرداری گردان، همه با آنچه می‌تواند که سامانه‌ی محلی (چند سطحی) فدرالی شده خوانده شود، آشنا هستند. هر چند آنچه که عموماً شناخته شده نیست، آن چیزی است که از دهه‌ی ۱۹۵۰ به بعد "ساختارهای یکپارچه فدرالی شده" بوده که هنوز هم هستند و به طور فزاینده‌ای برای مناطق محلی در شماری از کشورها همسازی یافته‌اند.

دلیل اصلی برای رشد این سامانه‌ها این است که از دهه‌ی ۱۹۵۰ جمعیت عموماً "شروع به مهاجرت از روستاها به مناطق شهری کرده‌اند. ساختارهای یکپارچه، یک سامانه‌ی میان بیوند کارآمدی را هم برای شهر و هم برای روستا فراهم می‌کند که بتواند رفاه اقتصادی را ایجاد کرده و مردم محرومتر را به سوی این‌که در درون بافت یک سامانه‌ی شهری که تمایل به ارائه‌ی عدالت نظام‌مند در سطح منطقه دارد، موجباتی را فراهم کند.

چنین سامانه‌هایی به وسیله‌ی ارتباط یا واحدهای همسایه یا انتقال و تفویض قدرت ایجاد خواهند شد. ساختارهای یکپارچه‌ی فدرالی شده در شهرها، ایالات و ساختارهای چند ایالتی به اجرا درآمده‌اند.

پیشین آن از مناطقی هستند که این روش را اجرا کرده‌اند. در حقیقت همه‌ی پنج سامانه‌ی جدید به کار گرفته میان سال‌های ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۳، در انگلستان و مستعمره‌های پیشین‌اش و یا به وسیله‌ی مستعمرات و بومیان آن به کار گرفته شده است. بنابراین انگلستان در میان ملتهای از جمله پیشازان سده‌ی هجدهم است که توانسته بیشترین بازتاب گوناگون را از این روش به دست آورد. علاوه بر این در بخش‌های دیگری همسازی‌های مشابهی انجام داده‌اند ولی با آنچه که در کشور مبدأ یعنی انگلستان اتفاق افتاده، متفاوت است. این ساختارها یا روش‌های فراوان و بسیار زیاد معرفی شدند. همراه با این پنج سامانه‌ی جدید میان سال‌های ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۳ در پنج کشور، طیفی از اهداف به کار گرفته شد. در این مسیر یک مرحله‌ای، رشد فزاینده دیده شد که نشان می‌داد می‌توان این ساختار را به یک ساختار تقویت شده و اساسی‌تر تغییر داد. برای نمونه، در جریان تغییرات برمیگم در دهه‌ی ۱۹۸۰ ساختارهای اداری به بخش‌های مجاور واگذار شد. در سیدنی استرالیا اداره‌هایی در بخش‌های مجاور ایجاد شد و بخشی از تغییرات جدید در لوس‌آنجلس استقرار اداره‌های دولتی در مناطق مجاور شهری بود. هر چند که سیدنی و لوس‌آنجلس در جایگاهی که در حال حاضر برمیگم تکامل پیدا کرده، قرار ندارند.

تحول و تکامل

در ماهیت "سامانه‌های یکپارچه‌ی فدراتی شده" دو نوسان عمده وجود دارد که سواره دیگری را پایه‌ریزی کرده است.

ساختارهای بنیادی

اولین ساختار سراسری شهری، الهام گرفته از تغییراتی است که در سراسر سامانه‌های نوآسی اصلی با واگذاری قدرت و تقسیم قدرت میان بخش‌های سازنده ایجاد شده است. امروزه چنین ساختارهایی تنها محدود به مناطق شهری نیستند. چندان که در سراسر استان و مناطق یکپارچه چند ایالتی نیز پذیرفته می‌شوند. در ایالات متحده‌ی آمریکا بزرگترین سامانه‌ی منطقه‌ای - سامانه شهرهای دوقوی مینیسوتا - یکی از مشخصه‌های اصلی این روش را ارائه می‌دهد که عدالت بیشتر در گستره‌ی بیشتر است. در طول ۴۰ سال از پایه‌ی سرنوشت مالیاتی، این گونه دریافت شده که نابرابری میان دهکده‌های ثروتمندان و فقرا از یک نرخ ۵-۱ به ۶-۱ کاهش یافته است. دیگر ایالت‌های متحده به پیروی از مینیسوتا تلاش می‌کنند سیرشان را تغییر دهند به درجه‌ای که آنها در آینده بتوانند به سوی ساختارهای یکپارچه‌سری حرکت کنند. در حال حاضر ایالت متحده با اکثریتی از سازوکارهای اصلی انتقالی و تعداد شمار اندکی از ساختارهای اصلی تر شناخته و متمایز می‌شوند.

سازوکارهای همکاری میان‌بومی (بین محلی)

در سال ۱۸۹۰ معرفی واحدهای همکاری بین اداری در فرانسه (که در حال حاضر چنین سازوکاری اکثریت جمعیتش را زیر پوشش قرار می‌دهد) به پذیرش چنین سازوکارهایی در ملیت‌های دیگر انجامید که در جستجوی یک سازوکار در حوزه‌ی محدودتر بودند. شورای منطقه‌ی ناسمانی استرالیا (ازانه دهه‌ی ۱۹۲۰) یکی از اولین پذیرنده‌های خارجی این سازوکار بود. نیوزیلند در همسایگی استرالیا نیز سازوکارهای همکاری بین اداری و به دنبال آن بین منطقه‌ای را به کار گرفته است. بنابراین در آمریکا به مانند ملیت اصلی (فرانسوی‌ها) سازوکاری که به طور رسمی دارای قانونی یکسان باشد، انجام شده است. در آمریکا اجرای چنین سازوکارهایی در دهه‌ی ۱۹۵۰ و بعد از آن دیده شد، که به کار گرفته شده‌اند. در ایالت متحده‌ی آمریکا این سازوکارها اصطلاحاتی چون "شوراهای منطقه‌ای"، "شوراهای اداری" و مانند این را در برداشته است. اگرچه سازوکارهای موجود در فرانسه با ایالات متحده متفاوت هستند، چنین نمونه‌هایی تولیدی از توانمندی داشته‌اند، به تازگی بیشترین نقل و تفسیر بازتاب یافته درباره‌ی سامانه‌ی جامعه‌ی شهری نانت است که یکی از عنوان‌های "شهرداری‌های شهر" را پوشش داده است.

بزرگ‌ترین سازوکار ایالات متحده، انجمن حکومت‌های کالیفرنیا جنوبی است. تلاش‌های انجمن در راستای ارائه‌ی یک طرح برای واحدهای منطقه‌ای است که برای تحقق آن چندین بار تلاش شده و از لحاظ امنیتی با شکست روبه‌رو شده است. گذشته از این، محدودیت‌های این سازوکار در ایجاد تغییرات اساسی آشکار شده است. در ملیت اصلی (فرانسه) مشخص فقط این بخش با این حقیقت نشان داده شده که در نیمه‌ی سده‌ی بیستم، مناطقی که به طور فزاینده‌ای قدرت رایه دست آورده بودند حالا به عنوان یک واحد حکومتی بالا دست در سطح ایالتی شکل گرفته‌اند و این بر خلاف حقیقتی است که سازوکار همکاری میان محلی را به خوبی بهبود بخشید.

در ایالات متحده دو منطقه برای بهبود سازوکار همکاری بین حکومتی "میان خودشان را بررسی کردند تا یک سامانه‌ی منطقه‌ای گسترده را ایجاد کنند. این دو منطقه شامل سامانه‌ی متروی پورتلند از اورگون" (که سه ایالت را پوشش می‌دهد) و سامانه‌ی مترو شهرهای دوقلو از مینیسوتا (هفت ایالت را پوشش می‌دهد) می‌باشند. همان گونه که کارشناسان منطقه‌ای ایالات متحده (همچون آنتونی داوتز" از بروکینگز") متوجه شده‌اند، اگر مناطق ایالات متحده از این نمونه‌های استثنایی بیشتر پیروی کنند، بیشتر می‌توانند مقید واقع شوند.

پانویس:

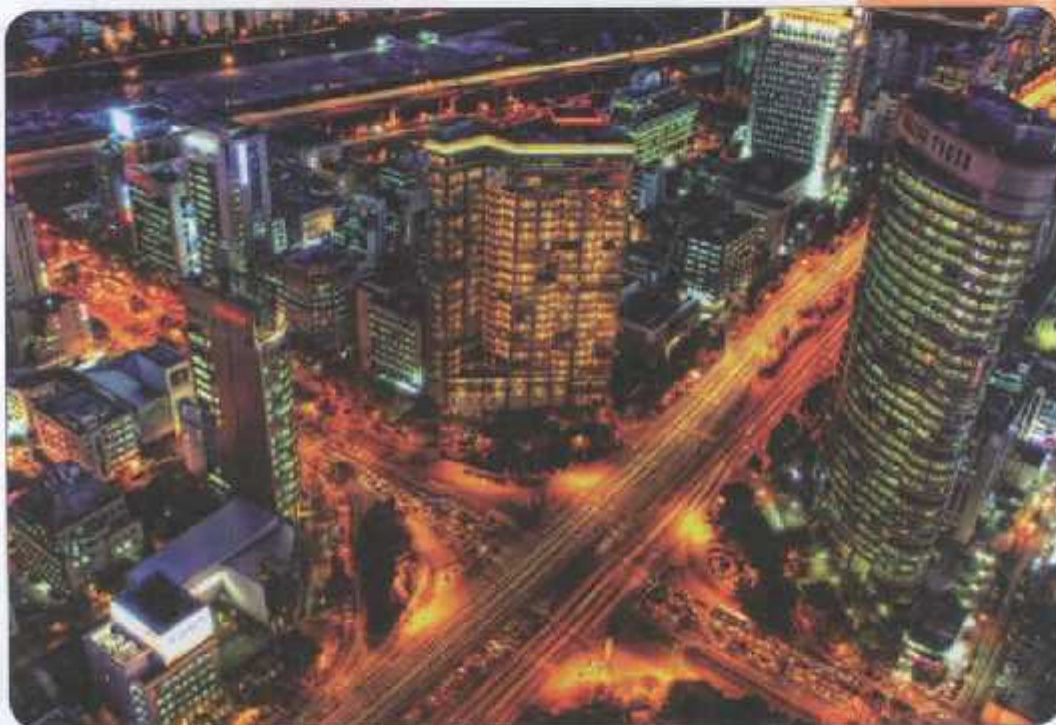
- 1- Montreal
- 2- Birmingham
- 3- Miami-Dade
- 4- Twin Cities Metro
- شهر شهرهای دوقلو به عنوان
- میان‌بومی و سطح مرکزی که
- دو بخش می‌سازد پس از این
- آنها می‌کنند و از آنجا مینیسوتا
- ساختار زیرین سوریور در مورد
- کلانما قرار گرفته است.
- 5- Minnesota
- 6- Bogota
- پانویس کشور کولومبیا آمریکای
- جنوبی
- 7- Nantes
- 8- SCAG
- 9- Portland
- 10- Oregon
- 11- Anthony Downs
- 12- Brookings

منبع

<http://www.citymayors.com>

ساختار شهرداری و شورای شهر سئول

→ فرود اردستانی

هفتمین دوره‌ی شورای شهر سئول (دوره کنونی) برگزار شد. براساس قوانین مربوط به دولت‌های محلی در کسری جنوبی، شورای شهر، قدرت خودمختار قانونی برای تصویب اصلاح و یا مردود ساختن تقاضاها و پیشنهادهای شهرداری بوده و همچنین از حق ارزیابی و تصویب بودجه‌ی عمرانی مورد تقاضای شهرداری برخوردار است. بودجه‌ی عمرانی شهر در فصل زمستان و ۱۰ روز قبل از پایان سال مالی برای رسیدن و تصویب، تسلیم شورای شهر می‌شود.

از دیگر وظایف شورای شهر می‌توان به بازرسی از اداره‌های دولتی شهر اشاره کرد. شهرا هر سال ۱۰ روز به بازرسی و تحقیق از عملکرد اداری شهر می‌گذارند و چنانچه بیش از یک سوم اعضای شهرا اصرار به پیگیری یک پرونده‌ی ویژه داشته باشند، این پرونده به طور جداگانه مورد بررسی و قضاوت قرار خواهد گرفت. شهرا چنانچه ضروری بداند حضور شهردار و دیگر مقام‌های رسمی و همچنین ارائه‌ی اسناد و مدارک افزون‌تر را

انتخابات نخستین دوره‌ی شورای شهر سئول، دهم مه ۱۹۵۲ برگزار شد. اما به دلیل این‌که کره از دو سال پیش از آن (۲۵ ژوئن ۱۹۵۰) درگیر جنگ شده بود، شورای منتخب امکان فعالیت پیدا نکرد. سه سال بعد در پنجم سپتامبر ۱۹۵۶ نخستین دوره‌ی شورای شهر سئول سازماندهی شد و رسماً آغاز به کار کرد.

اعضای دومین دوره ملی انتخابات ۱۲ دسامبر ۱۹۶۰ شناخته شدند. اما شهرا به زودی از سوی وزارت دفاع کشور منحل شد؛ چرا که مقام‌های نظامی مخالف هرگونه تشکیل دولت مستقل محلی در کشور بودند. ۳۰ سال بعد سیستم خود مختار محلی در کره دوباره احیا و ۱۳۲ عضو شورای شهر سئول از طریق رای مستقیم مردم در ۲۰ ژوئن ۱۹۹۱ انتخاب شدند. در انتخابات ۲۷ ژوئن ۹۵ نیز ۱۴۷ عضو شورای شهر سئول برای حضور در چهارمین دوره‌ی شورای شهر پایتخت برگزیده شدند.

در چهارم ژوئن ۹۸ انتخابات پنجمین دوره، در ۱۲ ژوئن ۲۰۰۳ انتخابات ششمین دوره و در ۳۱ مه ۲۰۰۶ انتخابات

مطالبه می‌کند. مسواری هم بوده که گاه در جریان بازرسی‌ها کار به شهادت و سوگند شهردار و دیگر مقام‌های رسمی شهر کشیده است.

شورای شهر همچنین پیشنهادها، انتقادات و تقاضاهای مکتوب شهروندان را بررسی می‌کند. دیگر وظایف و فعالیت‌های شورای عبارتند از: وضع و جمع‌آوری مالیات‌های محلی، هزینه‌های اشتراک (خدمات شهری)، کمیسیون‌ها و اجاره بهایی که جزئیات آن در قانون نیامده و به شورای شهر واگذار شده است، نظارت بر نحوه‌ی صرفه و هزینه شدن بودجه‌ی شهرداری، تعریف، مدیریت و حتی انقضای تسهیلات و خدمات عمومی، اعضای شورای شهر را در حقیقت می‌توان نمایندگان از سوی شهروندان دانست که از طریق آرای آزاد و مستقیم آنها انتخاب می‌شوند.

شورای شهر ۱۰۶ عضو دارد که از این تعداد، ۹۶ نفر از حوزه‌های انتخاباتی محلی (متعلق به حوزه‌ی ستول) و ۱۰ نفر نیز به نمایندگی از حوزه‌های جانی (حومه‌ی شهر) به شورا راه می‌یابند تا در دوره‌ی چهار ساله‌ی این نهاد قدرتمند و خودمختار محلی فعالیت کنند. ساختار سازمانی شورای شهر از یک رئیس، دو معاون رئیس (دوره فعالیت این سه سمت، دو ساله است) و دو کمیته‌ی عمومی و ویژه تشکیل شده است. کمیته‌ی عمومی متشکل از بخش‌های حمل‌ونقل، مدیریت شهری، مسکن و معماری، بهداشت و امور اجتماعی، آموزش و پرورش و امور فرهنگی، محیط‌زیست و منابع آبی، اقتصاد و دارایی، ادارات و سازمان‌های شورا است.

کمیته‌ی ویژه نیز از چندین زیر مجموعه شامل بودجه و حسابداری، امور زنان، توسعه‌ی محلی، حمایت از برهمکنش و رابطه بین گروه‌ی جنوبی و گروه‌ی شمالی، حمایت از توسعه‌ی متداول در منطقه، پیشگیری و مقابله با حوادث غیرمترقبه‌ی طبیعی و حمایت از رفاه عمومی برای شهروندان تشکیل شده است. علاوه بر عناوین سازمانی یاد شده، چند عنوان مدیریتی دیگر شامل دفتر اطلاعات مردمی (روابط عمومی)، امور اجرایی، استستوی مسابست‌گذاری و ۱۰ نفر مشاور نیز در جارت سازمانی شورای شهر گنجانده شده‌اند که همگی آنها (از جمله رئیس شورا و دو معاونش) زیر نظر یک مدیر کل، مدیریت می‌شوند.

اگرچه شورای شهر بر دستگاه شهرداری نظارت دارد، اما این شهردار است که رئیس دولت محلی ستول شناخته می‌شود. این سمت، به طور سنتی یکی از قدرتمندترین منصب‌های گروه‌ی جنوبی قلمداد می‌شود. به طوری که بسیاری از شهرداران پایتخت در طول سال‌های گذشته پس از پایان دوره‌ی شهرداری به ریاست یکی از وزارتخانه‌ها و حتی به ریاست جمهوری راه یافته‌اند.

ستول ۲۵ ناحیه و ۵۲۲ حومه دارد. بخش‌های حومه‌ای از سال ۱۹۸۸ خودمختار شده و از سال ۹۵ برای خود، شهردار انتخاب کرده‌اند اما انتخاب شهردار ستول کثرتی پیچیده‌تر و تا حدی سیاسی‌تر دارد چرا که به رغم برگزاری انتخابات آزاد مردمی،

فعالیت و حمایت‌های حزبی در معرفی و انتخاب شهردار بسیار اهمیت دارد.

شهردار ستول، گمریند سبز شهر را می‌بندد

در حالی که با دها و بازارهای موسمی ستول، هر سال باعث طغیان رودخانه‌ها و جاری شدن سیل در میان آسمان‌خراش‌های این شهر می‌شوند، لی میونگ پاک، شهردار ستول با نگاهی دیگر این موضوع را در راستای "انقلاب سبز" شهری بسیار مناسبه می‌داند.

منتقدان لی، وی را مسخره می‌کنند که با برنامه‌های زیست‌محیطی خود، افکار عمومی را به بازی گرفت و توانست با این هزینه از دو سال پیش تاکنون ریاست شهر را بر عهده بگیرد.

در هر صورت، سبز کردن شهر ده میلیون ستول در حال پیشرفت است. از سال ۲۰۰۲ که "لی" شهردار ستول شد، توانست با خراب کردن دیوارها و آسفالت خیابان‌ها، درختان و انواع گیاهان را جایگزین آنها کند.

جنگل ستول، شامل پارک زیست‌محیطی ۲۲۲ میلیون دلاری، دو ژوئن اسال برای استفاده‌ی عموم بازگشایی شد. در این پارک حیواناتی مانند گوزن و اردک، چینی زندگی می‌کنند.

پروژه‌ی دیگر "لی" به ارزش ۳۵۰ میلیون دلار برای سبز کردن شش کیلومتری اطراف رودخانه‌ی "چیونجی" در قلب شهر ستول است. اما برخی از شواهد نشان می‌دهند، این پروژه (که به وسیله‌ی "لی" ۶۳ ساله طراحی شده) خیلی غیر عادی است.

در دهه‌ی ۶۰ میلادی روی رودخانه "چیونجی" با بتون پوشانده و روی آن بزرگراهی ساخته شد. در شرایط بد آب و هوایی که رودخانه طغیان می‌کرد، فاضلاب روی سطح بزرگراه جاری می‌شد و این امر ترافیک سنگینی را به وجود می‌آورد.

زمانی که "لی" به شهرداری ستول رقت، با سرعت و خوشبینی معقول، سد، کارگاه‌ها، بزرگراه‌ها و خطوط ریلی را در شهر احداث کرد.

وی با خراب کردن بزرگراهی که روی رودخانه "چونجی" احداث شده بود، به پاکسازی رودخانه پرداخت و همچنین ۲۱ پل، با طراحی ماهرانه را روی آبراهه‌ها و رودخانه‌ها نصب کرد.

"لی" در حالی که در دفتر خود در شهرداری ستول نشسته است، می‌گوید: "وقتی به کار تجارت مشغول بودم، گروهی چینی یک کشور غیر پیشرفته بود که به سمت صنعتی شدن پیش می‌رفت و من در صف اول این تحولات قرار داشتم."

وی می‌افزاید: "به عنوان شهردار در قرن ۲۱، سبز کردن ستول را از مهمترین مسئولیت‌های خود می‌دانم چرا که این شهر باید به سطح کلانشهرهای دیگر جهان برسد."

"لی" تسل جدیدی از شهرداران جسر و پل‌نویزی در آسیا است که کار خود را با وجود رسوایی و زندانی شدن شهردار سابق شهر به جرم رشوه‌خواری با سرعت به پیش می‌برد.

وی در حالی که لیخند می‌زند، می‌گوید: "من کار خود را انجام می‌دهم". "لی" ادامه می‌دهد: "دلیل این همه انتقادها و تحسین‌هایی که از من می‌شود، این است که من همیشه ریسک می‌کنم."

شجاعت، بی‌پرده بودن و جاه‌طلبی از جمله مشخصه‌های شهردار ستول است. وی فرزند کشاورزی فقیر است که سال‌ها در جلی آبادی‌ها زندگی می‌کرد و مدتی را نیز به رفتگری مشغول بود.

لی، قبل از فارغ‌التحصیل شدن در سال ۱۹۶۵ به خاطر فعالیت‌های دانشجویی به زندان افتاد. در این سال‌ها به حزب هوستای پیوست و پایه‌های ترقی را به سرعت طی کرد و در سن ۳۶ سالگی رئیس اجرایی حزب شد.

هم اکنون "لی" بالاترین مقام شهری را دارد که یک پنجم جمعیت ۲۸ میلیونی کشور در آن جا گرفته‌اند و هیچ‌گاه از مخالفت با رهبران ملی کشور خجالت نمی‌کنند.

شهردار دربارهی دولت "رو مو هیون"، رئیس جمهوری کره می‌گوید: "افراد غیر حرفه‌ای که ظرفیت و تجربه لازم را برای اداره‌ی کشور ندارند، در این دولت جمع شده‌اند."

لی که مخالف حزب بزرگ ملی است با این قبیل کلمات به دولت زخم زبان می‌زند، در مقابل وزیر ساخت‌وساز کره هم با اتهام زدن به طرح سبز شهردار می‌گوید: "این طرح مانده‌ی ایده‌های برای پیچیده است."

شهر در حال رشد است و به ندرت ساختمانی پیدا می‌شود که از زمان جنگ سال ۱۹۵۳ کره باقی مانده باشد اما با این حال ستول به سرعت ساخته شد.

ستول یکی از با تراکم‌ترین شهرهای جهان است؛ چرا که با جمعیت شهرک‌های آلمانی ۲۳ میلیون نفر در این شهر زندگی می‌کنند.

یکی از موفقیت‌های "لی"، بهبود وضعیت حمل‌ونقل عمومی شهر ستول بود که باعث شد، بیشتر شهروندان از اتوبوس و مترو برای جابه‌جایی خود استفاده کنند.

رئیس جمهور بارها از بدتر شدن ترافیک شهر شکایت کرده که "لی" در جواب، خواستار خروج تمامی اداره‌های دولتی از ستول شده است.

در اکتبر سال گذشته دادگاه قانون اساسی کره حکمی در این راستا داد تا رئیس جمهور در برنامه‌ای ۱۷۶ مرکز دولتی، شرکت‌های عمومی و موسسه‌ها را جابه‌جا کند.

"لی" به فردی عمل‌گرا تبدیل شده و بسیاری معتقدند که وی عجله دارد قبیل از این که دوره‌ی تصدی‌اش به پایان برسد، نتایج کار خود را ببیند.

سایت شهرداری ستول از پروژه‌های جدید پر شده است، به طور مثال کار ساخت ساختمانی جدید برای شهرداری و خانه‌ی اپرا آغاز شده و ده‌ها پروژه‌ی ساختمانی در دست احداث است.

بازسازی میدان عمومی از دیگر طرح‌های "لی" است، این میدان یادآور میلیون‌ها کره‌ای است که در دهه‌ی ۸۰ میلادی در آن فریاد دموکراسی سر دادند.

"لی" بر پایه‌ی نظریه‌ی‌ها یکی از محبوب‌ترین افراد شهر است. وی می‌گوید: "جای جای شهر در حال سبز شدن است و به رودی تمام شهروندان ستولی به شهر خود افتخار خواهند کرد."

شهری بر روی داغ ترین نقطه‌ی زمین

• شهری فلیزاده

پادانگ - در زمان بومیان (= کشتزار) - دریا بندری در ایالت سوماترای باختری است که بر روی ۲۱° و ۱۰۰° طول جغرافیایی و ۵۷° و ۰° عرض جنوبی بنا گستره‌های نزدیک به ۶۹۵ کیلومتر مربع و جمعیت ۷۵۰ هزار نفری، در کرانه‌ی جنوبی جزیره‌ی سوماترای اندونزی قرار دارد. پادانگ مرکز و بزرگترین شهر سوماترای باختری است و ۹۲۰ کیلومتر از جاکارتا پایتخت اندونزی فاصله دارد. فرآورده‌های این شهر تیمکاتی (استوایی) عبارتند از: کانوچو، نارگیل، جایی، قهوه، ادویه، سیمان، پوست و جرم.

پادانگ شهری است که می‌باید بزرگترین و سخت‌ترین لرزه‌های خاکه و آب را تاب آورد و هو از گاه بر گاهواری مالم زمین تاب بخورد. زمین‌شناسان سرنویست آن را چیزی می‌دانند و باشندگان آن چیز دیگری را رقم می‌زنند. زمین‌شناسان می‌گویند که این شهر ۷۵۰ هزار نفری ممکن است روزی با یک زمین‌لرزه‌ی بزرگ یک سوره ویران شود. زیرا که بر روی نقطه‌ی داغ لرزه‌ای نشسته است. بر روی یکی از ساده‌ترین جاهای پوسته‌ی زمین برای لرزش‌های بی‌پایان. جایی که توانش زمین‌لرزه‌هایی با بزرگای ۸/۹ در آن بسیار فراوان است. آب لرزه (سوانی) برآمده از چین لرزشی می‌تواند، شهر را به زیر آب کشیده و غرق کند.

پیشینه‌ی تاریخی

پادانگ از سده‌ی شانزدهم مرکز بازرگانی بوده است. در سده‌های ۱۶ و ۱۷ در آن قتل گشت می‌شد و به هند، برتغال، انگلستان و هند می‌فرستادند. شهر را هلندیان با کارخانه‌ای بی نهادند. در ۱۶۶۳ شهر زیر فرمان آنان بود. در ۱۶۶۷ استعجاباتی پس از افزودن و پادانگ مرکز بازرگانی شد (۱۶۸۰) این شهر دوباره به دست انگلیسیان افتاد.

شمار می‌رفت، تا گیل در درونیم جزیره گنست و مصرف می‌شد. دو-۱۹۵۰ پس از استخراج زغال سنگ از کاسار لومیلین (Ombilin) که پادانگ بندر خروجی آن بود، شکوفه نخستین دانشگاه این شهر در ۱۹۵۶ ساخته شد.

پیشینه‌ی زمین‌لرزه‌های شهر

زمین‌لرزه‌های بزرگ ثبت شده در تاریخ شهر به روزگاری باز می‌گردد که بای اروپاییان به این سرزمین باز شده بود. در ۱۷۹۷ یک دریا لرزه/ آسانسور که در پی زمین‌لرزه‌های با بزرگای ۸/۵ - ۸/۷ بیشتر و به دور از ساحل رخ داده بود با موج‌هایی با فرازای پنج تا ۱۰ متر، شهری را در هم کوبید که از سطح دریا سه متر بیشتر ارتفاع ندارد و ویرانی بسیار بود، اما تنها دو کشته بر جای گذاشت. در حالی که در روستای ایوما نیز کشته‌ها فراوان و نابینا شدگان در موج سونامی بسیار زیاد بود. موج قایق‌های لنگر انداخته را در رودخانه‌ی "آرو" به روی خشکی پرتاب کرده بود که از آن جمله کشتی ۲۰۰ تنی را نزدیک به یک کیلومتر به بالای رودخانه برده بود. در ۱۸۲۲ دریا لرزه‌ی دیگری با موج‌هایی سه تا چهار متر به پادانگ بورش برد که پیامد لرزه‌ای به بزرگای ۸/۶ تا ۸/۹ درجه‌ی ریشتر بود. این آسانسور در بتنگ کول (Kulu Beng) آسیب‌ها و خسارات فراوانی بر جا گذاشت.

نخست از ۱۷۸۱ تا ۱۷۸۴ میلادی هم هنگام با چهارمین جنگ انگلیس و هلند و بار دیگر در ۱۷۹۵-۱۸۱۹ به هنگام جنگ‌های ناپلئون، پس از این دوره، شهر یک بار دیگر به هلندیان واگذار شد تا ۱۷۷۰ مهم‌ترین محصول این شهر خلا بود که پس از پایان آن، مردم بار دیگر به قهوه،

Source: USGS, news reports

REUTERS

سنگ و پارچه‌هایی رو آوردند. بتنگ‌گاه پادانگ در ۱۸۸۰-۹۰ ساخته شد. در جنگ جهانی دوم نیروی دریایی ژاپن شهر را به دست گرفت (سپتامبر ۱۹۴۲ تا ۱۹۴۵) و در سال‌های پایانی این دهه که با استقلال آن هم هنگام بود، پادانگ ۵۰ هزار باشنده داشت. رشد جمعیت شهر در پی مهاجرت به شهرها رخ داد. قهوه هنوز از فراورده‌های مهم به

سال ۲۰۰۴ تا حمله بارتو زمین لرزه با بزرگای ۸/۱۵ ابلرزهای را پذیرد آورد که دیواره‌ی آبی که بر سر جزیره فرود آمد، بلندایش به ۳۰ متر می‌رسید. مرکز زمین لرزه ۶۰۰ کیلومتر از کرانه‌ی یادانگ دور بود. اما این دیواره شهر را بلند و ۲۴۲ هزار نفر را کشت.

بامداد روز چهارشنبه، ساعت ۵/۱۶ دقیقه ۳۰ سپتامبر ۲۰۰۹ میلادی (هشتم مهرماه ۸۸ خورشیدی) زمین لرزه‌ی ۹ دهمت باری با بزرگای ۷/۱۶ رخ داد. ابلرزهای با موج‌هایی با بلندی ۱۰ متر به شهر حمله و خانه‌ها، بیمارستان‌ها، اداره و مدرسه‌ها را در هم کوبید. ۲۶۵۰ ساختمان را ویران کرده و بیش از ۱۱۰۰ نفر را کشت و ۳۱۸۱ نفر نیز زخمی و هزاران نفر ناپدید شدند. بامداد پنجشنبه‌ی روز بعد پس لرزه‌ای با توان ۶/۱۶ ریشتر خرابی را بیشتر کرد و یادانگ در برابر این مصیبت، زانو زد.

راه‌های گریز

شهری چون یادانگ برای گریز از این فاجعه‌ی مصیبت‌بار، راه‌هایی را همچون فرستادن پیام‌های رادیویی و آژیر شهری، جسته است. کارشناسان می‌گویند که شهر نیاز به شیوه‌های گریز دیگری دارد تا بتواند تلفات و کشتگان این رخداد را کاهش دهد. یکی از این گریزگاه‌ها افزودن بر شمار راه‌هایی است که مردم و خودروها بتوانند به شتاب از دریا دور شوند. بیشتر راه‌های یادانگ به گونه‌ای طبیعی به موازات کرانه‌ی دریا ساخته شده و تنها یک راه یا پلی باریکه برای دور شدن از لایه‌ی دریا وجود دارد.

از دیگر راه‌های کاهش تلفات، پانایی زیرساخت‌های شهری است که می‌تواند پس از زمین لرزه‌های سهمگین، بهره‌برداری شده و جان بسیاری از بازمانده‌ها و زخمی‌ها را نجات دهد. زیرساخت‌هایی چون: برق، تلفن، لوله‌های آب آشامیدنی، راه و مکان‌های امن از پیش تعیین شده، بنا توجه به این که ژسار گریز، پانده‌ی پنج تا ۱۰ دقیقه‌ای است. سرمایه‌گذاری برای نهادن راه‌ها و توانمندسازی زیرساخت‌ها در برابر ترمز آمدن، بسیار ناچیز خواهد بود.

هشدار دهنده‌گان

گیرنده‌های ماهواره‌ای از دیگر ابزارهای هشدار است که بر روی آب‌های کرانه‌ای می‌تواند، بسیار مؤثر باشد که شوربخانه ماهیگیران دو دستگاه از آنها را رپوده‌اند و این سامانه ناگوار آمد مانده است. یکی از مهم‌ترین هشدار دهنده‌های طبیعی آنست که اندکی پیش از حادثه رخ می‌دهد، آن پس کشیدن ناگهانی آب دریا در کرانه‌هاست که دقایقی بعد با دیواره‌هایی غول پیکر از آب، بساز می‌گردد و همه چیز را در کم خود فرو می‌برد.

پانوش

۱- Padang

منابع

- 1- <http://en.wikipedia.org>
 - 2- Sullivan, Peter, Guide to countries of the world, Oxford, 2000
 - 3- Webster's Geographical, G&C Merriam Company, 1997
- انسان‌شناسی بزرگ چهار بخش است: انسان‌شناسی فیزیکی، انسان‌شناسی فرهنگی، انسان‌شناسی تاریخی و انسان‌شناسی زیستی.

گران ترین و توانگر ترین شهرهای جهان

ترجمه: میکائیل سرمداری

اسلو (نروژ)، زوریخ (سوئیس)، کپنهاگ (دانمارک)، ژنو (سوئیس)، توکیو و نیویورک بر پایه‌ی استاندارد کوشن سید ۱۳۳ کالا و خدمت (خدمات)، گران‌ترین شهرهای جهان شناخته شده‌اند هنگامی که قیمت اجاره به عنوان عامل به معادله افزوده شد. نیویورک، اسلو، ژنو و توکیو شهرهای بسیار گران‌تری برای زندگی از آب در آمدند. پایین‌ترین سید هزینه‌ها از آن کوآلا لاهپور (اثر مالزی) مائیل (فیلیپین)، دلی و بمبئی است. شاخص تازه شناخته‌ی Ipod بر آورد می‌کند که یک کارگر چه مدت باید کار کند تا بتواند یک دستگاه (ام. پی. تی. پلیئر) Mp3 player ساخت شرکت ابل apple را خریداری کند.

جستجو برای نامزدهای "شهردار نخست جهان" در سال ۲۰۱۰

منبع: City Mayor's

مستهی مشاوران بین‌المللی درباره‌ی امور شهری در جستجوی نامزدهایی برای "جایزه‌ی شهردار جهان" در سال ۲۰۱۰ هستند. جایزه‌ای که از سال ۲۰۰۴ به شهرداران سرفرازی داده شده که با تکرش، شور و حرارت و مهارتشان، شهرهای خود را به جاهای عالی برای زندگی، کار و دیدار بدل کرده‌اند.

هدف پروژه‌ی شهردار جهان نشان دادن آنست که شهرداران می‌توانند به هدفهای عالی و بوخستهای دسته یافته و زندگی را از دید ملی و جهانی بهبود بخشند.

تالار جدید شهر اشتوتگارت نمادی از غرور شهری و شهروندانه

ترجمه: عمار داودی

افزایش سریع جمعیت در میانه‌ی سده‌ی نوزدهم، نیاز مبرم به فضای بیشتر برای اداره‌ی کارهای گسترده‌ی شهر اشتوتگارت را به وجود آورد. در سال ۱۸۹۹ معماران پایه‌گذار برلین به نام‌های هایبریش پاسوی^(۱) و یوهانس وایمر^(۲) کمیونی را برای بنای ساختمان جدید به سبک معماری "نو گوئیگ"^(۳) در قدیم تشکیل دادند. و این برنامه‌ها به حدی گسترده بود که در تالار شهرهای فلامبر و هلند مورد استفاده قرار گرفت. اندازه‌ی ساختمان جدید به حدی بود که لازم شد تا ۳۰ خانه ویران شود. در سال ۱۹۰۵ تالار جدید شهر اشتوتگارت ملی مراسمی رسمی در حضور پادشاه ورتمبرگ، گشایش یافت.

۶۵ سال پیش در سال ۱۹۴۴ تالار شهر با ۶۸ متر ارتفاع مورد هجوم بمب‌های متفقین قرار گرفت و آن قسمتی از ساختمان که دست نخورده باقی مانده بود، دچار آتش‌سوزی شد. از این رو نیاز به بازسازی مجدد داشت.

تالار کنونی شهر اشتوتگارت در ماه مه ۱۹۵۵ بازگشایی شد و نخستین رئیس جمهور آلمان غربی تئودور هوس سخنرانی گوناهی را انجام داد. در ادامه، شهردار آرنولف کلت^(۴) سخنرانی نسبتاً طولانی و آبرودار کرد. شهردار تلاش کرد با قدردانی از معماران این بنا، جواب مستقیم (که مخالف تالار شهر مدرن بودند) را بدهد یا بازسازی قسمت جنوبی تالار شهر، چهره‌ی آن به یک برج مدرن و توسعه یافته تبدیل شد. معماران این بنا، پل اشمول^(۵) و پل شتور^(۶) عمارت شهری را در آن زمان بازسازی کردند که به عنوان یکی از مدرن‌ترین بناهای اروپا

در آن زمان جلوه کرد.

در ادامه دو مرکز ضمیمه‌ی ساختمان شد به نام‌های رلوت پاز^(۷) [مسیر شهرداری] و آپهارد اشتراپ^(۸) [مرکز نگهداری خوک] در سال‌های ۱۹۵۸ و ۱۹۶۳، بازسازی و به روز کردن این ساختمان (تالار شهر) با هزینه‌ی نزدیک به ۲۶ میلیون یورو در سال ۲۰۰۴ انجام شد. نمای خارجی تالار شهر اشتوتگارت ساخته شده از سنگ مرچانی و آهنکی است و یکی از ساختمانهای بعد از جنگ جهانی است که هنوز برجی را در کنار خود دارد. برج تالار شهر اشتوتگارت تجسمی از اعتماد به نفس مدنی و قدرت شهری است.

این برج دارای ۲۰ نوع رنگ مختلف است که ارتفاع آنها به ۱۱۵ سانتی متر و وزنشان به بیشتر از ۹۵۰ کیلوگرم می‌رسد که پنج بار در روز آهنگ‌های مختلفی را می‌نوازند و گاهی اوقات آهنگ‌های روستایی سوایس^(۹) گوش خراشی را بخش می‌کند.

ظاهر معماری تالار شهر اشتوتگارت در تمام این سال‌ها بازتابنده‌ی وضع جامعه و اقتصاد بوده و به خوبی قدرت سیاسی بین شهر و حکومت را به راستی در طی سده‌ی ۱۹ نشان می‌دهد.

منابع

امروزه تالار شهر در بازار مرکزی با مقایسه گذاشنه تاریخی آن از نظر معماری، نسبتاً بین‌گوشه است. دلیل آن به خاطر نقش برجسته‌ی آن و وظایفی که بر عهده نادرسی باشد به گونه‌ای که یک دانشجوی معماری در برابر این ساختمان این جمله را به کار می‌برد: «در ساختمان نباید فقط به زیبایی فکر کرد اما آرامش ساختمان به اہمیت آن است».

- 1-Henrich Zimmer
- 2-Johannes Müller
- 3-Arnold Klein
- 4-Paul Schönl
- 5-Paul Schönl
- 6-Eberhardstraße
- 7-Rothauspassage
- 8-Swabian

بازتعریفی به نحوی ساخت شیپراه^۱ و رفع مشکلات دسترسی به ساختمان برای روانسازی حرکت

شیده ابروایی

مدرس معمور دانشکده آزاد اسلامی و دانشکده معماری رایان (ایستادن و طرح‌ساز)

چکیده:

جامعه جهانی حق شهروندی معلولان را به رسمیت شناخته و قواعد آن را نیز پذیرفته است و کمتر دیده می‌شود در جوامع پیشرو معلولان به دلایل بیش یا افتاده از صحنه اجتماع دور گردند و نتوانند استعدادهای و توانایی‌های خویش را به منصه ظهور برسانند. کمتر مکانی یافت می‌شود که به دلیل رعایت نکردن ضوابط معماری و شهرسازی برای معلولان قابل استفاده نباشد. نتیجه بررسی‌های به عمل آمده و گفتگو با مسئولان و کارشناسان نشان می‌دهد ندانستن درک صحیح جامعه از معلولان، نبود فرصت‌های شغلی، ناهمگون بودن بخش قابل توجهی از فضاهای شهری مانند گذاشتن شیپراه، آسانسور و موانع مختلف شهری و معماری است. یکی از مواردی که در ساختمان‌ها و اماکن عمومی و یا در ستر شهری باید رعایت نمود، شیپراه و رعایت کردن استانداردهای آن است. این مقاله تلاش می‌کند تا با شناختی دوباره به تعریف شیپراه و خصوصیات آن راه را برای استفاده بهتر، ساخت امن‌تر و کارایی بیشتر آن رهنمون سازد. همچنین با بررسی نمونه‌های موردی و ساخته شده در ساختمان‌های مختلف به خواننده این امکان را می‌دهد تا با دیدن موارد غلط و راهکارهای پیشنهادی، راه طراحی صحیح شیپراه هموارتر شده و درک بهتری از ساخت یک "شیپراه مناسب" یا کارایی مند در حد داشته باشیم. روش تحقیق به صورت پژوهشی - تحقیقی بوده است و سعی در کنترل نمونه‌های موجود و پیدا کردن اشکالات ساخت شیپراه در این موارد داشته است.

واژه‌های کلیدی:

شیپراه، طراحی معلولان، استانداردهای معماری و شهرسازی، طراحی بدون بدون

مقدمه:

در برخی نقاط جهان، تجربه اساسی در زمینه طراحی، با ملاحظاتی درباره معلولان همراه بوده است. پارامتری از این گونه تجربه‌ها به عنوان مبنایی برای راهنمایی به کار گرفته شده است. با توجه به اینکه در کشورهای در حال توسعه شرایط اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی حاکم دگرگون می‌شود و قوانین و مقررات ساخت بناها تغییر می‌یابد توصیه می‌شود که مقررات اساسی فیزیکی حاکم بر تامین نیازهای معلولین، مشابه هم باشند. بسیاری از این ویژگی‌ها، بناها و فضای شهری را نه تنها برای معلولان بلکه برای دیگران نیز مطلوبتر و سازگارتر می‌نماید.

برخی از موانع فیزیکی بناها و فضاهای شهری را می‌توان بدون صرف هزینه یا با هزینه بسیار کم از میان برداشت. به شرطی که در مرحله طراحی آن‌ها را در نظر گرفت و سایر موانع را می‌توان بدون مشکل به هنگام بازسازی و نوسازی برطرف ساخت. هر چند که رفع برخی از این مشکلات و موانع ممکن است هزینه گزافی در برداشته باشند. تحرک مقوله مهمی در مسایل معماری و شهرسازی می‌باشد. مشکلات تحرک ممکن است به نفع بی شماری، از جمله نقص‌های

مادرزادی، بیماری یا دلایل پیری باشند، بعضی از بیماری‌ها مانند انواع معلولیت و بیماری‌هایی، چون فلج اطفال و جذام که در مناطق در حال توسعه امری عادی است اگر به طور کامل مبدواً نگرند مانع تحرک نیز می‌شود. مشکلات تحرک می‌تواند ناشی از عواملی چون مشکلات یاد، بینایی، چشم و دیگر اشخاص مرتبط با حرکت باشند. حال اگر جمعیتی حدود ۱۰ درصد از جمعیت کل کشور دچار این عارضه‌ها باشند و امکان دسترسی به ساختمان‌هایی که افراد برای گذران امور خود به آن نیاز دارند دسترسی به آنها فراهم نشود، یا گاهی با ساختن غلط راه پله و سیرابه مشکل برخی از شهروندان را چند برابر کنیم، شهر ما به گونه‌ای دچار معلولیت می‌شود. آن هم معلولیت در حرکت و دسترسی به ساختمان‌ها. این مقاله سعی در شناخت نکاتی دارد که معماران در حین طراحی می‌باید توجه بیشتری بدان نمایند، و تعریف تازه‌تری نسبت به دسترسی در ساختمان‌ها داشته باشند. یکی از این دسترسی‌ها تعریف دوباره‌ی سیرابه برای معلولان و کسان دیگر است.

روش تحقیق:

در گروه از معلولان به شدت از موانع شهری و معماری در ساختمان‌ها رنج می‌برند.

اشخاصی که مشکلات حرکتی دارند، بیشتر دستور کارهای برنامه‌ریزی و طراحی به این گروه باز می‌گردد. در گروه بالا دو زیر گروه نیز می‌توان تعریف کرد: آنهایی که برای تحرک خود به عصا و چوب زیر بغل یا وسایل غنی متکی هستند، و آنهایی که به صندلی چرخدار وابسته‌اند.

معلولان سرپا^۱ ممکن است با تکیه به عصا یا چوب زیر بغل گام‌هایی بااستوار^۲ بردارند. گذشته از این ممکن است فقط فواصل کوتاه را طی نمایند و در بالا رفتن از پله‌ها مشکلاتی داشته باشند. نیازمندی‌های افراد وابسته به صندلی چرخدار به مشکلات تحرک آن‌ها با صندلی چرخدار و گاز کردن یا این وسیله ارتباط دارد از این رو بیشتر مقررات به ابعاد و ویژگی‌های صندلی چرخدار مربوط می‌شود. این امر به خصوص در اکثر کشورهای صنعتی درباره‌ی رعایت ابعاد توصیه شده در طراحی صندلی چرخدار صادق است.

یک معلول (توانخواه) زمانی می‌تواند به راحتی در سطح شهر حرکت نماید که چهار مورد برای او قابل اجرا باشد:

- ۱- جهت‌یابی: معلولین باید بتوانند بدون هیچ مشکلی مسیرهای خود را انتخاب و جهت‌یابی کنند.
- ۲- تحرک فیزیکی: هیچ مانعی در شهر و با ساختمان‌ها و بناها نباید جلوی حرکت‌های یک انسان را بگیرد، و او با هر وسیله کمک حرکتی (عصای لمبانیان، صندلی چرخدار، عصای زیربغل...) بتواند آزاده حرکت نماید.
- ۳- استفاده آرزوی یک معلول یک زندگی بدون "همراه" است تا زمانی که یک معلول برای حرکت در شهر و رفع نیازهای روزمره‌اش به همراه نیاز داشته باشند نشانگر این است که هنوز آن شهر طراحی بدون مانع ندارد.
- ۴- مهارت: رفع موانع بالا به آزادی معلول از محدودیت‌هایی

می‌انجامد که یک نظام شهری برای او درست کرده است. با این کار معلول استقلال شخصیتی و حقیقی و حقوقی دست می‌یابد. در حقیقت او می‌تواند آزاده حرکت کند، و به کسب و کار و برضکتی ارتباطی خود بپردازد و آنها را سازماندهی، بهبود و افزایش بخشد، و یک استقلال معینی را برای خود ایجاد نماید. به بیان دیگر محقق شدن خواسته‌های بالا مستلزم اجرای اصول طراحی در قالب عوامل زیر خواهد بود:

- الف) دسترسی: ساختمان‌ها و فضاهای شهری باید چنان طراحی شود که همه مردم بتوانند به آن دسترسی داشته باشند.
- ب) ایمنی: ساختمان‌ها و فضاهای شهری را باید به گونه‌ای طراحی کرد که جهت‌یابی و یافتن راه آسان باشد.
- ب) دسترسی: در بناها و فضاهای شهری تمهیدات به گونه‌ای فراهم آید که همه بتوانند تا حد امکان به آنها دست یابند.
- ت) جهت‌یابی: بناها و فضاهای شهری باید طوری طراحی شود که همه مردم بتوانند به راحتی جهت خود را برای رسیدن به آن پیدا کنند و در خیابان‌ها و پیاده‌روها به راحتی حرکت نمایند.
- ت) کاربری: بناها و فضاهای شهری باید طوری طراحی شود که همه مردم به آن دسترسی داشته باشند و بتوانند در درون آن به راحتی حرکت کنند.

در این مقاله به مورد "دستیابی" و توجه به نقطه خاص یعنی "سیرابه" می‌پردازیم و موانع و مشکلات آن را بررسی می‌کنیم.

تعریف سیرابه:

چه در داخل ساختمان و چه در بیرون از آن سطح شیب‌داری است که برای پیوند دو تراز یا اختلاف ارتفاع ساخته می‌شود و برای استفاده معلولان چرخدار و کسانی با مشکلات جسمی حرکتی از جمله ترازهای گریزناپذیر در طراحی ساختمان‌ها به شمار می‌آیند.

شاید بهره‌مندی از سیرابه از دیدگاه جامعه فقط مخصوص این قشر نباشد اما واقعیت کار این است که پدر و مادران، کودکان، میانسالان و کهنسالان، افراد با چرخ‌های دستی خرید بسیار به حرکت از روی سیرابه‌های طراحی شده بسیار گرایش دارند. در حقیقت سیرابه جز جدایی‌ناپذیر هر ساختمانی است که در ورودهای آن اختلاف سطح وجود دارد. (شکل ۱)

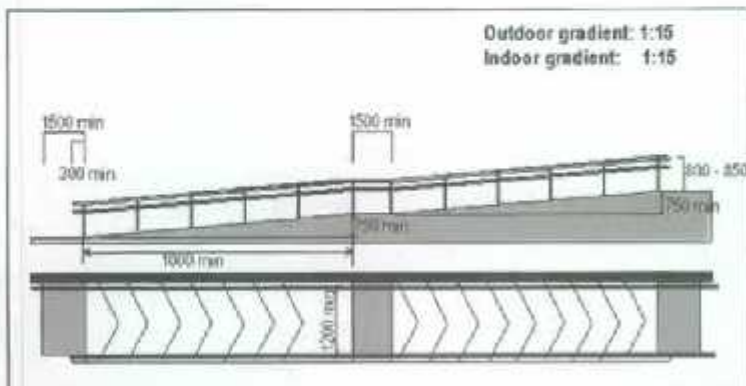

Figure 1-9-1: Ramps

در ایران یا این که چند سالی است که به این مسأله توجه شده است و قوانین طراحی و استانداردهای معلولان در شهرداری و سایر مراکز اداری به تصویب رسید و در اختیار مهندسان و دست‌اندرکاران ساختمان قرار گرفته است. با این حال شاهد پیشرفت چندانی در این امور نیستیم. ما در تحلیل مسأله شیبراه و نحوه ایجاد آن با دو گونه ساختمان روبه‌رو هستیم:

الف) ساختمان‌هایی که شیبراه ندارند

زمان ساخت این ساختمان‌ها به بیش از ۵۰ سال می‌رسد، همچنین ساختمان‌های جدیدی که بیشتر آن‌ها بعد از پایان جنگ یعنی سال ۱۳۴۸ ساخته شده است و ما آن‌ها را جزء ساختمان‌های جدید می‌دانیم و حتی ساختمان‌هایی که در سال‌های اخیر ساخته شده‌اند و ساخت شیبراه استاندارد برای ورود را در برنامه‌های طراحی قبل از ساخت خود لحاظ کرده‌اند جزء این دسته به شمار می‌آیند. پس از انقلاب و جنگ که مسأله‌ی بازسازی بعضی از شهرها و نوسازی شهرهای بزرگ آغاز گردید همایشی نیز درباره‌ی شهرهای جدید در سال ۱۳۴۸ دانشکده توانبخشی برگزار نمود باز هم تاکنون در طراحی‌ها یا ساختمان‌های روبه‌رو هستیم که در زمینه‌ی ساخت و تعمیر اساسی، تعمیرات محوطه‌سازی و نماها به این نکته توجه نکرده‌اند.

ساختمان‌هایی که شیبراه دارند

ساختمان‌های بسیار معدودی هستند که تمام اصول استاندارد ساخت یک شیبراه را رعایت کرده‌اند و نیز ساختمان‌هایی هم هستند که با توجه به ضوابط رعایت حقوق معلولان در به کارگیری توانایی آن‌ها در جامعه ملزم به ساخت شیبراه شده‌اند، اما به دلیل رعایت نکردن اصول استاندارد طراحی و ساخت شیبراه عملاً قابل استفاده نیستند و ۷۰ درصد کارایی خود را برای استفاده معلولان از دست داده‌اند. بیشتر اشکال اینگونه ساختمان‌ها به چند دسته زیر تقسیم می‌گردد.

- ۱- شیبراهایی که شیب استاندارد یعنی نسبت طول شیبراه به ارتفاع خود را به خوبی رعایت نکرده است.
- ۲- شیبراهایی که آخرین روکش و سطح خارجی آن‌ها لیز و لغزنده می‌باشند و در اثر عوامل جوی مختلف قابل استفاده نمی‌باشند.
- ۳- شیبراهایی که در ورودی آن‌ها مانعی وجود ندارد. این مانع ممکن است، لبه جدول، برآمدگی بین پیاده‌رو و خیابان و لبه درب

ورودی ساختمان باشد.

۴- شیبراه‌هایی که پهنای کمی دارند و در ساختوسازها و تعمیرات پهنای آن‌ها پیوسته کم شده است و قابل استفاده نیست.

۵- شیبراه‌هایی که تجهیزات مورد نیاز خود را مانند علائم، توده و... ندارند.

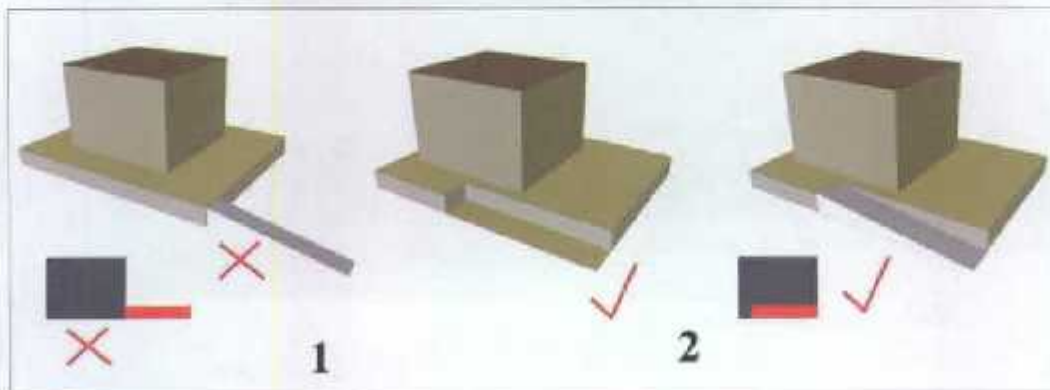
چگونه شیبراه درست را از شیبراه غلط بازشناسیم:

فرض کنید یک ساختمان یا مشخصات شکل پایین داریم که صاف و با اختلاف ارتفاعی با سطح زمین دارد. این ساختمان گذشته از پله باید برای بهره‌برداری راحت‌تر و همچنین استفاده معلولان شیبراه نیز داشته باشد. بیشتر معماران و موزلجان (و یا مهندسان عمران که به گونه‌ای با ساختوساز سروکار دارند) از ساختن شیبراه به عنوان عنصری که تناسبی برای آن‌ها را بر هم می‌زند یاد می‌کنند. با اندکی دقت در این عکس‌ها متوجه می‌شویم که آن‌ها گزینه‌ی اول را برای کار خود انتخاب می‌کنند و طبیعی است که به مشکلاتی نیز برخورد نمایند (شکل ۲)

همان‌طور که از شکل برمی‌آید این شیبراه بدون اینکه با سکو و اختلاف ارتفاع خود رابطه برقرار نماید به عنوان عضوی زاید در کنار بدنه قرار گرفته است. در حقیقت این عنصر به کل ساختمان پیوسته است. با فرض درست بودن شیب و اندازه و تمام ملاحظات طراحی شیبراه) در حقیقت این شیبراه به دلیل جدا بودن از بدنه اصلی ساختمان عملاً از دید زیبایی به عنوان یک عضو زاید قرار گرفته است. (شکل ۲) حال فرض کنید اگر از کنار همین صاف و با اختلاف ارتفاع در زمان ساخت و یا در تعمیرات لایه دوم مکانی را برای ساختن شیبراه تعبیه کنیم که تمام استانداردها را رعایت کرده باشد و شیبراه را برابر شکل دو در ساختمان قرار دهیم. در حقیقت شیبراه چیزی از بافت سطح شده و به برمی اختلاف ارتفاع را در خود حل می‌کند و به عملکرد خود نیز پاسخ مثبتی می‌دهد. و این شیبراه جزئی از ساختمان شده و آن را با سطح زیرین خود پیوند زده است.

شیبراه‌ها را می‌توان از دید نوع ساخت به دو گونه تقسیم کرد:

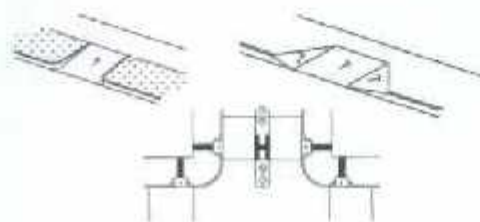
- ۱- شیبراه‌های دائمی که در زمان ساخت و یا تعمیرات به صورت دائم نصب می‌شوند. این شیبراه‌ها خود به دو دسته تقسیم‌بندی می‌شوند: شیبراه‌هایی که ساختمان را با کف پیاده‌رو می‌پیوندند و شیبراه‌هایی که

شکل ۲

و خیابان به هم می‌پیوندند این گونه را شیروانه‌های کوتاه^۶ می‌نامند، که اختلاف سطح بزرگتر را به اختلاف سطح کوچکتر به صورت شیب ملایم متصل می‌کند و راه رفتن را برای معلولان و سالمندان جامعه و حتی کسانی که از چرخ و یا کالسکه بچه استفاده می‌کنند آسان می‌سازد. نمونه شماتیک آن را در شکل ۶ می‌بینید. در این مدل از

شیروانه در ابتدا و انتهای آن‌ها در فاصله ۶۰ سانتی‌متری علائم هشدار که می‌تواند با بافت‌های متفاوت از جنس پیاده‌رو و یا خیابان ساخته شود و تغییر شیب را برای نابینایان مشخص سازد. معمولاً سعی می‌شود این گونه شیروانه از نوع ثابت باشد که در مسایل شهرسازی پیش از طراحی باید به این نکات توجه لازم شود (شکل ۷). در شکل ۸ نمونه از پیوند لایه‌ی پیاده‌رو و خیابان را می‌بینید که شیروانه کوتاه و سطح شیروانه مناسب و علائم برای نابینایان بهسازی شده است.

خصوصیات و ملاحظات طراحی شیروانه

الف: جای مناسب برای ساختن یک شیروانه خوب، بخش بیرونی ساختمان است و این کار به علت اشغال کردن فضای زیادی توسط شیروانه در درون ساختمان می‌باشد.
ب: بهترین حالت چیدمان یک شیروانه در زوایای ورودی اصلی و نزدیک به راه پله است.

پیاده‌رو را به خیابان متصل می‌کند. (شکل ۳)
۲- شیروانه‌هایی که موقت هستند^۷

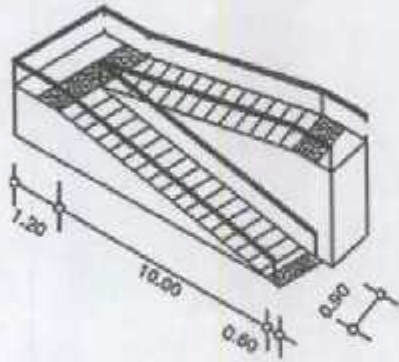
شیروانه موقت گزینه مناسبی برای مکان‌هایی هستند که امکان ساخت یک شیروانه دائمی وجود ندارد. این حالت برای ساختمان‌هایی در حال ساخت و یا تعمیرپذیر از نظر طراحی بدون مانع پذیرفتنی نیست. این شیروانه‌ها باید بسیار ایمن و محکم و استوار باشند و بیشتر نمونه‌های این شیروانه‌ها در شیب ۱/۱۷ و با بلندی ۶۰ سانتی‌متر دیده شده‌اند. جنس بیشتر شیروانه موقت آلومینیوم هستند و در محل نصب شده و یا به آسانی جابجا می‌شوند. (شکل ۴)

شیروانه‌ها را می‌توان از دیدگاه کاربری به سه گونه تقسیم نمود.

- ۱- شیروانه‌هایی که ساختمان با اختلاف ارتفاع را به پیاده‌رو و خیابان می‌پیونداند. این گونه شیروانه‌ها نیز طبقه‌بندی‌هایی دارند که در قسمت‌های آینده توضیح خواهیم داد. (شکل ۵)
- ۲- شیروانه‌هایی که دو سطح پیاده‌رو یا اختلاف سطح میان پیاده‌رو

ج: شیب‌های با چرخش ۱۸۰ درجه "رفت و برگشت" (شکل ۱۱)

۳- پهنای شیب‌راه*

الف: پهنای یک شیب‌راه متناسب با نوع بهره‌برداری از آن می‌باشد. بعضی شیب‌راه‌ها به علت حرکت وسایل نقلیه و یا اجناس پهنای بیشتری دارند و بعضی شیب‌راه کاملاً پارک هستند. کمترین پهنای یک شیب‌راه نباید پارک از ۹۰ سانتی‌متر باشد. گسب شیب‌راه*

بیشترین شیبی که برای ساختن یک شیب‌راه مناسب است نسبت ۱/۴ است (نزدیک به ۵ درصد) در صورت بیشتر بودن این نسبت افراد نمی‌توانند از آن استفاده نمایند. شیب ۵ درصد نیز مناسب است اما معلول به تنهایی نمی‌تواند از شیب‌راه بدون همراه استفاده نماید. و شیب بیشتر از ۵ درصد صندلی چرخدار واژگون خواهد شد. (شکل ۱۲)

۵- محل توقف، یاگرد*

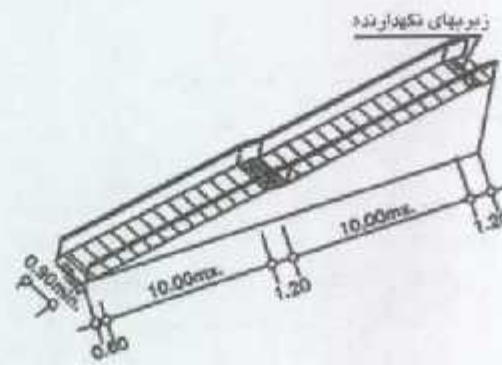
الف: شیب‌راه باید در فواصل مشخص تقاطعی (یاگرد) برای استراحت و مانور و یا تغییر جهت داشته باشد. ب: یاگردها باید در هر ۱۰ متر شیب‌راه، و به ازای هر تغییر جهت در آن و در ابتدا و انتهای شیب‌راه وجود داشته باشد. ج: کمترین طول یک یاگرد باید ۱۲۰ سانتی‌متر و پهنای آن متناسب با عملکرد شیب‌راه تعیین می‌گردد.

۶- نرده‌ها و دستگیرها*

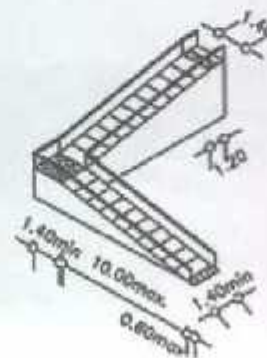
الف: نرده نگه‌دارنده باید با ارتفاع حداقل ۴۰ سانتی‌متر در تمام طول شیب‌راه نصب شده باشد. ب: برای شیب‌راه‌های با پهنای بیشتر از سه متر باید در وسط آن نیز نرده نصب گردد. ج: فاصله بین دو نرده در طول شیب‌راه برای کسانی که از دو نرده به صورت همزمان استفاده می‌کنند باید بین ۹۰ تا ۱۴۰ سانتی‌متر باشد. د: نرده باید برای کسانی که مشکلات دست و بازو دارند به خوبی دست‌گرفتی باشد.

۲- انواع شیب‌راه، (از دید پیکربندی و شکل حرکت) *
الف: شیب‌راه‌های مستقیم، (شکل ۹)

ب: شیب‌راه‌های با چرخش ۹۰ درجه (شکل ۱۰)

دیواری کسانی استفاده از نرده در تمام فصل‌های سال بهتر است از جنس فلزی استفاده نشود، در این راه انتقال سرما در جنس‌های پلاستیک فشرده و یا چوب گزینه‌های مناسبی برای رویه نرده هستند.

۶- نرده باید از سطح پسریمینه خود قابل دید باشد و در برابر تابش آفتاب و یا نور بازتاب نداشته باشد. یعنی به خوبی دیده بشود.

۷- رویه و سطح نهایی شیبراه^{۱۳}

انقد جنس شیبراه باید سخت یا لیز و شونده نباشد. به از فرش کردن و یا موقت کردن شیبراه به دلیل اصطکاک زیاد با چرخ و یا کفش باید پرهیز شود.

ج: از کف پوشش‌اندن جنس‌هایی چون سنگ‌های مرمر و گرانیت به دلیل یخزدگی و شزندگی در برابر باران و برف پرهیز شود.

۸- نشانه‌های بافت‌دار و نمس شونده^{۱۴}

الف: یک نوار از جنس و بافتی که لمس شود به عنوان نشانه‌های هشدار دهنده آغاز و پایان هر راه پله و شیبراه استفاده می‌شود تا افراد کم‌بینا و یا نابینا در برابر تغییر وضعیت از مسیر حرکت به شیبراه و یا برعکس هشدار باشند.

ب: عرض نوار بافت‌دار نباید کمتر از ۶۰ سانتی‌متر باشد.

ج: آغاز و پایان پله‌ها باید زه‌کشی شده باشد تا از جمع شدن آب در آنجا جلوگیری شود.

۹- موانع^{۱۵}

الف: برای آسانی گذر یک معلول یا سالمند تنها که ساختن شیبراه و ملاحظات آن لازم نیست. بلکه همه‌ی موانع و سدهایی که به گونه‌ای حرکت را در مسیر پیاده‌رو و رسیدن به شیبراه مشکل می‌سازد باید برطرف شود. این موانع ممکن است لبه جدول، لبه پیاده‌رو، جدول‌های آب، پل‌های فلزی و مانع‌های کوچکی باشد که در مسیر قرار می‌گیرند.

برای ساخت یک شیبراه باید برابر جدول زیر عمل نمود برخی از ساختمان‌ها با وجود اختلاف ارتفاع شیبراه ندارند و برخی نیز با داشتن شیبراه نمی‌تواند از ۱۰۰ درصد کارایی مناسب برخوردار باشند. حال با توجه به شناخت یک شیبراه درست به بررسی شیبراه‌های ساخته شده می‌پردازیم و اینکه یک شیبراه نادرست را چگونه بشناسیم و در جهت رفع آن بپردازیم.

چگونه وضع موجود ورودی‌های ساختمان‌های طراحی شده را به بیشترین کارایی ممکن نزدیک کنیم؟

۱- برخی از ساختمان‌ها با توجه به اختلاف سطحی که دارند باید در کنار پله‌های ورودی اصلی خود دارای شیبراه نیز باشند. در صورت نبود شیبراه در ورودی ساختمان می‌توان با کاستن از سطح بخشی از پله‌های ورودی، آن را به شیبراه بدل کرد. اگر فضای مناسب برای تعمیر و ساخت شیبراه وجود دارد می‌توان از شیبراه‌های مستقیم استفاده کرد. در غیر اینصورت می‌توان از شیبراه‌های ۱۸۰ درجه و یا شیبراه‌های با زاویه چرخش ۹۰ درجه نیز بهره جست (شکل ۱۳) شیوه‌ی ساخت یک شیبراه یا در کنار پله‌های موجود یک ساختمان نشان می‌دهد.

۲- برخی از شیبراه‌های دارای شیب مناسب نیستند. برای رفع این مشکل باید شیبراه را خراب نموده و طول شیبراه را افزایش داد. در برخی از مکان‌ها فضا برای طولانی کردن شیبراه وجود ندارد در این موارد می‌توان از شیبراه‌های ۱۸۰ درجه بهره‌برداری نمود. (شکل ۱۴) نمونه شیبراه را نشان می‌دهد که شیبش بسیار زیاد و معلولان و افراد چرخدار نمی‌توانند از آن بهره‌برداری کنند.

۳- ملاحظه می‌شود که برخی از شیبراه‌ها فضای استراحتگاه (پاگرد) ندارند. یعنی در برابر هر ده متر طول شیبراه پاگرد فضای استراحتگاه ساخته نشده که برای این کار باید بخش‌هایی از شیبراه را تسطح نمود و پاگردهایی نیز طراحی کنیم. باید توجه کرد که هیچ‌گاه

شکل ۱۵

نیاید عرض این استراحتگاهها کمتر از ۱۲ سانتی متر باشد (شکل ۱۵) تسطیح شده یک سیرابه را نشان می‌دهد که میان یک رفت و برگشت سیرابه پاکرد را نیز به کار گرفته است.

۴- شماری از سیرابه نیز اختلاف ارتفاعی با زمین دارند و بدون حفاظ می‌باشند ارتفاع بیش از ۳۵ سانتی متر برای افراد خطر آفرین است که سیرابه حتما باید توده و حفاظ داشته باشد. (شکل ۱۶) سیرابه‌ی از ساختمان اداری را نشان می‌دهد که در اطراف آن توده و دستگیره ندارد و بعد از بهسازی به آن افزوده شده و کارایی آن با نصب میله افزایش یافته است.

۵- در برخی از سیرابه‌ها دیده می‌شود که سیرابه با پهنای مناسبی آغاز شده است اما در نرخی و طول مسیر یا به تناسب بشروی سیرابه‌ها از پهنای آن کاسته شده و عملاً در نهایت کمترین استاندارد را هم ندارد. این سیرابه به علت نگنشتن صندلی چرخدار و دیگر افراد هیچ کارایی ندارد و پهنای آن باید اصلاح شده و یا سیرابه در نقطه‌ی دیگری مکان‌یابی و ساخته شود. نمونه آن را در (شکل ۱۷) در کنار ساختمان یک بانک می‌بینید که سیرابه در کنار ستون قرار دارد و باعث شده پهنای آن بسیار کم شود و سیرابه باید تخریب شده و تسطیح گردد. در حقیقت حداقل عرض یک سیرابه نباید از اندازه استاندارد آن (۹۰ سانتی متر) کمتر باشد.

شکل ۱۶

شکل ۱۷

شکل ۱۸

شکل ۱۹

و یا بتن نامرغوب است دارای خلل و فرج زیادی بوده و حرکت روی سطح آن‌ها به سختی امکان‌پذیر است. در این گونه سیرابه‌ها باید موانع تسطیح شده و برآمدگی‌ها و شیارها به گونه‌ای تعبیه شود که در راستای آسانی حرکت بوده و مانعی دیدید نیلورد. و در برخی دیگر نیز بودن شیارهای عرضی و طولی مسا پهنای و عمق زیاد باعث بروز مشکلاتی می‌گردد. (شکل ۱۹) کودکان‌های جمع شده آب را در کنار پیاده‌رو و نبود سیرابه نشان می‌دهد که در (شکل ۲۰) این مشکل از میان برداشته شده است.

شکل ۲۰

شکل ۲۱

شکل ۲۱

شکل ۲۲

شکل ۲۳

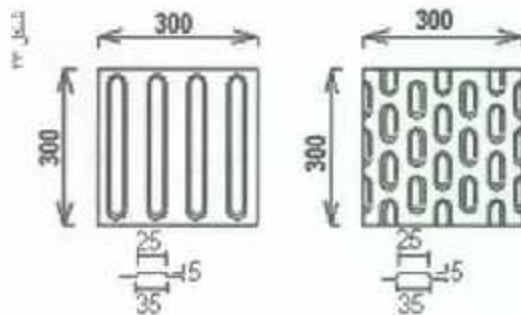
۸. بعضی مواقع شیپرا ساختن شده تمامی (استانداردها) را رعایت کرده اما برای اشخاصی که نابینا هستند قابل بهره‌برداری نیست. دلیل آن نبود نشانه‌های هشدار دهنده بی مناسب در فاصله ۶۰ سانتی‌متر از آغاز پایان شیپرا می‌باشد. این کار باعث می‌شود که نابینایان و کم‌بینایان متوجه اختلاف سطح شده و آمادگی لازم را به دست آورند. بهره‌برداری از موزاییک‌های بافت‌دار در فاصله پاد شده از آغاز و پایان شیپرا یکی از راه‌های و نشانه‌های هشدار است. (شکل ۲۱) نمونه‌ای از یک پله و شیپرا را نشان می‌دهد که برای نابینایان طراحی نشده است. و در (شکل ۲۲) بهسازی شده آن را می‌بینید. (شکل ۲۳) نیز نمونه‌ای از موزاییک‌های زرد رنگ و بافت‌دار برای کف‌سازی راه‌پایان می‌دهد.

۹. در برخی از ساختمان‌ها نیز به دلیل کمبود جا و یا داشتن فضای در پیرامون امکان ساخت یک شیپرا به شکل استاندارد آن وجود ندارد. بسیاری از این گونه ساختمان‌ها دست به ساخت شیپراهای بسیار کوتاه و یا شیب تند می‌زنند که این کار بسیار اشتباه است. برای این گونه ساختمان‌ها باید از شیپراهای موقت و سبکی که به آسانی بر روی اختلاف سطح یک پله یا لبه باشد نصب گردیده و

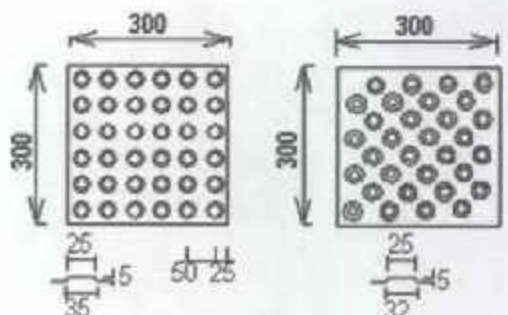
به آسانی قابل حمل باشد. بهره‌برداری کنیم. و یا از بالا پرهایی که در داخل ساختمان‌ها و در کنار راهپله‌ها نصب می‌شود، بهره‌برداری با این روش مشکل اختلاف سطح را برای جمعی افراد جامعه آسان نماییب. (شکل ۲۴ و ۲۵)

۱۰. برخی از شیپراه‌ها نیز هنگام ساخت باعث کم شدن پهنای پیاده‌روها می‌شود. فرض کنیم شیپراه‌های از نوع جدایی از ساختمان در مسیر پیاده‌رو قرار بگیرند، اینگونه شیپراه‌ها یا به صورت شیب زیاد در مسیر عمودی حرکت قرار می‌گیرند و یا به صورت شیب عمود بر بخشی از مسیر پیاده‌رو را تنگ‌تر کرده و در رخت و آمد اختلال ایجاد می‌نمایند. متأسفانه بسیاری از شیپراه‌های ساخته شده در مسیرهای حرکتی دارای اینگونه صفات هستند. (شکل ۲۶) باید کوشید که شیپراه طراحی شده برای ورودی ساختمان‌ها فضای پیاده‌رو تنگ نکند و از شیب مناسبی برخوردار باشد. این کار مستلزم مکان‌یابی شیپراه پیش از ساخت است که امید می‌رود در ساختمان‌های جدید این نکته فراموش نشود و در حین طراحی مکان‌یابی مناسبی برای شیپراه در نظر بگیریم. (شکل ۲۷)

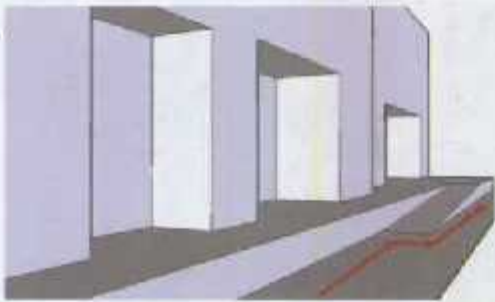
۱۱. نکته دیگری که در طراحی شیپراه‌ها باید مدنظر توجیه کرد لبه آغازین یا ورودی شیپراه است. متطور متخل شیپراه یا همان

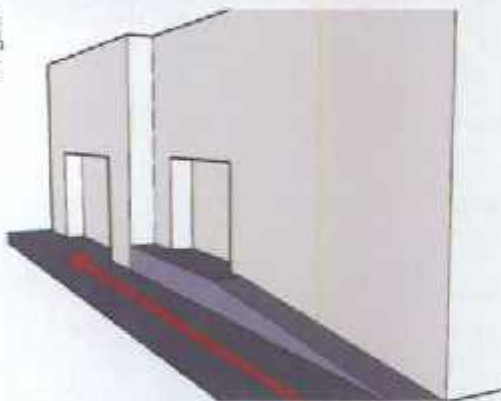
شکل ۲۴

شکل ۲۶

شکل ۲۷

نماییم و یا به ساخت دوباره‌ی آن بپردازیم. به عبارت دیگر و یا کامل‌تر وقتی صحبت از دسترسی به میان می‌آید معمولاً مفهوم لزوم وجود سطح شیبدار در ساختمان‌ها برای افراد با محدودی چرخدار در ذهن تداعی می‌شود. در صورتی که دسترسی و طراحی بدون مانع، مفهومی فراتر از سطح شیبدار دارد. جامعه پایبستی تأمین کننده دسترسی به مواردی از قبیل جاده‌ها، سیستم حمل‌ونقل عمومی، پیاده‌روها، امکانات عمومی (مدرسه، بیمارستان‌ها، درمانگاه‌ها، منازل، محیط کار) و وسایل ارتباطات و اطلاعات (پایگاه‌های شبکه تلفن) برای افراد کم‌توان نیز باشد.

شکل ۲۸

شکل ۲۵

پایین‌ترین سطح شیب‌ها البته بسیاری از شیب‌ها نقطه شروع یا نقطه شروع راه‌پله‌ها یکی نیست، و این باعث زائده‌دار شدن شیب‌ها می‌شود. در حقیقت طول مسیر شیب‌ها باید به درون ساختمان نفوذ کند نه اینکه ساختمان به یک سطح شیب‌براه بچسبد، (شکل ۲۸) البته در بسیاری از موارد مدخل ورودی و خروجی را با پله هم‌تراز می‌کنند که این کار صد درصد اشتباه است، اشتباه رخ تازه در ایست که با همان شیب پله شیب شیب‌براه را ساخته‌ایم و این کار باعث می‌شود شیب شیب‌براه بسیار زیاد شده و سطح شیب‌براه ابتدا کلاژی نداشته باشد و یک سطح چرخدار حتماً و از کون شود. در طراحی کوشش بر همان شیب ۵ درصد برای سطح شیب‌براه است و بقیه شیب‌براه را به درون ساختمان پیوست کرد. در حقیقت پله زودتر به لبه نهایی می‌رسد اما شیب‌براه باید فاصله بیشتری را طی نماید، نمونه درست آن را در شکل ۲۹ می‌بینید.

نتیجه‌گیری

آنچه از این بررسی حاصل می‌شود نگاهی دوباره و دقیق‌تر به مبحث شیب‌براه و پیوند آن با حرکت‌های بیرون و درون یک ساختمان و یا رسیدن به یک مکان خاص است. در حقیقت این مقاله کوشیده است تا با نگاه دقیق‌تر به وضع موجود به ما کمک نماید که از سطح قوانین و (استانداردها) فراتر رفته و در راستای بهبود ساختمان‌هایمان گامی عملی‌تر برداریم. برای تغییر وضع موجود و یا رفع اشکال‌های حرکتی در چو ساختمان‌ها و در ورودی اصلی ابتدا باید ببینیم که شیب‌براه ساخته شده چه اشکالی دارد، اگر رفع شدنی بود آن را اصلاح

پانویس

- 1- Ramp
- 2- wheelchair
- 3- Adhance
- 4- Permanent ramps
- 5- Temporary ramps
- 6- curb ramps
- 7- Ramp configuration
- 8- Width
- 9- Slope
- 10- Landing
- 11- Handrail
- 12- Surface
- 13- Tactile marking
- 14- Obstacles

منابع

- ۱- آبروی شادان، استاندارد سازی محیط معماری در فضای داخل، سروان کمپوزان، سال ۹۰
- ۲- مقایسه‌ی شهری، پژوهش کارشناسی ارشد، ۹۸
- ۳- قالب گیسو، ساختمان‌های عمومی مقدر تحقیقات مسکن، سال ۹۱
- ۴- رحیمی، مسترین و شادان، آبروی، مکتب معماری، ۹۸
- ۵- مداخل طراحی بدون مانع، ۹۸
- ۶- تیغابون، آبروی، زمینه، "مکتب معماری" تهران، ۹۸
- ۷- تیغابون، مکتب طراحی بدون مانع، ۹۸

شکل ۲۹

هویتی دیرینه برای پایداری

عباس جلالی

که از انگشت‌شمار سازمان‌های آن روز کشور هیچ یک بروقتی جای نداشت و جفای بدبه یگانه بود! با گذشت زمان مجله‌ی بلدیه، فراز و فرود، گسست و پیوندهای دور و دراز را از سر گذرانید و ماهنامه‌ی شهرزادها از او راده شد. اکنون پس از هفت سال چاپش پیاپی و با همه‌ی دشواری‌ها و ننگ‌ها، ماهنامه‌ی برومند به پاسداری آرمان‌های خود - مجله‌ی بلدیه - بر سر آن است که باید و درفش شهرداری و فرهنگ شهروندی را به آیندگان بسپارد تا این افتخارنامه‌ی شهروندی و مدنیت بی‌هیچ گسستی در دفتر تاریخ مطبوعات ایران بدرخشد.

هنگامی که در تیرماه ۱۳۸۲، در تالار چوبین گاندی، میان هیاهو و شلوغی فضای ماهنامه، فراز و فرود پنج ساله و برگ‌های سید پنجاهمین شماره جان می‌گرفت، مجله‌ی شهرزادها بر فله‌های انتخاب ایستاده بود؛ بی‌آن که دیرینگی‌اش بر کسی چندان آشکار باشد. اینک کهنسالگی برای این ماهنامه اعتبار و شهرتی است که آن را باید بر بنفای ننگ تک ساختمان‌های پیرسال شهرداری‌های این سرزمین اولز فادا اسناد زایش این مجله که هویت شهرداری‌های ایران زمین در گرو آن می‌ماند، به سال ۱۳۰۲ خورشیدی برمی‌گردد. هنگامی

آن فزای که سال‌ها پیش در شماره پنجاهم شهرداریها نگاشته شد، به فرودی انجامید که قلمه‌های غمبارتری زانیز در پی داشت. چندان غمبار که در نوشتن آنچه رخ می‌داد، می‌باید درنگ می‌شد. به دو علت: نخست آن که چندان رخدادهای پرشمار سال‌های ۱۳۸۴ و ۸۵ شگفت بود که دریافت آنچه بر سر ماهنامه و خانواده‌اش می‌بارید، دشوار می‌نمود و دوم آن که زبانی برای گفتن آن همه پریشانی و می‌سروسامانی می‌بایست بسته می‌شد تا خواننده بتواند آن حقایق تلخ و اندوه‌بار را باور کند. به هر روی، با همدی دشواری‌ها بر آن شدیم تا بیست شماره‌ی بعدی را که تأخیری بسیار هم داشت، بر صفحه‌های آن روز ماهنامه بنشانیم تا گذشته‌ی این نشریه‌ی شهری پیر سال بهتر نماند؛ اما مدیریت توانمند و پیوسته دیگر می‌خواست، آن همه تلخی و کبودی را خواننده و نخواننده، نمی‌توانست برتابد. شیرین نامی را خواستار بودند که به زودی از خبر آن هم گذشته و تماماً ... و اما اینک روز دیگری است و آغازی دیگر برای این خانواده و امید بر دل‌ها جوانه زده تا از برگهای گذشته‌ی این مجموعه بدلی، خطوطی چند بر پیشانی سپید ماهنامه بنشینند تا همه‌ی انانی که در آن قلمی با قدمی زده‌اند و خود را به گونه‌ای وامدار آن می‌دانند، از دواپسی انجای این شخصیت علمی، پژوهشی و اطلاع‌رسانی رهایی یابند تا امید به پایندی آن، بار دیگر شکوفا شود.

ماهنامه در شماره پنجاهویکم خود در مرداد ماه ۸۲ به یکی از برآورده‌ترین ساختارها و چشم نوازترین شماره‌های خود دست یافته است؛ با جلدی همگام با عکس پشت جلد - شهر غرومکی بلغارستان - مجله‌ای ستایش برانگیز که در آن شمار زنان نویسنده رو به فزونی است. مرجان ذکایی گزارش اضطراری را نوشته، بخش اندیشه و پژوهش با سه مقاله از فرحناز حسام (جامعه‌شناس)، زهرا رضازاده از دانشگاه علم و صنعت و فرح حبیب از دانشگاه آزاد شکل بسته است. ماهنامه این بار گزارش تصویری خود را به "نگاره‌های شهر و شهروندی" اختصاص داده که گامی نو در آموزش شهروندی است - در چهار صفحه‌ی کلاس، رنگی یا کراهی نقاشی، کاریکاتور و عکس از خود شهروندان درباری مسائل شهری... با رقت جمشید یاری از گاندی، حمید اسفندیاری یاز تازه نفسی که از شماره‌ی ۳۹ برای صفحه‌آرایی به کمک او آمده بود، به جمع باران مجله می‌پیوندد.

شماره پنجاهم با تأکید بر «سایه شهری، شهرک‌های صنعتی و توسعه شهر» در تیرماه ۸۲ از زیر چاپ بیرون می‌آید. این شماره قطعی در خسانی در حیات ماهنامه است. حجم و شمار زیاد مقوله‌ها، مجله را با افزایش بناگزی ۱۴۴ صفحه روبه‌رو کرده است. محمدرضا پورحقر و علی‌اکبر تقوایی دو تن از اعضای هیأت علمی «دانشگاه تربیت مدرس» برای «تجربیات جهانی» قلم زده‌اند تا یکی از کهن‌ترین شهرهای ایتالیا را به تصویر کشیده باشند. ماهنامه به سوی حساس‌ترین موضوع شهری یعنی «مترو» گام برداشته است؛ ناصر براتی مدیر مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهری سازمان شهرداری‌ها به معرفی این مرکز نشسته است و در پایان عباس جلالی با ماهنامه «در قراز و آرزوی پنج ساله» سرگذشت ماهنامه را بار گفته است. هشتمین ویژه‌نامه، پیوست این شماره است با عنوان «ماه شهرداری که ذیبر حبیب‌اله طاهرخانی است و نام‌هایی آشنا از نویسندگان ماهنامه چون شهرام سعادت ملی، اسماعیل صالحی، ابراهیم جمشیدزاده، زهرا عزیزشاهی، مناف طامس و مهدی موسلی در آن به چشم می‌خورد.

شهریور ماه سال ۸۲ پنجاه و دومین شماره ماهنامه چابختن می‌شود. مجله تلاش خود را برای طرح گسترده‌ی حیاتی‌ترین ماده‌ی قانونی (۱۳۶) مربوط به شهرداری‌ها آغاز می‌کند. غلامرضا کانظمیان پار دیرین ماهنامه میزگردی برقرار را با همکاری فریروز دولت‌آبادی، ابوالفضل موسوی، احمد ابوری و امیر فرحانی شکل داده است. این مفهوم را یاری شیربرد با طراحی گویا و زیبایی بر روی جلد می‌نشانند. عباس جلالی «صفحه‌ی شهرداری‌ها به روایت استاد» را با ساختاری توپرداخته است که زمینه‌ی تاریخی - اجتماعی سند و بررسی خود آن را نیز دربرمی‌گیرد. او برای موضوع هر سند عنوانی برمی‌گزیند که این بار «گزارشی دیرین از شهرداری تهران» نام گرفته است.

بر زمینه‌ی آبی رنگ در پای صفحه‌ی ۸۱ فرآخوانی شکفت به چشم می‌خورد؛ فرآخوانی برای تهیه‌ی نشان دفتر امور «تهابریها» که خود این نشان از یک زایش تازه در سازمان شهرداری‌ها است. محمدحسین بوجانی یاری تازه نفس برای نگارش «طرح و شهر» به جمع نویسندگان ماهنامه پیوسته است. صفحه‌ی «با مخاطب» پس از سکوتی دیرپا، بار دیگر در این شماره بر روی خوانندگان چهره می‌گشاید. برای آن که بنویسند، بیوسند و شکوه کنند تا دیر تحریریه هم پاسخی هر چند کوتاه را برایشان قلمی کند.

مهرماه سال ۸۲ پنجاه و سومین شماره ماهنامه با گزارشی رنگین آراسته شده با نام «بخش غیر رسمی از نگاه تصویر» که کار مشترکی است از طالبین میرانشاد و علی صیافی تا ماهنامه جلوه‌گاه شوخکن این پدیده را به روشنی با ۱۶ عکس بر صفحه‌های سبکی مجله نشاناند. یاری شیربرد در این شماره عنوان مشاور هنری را یافته و از حمید اسفندیاری

با عنوان طراز و صفحه‌ها نام رفته است. گروه آنتیه «سرویس هنری» همچنان از پشتیبانی تنها یار گمنام، اما پر تلاش خود، زهرا بختیاری برخوردار است. فرآوری عکس‌های رایانه‌ای از پایگاه‌های شبکه برای بهره‌برداری در مجله، کار اصلی اوست.

ابرج آسیدی این بار با علی عسگری استاد دانشگاه برفنون کفلا دربارهی «تظلم‌پردازی در برنامه‌ریزی و مدیریت شهری» در صفحه‌ی گفت‌وگو به گپ و گفت نشست است. علی صفوی همکار قدیمی ماهنامه از سفر بازگشته و «رهاورد» او مقاله‌ی «پایتخت‌ها در عصر جهانی شدن» است که از همایش بین‌المللی دانشگاه برلین به ارمغان آورده است. در این شماره دبیر تحریریه، کیومرث ایراندوست بر پایه‌ی محور اصلی «شهرداری‌ها و بخش غیررسمی» مقاله‌ی بخش «غیررسمی، چالش‌ها و فرصت‌ها» را قلم زده است. عکس پشت جلد «اشتغال غیررسمی، اقی ناپیدا» عکس گوپای است از صیافی.

ماهنامه پنجاه و چهارمین شماره‌ی خود را در آبان ماه ۸۲ با تأکید بر محور «شهرتشنی، هزینه‌ها و دستاوردها» از زیر چاپ بیرون می‌دهد که جلال مصوم برای گزارش آسیدی با سرآغاز «صداد افروغ (طایفه‌شناس)، اردشیر امیرارجمند (حقوقدان)، حسین حاتمی‌نژاد (جغرافیدان)، بهرام فریروز صدیقی (شهرساز) و فردین یزدانی (پژوهشگر اقتصاد شهری) رفته است. مجله برای همگامی با دهکده‌ی جهانی و برای دستیابی بیشتر به رود بزرگ اطلاعاتی به یاری همکاری نوآمده و جوان نخستین گام را بر می‌دارد: شهروژ فرزین‌پاک خوانندگان ماهنامه را به پایگاه جهانی می‌برد. به پایگاه‌های وابسته به شهر، شهرسازی، شهرداری‌ها و شوراها. او این کار را با صفحه‌ای به نام «مرفق پایگاه‌های شبکه» انجام خواهد داد که برگ‌های پایانی ماهنامه می‌نشیند.

از این شماره فرخناز توپخت که دستی هم در ترجمه‌ی آلمانی برای ماهنامه دارد، رسماً کار نمونه‌خوانی را برعهده می‌گیرد. با رفتن زیلا ریاحی، فاطمه دودلگه کار خردقچینی را انجام می‌دهد. این شماره نهمین ویژه‌نامه را با نام میراث فرهنگی و مدیریت شهری به همراه دارد که در میزگردی، محمدحسین بهشتی ریاست سازمان میراث فرهنگی کشور را به گفت و شنود فراخوانده است. بهرام آجرو با دانش‌پایه‌ی

همایش "رابطه‌ی آموزش سازمان شهرداری" را گزارش کرده که بخشی از آن "آموزش دهیاری‌ها" است. ماهنامه گام‌های تازه و پر درسی انتشارات را بسیار می‌تایاند که این بار چاپش نخستین کتاب الکترونی، آمار کتابخانه‌های کشور را مزده داده است.

دکترای باستان‌شناسی دبیر ویژه‌نامه است و کار اجرایی آن را مصطفی رستمخانی سامان داده است و از بهترین ویژه‌نامه‌هاست. در این شماره سرویس موسوی، روند ۴۰ ساله‌ی "شکل‌گیری سازمان شهرداری‌ها" را بررسی کرده است.

"مدیریت درآمد و هزینه‌ی شهرداری‌ها" محور پنجاهوششمین شماره‌ی ماهنامه است که در دی‌ماه ۱۳۸۲ چاپش می‌شود. غیرصاف‌ترین برپا داورده‌ی می‌گرددی است که در آن گروهی از دست‌اندرکاران مسایل مالی و درآمدی را کنار یکدیگر نشاندند تا ابعاد ملی و محلی مدیریت درآمد و هزینه‌ی شهرداری‌ها را باز گوی نمایند. مرجان ذکاوی بر کار او چشم می‌دازد. ایوج اسدی این بار با مهیار اردشیری دانش آموزشی فراموزی و استاد دانشگاه شیراز برای "مدیریت واحد توسعه‌ی شهری" به گپ و گفت بریار نشسته است. تجزیریه برای طراحی تصویر روی جلد، به کار جمشید پادری روی خوش نشان نمی‌دهند و آن را بی‌امداد انحصار می‌دانند. بریم بیژنی بار تازه نفس ماهنامه با گزارش تاریخی "نگاهی به فعالیت‌های حفاظتی شهرداری" داشته و مقاله‌ی از "دارالجزیره تا نوانخانه" را بر برگ‌های این شماره می‌شاند حسن شعیب پس از جدایی از ماهنامه همچنان رتجره نویسی درباره‌ی دولت و شوراهای در ایران را پی گرفته و بخش هشتم را به پایان می‌برد. حمید استفاداری پس زمینه‌ی این صفحه را با سردر مجلس شورای ملی گرتنه می‌بندد.

آذرماه ۱۳۸۲، شماره‌ی ۵۵ ماهنامه در ۱۱۲ صفحه‌ی تمام رنگی از زیر چاپ در می‌آید. در این شماره آوش سرایی به کمک مصوم آمده تا نظر گروهی دیگر از اندیشگران را درباره‌ی "شهر و دسترسی" که محور این شماره است، در گزارشی بزواگ دهد. در میان آنان هفتلمان دیرین ماهنامه چون، محمدحسن شهیدی، سهراب مشهودی و مجید غفامی نیز دیده می‌شوند. بر بیست‌ویکمین برگ ماهنامه فراخوانی خودنمایی می‌کند "از نمایشگاه و فروشگاه مرکزی ما بازدید کنید!" یعنی و اشتراک انتشارات به ساختمان نادری رفته و به یاری آیین افتخاری، رضایی، قلی‌پور، قریشی و محدزاده کارها را می‌گردانند. انتشارات گسترشی ناگهانی یافته و چرخ چاپ آن حرکت ستابزده‌ای را در پیش گرفته است. اینک ماهنامه با دو زاده‌ی ناهمگن و ناخواسته روبه‌روست؛ بیوسته‌ی (شمیمه‌ی) شماره‌ی ۱۰ با عنوان حقوق شهری با قطعی اندک کوچکتر از محیط و درونمایه‌ی تنک و آرایشی نه آن چنان که شاید - این کار را قاسم دابولیان به یک چنین سامانی درآورده. بیوست ۱۱ هم که در قطع خنثی با اسام ترفیگ و مدیریت شهری چاپش شده، پذیرفته‌تر می‌نماید. اما ماهنامه همچنان به بی‌خبر ماندن از زایش چنین بیوسته‌هایی اعتراض دارد. این دومین کار محطلی رستمخانی، رابزین فرهنگی انتشارات سازمان است. در این شماره اسناد معماریان روزنامه‌نگار بزواژه به یاری محطمی شورا و مشارکت آمده و "مدیریت شهری و نقش‌های نهادهای مردمی" را برای ماهنامه قلم زده. جنوچهر شست‌زر، عضو شورای عالی راهبردی و کمیته نظارت بر تدوین منشور شهر تهران با حرف‌های خود صفحه دیدگاه را آراسته است. حجم گزارش و خبر سازمان شهرداری‌ها در این شماره بسیار بالا رفته. محسن سرداویان از یاروان نو آمده‌ی گروه خبر،

شهزاد فرزین‌یگانه در سرویس بین‌الملل از چندین شماره بیشتر گروهی از مترجمان نوپا را به کار گرفته تا توان آنها را برای کارهای سنگین‌تر بسجد در میان آنان. فاطمه فردوشان، مهدی دهقان، ونس جلالی و بهار صدقی به چشم می‌خورند. زهره‌ی خوش‌نمک هم مسومن بخش از گزارش "سازمان شهرداری‌ها، چالش‌های پیش‌رو" را در این شماره به پایان برده است. واژگان بودجه شهرداری، الفبای است که محمود برآبادی بار کهنه‌کار و با تجربه‌ی ماهنامه آن را به خوانندگان محطه می‌آموزاند و حمیده‌ی موسی توانسته بازتاب شیشه‌ی نماهای شهری را در گزارش خود به لامه‌لای صفحه‌های محطه بکشد.

مهم‌نامه ۶۳۸۲ ماهنامه با محور "برنامه‌ریزی مدیریت و زیرساخت‌های شهری" پیچاده‌و هفتمین شماره‌ی خود را راهی بازار نشر می‌کند. در این شماره دو مهمان از فرانسوی مرزها برای برگ‌های مجله نشسته‌اند، فرهاد آتس که "شهرهای جدید و آینده‌ی شهرنشینی در ایران" را برای بخش اندیشه و پژوهش قلم زد و حسین حاتم‌نژاد و ریحانه‌ی هاشمی آن را به فارسی گردانیده‌اند. مهمان دوم علی مدنی‌پور که با ایرج اسدی، برنامه‌ریزی و مدیریت شهری را در قلمرو علم و میدان سیاست به گفت‌وگو نشسته است. بار سنگین مسائلی و داده‌های آن به زایش سه باره‌ی ماهنامه در خانه‌ی انتشارات می‌انجامد. نوزاد جدید مدیریت مسائلی نام دارد که یک فصلنامه است و شماره‌ی نخست آن برای فصل پاییز چاپش شده است. همزیستی دفتر حقوقی وزارت کشور با دفتر سازمان برای مشاوره‌ی صفحه‌ی حقوقی پایان یافته و از این شماره دفتر سازمان به تهایی بر جایگاه پاسخگویی به دشواری‌های حقوقی خوانندگان مجله نشسته است. زهره‌ی خوش‌نمک چهارمین و آخرین بخش از مقاله‌ی «سازمان شهرداری‌ها، چالش‌های پیش‌رو» را به گزارش گفته‌هایی از مدیران کل دفتر بازرسی و امور استان‌ها، خدیجه‌ی جعفری؛ اداره‌ی پشتیبانی سازمان، غلامرضا صادقی‌زاده؛ مسئول راه‌اندازی معاونت امور دهیاری‌ها، علی اشرف پورحسینی و مدیر انتشارات، علی افتخاری به پایان برده است. مرکز پژوهش‌های شهری و روستایی که اینک پژوهشگر شده، نشان پذیرفته و رسمی خود را در صفحه‌ی ۸۶ مجله به تماشا گذاشته است. در این شماره عباس جلالی در تازه‌های نشر، در «مرتب‌های برای یک کتاب» فرهنگ **واژگان برنامه‌ریزی شهری** را به زیر ذره‌بین نقد برده است. ماهنامه در تدارک یک سال مقاله برای مجله در فراخوان خود ۳۰ محور را پیش روی یاران دست به قلم ماهنامه گذارده تا برایش بنویسند و شهرداری‌ها یک سال دیگر پربار و سرشار بشکوفد.

استفاده‌ی ۸۲ شماره پیچاده‌و هشتم با تکیه بر محور "ساختار و مشکلات شهرداری‌ها" با همان چارچوب و درون‌بایه گنیت شده از زیر چاپ بیرون می‌آید. اما این بار ماهنامه در سایه‌ی ویژه‌نامه‌ی قرار گرفته که زاده‌ی خود اوست! این نوباره چنین زاده شد:

در دی ماه ۸۲ که زمین به لرزه درآمد و بم را در هم کوید، ساعتی بعد باران ماهنامه به تکاپو افتادند. جلال معصوم به نساب بار سفر بست تا پرواز کند و هفته‌ای بعد با رهپوری غبار بازگشت، عکس‌هایی که آورده بودند، ماهنامه را تکان داد. فاجعه از حد چند مقاله و خبر در مجله بیرون بود. تحریریه بر آن شد تا ویژه‌نامه‌ی را تدارک ببیند، یک ماه تلاش و کار، دست‌آوردش زلزله بود؛ دوازدهمین ویژه‌نامه. بیست شماره‌ی ۵۸ مجله و در ۹۴ صفحه که خود کتابچه‌ای بود فشرده، در خور و پایسته برای داغی که حتی پس از سالی هم هنوز دردناک می‌نمود. در آن بسیاری از یاران و یاردار ماهنامه قلم زده بودند تا فاجعه‌ی دلخراش این ریا "شهر - باغ" نخلستانی را در یاد ما زنده نگاهدارند.

ویژه‌نامه با گزارشی تصویری - تحلیلی از ناصر مشهدیزاده و کار مشترک یاری، استندبازی، معصوم و میرانش در طراحی، سفیدآرای و عکس، جان گرفت. محمد سلاری با علی باقری‌زاده شهردار جوان بم به گفت‌وگو نشسته و علیرضا ترائی فرماندار بم را به چالش کشیده و "مدیریت بحران در بم" را نوشته است. زهرا اسماعیلی "روزشمار سایل و مشکلات زلزله‌ی ... را سامان داده و جلال معصوم به همراهی دانی جلالی "زیر و بم زلزله‌ی بم" را بر روی کاغذ آورده‌اند. بهبه هاشمی "گردهمایی شهرداران و مراکز استان‌ها در بم" را گزارش کرده و ناصر براتی "ساختار شکن در برنامه بازرسی بم" را پیش نهاده است. دیگری هم به یاری کیومرث ایزدخواست و علی افتخاری آمده‌اند، هم‌قلمانی چون، مهراون آری، احمد دستچری، حسین بوچانی، علی شهریاری، مجید خدایی، شهرزاد فرزین‌پاک، ون جلالی، مهناز ابوالحسنی، علی سلطانی آذر و عباس جلالی. این ویژه‌نامه یکی از مانترین‌هاست که با شمارگان پنج هزار نسخه نایاب گردید.

شادترین خبر این شماره‌ی ماهنامه برای خواندگانش، راه‌اندازی پایگاه (سایت Site) سازمان شهرداری‌های کشور است که ماهنامه‌ی شهرداری‌ها را بر روی شبکه جهانی برده است. از این پس کاربران تمام دنیای می‌توانند ماهنامه‌ی رابه‌هنگام بخوانند.

اردیبهشت ۱۳۸۳، ماهنامه نخستین شماره‌ی خود را در پیمان پنجمین سال زاد نشرش بیرون می‌دهد. این بار طرح روی جلد کار فرزین گلپاد است، یاری شرمورد از ماهنامه جدا مانده و عنوان مدیر هنری از شناسنامه مجله زوده شده است. این شماره با تکیه بر محور "شهرداری و آموزش نیروی انسانی" در ۱-۴ صفحه بسته می‌شود. فرح حبیب، یار خوش قلم ماهنامه از واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد، "بدهی آرمان شهر و تکوین دانش شهرداری" را برای صفحه‌ی پیشینه و پژوهش تموین می‌کند و بهنام امین‌زاده دانش آموخته‌ی نیوساوتبول با ایرج اسدی، برای "رویکرد محلی در برنامه‌ریزی و اجرا" به گفت‌وگو می‌نشیند. حسن شفیعی در دوازدهمین حلقه از زنجیره‌ی نوشتارهای دولت و شوراها در ایران «تخمین‌های بلذبه و تشدید ناراضی‌ها» را بر روی کاغذ می‌آورد. علی عسگری برای هر چه کارآمدتر شدن مدیریت سوانح، در مقاله‌ای از برنتون کانادا خراهان بنیاد رشته‌ای در آموزش عالی می‌شود. ماهنامه با ویژه‌نامه مدیریت کیفیت جامع به هفدهمین نمایشگاه کتاب و یازدهمین جشنواره‌ی مطبوعات بین‌المللی تهران می‌رود. این سیزدهمین ویژه‌نامه‌ی مجله است که برای خود تحریریه‌ای جداگانه دارد؛ فرهاد حاجی‌خانی، جواد علی‌ابادی، کیومرث ابرائیموست، مصطفی رستمخانی و با پیشنهاد و یاری دختر تشکیلات و بهبود روش‌ها رخ پسته است. شماری از نویسندگان و تحریریه‌ی ماهنامه برای پاسخ‌دهی به پرسندگان در پیشخوان غرفه بازدیدکنندگان را به چالش می‌کنند. روزبه قوسی و حسین مهرآوران جایزه‌ی طلایی جشنواره‌ی مطبوعات در بخش مقاله‌های تخصصی را از آن خود می‌کنند. ماهنامه یک بار دیگر می‌درخشد و شهرداری تهران را به تحسین وامی‌دارد. در پی تلاش پاران سرویس فرهنگی - اجتماعی، ماهنامه برآیند "نظرسنجی" از خوانندگان خود را در صفحه‌ی یا مخاطبیه با عنوان "ماهنامه از دریچه‌ی چشم شما" گزارش می‌دهد. مرکز پژوهش‌های شهری و روستایی در ساختمان گاندی که در سال‌های دور، خاستگاه مجله‌ی "شهرداریها" نیز بود، اینک پژوهشگاه شده است.

در آغاز سال نو، فروردین ۱۳۸۳، شهرداریها پنجاهونهمین شماره‌ی خود با عینانه‌ای برای خوانندگانش چاپش می‌کند. "آین در شهر" را برای محور خود برمی‌گزیند و با مجموعه‌ای رنگین از عکس‌های آیینی ایران زمین، مجله را می‌آراید. عکس‌هایی از حجت سیهوند بر ارزش کار افزوده و طرح باری شرمورد بر روی جلد و تصویر آیینی و بی‌مانند کارتلوال سامیا در بزرگ، زیبایی ماهنامه را دو چندان کرده است. علیرضا توایی در گزارش اصلی به این محور می‌پردازد و از چهره‌هایی شناخته چون جهان‌شاه پاکژک و محمدرضا حائری سود می‌جوید. ناصرالدین قراب از مرکز پژوهش‌ها به یاری مجله آمده که "آین حقیقت خاموش" را برای ماهنامه می‌نویسد. "شهرداری‌ها به روایت اسناد" چارچوب ویژه‌ی خود را یافته و در این شماره کامی گستاخانه برداشته تا "بلذبه در مرزهای خط زرد" را بنویسد و سند مبارزه دشوار شهرداری‌ها (بلذبه) را با افیون (تریاک) در شهر نشان دهد. کیانوش سوزنجی آمده تا صفحه‌ی قانون شهر را با "قندی بر قوانین و دستورالعمل‌های اجرایی فضای سبز" پر چالش کند. پاران تازمای به کمک مجله آمده‌اند؛ کاوه تیموری برای "شورا و مشارکت" و گلزار زندی و گلنار کریم‌نوری برای ترجمه صفحه‌ی تجربیات این بار رنگ و بوی خاصی دارد. مجله برای جهلم زلزله‌ی بم "همایش یافته‌های زلزله بم" را گزارش کرده است. فاطمه شهبازی و آزاده افتخار خبرهای کوتاه کشور را در هشت صفحه پوشش داده‌اند. رهاورد این بار شهروز فرزین‌یاک. برای صفحه‌ی پایگاه‌های شبکه دو پایگاه شهر کاشان و شهر لوکریک ایالات متحده است. سازمان شهرداری‌های کشور در این شماره به خاطر نخستین همایش "شهرداری‌ها و اقتصاد شهری" برای محورهای "شهرداری‌ها، اقتصاد ملی و بین‌المللی" و "عوامل شهرداری و اقتصاد شهری" فراخوان مقاله داده است.

ماهنامه با ۹۶ صفحه یا به ششمین سال زاد نشر خود می‌گذارد. خرداد ماه ۱۳۸۳ و شصت‌ونهمین شماره را با محور اصلی "برنامه‌ی چهارم توسعه و مدیریت شهری" از چاپ بیرون می‌آورد. بر روی جلد تصویری طرح‌گونه (یخته اما دلگیر) کاری از گلپاد چاپ شده و حمید اسفندیاری

عکس شناسگاهی از "برج میلاد" را بدو هفته این شماره از ماهنامه کرده است. نگاهی به شناسنامه‌ی مجله، رخدادهایی ناگهانی را نشان می‌دهد. علی افتخاری سرپرست انتشارات پس از ۲۱ شماره چاپش مجله به یکباره از کار ماهنامه کناره می‌گیرد. شهرداریها به خلقی نخواستگرفته‌ی می‌آید. اینک خبری داغ بر برگ‌های پایانی "شهرداریها"ی این شماره نشسته است. سه چهره‌ی آشنا از صدرنشینان سازمنا به سردبیری سه نشریه گمازده شده‌اند: یاز سال‌جای دور و سردبیر پیشین ماهنامه، علی نوذری، اینک ماهنامه‌ی نویلوه "دهیارها" را به میدان نشر آورده است که خود نشان از گسترش تازه برای انتشارات دارد. ابوالفضل موسوی سردبیری فصلنامه‌ی جوان "قره‌نگ ایمنی" را می‌پذیرد و احمد توهان کار ماهنامه را به دست می‌گیرد پس از شماره‌ی سی و نهم. شهرداریها بار دیگر عنوان "سردبیر" را در شناسنامه‌ی خود می‌نشاند. این عنوان بر پیشانی صفحه‌ی یادداشت نیز آفروده می‌شود. هم راستای با محور، علیرضا تریانی گزارشی اصلی را با نظر خواهی از امیر فرجامی، ولی درویش و غلامرضا کاظمیان قلم می‌زنند. زهرا عربشاهی پر تلاش‌تر از پیش "عمران شهری در لایحه‌ی برنامه‌ی چهارم" را بر صفحه‌ی اندیشه و پژوهش بوحسته نمای می‌کند.

در "شرح و شهر" محمدحسین بوجانی و کاوه امینی بزاده "پارک کوهستانی بزده" رفته‌اند تا "قرینش یک چشم‌انداز" را گزارش و بررسی نمایند. در گرم‌گرم دگرگونی‌ها، ماهنامه یکی از پربازترین ویژه‌نامه‌های خود را با نام حفظ و احیای بافت تاریخی شهرها در ۱۰۰ صفحه، زیر نظر علی افتخاری چاپش می‌کند. دیر این ویژه‌نامه بهرام آجورلو از مرکز تحقیقات هنر، معماری و شهرسازی است. گزارش نشست اروپایی ایران شناسی در اوانا - زادگاه دانه - از پرگشویترین مقاله‌های چهاردهمین بیوست ماهنامه شمرده می‌شود. این ویژه‌نامه را نیز مصطفی رستمخانی سروسامان داده است. از این پس برای خوانایی بیشتر مجله در قفسه‌های کتاب، بر عطف و بر روی نوار تاهم رنگ پای آن، شماره‌ی هر ماهنامه با فاصله یک دایره، در کنار واژه‌ی "شهرداریها" با رنگی مخالف چاپ خواهد شد.

جگ برای دو شماره‌ی پایانی و در پیوند با محور، آراسته می‌شود. ماهنامه یکی از یاران توانمند خود را از کف می‌دهد. مرجان دکائی از ماهنامه رفته است و علیرضا تریانی به جای او دبیر سرویس می‌شود. آرش صرایی گزارش اصلی را با نظر خواهی‌های جداگانه از افضل موسوی (مشاور وزیر کشور)، عینو رفیعی (پژوهشگر مسکن شهری)، فریروز دولت‌آبادی (مدیر کل دفتر توسعه‌ی شهری سازمان) و محمدمهدی عزیزی (استاد دانشگاه تهران) سامان می‌دهد. مهتار بوالحسنی "کتاب شهرداری بر بازار مسکن" را به صفحه‌ی اندیشه و پژوهش می‌آورد و مهدی دهقان "نماینداری در توسعه‌ی شهر بزده" را برای سرویس علمی - پژوهشی می‌نویسد. شاپور نظریور و جمشید رضایی همچنان مشاوران حقوقی و مالی - اداری مجله می‌مانند. این دو بخش از پربخواننده‌ترین صفحات نشریه شهرداریهاست.

محمدسالاری یک بار دیگر به دیدار علی باقری‌زاده شهردار و عباس اسماعیلی رئیس شورای شهر به رفته تا درباره‌ی "دغدغه‌های پس از ویرانی" به گفت‌وگو بنشینند. محمود برآبادی همچنان انقبای شهر را درس می‌دهد. از تجربیات جهانی "سیستم، سیامت و ساخت مسکن در جمهوری چک" را جهانگیر حسامی برای سرویس بین‌الملل به فارسی گردانیده است که مقاله‌ی کلیدی است. راضیه رضازاده باز هم به پاری ماهنامه آمده تا نقدی را برای نحوه‌ی تدوین میاست‌های کنونی کنترل تراکم بنویسد و راهکارهایی را پیشنهاد نماید. قاطعه شهرسازی پاکبازان را به مجله آورده تا معرفی‌شان کند و آزاده افشار، همدم خبری او بهره‌گیری از سامانه‌ی اطلاعات جغرافیایی (مراج) را در شهرداریها گزارش کرده است.

پدیده‌ی "خواهرخواندگی" شهرهای جهان را امیر نوح‌زاد قلمی کرده و بازمحمدی با طرحی گویا آن را نقش زده است. تا اینجا کار ماهنامه شهرتاریها به چارچوب‌های مانا دست یافته و گام موفق او در چاپش ریز نوح فشرده (MLCD) جایگاه تازه‌ای برای خوانندگان آن سوی آب‌ها دست و پا کرده است.

مردانماه ۱۳۸۳ ماهنامه بر بلندترین پله‌های افتخار گام می‌نهد و زاده نشر یکی از خوش‌چهره‌ترین نوادگان خود را به چشم می‌بیند. خانواده‌ی انتشارات در مراسم نو پدید و خسته یا نام "رونمایی کتاب" از چهره‌ی این آفریده، پرده برمی‌گیرد. نام این فرزند فرزانه شهر فرناست که علی اشرفی فرهیختنای از دانشگاه هنر آن را به

تیرماه ۱۳۸۳، شماره‌ی شصت و دوم ماهنامه از زیر چاپ بیرون می‌آید. محور "برنامه‌ریزی مسکن و شهرداریها" است. آئینه حضور خود و آیش از پیش نشان می‌دهد. خاتون میرا شد پس از استعدیاری سومین عکس را می‌گیرد که تصویر از مجتمع مسکونی آبی‌ساز است. پشت

فراسی گردانیده است. شهرداریها با طرحی خوب و ساده از گلپاد که از محور شصت و سومین شماره «خصوصی سازی فعالیت شهرداریها» گرفته گرفته، چاپخش می شود.

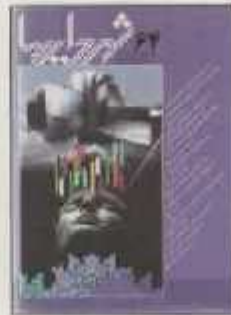
شناسنامه مجله تعمیری چند را نشان می دهد: نام صاحب امتیاز، از سازمان شهرداریها به سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور» تغییر یافته، جلال محبوم به حلقه‌ی باران تحریریه پیوسته و ابراهیم سیف برای نظارت فنی مجله آمده است. افزوده‌ی چهارم «محور آگهی» است که محسن حمزای کاربردست آن شده است. در این شماره عیوضا توایی به یاری جواد نیکتام (علی آبادی) میزگردی را راه انداخته تا فریبا نیکزاد از سازمان مدیریت و برنامه ریزی، ابوالفضل مرادی از شهرداری کرج، محسن ابراهیم نولایی و بهرام وهایی از سازمان شهرداریها و دهیاریها را برای به چالش کشیدن موضوع محور به گرد آن بنشیند. یک بار دیگر دست یازیدگر علی عسگری از کانادا دراز شده تا فروشهای خصوصی سازی خدمات شهری» را برای ماهنامه قلم برند بهلول علیجانی یای آیدوهوانتاسی شهری را برای نخستین بار به مجله کشانیده تا در این باره با ایرج اسدی به گفتگو بنشیند و ناراس گلستان «دستور ۲۱ در کلانشهر بورسا» را از ترکی استانبولی برای مجله ترجمه کرده است. این بار دو تن از باران جدا مانده از ماهنامه برای مجله قلم فرسوده‌اند. علی صفوی «آینده‌ی آموزش در طراحی شهری» را برای صفحه آموزش نوشته و مرجان ذکائی هم اقتصاد شهری پنهان از چشم مدیران» را گزارش کرده است. این مقاله با طراحی خوب و باوکهای رنگین و رسمیدار، بسیار چشمگیر شده است که تجربه‌ای تازه برای مجله نیز هست. حفاف هاشمی از دفتر برنامه ریزی و بودجه‌ی سازمان در گفت و شنود، سیاستهای این سازمان را در توزیع اختلالات تمرکز و ملی برای جلال محبوم پاسخ نویسی کرده است. ماهنامه با تنشهایی نهایی روزه رومست، بحران کاغذ که باوقالی از بازار بیرونی است، دامن انتشارات و نه ویژه ماهنامه را گرفته است. کیفیت کاغذ پایین آمده و عکسهای این شماره نیز دلگیر و تیره چاپ شده‌اند. در حالی که این دشواری برای برگزیده‌ی گلاسدهی آگهی هرگز پیش نیامده است.

دانشگاه به یاری تحریریه و نویسندگان ماهنامه سفیداند درخت نتوانست شهرداریها به بار نشسته و همین بر تنشهای بیامونی افزوده است. نازیلا مرادی از قدیمی‌ها، تحریریه را ترک می کند و برای گسستن از ماهنامه گام برمی دارد. انتقاد تحریریه از جلد مجله بالا می گیرد. به جای گنپاد، مهدی یارمحمدی، طرح بریار اما اندکی دیرباز را بر روی طلد می فرستد و در همخوانی عکس پشت جلد با محور که کومرث ایرانندوست، دبیر تحریریه بر آن بافشاری می کند. میدان کتابخانه از پنکوور کانادا چاپ می شود. راحه شیراسب از سرویس فرهنگی - اجتماعی مقال بر شده و در گزارش اصلی به یاری توایی برمی خیزد و در پیک ویرتاژ آگهی، استویه را با کلاسهای قرمزهای آموزش به ماهنامه می آورد.

حسن شافعی این بار برای صفحه‌ی اندیشه و پژوهش، «فضاهای عمومی پستز تعامل شهروندان» را می نویسد. محمد آزاد فلاح با مقوله‌های تازه - روش ناپسیز - به ماهنامه می آید. او کارشناس ارشد مدیریت است. ایرج اسدی چون همیشه یکی از چهره‌های پرکار و برجسته میدان شهرداری، محمدرضا منوی، دانش آموخته‌ی دانشگاه گلاسکو را به گفتگو می نماند. صفحه‌ی پر خواننده‌ی مشاوران حقوقی و اداری - مانی با تنشهای اداری روزه رو می شود. ماهنامه در میانه‌ی حرفان در می ماند و از ناچاری برای هر یک در حاشیه‌ی صفحه‌ی نخست بر پاکس سیاه اعلام می نرزد که: «این پاسخها صرفاً دبیرگزینده‌ی دیدگاههای مشاور ماهنامه‌اند!» حسین صالحی حقوقدان نیز در صفحه‌ی قانون شهر، به الزامات قانونی دولت و شهرداری در تسلک اراضی و اعلاک می برافرد. صفحه‌ی آموزش این شماره را غلامرضا باسبان حضرت نگاشته و از کاربرد سنگدر فضاهای شهری نوشته که تجربه‌های گراندلر او در باغ فردوسی است. آزاده‌ی افشار به سراغ ترن هولی (مونتوریل) رفته تا در کرمانگرم جنجال پایتخت او نیز خبری را در ماهنامه درز دهد. احمد نواهن، سردبیر ماهنامه در این شماره حضوری رسمی یافته است. مجله تصویر او را در سه صفحه‌ی پایینی نقش کرده است. دامن جلالی با نگاهی به کارنامه‌ی تهران، آملاری سبزی را برای ماهنامه به ارمغان آورده است.

شماره‌ی ۶۵ با جلدی ربنوتی و طرحی بر پایه‌ی محور «شهرداریها و مدیریت حومه» با ۱۱۶ صفحه مطلب در مهرماه ۸۳ از زیر چاپ بیرون می آید. تصویر

شهریورماه ۱۳۸۲ خورشیدی است. تاکنون ۶۴ شماره مجله چاپخش شده است. محور این شماره موضوع چالش برانگیز «شهر فرهنگی و فرهنگ شهری» است. منظر صرالی و ناصر برگزید، قره‌بخنگان

«سلسله مراثی، برنامه‌ریزی فضایی» محور نخست‌وششمین شماره‌ی ماهنامه در آبان ۱۳۸۳ است. گزارش اصلی بازتاب دیدگاه‌های محمدرضا برزگر از گروه شهرسازی دانشگاه شیراز، اسفندیار زبیدست از گروه شهرسازی دانشکده‌ی هنرهای زیبای دانشگاه تهران، ناصر عظیمی از مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، مجید قسامی دبیر کمیته‌ی برنامه‌ریزی طرح‌های جامع و تفصیلی تهران و حسن اشکوری معاون برنامه‌ریزی دفتر توسعه‌ی اسور استان‌هاست. دو نویسنده‌ی مهمان برای صفحه‌ی اندیشه و پژوهش قلم زده‌اند، رضا احمدیان از دانشگاه آزاد زنجان و وازار مسیحی که دانش‌آموخته‌ی دکترای شهرسازی است. این بار بر روی صندلی گفت‌وگو. فیروز توفیق نشسته، چهارش سرشناس و دانش‌آموخته‌ی جامعه‌شناسی از دانشگاه زنو، لرهیخته‌ای که در روزگاری دور از دست‌اندرکاران طرح‌های توسعه‌ی کشور بود. سلفر مرافی در صفحه‌ی قانون شهر یک بار دیگر به یاری ماهنامه شتافته تا از مشکل اسکان غیررسمی، با توانمندسازی برای خوانندگان مجله گره بگشاید. سعود مختاری شهردار خرم‌آباد رو در روی سالاری نشسته تا ناهمسازی‌های سازمان فضایی و اقتصادی شهر خود را بازگو کند. در تجربیات جهانی، گلزار زندی به ژاپن و شهرزاد فوزین پاک به سراغ نتوانی رفته‌اند.

ماهنامه پس از یک دوره درخشش، به فرودی بناگزیو دچار شده است. موج‌های تازه‌ی بحران از راه می‌رسند. این امواج می‌روند تا کار انتشارات رها مانده را یکسره کنند. فرهیختگان شهری و کار بدستان فرهنگ دوست، نگران ماندگاری محمدحسین مقیمی مدیر مسئول خانواده‌ی شهرداریها، مصطفی رستمخانی را بر کارها می‌کنارند. در این میان کمبود کاغذ ماهنامه را تهدید می‌کند. کهنگسال‌ترین یار مطبوعات ایران، روزنامه اطلاعات (زاد نشر ۱۳۰۴ خورشیدی) غمخوارانه کار چاپ این شماره از ماهنامه را سر و سامان می‌دهد. شهرداریها از یک قوت محتوم می‌رهد.

کساکتن نهایی میان کارشناسان حقوقی و اداری

بخت جلد نیز هم بیوند با محور، بخشی از جومه‌ی ستول را نشان می‌دهد. «شهرداری‌ها و مدیریت حریه» گزارش اصلی، برپایه‌ی گفت‌وونود با ابوالفضل موسوی معاونت پشتیبانی فنی و مهندسی سازمان، حمید ماجدی مدیر عامل مهندسان شهرساز و غلامرضا کاظمیان پژوهشگر سایل شهری و کارگردان فصلنامه‌ی «مدیریت شهری» شکل می‌گیرد. حسین رحیمی از دور دست و از دانشگاه پیام‌نور نرسد حدیثه برای صفحه‌ی «اندیشه و پژوهش» مسکن، زمین و توسعه‌ی پایدار شهری را می‌نویسد. از یاران تازه نفس این بخش، عباس کیانی است که مقاله‌ی سیاست زمین و رشد شهری را از دراپکین به فارسی گردانید. این بار حبیب زنجالی دانش‌آموخته‌ی سورین برای تبیین بیوند «پژوهش‌های جمعی و طرح‌های توسعه شهری» بر صندلی گفت‌وگو نشسته است. سردبیر، احمد توافن دگرایی شدید خود را از ادامه‌ی کار مشاور حقوقی و اداری - مالی آشکار می‌سازد. تجربه‌ی بر سر تهی شدن ناگهانی ده صفحه از ماهنامه پایداری می‌کند. شاپور نظریور و جشید رضایی با همه‌ی تنش‌ها این صفحه را سر پا نگه می‌دارند. «دولت و شوراها در ایران» که صفحه‌ی ویژه‌ی برای ماهنامه شمرده می‌شود، هفدهمین حلقه‌ی زنجیره خود را با عنوان «اقول نظام شورایی» به جاب می‌زند. فصلت تورا بیان به یاری سرویس بین‌الملل می‌آید و آموزه‌های مدیریت مناطق کلانشهری را می‌نگارد. مجید هاشمی مقاله‌ی را در تفسیر کاربری زمین و تحولات اقتصادی اندونزی از لهرسن به فارسی برمی‌گرداند تا بخشی از تجربیات جهانی را پیر کرده باشد. موج بلند تنش‌ها انتشارات نوظاست را در می‌نوردد و سرانجام طی افتخاری از کار کناره می‌گیرد. بدنه‌ی ماهنامه نخستین موج‌ها را از سر می‌گذراند. تجربه‌ی به شیوه‌ی عکس‌های ماهنامه جذا اعتراض می‌کند، کیفیت بد کاغذ و اشکالات چاپ، قاسی سبز به تمامی عکس‌های این شماره داده است. سوغات اسماعیل سالدجی در بازگشت از دوازدهمین اجلاس کمیسیون توسعه‌ی پایدار سازمان ملل برای ماهنامه، رهاورد سفری است با همین عنوان ایبانی جاجرمی یاز دویسین ماهنامه و مدیرکل دفتر آموزش و توسعه‌ی منابع انسانی سازمان. برنامه‌های آموزشی خود را برای خوانندگان مجله تشریح می‌کند. خیر برگزاری «نخستین مراسم رونمایی کتاب» پس از نشی دو ماهه بر صفحه‌ی ماهنامه می‌نشیند. فرشته عمرانی گزارشی از نخستین نمایشگاه تخصصی بین‌المللی مینان شهری را می‌نگارد. در این شماره، شهرزاد فوزین پاک به سراغ پایگاه شبکه‌ی غزه در فلسطین رفته است.

- مالی و کار بدستان، بر شهرداریها فشاری خود کننده وارد می‌کند، تجربه‌ی در میان تنش‌های شدید در مانده است و احمد نواهن حذف را بر می‌گیرند و مجله یکی از پر خواننده ترین بخش‌های خود را از گفد می‌دهند! ماهنامه به گاهش صفحه تن داده و مجله در ۹۶ صفحه چاپش می‌شود. محمد بوجانی در طرح و شیوه که قلمرو او شده، به سراغ ایلام و محله‌ی بان برز رفته که آن را پاسخی به بی‌برنامگی می‌داند. شیوا اسدالهی، طراح شهری دومین و آخرین بخش "حرکت پیاده در شهر" را آموزش می‌دهد. ماهنامه از انتخاب علی توذریور - از پایه‌گذاران ماهنامه - به سرپرستی "مرکز پژوهش‌های شهری و روستایی" خبر می‌دهد و نمایشگاه دستاوردهای وزارت کشور را که خود نیز در آن بود، اطلاع‌رسانی می‌کند. شهرهای ناشناخته و دور افتاده به مناسبت راه یافته‌اند؛ نگور در سیستان و بلوچستان و بزرگ در اصفهان. پایگاه‌های شبکه یک سالی خود را با دادن سیاهه‌ای از شبکه‌های شناسانده شده جشن می‌گیرد. ناصر برکچور برای نوزدهمین بار صفحه‌ی واژگان شهری را با سر واژه‌های برگزیده‌ای که به فارسی گردانیده، می‌آید.

آذرماه ۸۳، شهرداریها با مجور بی‌کشتن با نام "شهر سبز" از زیر چاپ بیرون می‌آید. این شخصیت و هفتمین شماره‌ی مجله است، تنش‌های برونی برخاسته از ناباوری بر کارایی ایجاد فرهنگی و تنگناهای درونی پیامد این نگاه، کار خود را می‌کند. کیومرث ایران دوست پس از ۲۵ شماره کار علمی، از ماهنامه جدا می‌شود. جای دیر تجربه در مجله خالی می‌ماند و از شناسنامه زدوده می‌گردد. نب عارضی شده ماهنامه را رجورتر از شماره‌ی پیش با ۸۶ صفحه چهره می‌سدد. تجربه تلاش دارد تا جلوی لرزه‌ها را بگیرد و ماهنامه بر پا بماند. می‌کوشد تا با پر کردن محتوا، کاستی چشمگیر بخش‌های محذوف (مشاور حقوقی، مشاور اداری - مالی، گفت‌وگو و آثار شهر) را پر کند. برای گزارش

اصلی کیانوش سوزنجی، کارشناس ارتش طراحی محوطه به سراغ صاحب‌نظرانی می‌رود که نام آشنایانی چون راضیه رضازاده، غلامرضا یاسجان حضوت در میان آنان دیده می‌شوند. برای صفحه‌های اندیشه و پژوهش، مرضیه شاهوردیان و زهرا عربشاهی قلم زده‌اند. اینک "شهرداری‌ها به روایت اسناد" با رنگی زمینه‌ی آجری فام و چاپ شکل اصلی از هر سند جای خود را در ماهنامه باز کرده است. ابراهیم سلطانی شهردار مهاباد مهمان این ماه سرویس فرهنگی - اجتماعی است. مریم بیژنی پناز نوآنده‌ی مجله، سومین بخش از "قرار و نشیب قانون شوراها" را بر صفحه‌های شورا و مشارکت می‌نگارد و حسن شفیعی، پیشگام‌تر از او بخش هزدهم از "دولت و شوراها در ایران" را می‌نویسد. این تجربه‌ی دراز دامن، نویسندگانی تازه را در آینده می‌دهد. نازیلا سرادی بیرون از تحریریه "شهر و شهرداری‌های جهان" را سرپاسمان می‌دهد. در این شماره او و یازانش به سراغ شهرداری‌های هلند، استانبول ترکیه، سعیدای مراکش، خازطوم سودان، تولوز فرانسه، برلین آلمان و کشور شیلی رفته‌اند. در این کار عاشره جاهدی، تاراس گالستان، شهروز قرزین‌یانک، گلناز کریم‌نوری، هادی سعیدی و فرحناز قربانه هم قلم او بوده‌اند.

محمدحسین بوجانی پناز ثابت ماهنامه به سراغ بندر کیشهر می‌رود تا گردشگری آن سامان را در ترازوی نقد بگذارد. تورج نادری رژه موش‌های موذی و خطر آن را برای بهداشت شهر توضیح می‌دهد و شاید برای نخستین بار "کانون دیده‌بانان زمین" یکی از سازمان‌های غیردولتی (NGO) ماهنامه را بر سر مهر می‌آورد تا پدیده‌ی زمین‌خواری در شهرها را زیر کند. با همه‌ی تنگناها، ریختار ماهنامه و صفحه‌های آن به قشورده‌ترین و پادترین چارچوبه‌ی خود دست یافته است. این شماره پیوستی با خود دارد که به زاده‌ای تنومند از مادری نحیف می‌ماند و در نگاهی ژرف، همسراز کتابی است بی‌مانند و نو پدید؛ کتابی درباره‌ی میدان در ۱۳۰ صفحه (دو برابر حجم مجله) با کاغذ خوب و جایی بسیار شاد و زیبا که در لای جلدی تیره، محسو و غم بار غنوده است. بی‌گمان میدان و فضای شهری گرانسنگ‌ترین ویژه‌نامه‌ای است که ماهنامه با خود داشته. بر شناسنامه‌ی آن چنین نوشته:

آذرماه ۸۳

سرمدیه: احمد تپاهن

دیر ویژه: نوید سمیدی رسوائی

مدیر هنری: حمید اسفندیاری

عکس: خاتون میرزاد - زهرا بختیار

نوله‌نگار و ویرایش: راحه شیراست

حروفچینی: منصوره توانا

برنامه‌ی رادیو "شهر و شهروند" را می‌دهد؛ سازمان کاربردست آن است و با شبکه‌ی رادیو فرهنگ با پوشش سراسری همکاری می‌کند. شهرداری‌های کشور شاید برای نخستین بار در زمینه‌ی فرهنگ‌سازی به‌سوی بگ رسانه‌ی عوچی گام برمی‌دارد.

پهن‌ماه ۱۳۸۷، ماهنامه در شصت و نهمین شماره‌ی خود برای صوبه‌ی دوباره خیز برداشته و یکی از فوترین و یرچالش‌ترین محورها - حکمروایی خوب شهری - را برای خود برگزیده است. علیرضا ترابی یک بار دیگر برای به جالش کشیدن سرشناس‌ترین‌ها در گزارش ام‌اسی دست به کار می‌شود و قریحه به نام عبدالله رمضان‌زاده، سخنگوی دولت؛ سریم بروجرودی، معاون امور اجتماعی و مشارکت مردمی وزارت کشور؛ مظفر صرافی، استاد دانشگاه؛ ناصر برک‌پور، پژوهشگر مرکز مطالعات پایدار شهری را به حکمروایی خوب نشان دهد. زهرا عرب‌شاهی فائون برنامه‌ی چهارم را برای یافتن ردپای حکمروایی خوب شهری به زیر ذره‌بین می‌برد و عباس منصوری امربه‌همتوایی شهردار سیاه‌بوست شیخانگو با شهروندان اکثریت سفید را در ترجمه‌ی برای خوانندگان نشان داده است. پروانه مشکلائی، یاری تازه نفس، از اصفهان آمده تا "آزاده‌ی شهرهای جهان، الگوی مشارکتی" را ترسیم کند. ایرج اسدی برای نمایش چالش‌های فرآوری مدیریت پایدار حمل‌ونقل، بار دیرین ماهنامه و عضو تحریریه‌ی فصلنامه، محمدحسن شهیدی را به گب و گفت دعوت کرده است. این سار حمید خادمی از جایگاه مترجمی خود، مشارکت‌های شهری و حکمروایی محلی در انگلستان را از مقاله‌ای دراز دامن برای "تجربیات جهانی" به فارسی گردانیده است. شهرروز و شهروزاد فزین‌پاک نیز با ترجمه‌ی دو مقاله از آلمان و مالتوی تجربیات جهانی را سروسامان داده‌اند. کمتر شماره‌ای از ماهنامه؛ مقاله‌ها، گزارش‌ها و مطالبش این همه نزدیک به محور اصلی بوده است. انتشارات بجران کاغذ را اندک اندک از سر می‌گذراند. کاغذ خوب، چاپ پاکیزه، طراحی دلنشین، عکس‌های خوش‌رنگ، به ویژه هم‌فامی رنگ جلد با عکس پشت آن - صحن مجلی کویا - گویای این شماره را دو چنان کرده است.

"مدیریت بجران" محور شصت و هشتمین مجله‌ی شهرداریها، یادآور فاجعه‌ای است که سالی از آن می‌گذرد. دی‌ماه ۱۳۸۲، تحریریه را به تکاپوی دوباره واداشته تا با نگاهی به واپس، گذشته را چراغ راه آینده سازد و همین ماهنامه را تا اندازه‌ای از نکانه‌های ناخواسته‌ای که به آن دچار آمده، می‌رهاند و مجله با ۹۶ صفحه به زیر چاپ می‌رود. طراحی روی جلد را فزین گلپاد گرفته می‌ریزد. تحریریه دخالت نمی‌کند تا مگر رخدادهای مصیبت‌بار طبیعی بزرگ طرح نشانده شود؛ این مداخله تا رنگ جلد هم پیش می‌رود. عکس پشت جلد نیز کار گلپاد است که تحریریه و دست‌اندرکاران ماهنامه بی‌هیچ تردیدی آن را می‌پذیرند و یکی از بهترین جلدهای ماهنامه چهره می‌بندد. گزارش ام‌اسی با بهره‌گیری از دیدگاه‌های علی عسگری، استاد دانشگاه برنتون، مجید عبدالهی، مدیر کل دفتر توسعه‌ی مدیریت روستایی و احتشام حاجی‌پور شهردار تبریز شکل می‌گیرد. "بجران زمین‌لرزه و مدیریت آن" کار مشترک بهزاد پورمحمد و محمدرضا خوشمند از ستاد حوادث و سوانح غیر مترقبه است. اندیشه و پژوهش با مقاله‌ی وحید حسینی جناب، دانش‌آموخته‌ی مدیریت بجران از زاین و محمد سلیمانی مهرتجانی تکمیل می‌شود. بر صندلی گفت‌وگو چهره‌ی آشنای شهرسازی کشور، احمد سعیدنیا نشسته تا نظام برنامه‌ریزی و مدیریت شهری در ایران را به نقد بکشد. عباس جلالی در صفحه‌ی استاد یکی از مهمترین سندهای بجران شهری - در ۱۳۰۸ خورشیدی - را روایت کرده است. این بار هوشنگ رستمپور، شهردار برازجان خود به گاندی آمده تا بجران آب را برای محمد سالاری بازگو کند. وی دکتر در برنامه‌ریزی منطقه‌ای و شهری است. در این شماره شهرداریها خوانندگان خود را با ۱۳ اکتبر [= ۲ مهر] روز جهانی "کاهش بلایای طبیعی" آشنا می‌سازد. مشهده‌ی‌ها تجربه‌ی خود در جداسازی پسماندها از خانه و ضرورت آموزش شهروندی را به نمایش گذاشته‌اند. مجید محایی در صفحه‌ی دیدگاه از قزو افتادن بم می‌گوید و بینگویی از فاجعه‌های در راه را هشدار می‌دهد. سمیار مدیریت خطر زلزله در مناطق شهری، در خانه (باکس‌های) رنگی با ریختارهای تو چاپ می‌شود. تازه‌های نشر نیز هماهنگ با محور، "کتاب مدیریت بجران در نواحی شهری" را بررسی می‌کند. ماهنامه به ناگزیر و شتاب زده در اطلاعاتی رنگین، با برگ‌هایی جدا از مجله، خیز

گزارش خبری دسر هنگامی به "نخستین نمایشگاه دستاوردهای وزارت کشور" پرداخته و امیرنوح نژاد تیلینات شهری را با عنوان دانشی گذشته، گزارش کرده است. در این شماره پایگاه "شهرداران شهرها" در شبکه‌های جهانی معرفی شده که منبعی برای مطالعه عمکرده شهرداران جهان قلمداد شده است. بازن انتشارات با همی بن بست‌ها در سخت‌ترین روزها، کار خود را بی می‌گیرند و چهار کتاب از زنجیره "کتاب‌های کوچک آموزشی" را با پشتیبانی مصطفی رستمخانی به پشت و پتین می‌فرستند که امید را به دل‌ها ساز می‌گرداند. ماهنامه در نامه‌هایی پر شمار و رسمی همی قلم‌بدستان و کارگزاران افاری و اجرایی را به یاری می‌طلبند تا محورهای سال ۸۴ را پیشنهاد نمایند.

وایسین شماره‌ی سال ۱۳۸۳ (استفاده) در ۱۰۰ صفحه و در فلبانی تیره از زیر چاپ بیرون می‌آید. این هفتادمین شماره‌ی ماهنامه در دوره‌ی جدید است. ایندهای مبهم رودرروی ماهنامه و انتشارات نشسته است. نازیلا مرادی بار دیگر به تجربه‌ی بازگشته تا اصحاب شهرداریها را بیشتر یاری دهد. محور اصلی، کنترل و نظارت بر کیفیت ساختوسازهای شهری است. مؤسسه‌ی فرهنگی هنری نقش و نگاه، کار چاپ را بر گردن گرفته است. اندیشه‌سازان "گزارش اصلی" مصطفی بیگی شهردار ایلام، هاشم رضایی سرپرست حوزه‌ی معاونت شهرداری کرج، بهرام غفاری مدیر اجرایی سازمان نظام مهندسی، حمید ماجدی مشاور ریاست سازمان شهرداریها و شهراب مشهوری از مهندس مشاور طرح و کارش هستند. برای صفحه‌ی اندیشه و پژوهش دو مقاله‌ی اشتراکی نوشته شده، نظارت ساختوساز کوماتش‌ساز و نقد آن را حمید بویچی و پروین حقایی قلم‌زده و بافت فرسوده‌ی تهران و پیامدهای قانون نوسازی بازمسازي را محمودرضا داداشی و محسن کارگر بوین نوشته‌اند. ناصر فکوهی دانش آموخته‌ی دانشگاه پاریس با گزینش انسان‌شناسی سیاسی، بر جسدی گفتگو نشسته تا به پرسش‌های ابرج اسدی پاسخ گوید. این بار بست "بلدیه آغازگر نوزایی تهران" بر طوطج کاغذ کهنه و مجاله چاپ شده که کاری زیبا و دیدنی از حمید اسفندیاری است. جای مشاوران حقوقی و مالی - افاری همچنان خالی است. محمد سالاری برای

تحت نگاه شهردار به سرانغ رمضان علی باقری شهردار کهنه‌کار سخنان رفته است. مریم بیژنی و حسن شفیعی دوشادوش هم در صفحه‌ی سبز "شورا و مشارکت" و "دولت و شوراها در ایران" به زنجیره‌نویسی خود ادامه می‌دهند. گالستان، باستان‌شناسی شهری در ترکیه را برای "تخریبات جهانی" و نزاله ابراهیم زاده بار نوآمده، مشارکت عمومی در بهبود محیط شهر قدیمی اسلو را به فارسی گردانیده‌اند. شهریار شقاقی از آذربایجان آمده تا انرژی پاک در خانه را آموزش دهد. سازمان شهرداریها که در چهار ساختمان، گاندی، جویبار، زرتشت و باثری پراکنده بود، اینک به ساختمان‌های بزرگ جلوی پارک لاله کوچیده و راحله شیواسب ساختمان لاله را با عنوان «دژی برای مدیریت بحران» گزارش کرده است. زمزمه‌ی خصوصی‌سازی انتشارات و ماهنامه، اهمیت در لوح درخشش، یازان ماهنامه را ناخوشند و فسرده دل کرده است. آنان برای پایایی ماهنامه و انتشارات ثلاثی مضاعف را در برابر حصر مالی و پولی می‌انگازند و در نشست تراز دامن، از میان پیشنهادهای دریافتی «حوزه‌های سال آینده» را بر می‌گزینند. هراس از کارفرما سالاری، کلیشه، منفعت‌طلبی و بیاعتاد آن حذفا بر خانواده‌ی ماهنامه سایه می‌افکند.

آغاز سال ۸۴ خورشیدی است. اینک ۸۰ سال از تولید نیای ماهنامه یعنی مجله‌ی بلدیه می‌گذرد و هفتادویکمین شماره‌ی شهرداریها در برابر دیدگان نابالو آثانی که مرگ این نشریه را بیشتر آواز داده، بودند. در ۱۱۲ صفحه و با جلدی چشم‌نواز به دو رنگ آبی آسمان و دریا از زیر چاپ بیرون می‌آید. طراحی روشنی و ساده یارمحمدی و عکسی هوایی از "تسوتامی ۲۰۰۴" جلد را آواسته است. دسوازی‌ها به ویژه مالی، عرضه را بر ماهنامه تنگ کرده است. اما انتشارات موج‌های کوچک نش را با اعتبار پیشینه‌ی درخشانش در فرهنگ‌سازی، از سر می‌گذراند. مجله به خوانندگان نگران خود عیدانه می‌دهد: گزارشی تصویری بر صفحه‌های ۴۵-۴۶ با نام "نگاه نوروژی به شهر" که با عکس‌های جاتون میرانشد آراسته شده. این شماره با محور بدیع "شهرهای ساحلی" و مقاله‌های "شهرهای ساحلی کران فراموش شده" در گزارش اصلی و مقاله‌ی "چهره بحرانی از زیست‌بوم سواحل مازندران" به ویژه در ششمین نمایشگاه جهانی محیط‌زیست

تهران جنجال می‌آفریند. ناصر عظیمی مشاور علمی تحریک در این شماره است و همو نیز برای صفحه‌ی اندیشه و پژوهش قلم می‌زند. محمد سالاری به چابهار می‌رود تا با حمید بلیده به گپ و گفت بنشیند. ایرج اسدی هم به سراغ ناصر تکمیل همایون دانش آموخته‌ی سوئین در دو گرایش تاریخ و جامعه‌شناسی رفته است. نیا حقیقی گفت‌وگو را با مقاله "گست شهر در تلاطم تاریخ" یارایند. موج سهمگینی پایگاه آغازین ماهنامه و انتشارات را در هم می‌کوبد که پیامد آن کوچ مرکز مطالعات شهری و روستایی از گاندی به ساختمان نادری است. انتشارات تنها می‌ماند و شایعه‌ی هجرتی محتمل، قوت می‌گیرد. کشتی بی‌نگر ماهنامه با دو موج کوه‌نیکر رونق می‌گیرد. اولی مهاجرت از گاندی است، یعنی جدایی از تالار چوبینه یا سر دیوارهای شیشه‌ای صمیمی و پیوستن به هیاهوی شهر و دومی ترک بناکزیار باران ماهنامه و انتشارات. روزهای بیم و ناامیدی آغاز می‌شود. در پس انتظاری کوتاه فرمان می‌رسد. باران ماهنامه با کوله‌بار خاطرات نشن ساله و در آستانه‌ی هفتمین سال، راهی چوبیار می‌شوند تا حادثه‌ی خطرناک شود. مجله در ساختمان چوبیار به گل می‌شید. ماهنامه در این‌ها حبس می‌شود و همه چیز رها شده و خاموش می‌ماند.

عباس جلالی، آرمین افتخاری، راحله‌ی شیراسب و آناهیتا قلی‌پور برای اعلام زنده بودن ماهنامه و انتشارات به ششمین نمایشگاه محیط‌زیست تهران می‌روند. تکاپو بر گستره‌ی نمایشگاه و در برابر چشم همگان آغاز می‌شود. تلاش تا حد نهایی است. پیامد آن افتخاری ستاره‌وار در واپسین روزهاست که زندگی قفسوس گونه مجله را بر می‌افروزد. ماهنامه بار دیگر بر سکوی افتخار "اندیشه‌ی سبز" می‌ایستد. اما این درخشش که می‌توانست همه‌ی نگاه‌ها را به سوی خود بکشد در افت و خیزهای انتخابات ریاست جمهوری گم می‌شود.

هفتادونمین شماره‌ی شهرآوارها که می‌بایست اردیبهشت چاپش می‌شد، در شهریور ماه ۸۴ از زیربنگاه چاپ راهایی می‌یابد. مسطحی رستمخانی در تاریک‌ترین روزها، توره‌های تپیده در تنگنا را پس می‌زند تا واپسین تلاش باران پراکنده به بار بنشیند و پرچم شهرآوارها همچنان برافراشته بماند. این شماره از ماهنامه محور "زیباسازی و نماهای شهری" را برگزیده

و پشت جلد را با خانه‌های سرشار از رنگ شهر ریگا (کتونی) آراسته است. مجله با گسترشی چشمگیر در هفتادسومیه، خود بر آن شده تا همه‌ی بارانی را که تاکنون در سایه مانده بودند، بر صفحه آورد که می‌خوانیم:

- صاحب امتیاز: وزارت کشور - سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور
مدیر مسئول: محمدحسین مقیمی
سرهبر: احمد توهان
دبیر تحریریه: حسین ایمانی چاچرمی
هیئت تحریریه: عباس جلالی، علیرضا نوری، شهرزاد فرزین‌یاکه، جلال معصوم، نازیلا مرادی
مدیر اجرایی: فرشته عمرانی
وب‌استاد: حمید خادمی
مدیر هنری: حمید اسفندیاری
تصویرساز: مهدی یازمحمدی
امور عکس: خاتون میروآشد، زهرا بختیاری
سایر همکاران: راحله‌ی شیراسب، زهرا اسماعیلی
محررچین: فاطمه دودله
نمونه‌خوان: فرحناز نوبخت
نقارت فنی: ابراهیم سیف

در گزارش اصلی جواد نیکتام به سراغ پنج تن از سرآمدان رفته است؛ ناصر بنیادی از وزارت مسکن و شهرسازی، محمدرضا خاوری سردبیر فصلنامه‌ی ابراهیم‌شهر، راحله‌ی رضازاده استادیار دانشگاه علم و صنعت، سید ابوالحسن فاضلی معاون شهرسازی شهرداری قم و همتای او جمشید نورصالحی از اسفهان. اندیشه و پژوهش با مقاله‌ی "فضای شهری از نگاه اندیشمندان" محمد جلالی‌نسب و "بررسی نقش طرح‌های شهری در افزایش قیمت زمین" جلال کریمی‌نیا، شکل می‌گیرد. ماهنامه برای نخستین بار کاداستر شهری را با برگردانی از نقی صگری مطرح می‌کند. سلماز حسینیون همچنان صفحه‌ی آموزش را با "هبارشناسی شهر در رنگ" باز نگه داشته است. شعر رنگین فضای شهری ایران با قلم شویق فرح حبیب و فرح زیبا و دوخویر یازمحمدی جلوه‌ای تازه به مجله می‌بخشد. صهیبا کلچین‌فر، یار جوان ماهنامه چکیده‌ی ژیبانی از پامان‌نامه‌ی خود را برای گزیده‌ی پژوهش نگاشته است. دافن جلالی در آغار شهر به سراغ تئاتر رفته. شهرزاد فرزین‌یاکه، خاتون میروآشد و تاراس گالستان به ستار نماهای شهر رفته‌اند که در بخش بیاناتی مجله بر روی کاغذی معمولی جلوه باخته است.

اینگ همکاران انتشارات و ماهنامه به هزافه گرانیار تن داده‌اند. دفتر تحریریه در سکوت خلوتی عم بار فرو می‌رود. زمان در شهرآوارها متوقف می‌شود تا این ماهنامه‌ی منظم را به سرزغای گاهنامه بکشاند. کارنامه‌ی سال ۸۴ خورشیدی تنها دو شماره در نوسال را تا اینجای کار نشان می‌دهد. که تازه بخش و توزیع آن نیز بی‌سروسامان مانده است. کاربدستان توریسته آمده‌اند تا کالبد نیمه جان خانواده‌ی ماهنامه (مدیریت شهری، فرهنگ ایمن، مدیریت پسماند و سیزده) را به زندگی باز گردانند. دلواپس، ناامیدی و ابهام از سر و چشم تک تک باران انتشارات و ماهنامه می‌بارد.

شهرداری خورموج در گامی بلند به سوی "مدیریت الکترونی شهر"

استان بوشهر، برنامه‌ریزی‌ها و فعالیت‌های منسجمی را با برگزاری همایش استانی «شهر الکترونیک و مدیریت شهری در سال اصلاح الگوی مصرف» آغاز کنیم. این همایش به مسایل و چالش‌های توسعه فناوری اطلاعات در روند توسعه و پیشرفت مدیریت شهری استان و منطقه و با تأکید ویژه بر نوآوری، ابتکار، ارزیابی و تبادل تجربه‌های موفق در زمینه توسعه فناوری اطلاعات و زیرساخت‌های ارتباطی و شهر الکترونیک تأکید دارد.

شهرداری خورموج با همکاری کانون آینده‌سازان توسعه‌ی جنوب، مرکز تحقیقات و سیاست علمی کشور، سازمان ملی جوانان و پارسک علم و فناوری خلیج فارس و دانشگاه آزاد اسلامی واحد خورموج، در راستای رشد و توسعه فناوری اطلاعات در منطقه‌ی دشتی و استان بوشهر همایش استانی «شهر الکترونیک و مدیریت شهری در سال اصلاح الگوی مصرف» به مدت یک روز در تاریخ دوم چهارشنبه ۸۸، ساعت هشت صبح در تالار هنری لوشاد تهرستان دشتی برگزار کرد.

در اطلاعیه این همایش آمده است:

لزوم حرکت به سمت جامعه مبتنی بر دانش برای دستیابی به توسعه پایدار انکارناپذیر است. اما فرایند تولید دانش (knowledge) از داده (data) بدون ایجاد زیرساخت ارتباطی و اطلاعاتی مطمئن و مانا امکان‌پذیر نیست؛ چرا که این فرایند نیازمند بستری مناسب برای تبادل شکایات اطلاعات است.

به یقین ارتباطات الکترونیکی و نوین، تسهیل‌کننده امور و عاملی برای صرفه‌جویی در زمان می‌باشد و می‌تواند زیرساخت و پیش‌نیاز رشد فناوری‌های دیگر و رهاقت توسعه پایدار باشد. پیشرفت‌های فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی و ارائه سرویس‌های عمومی از طریق ابزارهای فناوری به شهروندان می‌تواند، نقش قابل توجهی در کاهش هزینه‌ها، صرفه‌جویی در وقت و افزایش کارایی و اثربخشی داشته باشد. بنابراین در راستای رشد و توسعه فناوری اطلاعات در منطقه دشتی و

اهداف، محورها و دستاوردهای این همایش به شرح زیر می‌باشند:

اهداف همایش

۱- توسعه و ترویج فرهنگ تحقیق و پژوهش در زمینه مباحث فناوری اطلاعات و ارتباطات در بین جوانان.

- ۲- فرهنگ‌سازی برای استقرار و توسعه‌ی نظام مدیریت فناوری اطلاعات.
- ۳- ارتقای دانش کاربردی «فناوری اطلاعات و ارتباطات» «فآوا» در مدیریت شهری استان و منطقه.
- ۴- بررسی زیرساخت‌های ارتباطی مورد نیاز برای تحقق شهر الکترونیک.
- ۵- ارائه‌ی تجارب و مدل‌های موفق شهرهای الکترونیک در سایر نقاط جهان و کشور.

محورهای همایش

- ۱- بررسی موانع زیرساختی، ساختاری، فنی و مدیریتی شکل‌گیری شهر الکترونیکی و راهکارهای رفع آن.
- ۲- بررسی و تبیین زیرساخت‌ها و راهکارهای فرهنگی در ارائه‌ی خدمات و توسعه‌ی شهر الکترونیکی.
- ۳- تبیین زیرساخت مدیریتی و تشکیلاتی ارائه خدمات الکترونیکی.
- ۴- معرفی و بررسی آخرین دستاوردهای تحقیقاتی و کاربردی در زمینه شهر الکترونیک و مدیریت شهری.

کوه سید علی

فرازهایی از سخنرانی‌های همایش

امام جمعه بوشهر در سخنان خود در همایش چنین گفت: شهر الکترونیک واقعیت و ضرورت هزاره‌ی سوم است. نماینده‌ی ولی فقیه در استان بوشهر اظهار داشت: در ایران فرهنگ شهرهای الکترونیکی و اینترنتی در حال گسترش است و در هزاره‌ی سوم و در آغاز سده‌ی ۲۱ تسلیم پدیده‌های حاصل تغییرات فناوری‌های جدید ناشیم و شهر الکترونیک را به عنوان یک نیاز و ضرورت هزاره‌ی سوم بپذیریم. آیت‌الله غلامعلی صفایی بوشهری افزود: شهر الکترونیک یک اختراع و با یک پیشنهاد نوآورانه نیست بلکه واقعی است که بر اساس نیاز جای خود را باز می‌کند. وی ادامه داد: اگر امروز چشم خود را بر نیاز بندیم، فردا باید با برداشت هزینه‌ی بیشتر، قدم در اجرای آن بگذاریم، چون سمت‌وسوی شهرهای الکترونیکی در حال شکل‌گیری است. امام جمعه بوشهر تصریح کرد: شهر الکترونیک ما را از دنیای تک بعدی که شهرهای سنتی و امروزی ما هستند، به دنیای دو بعدی می‌برد که دستاورد فناوری‌های نوین اطلاعات و ارتباطات دنیای اینترنتی است. صفایی بوشهری خاطر نشان کرد: اگر به خود اعتماد داشته باشیم و علمی فکر کنیم و دانش و علم را در همه‌ی امور زندگی‌مان به کار گیریم، قطعاً نه تنها ایجاد شهر الکترونیک که پروژه‌های بزرگتر و پیچیده‌تر را که بر اساس توسعه‌ی ابزارهای نوین مانند فناوری اطلاعات و ارتباطات است به راحتی می‌توانیم انجام دهیم. وی ادامه داد: فعالیت‌های علمی، بانکی، تفریحی، تجاری، کسب اطلاعات، فعالیت‌های آموزشی، سیاسی، مسافرتی، کاریابی و در خواست کار، درمانی و فعالیت‌های تصمیم‌گیری بخشی از فعالیت‌های شهرهای الکترونیکی است.

شهر خورموج را بشناسیم

خورموج

خورموج یکی از شهرهای استان بوشهر و در ۸۲ کیلومتری جنوب خاوری بندر بوشهر جای دارد و مرکز شهرستان دشتی است.

شکلته حفاظت شده بندر

سخنرانان نشست

- ۱- سید محمد مهدی تشکری هاشمی، عضو هیأت علمی و رئیس دانشکده علوم ریاضی و کامپیوتر دانشگاه امیرکبیر، مشاور شهرداری تهران در امور فناوری اطلاعات.
- ۲- حسن دانایی فرده، عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس.
- ۳- غلامعلی منتظر، معاون پژوهشی مرکز تحقیقات و سیاست علمی کشور و مشاور فناوری اطلاعات شهرداری تهران.
- ۴- همایون یزدان‌پناه، مدیر عامل سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری اصفهان.
- ۵- مسعود نصوری، معاون عمرانی استانداری بوشهر.
- ۶- عبدالعزیز مصلح، عضو هیأت علمی دانشگاه خلیج فارس و رئیس پارک علم و فناوری خلیج فارس.

کلمه در شهرهای غربی به وفور یافت می‌شود، مثل: خورفکان و خوردومی.

قدمت شهر خورموج به پیش از اسلام بر می‌گردد و وجود آثار و ابنیه‌ای تاریخی در آن حکایت از قدمت باستانی آن دارد. آثاری همچون بارگاه عیارم پسر سام پسر نوح، نوه نوح، باقی مانده‌های شهر باستانی خورموج و قلعه‌ی محمد خان دشتی.

بزرگان زیادی در این منطقه رشد یافته و به درجات عالی علمی، فرهنگی و هنری دست یافته‌اند. افرادی چون میرزا محمدجعفر خان خورموجی، نویسنده حقایق‌الآخبار ناصری (کسی که مرگ امیر کبیر را فاش کرد و نسخه‌های چاپ شده کتاب به دستور ناصرالدین شاه جمع‌آوری و ضبط گردید، ۱۲۸۳ ق.)، علی دشتی، فایز دشتی و محمد خان دشتی.

در آذر ماه ۱۳۳۲ بخش خورموج شامل دهستان‌های کاکلی و شسته، جزو فرمانداری دشتی و دشتستان شد و پس از مدت کوتاهی به هم خورد و بخش دشتی از دهستان‌های خورموج، شنه و طسوج جزو فرمانداری بوشهر تشکیل گردید. خورموج در سال ۱۳۳۵ خورشیدی ۴ هزار و ۹۸۸ نفر جمعیت داشت. این شهر از تاریخ ۱۳۳۸ خورشیدی در تقسیمات کشوری به شهر تبدیل شد و شهرداری در آن پا گرفت. از این سال تا سال ۱۳۵۷ (طی ۱۹ سال) ۱۲ شهردار داشته است و از ۱۳۵۸ تاکنون ۱۳۸۸ (طی ۳۰ سال) ۲۴ شهردار به خود دیده است. در زیر جدول شهرداران خورموج از آغاز تا به امروز دیده می‌شود.

مرا باقی منطقه دشتی

طول جغرافیایی خورموج 51° و 29° شمالی و عرض جغرافیایی آن 28° و 39° شرقی است و ارتفاع آن از سطح دریا ۶۰ متر است. جمعیت آن نزدیک به ۵۰ هزار نفر است که بیش از ۹۵ درصد آنان به زبان فارسی بوس صحبت می‌کنند. وسعت آن ۲۹۷ هکتار، آب و هوای آن گرم و خشک است که پایین‌ترین و بالاترین میزان دما در طول سال از 22° تا 52° درجه متغیر است. میزان بارندگی بین ۳۰۰ تا ۲۸۵ میلی‌متر متفاوت است.

در باره‌ی وجه تسمیه آن گفته می‌شود که «خورموج» از دو بخش خور و موج تشکیل شده که خور مخفف خورشید و موج یا موج یا صبح یعنی نخل است. خورموج به معنی شهر نخل و خورشید می‌باشد. خورموج معانی دیگری هم دارد. کلمه خور به معنی آب راه است یا جایی که از آن آب می‌گذرد که این کلمه ریشه‌ی عربی دارد و موج هم که پر واضح است کلمه‌ای عربیست مثل امواج البحری یعنی امواج دریایی، از این نوع

اسامی شهرداران خورموج از بدو تا سیس سال ۱۳۳۸ تا کنون

ردیف	نام و نام خانوادگی	سنت	تاریخ
۱	عابدینی	شهردار	۱۳۳۸
۲	سید حسام رضوانی	شهردار	-
۳	علی مرادی	شهردار	-
۴	ختری	شهردار	-
۵	امینی	شهردار	-
۶	منالاح احمدی	بخشدار و سرپرست شهرداری	-
۷	بیگ زاد	کفیل شهرداری	-
۸	شامنده	بخشدار و سرپرست شهرداری	-
۹	اسماعیل معیری	شهردار	۱۳۴۴/۹/۲۵ تا ۱۳۷۱/۱۰/۱۶
۱۰	وکبلی	شهردار	-
۱۱	بزمان	شهردار	-

ردیف	نام و نام خانوادگی	مست	تاریخ
۱۲	اسماعیل فرهودی	شهردار	-
۱۳	علیزاده	شهردار	-
۱۴	فرهمند	شهردار	-
۱۵	سید احمد علم بلادی	شهردار	۱۳۵۸/۱۲/۱۸ ۵۵/۱۰/۹
۱۶	محمد حسن سهم الدینی	شهردار	۱۳۵۹/۹/۱۵ ۵۹/۶/۱۴
۱۷	ابراهیم سرکالی	شهردار	۱۳۵۹/۱۱/۱۳ ۵۹/۹/۱۵
۱۸	موسوی	سرپرست شهرداری	۱۳۵۹/۱۱/۳۰ ۵۹/۱۱/۱۳
۱۹	سید عبدالله رضوی	شهردار	۱۳۶۰/۳/۳۰ ۵۹/۱۱/۳۰
۲۰	حسین ایزلی	شهردار	۱۳۶۲/۲/۵ ۶۰/۳/۳۰
۲۱	سید حسین میر محمد حسینی	سرپرست شهرداری	۱۳۶۲/۳/۴ ۶۲/۲/۱۵
۲۲	علی محمدی زاده	شهردار	۱۳۶۲/۳/۲۸ ۶۲/۳/۱۴
۲۳	سید اسماعیل هاشمی	سرپرست شهرداری	۱۳۶۳/۷/۱۹ ۶۳/۴/۲۸
۲۴	سید محمد علی حسینی	شهردار	۱۳۶۳/۶/۳۰ ۶۳/۷/۱۹
۲۵	علی کردگلر	شهردار	۱۳۶۵/۲/۲۹ ۶۴/۶/۳۰
۲۶	علی نجفی	شهردار	۱۳۶۷/۳/۱۴ ۶۵/۲/۲۹
۲۷	حسین حسن زاده	شهردار	۱۳۶۸/۴/۴ ۶۷/۲/۱۲
۲۸	عبدالمجید حسینی	شهردار	۱۳۷۲/۲/۳۰ ۶۸/۴/۴
۲۹	حسن یورک	شهردار	۱۳۷۴/۳/۱۵ ۷۲/۳/۱۸
۳۰	کرم حسینی	شهردار	۱۳۷۸/۲/۱۷ ۷۴/۳/۱۸
۳۱	حیدر مزارعی	سرپرست	۱۳۷۸/۵/۵ ۷۸/۳/۱۷
۳۲	کاظم مرادی	شهردار	۱۳۷۹/۷/۲۵ ۷۸/۵/۵
۳۳	سید نورالدین امیری	شهردار	۱۳۸۱/۶/۲۵ ۷۹/۷/۲۵
۳۴	فرهاد قرزین	شهردار	۱۳۸۲/۵/۲۵ ۸۱/۶/۲۴
۳۵	فؤاد همراهان یور	شهردار	۱۳۸۵/۳/۲۵ ۸۲/۵/۲۵
۳۶	احمد شیخیانی	شهردار	۱۳۸۶/۲/۱۳ ۸۵/۳/۲۵
۳۷	علی قاسمی	سرپرست شهرداری	۱۳۸۶/۳/۲۵ ۸۶/۳/۱۲
۳۸	عزیزانه حورشیدی	شهردار	۱۳۸۷/۱۰/۷ ۸۶/۳/۲۲
۳۹	کرامت اله طاهری	شهردار	۸۷/۱۰/۷ تاکنون

فرهنگسرای معرفت

میزبان یاقوت همیشه، جشنواره‌های فرهنگی در شمال باختری تهران

• حمیده کرشناسی

فرهنگسرای بازگشته بود. بر کناره‌های پل شوایی پیاده در جلوی فرهنگسرا، تابلویی مشامین و کشیده با اناری درخت و شاداب که بر آن نشسته بود، به بردمان محل و به گذرندگان نوید جشنواره‌ای را می‌داد. برای نخستین بار این محل جشنواره را تجربه می‌کرد؛ جشنواره‌ی یاقوت بندستی را.

برگزاری جشنواره‌ی آثار در فرهنگسرای معرفت، تجربه‌ای جدید و نو برای شهروندان غرب تهران بود. این جشنواره فرصتی بود برای عرضه‌ی این میوه‌ی زیبا و دل‌انگیز که در شهرهای مختلف با خصوصیات و مزه‌های متفاوت وجود دارد. ۲۸ آبان ماه، فرهنگسرا حال و هوای جدیدی به خود گرفته بود. هیاهوی محوطه‌ی پشت فرهنگسرا، شهروندان و مهمانان همیشگی خود را از حیاط جلویی به فضای باز پشت می‌کشاند. بیش از ۲۲ غرفه در ردیف‌هایی منظم چیده شده که چشم‌نوازی رنگ قرمز غرفه‌ها تصویر آثار را در ذهن بیننده به تصویر می‌کشد. اولین غرفه‌ی ورودی جشنواره، کارگاه کودکان نام داشت و خانواده‌ها با

فرهنگسرای معرفت با آن ساختمان استوانه‌ای شکل خود که میان دو بزرگراه مهم پایتخت - همت و آشناسان - نشسته، معادگاه فرهنگ دوستانی است که به فضای کم‌گستره و جمع و جور آن خو گرفته‌اند اما تا جندی پیش، نگاه‌های ناسنجبار آنان به فضای تهی و رها مانده در همسایگی فرهنگسرا دوخته می‌شد که آکنده از زباله و آشغال بود. شاید آرزوی بسیاری بود که این فضا به این‌خانه‌ی فرهنگی پیوندد تا برخی با تجربه‌های فراوان و دانش‌های بیشتر، محله را شلوغ‌تر نکنند. فضای همگانی، نیاز این ناحیه‌ی محروم فرهنگی بود. جوانان و نوجوانان این ناحیه و ناحیه ۲۲ در غرب تنها همین فضا را دارند. جندی پیش آرزوی آنان به حقیقت پیوست و میدانگاه رها شده از آینده‌ها زنده شد و فرهنگسرا گسترش یافت و در دوروز پیاپی، چهارم‌ای باور نکردنی یافت. غرفه‌های سفید رنگ به هم پیوسته در زمینه‌ی آسفالت سیاه و تازه با آن بازان‌هایی به موقع، شادابی و حرارت را برای این معادگاه فراهم آورد. در این پاییز خشک، بهار به

سپردن فرزندان به مسئولان این غرفه با آرامش خاطر به بازدید و خرید می‌پرداختند و کودکان هم پس از گذران ساعتی در غرفه‌ی کودکان و نوجوان بالی خندان از غرفه خداحافظی می‌کردند.

پس از این ایستگاه، در فضای اصلی جشنواره، غرفه‌های انار، شهرهای مختلف به چشم می‌خورد. انار سوه، انار فیروز کوه، انار استهبان، انار نیریز، انار تفت و جز اینها که هر کدام با سلیقه‌های زیبا این دانه‌های یاقوتی را تزئین و در معرض دید همگان قرار دادند.

غرفه‌ی ترش و شیرین خوزستان، غرفه‌ای بود که بیش از همه مورد توجه قوار گرفت. این غرفه را زبان خود سرپرست اداره می‌کردند. انواع ترش، ترشک و لواشک و... که از انار تهیه شده بود، عرضه می‌شد و بازدیدکنندگان امکان تست محصولات و سپس خریداری آنها را داشتند.

غرفه‌ی آشپزی نیز، غرفه‌ای پرطرفدار در این جشنواره بود. انواع غذا که با انار طبخ شده بود، به بازدیدکنندگان عرضه می‌شد و مسئول غرفه در دو نوبت صبح و بعد از ظهر بخت غذا با انار را آموزش می‌داد.

سیاه چادر خشایبزی، با چیدمانی متفاوت از سایر غرفه‌ها، منظره‌ای زیبا را پیش چشم بازدیدکنندگان به تصویر می‌کشید. زنی با لباس محلی در این چادر مشغول سوزن‌دوزی و گنیم‌بافی

بود و قصد داشت در پایان جشنواره هنر خود را به علاقه‌مندان آموزش دهد.

همچنین بازدیدکنندگان در این چادر با پوشیدن لباس محلی، عکس یادگاری می‌گرفتند تا بعدها با نگاه کردن به عکس خود یاد و خاطره‌ای از این جشنواره در دل زنده کنند.

شب‌ها، گروه موسیقی سنتی آذری در میان غرفه‌ها مشغول قدم زدن می‌شدند. طبلن نواختن موسیقی محلی در قضا، آتش‌بازی، بازی بچه‌ها با تن پوش‌های عربسکی، حال و هوای تباد و مفرحی به جشنواره می‌بخشید. به علاوه شهروندان می‌توانستند از خدمات رایگان غرفه‌های ایستگاه‌های شهرداری، بازیافت، ایستگاه سلامت، ایستگاه تغذیه و ایستگاه ورزش استفاده کنند.

این جشنواره بخش ویژه‌ای هم داشت؛ مسابقات نقاشی برای ابتدایی‌ها، روزنامه‌ی دیواری برای بچه‌های راهنمایی و مسابقه‌ی داستانتک ویژه‌ی دبیرستانی‌ها با موضوع انار برگزار شد.

لازم به ذکر است، اگر حمایت‌های موسسه فرهنگی حافظ شهر، اداره اجتماعی و فرهنگی ناحیه‌ی یک منطقه‌ی پنج، وزارت جهاد کشاورزی، سازمان تعاون روستایی و شوراپاری‌های ناحیه‌ی یک، منطقه‌ی پنج نبود، این مهم محقق نمی‌شد. این جشنواره در تاریخ هفت آذر به پایان رسید و خاطره‌ای شیرین برای غرب‌نشینان از خود به جای گذاشت.

شهرداری منطقه ۱ ارومیه عاری از سکونتگاههای غیر رسمی

حیدر کرشمایی

منطقه را شامل پارکهای محله‌ای، جنگلی، کلبه‌بانی، الفدیر و دانشجوی عشایر کرد.

شهردار منطقه ۱، سطح اشغال پهنه‌های این منطقه را ۸۲ درصد اعلام و اظهار داشت: این منطقه از جنوب غربی تا جنوب شرقی ارومیه، مشرف به عوارض طبیعی شامل کوه مشرف به گلشهر، کوه

شهردار منطقه ۱ ارومیه گفت: منطقه ۱ شهرداری ارومیه عاری از سکونتگاههای غیر رسمی بوده و دارای پهنه‌های منظم و تفکیک شده می‌باشد.

غلامرضا عدل دوست با بیان اینکه این منطقه از موقعیت فرهنگی و اجتماعی بالایی برخوردار است افزود: بافت معماری و ساخت و ساز منطقه شامل ساختمانهای یک تا چهار طبقه، ساختمانهای تجاری - آپارتمانی با نما کاری ۷۰ درصدی، تراکم رستورانهای مهم شهر و پهنه‌های تجاری محدوده خیابان استادان، مولوی، آزادگان، بهداری و نبوت و ساحلی را شامل می‌شود.

وی در دنباله، فضاهای سبز موجود در این

جنوب شرقی به چادهدی پلانچ و چادهدی مهاباد و دسترسی به جانوسلو و یازک جنگلی قرار دارد.

کلیسای سیر، رودخانه شهر چایی، دسترسی‌های گردشگری از سمت جنوب به منطقه بند، از

درآمد شهرداری اهر تأمین‌کننده نیازها نیست

برخی طرح‌های شهری و عمرانی گفت: میدان‌های اصلی، ورودی‌های شهر اهر، کمربندی کلیدر به تبریز و کلیدر به سه راهی مشکین شهر به دلیل نبود اعتبارات لازم هنوز اجرایی نشده برای این مورد نیازمند همکاری مسئولان هستیم.

وی در ادامه سائندهی مجموعه‌های شیخ شهاب‌الدین، گشتارگاه اهر، میدان دوآب، پل بهرام آباد و کانال شله‌بران همچنین تفریحی مناسب مبلمان شهری، تکمیل ساختمان آتش‌نشانی و ایجاد پارک محله‌ها را از برنامه‌های آینده خود در این پست عنوان کرد.

شهردار سابق اهر نیز در حاشیه‌ی آیین معارفه‌ی شهردار جدید اهر در گفت‌وگو با خبرنگار فارس، اظهار داشت: در مدت تصدی شهرداری این شهرستان، تمام سعی ما این بود که فعالیت‌های رفاهی خوبی در سطح این منطقه انجام شود.

شهردار جدید اهر با بیان این که درآمدزایی نیاز مهم شهرداری اهر است، گفت: ۱۱۵ میلیارد ریال در ماه، هزینه‌ی کلزکنان و کارگران شهرداری است، از این رو اگر برنامه‌ی مناسبی برای درآمدزایی نداشته باشیم، با مشکلات بسیاری روبرو خواهیم شد. مولاخواه با اشاره به مشکلاتی در تأمین اعتبارات لازم برای کارخانه‌ی جدید آسفالت شهرداری اهر اظهار داشت: ۲۱۵ میلیارد ریال تاکنون برای این کارخانه هزینه شده که در صورت راه‌اندازی به موقع آن امید است، مضافات تأمین آسفالت مورد نیاز شهرداری اهر حل و فصل شود.

شهردار جدید اهر همچنین حمل و دفع سنتی زباله‌های شهری و ناوگان فرسوده‌ی خدمات شهری را از دیگر مشکلات این شهرستان عنوان کرده و رفع این مشکلات را در اولویت دانست. مولاخواه با اشاره به کمبود اعتبارات برای اجرای

شهردار جدید اهر گفت: درآمد شهرداری اهر تأمین‌کننده‌ی نیازهای عمومی این شهرستان نیست. محمدنی مولاخواه در حاشیه‌ی آیین معارفه‌ی شهردار جدید اهر با بیان این که طی سال جاری برای آسفالت‌ریزی خیابان‌ها و کورچه‌های شهر اهر ۱۲ میلیارد ریال هزینه خواهد شد، گفت: بر همین اساس ۴ میلیارد ریال از محل اعتبارات شهرداری اهر و ۸ میلیارد و ۲۰۰ میلیون ریال از محل اعتبارات در نظر گرفته برای این طرح‌ها، هزینه می‌شود. وی در ادامه تصریح کرد: متأسفانه درآمد شهرداری اهر تأمین‌کننده‌ی نیازهای عمومی شهرستان نیست، بر همین اساس لازمی عمران و آبادانی شهر در همکاری مردم با شهرداری و مشارکت سرمایه‌گذاران بخش خصوصی خلاصه‌شدنی است.

مرکز علمی - کاربردی، گامی نو از شهرداری تبریز

با حضور اعضای شورای اسلامی شهر، شهردار تبریز، رئیس دانشگاه جامع علمی - کاربردی استان، اساتید دانشگاهها و مراکز آموزش عالی، مرکز "آموزش علمی - کاربردی شهرداری تبریز" به بهره‌برداری رسید.

در مراسم افتتاح مرکز علمی - کاربردی شهرداری تبریز که با هدف آموزش و پرورش نیروهای متخصص در حوزه مدیریت شهری، ارتقای سطح دانش و توان فنی پرسنل مجموعه شهرداری و افزایش سطح کارآمدی نیروهای شهرداری راه‌اندازی شده است، سلطانی، مدیر این مرکز ملی سخنانی ضمن ابراز خرسندی از افتتاح مرکز علمی - کاربردی شهرداری با اشاره به اهمیت و جایگاه آموزش در دنیای امروز، توسعه و پیشرفت مورد انتظار کشورها را در ارتباط مستقیم با اصل آموزش و تسلط به علوم و فناوری روز دانسته و گفت: حجم آنبوه یافته‌ها، اکتشافات علمی و گسترش روز افزون علوم و فناوری، ضرورت و اهمیت حرکت به سمت آموزش و محسوبی با علوم را دو چندان کرده و کشورهایی که نسبت به اصل

آموزش و تسلط بر علوم غفلت ورزند، زمینه عقب‌ماندگی خود را فراهم می‌کنند، وی از علم در دنیای امروز به عنوان سازوکار قدرت و خردی کشورها در برهمکنش‌های سیاسی یاد و خاطر نشان کرد: امروز بسیاری از برهمکنش‌های سیاسی و حتی حریفانه‌ترین مسودجی‌ها با استفاده از علم و فناوری صورت می‌گیرد و کشورهایی که بی‌توجه به اصل دستیابی به علوم و فناوری‌های روز باشند، پیش‌ازهمه زیان می‌بینند.

مدیر مرکز آموزش علمی - کاربردی شهرداری تبریز در بخش دیگری از سخنان خود تحقق و پژوهش را لازمه و مکمل آموزش توصیف کرده و افزود: آموزش جهت‌دار در کنار توجه به تحقیق و پژوهش برای دستیابی به تولید بیشتر، اصل انکار ناپذیر روند بازگشت‌ناپذیر توسعه‌ی کشور است. سلطانی در پایان سخنان خود به مشخصات مرکز علمی - کاربردی شهرداری اشاره و تصریح کرد: مرکز آموزش علمی - کاربردی شهرداری در زمینی به مساحت ۳۳۵۰ مترمربع و زیربنای ۸۴۰ مترمربع راه‌اندازی شده و در راستای ارتقای سطح آموزش و

مهارت پرسنل شهرداری فعالیت خواهد کرد. همچنین در آیین آغاز به کار مرکز علمی - کاربردی، شهردار تبریز با اعلام این مطلب، توسعه‌ی کشور و زیرمجموعه‌های مدیریت واحد شهری را در گرو توجه ویژه به امر آموزش و پژوهش در تمامی حوزه‌ها دانسته و گفت: در سایه توجه ویژه به امر آموزش و موضوع پژوهش می‌توان ضمن پرورش نیروهای کارآمد و متخصص در حوزه‌های مختلف اجرایی، زمینه را برای پیشبرد علمی و تخصصی اهداف توسعه‌ی کشور فراهم کرد.

شهردار تبریز با تأکید بر ضرورت ارتقای سطح دانش و مهارت‌های علمی و اجرایی کارکنان و مدیران شهرداری از حمایت جدی خود و اعضای شورای اسلامی شهر از توسعه و تجهیز مرکز آموزش علمی - کاربردی شهرداری خبر داده و افزود: راه‌اندازی این مرکز راه را برای برداشتن قدم‌های بزرگ‌تر در حوزه‌های مدیریت تخصصی در امور شهری هموارتر کرده و این امر می‌تواند مقدمه‌ای برای استقرار مدیریت واحد شهری باشد.

نخستین نمایشگاه مطبوعات سهند گشایش یافت

قره‌آباد روشنی، شهردار شهر جدید سهند، بعدازظهر روز ۱۵ مهرماه در آیین گشایش این نمایشگاه گفت: این نمایشگاه در راستای سیاست‌های فرهنگی و اجتماعی شهرداری سهند و برج نهادن به فعالیت‌های با ارزش رسانه‌های گروهی برگزار می‌شود.

وی افزود: پس از برگزاری موفق و بازناب گسترده‌ی چهارمین نمایشگاه مطبوعات و خبرگزاری‌های داخلی در تبریز و تأثیرگذاری آن در رشد فرهنگی، تصمیم به برگزاری نمایشگاه مطبوعات در سهند گرفته شد.

شهردار سهند با بیان این که شهر جدید سهند نخستین میزبان نمایشگاه مطبوعات بعد از تبریز است، ابراز امیدواری کرد که برگزاری این نمایشگاه اعتلای فرهنگی سهند را در پی داشته باشد. روشنی بر لزوم پرداختن به موضوعات فرهنگی در این شهر تأکید کرده و افزود: زمینه‌های زیادی برای توسعه‌ی فرهنگی این شهر وجود دارد و استقرار آفاده‌ی ارشادمی‌تواند حرکت مهمی در این راستا باشد. وی یادآور شد که تلاش شهرداری سهند بر آن بوده تا در تمام پروژه‌های عمرانی سعه فرهنگی ایرانی و اسلامی به کار گرفته شود. شهردار شهر

جدید سهند مطبوعات را داوران بی‌طرف و بی‌غرض خواند و تلاش آنها را در راستای اعتلای کشور دانست. روشنی تأکید کرد: مطبوعات باید مورد توجه مدیران تمام دستگاه‌های مدیریتی و اجرایی باشند.

وی خاطر نشان کرد: برهمکنش بنا خیرنگار، توسعه‌ی پایدار را در جامعه به همراه دارد. نمایشگاه مطبوعات شهر سهند با مشارکت مطبوعات محلی، سرپرستی روزنامه‌های مراسمی و خبرگزاری‌ها از ساعت نه صبح تا ۱۹:۳۰، ۱۵ و ۱۶ مهرماه پذیرای بازدید علاقه‌مندان بود.

منبع: خبرگزاری فارس

شهرداری دُرچه

شهرداری دُرچه در سال اصلاح الکترونی مصرف و همزمان با هفتمی دفاع مقدس، شهرداری تمام الکترونیک خود را با حضور مسئولان استان و شهرستان به بهره‌برداری رساند. در این سامانه که برنامه‌ریزی، آموزش، تجهیز و بهره‌برداری از آنها نزدیک به دو سال طول کشیده، همگی فعالیت‌های شهرداری و نیاز آریاب رجوع کاملاً الکترونی انجام می‌شود. فعالیت‌های صورت گرفته و خدمات ارائه شده به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- آموزش ICDL برای همگی کارکنان.
- ۲- خرید تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری.
- ۳- خرید سرور، UPS، اصلاح و گسترش شبکه‌ی شهرداری.

۴- راه‌اندازی پایگاه شهرداری به نشانی www.dorchehmun.ir

۵- خرید نرم‌افزار شهرسازی الکترونی و اتوماسیون انرژی، حقوق، تسنمزد، انبار و جز اینها و آموزش پرسنل برای کار با نرم‌افزارهای مربوطه.

۶- اسکن همگی پرونده‌های شهرداری نزدیک به ۵۸۰ هزار برگ و لینک مایگانی الکترونی به نرم‌افزارهای وابسته.

۷- اتصال دستگاه POS به سامانه‌ی درآمد شهرداری برای پرداخت الکترونی شهروندان.

۸- راه‌اندازی سامانه‌ی پیام کوتاه (SMS) سیور و ارسال کد رهگیری پرونده به آریاب رجوع برای

آگاهی از مراحل رسیدگی به پرونده خود

۹- شبکه کردن ساختمان‌ها و فرهنگسراهای شهرداری از طریق اینترنت بر سرعند

۱۰- تحت وب کردن کلیه نرم‌افزارها برای کنترل فعالیت‌های شهرداری از طریق اینترنت (Telecommuting).

۱۱- اسفای نظامنامه میان شهرداری دُرچه و سازمان هم‌حرفه‌ای برای اجرای دوره‌ی آموزش «شهروند الکترونیک» در راستای هدف شهرداری الکترونیک، شهروند الکترونیک.

گفتنی است که برای اجرای این پروژه نزدیک به ۱ میلیارد و ۲۵۰ میلیون ریال اعتبار هزینه شده است.

استخراج مساحت رفت‌ووروب سطح شهر از نقشه‌های GIS

همچنین برنامه‌ریزی در کار بودجه‌ریزی عملیاتی، تأمین نیروی انسانی و ساماندهی آنها، کاهش هزینه‌های رفت‌ووروب و جز اینها بوده است.

وی در پایان گفت: از دیگر فعالیت‌های آینده‌ی اداره GIS می‌توان به تهیه‌ی لایه‌های اسفالت شهر، متر از جدول قابل رنگ‌آمیزی، مساحت تابلوهای شهر، مساحت فضای سبز موجود و غیره اشاره کرد که امید است پیش از تدوین بودجه‌ی سال ۸۹ در اختیار سازمان‌های وابسته و معاونت طرح و برنامه قرار گیرد.

گفتنی است برای مساحت کل رفت‌ووروب شهر در سال جاری ۲۶ میلیارد ریال و ۲۰۰ نفر کارگر در نظر گرفته شده است.

محدوده‌ی مناطق سه‌گانه‌ی شهرداری وابسته‌های شش‌گانه‌ی سازمان مدیریت، پسماندها استخراج شده است. براساس آمارهای به دست آمده مساحت کل کوچه‌ها ۳۰۲، خیابان‌های اصلی ۸۹، پیاده‌روها ۱۶۶، جوی‌ها ۱۸، باغچه‌های کناری پیاده‌روها ۱۲ و جمع کل آن ۴۷۸ هکتار می‌باشد که ۱۲۵ هکتار آن در محدوده‌ی منطقه‌ی یک، ۱۹۲ هکتار در محدوده‌ی منطقه‌ی دو و ۱۵۹ هکتار در محدوده‌ی منطقه‌ی سه شهرداری واقع شده است.

نظری‌پور تصریح کرد یکی از مهم‌ترین دلایلی که باعث شد این طرح در دستور کار اداره GIS قرار گیرد، نبود اطلاعات دقیق و درست از مساحت رفت‌ووروب سطح شهر به منظور پرداخت هزینه‌های رفت‌ووروب و

برای نخستین بار مساحت دقیق رفت‌ووروب از طریق نقشه‌های GIS شهر قزوین استخراج شد.

فرزانه نظری‌پور، سرپرست معاونت شهرسازی و معماری با اعلام این خبر افزود: تهیه‌ی لایه‌های مساحت (سامانه اطلاعات جغرافیایی) مساحت رفت‌ووروب دقیق شهر که از سه ماه پیش به وسیله‌ی اداره‌ی GIS این حوزه شروع شده بود، به پایان رسیده و برای بهره‌برداری به سازمان مدیریت پسماندها اعلام شد.

وی در ادامه گفت: این لایه‌ها در پنج بخش، مساحت کوچه‌ها، پیاده‌روها، جوی‌ها، باغچه‌های کناری پیاده‌روها و خیابان‌های اصلی (طبق ضوابط دو متر از کناره‌ها و ۵۰ سانتی متر از کنار فضای سبز میانی و کناری) و بریایه‌ی

پایین بودن کرایه، مشکل بزرگ اتوبوسرانی ارومیه

اتوبوس‌های ملکی سازمان را دو نفر راننده به صورت شیفتی هدایت و خدمات‌رسانی می‌کنند که به خاطر کمبود راننده، شناساری از دانش‌گاران به صورت داوطلب و تمام وقت انجام وظیفه می‌توانند. رئیس سازمان اتوبوسرانی ارومیه و حومه یادآور شد: با توجه به سیاست خصوصی‌سازی دولت در برنامه‌ی چهارم توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، کمبود نیرو با واگذاری به بخش خصوصی تأمین می‌شود و نیازی به جذب نیرو در بخش خصوصی ندارد.

و سامانه‌ی اتوبوس‌های لنبرو (سات / BRT) رفع می‌شود. وی گفت: در راستای جلوگیری از آمدن اتوبوس‌های آلاینده‌ی هوا با عمر بیش از ۱۰ سال و جذب رضایت شهروندان، سازمان اتوبوسرانی در رویکردی خدماتی-زیست‌محیطی برای جایگزینی و تبدیل به احسن اتوبوس‌های فرسوده دست به کار شده است. چندزاده ادامه داد: تاکنون ۹۱ دستگاه اتوبوس، جایگزین اتوبوس‌های فرسوده شده و این طرح در حال حاضر ادامه دارد. وی تصریح کرد: تمام

رئیس سازمان اتوبوسرانی ارومیه و حومه اظهار داشت: ناامترای درآمد و هزینه‌های روزانه به خاطر پایین بودن کرایه حمل مسافر از مشکلات بنیادین سازمان اتوبوسرانی است.

عباس حیدرزاده، حرکت همگام تاکوگان با دیگر خودروهای شخصی و جمعی در خیابان‌ها و کم‌عرض بودن معابر در بافت مرکزی شهر را از دیگر مشکلات سازمان اتوبوسرانی عنوان کرده و ادامه داد: این مشکل با ایجاد خطوط ویژه‌ی اتوبوس

طرح پاکسازی کوهستان در ارتفاعات غرب

بالش زر، شهردار ناحیه سه منطقه‌ی پنج در مراسم پاکسازی کوهستان که با حضور مدیران شهری، تشکل‌های غیر دولتی و جمعی از شهروندان، به مناسبت روز جهانی کوهستان در ارتفاعات حصارک برگزار شد، گفت: با حضور بوئر شهروندان و خلاقه‌مندان به کوهنوردی در طرح پاکسازی ارتفاعات حصارک عملیات پاکسازی در مسیرهای کوهنوردی انجام و در

مجموع بیش از ۲۰۰ کیلو پسماند خشک شامل بطورهای پلاستیکی، آب، نوشابه، قوطی کتسرو، تاپلون و غیره جمع‌آوری شد. وی با بیان این که حوزه‌ی خدمات‌رسانی منطقه تا ارتفاع ۱۸۰۰ متر است، گفت: به منظور اجرای برنامه‌های زیست‌محیطی و حفظ منابع طبیعی، اجرای پاکسازی محیط‌زیست از

آلودگی‌ها با مشارکت شهروندان پیش‌بینی شده است. شهردار ناحیه سه با اشاره به استقبال شهروندان از همایش و شرکت بیش از ۸۰۰ نفر گفت: حفظ محیط‌زیست بدون مشارکت مردم محقق نمی‌شود و این کار نیازمند فرهنگ‌سازی و اجرای برنامه‌های این چنینی است.

کمیته فنی شورای عالی ترافیک کشور، منوریل را برای کرمانشاه تصویب کرد

اخبوسی، مدیر عامل سازمان قطار شهری کرمانشاه گفت: این طرح را شرکت مهندسی مشاور طرح هفتم - که مشاور امکان‌سنجی قطار شهری کرمانشاه بود - با به هنگام‌سازی مدل‌ها بر پایه‌ی اطلاعات و آمار واقعی به دست آمده از مرکز اطلاعات و آمار ایران (شامل درصد رشد جمعیت، مالکیت خودروهای شخصی و جایگاهی تعداد ۱۴ هزار نفر در ساعت در یک جهت) پس از تصویب کمیته فنی شورای عالی ترافیک ابلاغ کرد که البته ما براساس الحاق ۱۴۱۰ آن را تا ۱۶ هزار و ۲۰۰ نفر در ساعت - با توجه به مطالعات مشاور طرح - افزایش خواهیم داد. وی تاکید کرد: مطالعه طرح قطار شهری

کرمانشاه در سال ۸۷ آغاز و مشاور برای مطالعه‌ی فاز صفر طرح انتخاب شد. متأسفانه پیش‌بینی حجم جایگاهی مسافر بر پایه‌ی آمار رشد جمعیت سه درصدی شهر کرمانشاه منطبق به سال‌های قبل از ۷۵ بود و شاخص‌های مختلف در نظر گرفته نشده بود که بر همین اساس آمار جایگاهی مسافر در ساعت بسیار کمتر از واقعیت موجود (و آینده تا افاق ۱۳۱۰) بود. از همین رو مشاور جدید کار خود را برای واقعی‌سازی نیاز حمل‌ونقل شهری کرمانشاه در دو الحاق ۱۴۰۰ و ۱۴۱۰ آغاز کرد که مطالعات آن بر سیمای ۱۴ هزار نفر در ساعت در ۲۴ شهریور ماه به تصویب کمیته فنی شورای عالی ترافیک کشور رسید.

وی افزود: به نظر کارشناسان، مشاوران و فعالان عرضه ترابری شهری، بهترین گزینه برای کرمانشاه با این شرایط (جمعیت، اختیارات شهری، زمان ساخت و مکان ساخت) «منوریل» است که با توجه به همه‌ی جوانم، شرایط و توان استان، زمان و افاق پیش‌بینی شده، امکان اجرای آن نیز در زمان سه ساله در صورت تامین اعتبار به دست دولت و شهرداری کرمانشاه امکان‌پذیر خواهد بود. وی در پایان گفت: تصویب این طرح افتخاری برای استان کرمانشاه و هدیه‌ی دولت به استان است که با همراهی خوب همه‌ی مسئولان استان و کمک شهرداری و شورای اسلامی شهر به زودی وارد مرحله‌ی اجرایی خواهد شد.

فرش سیاه برای میدان‌ها، خیابان‌ها و کوچه‌های ورامین

شهردار ورامین در گفت‌وگویی با خبرنگاران، از اجرای طرح نهضت آسفالت مکانیزه دستی، در میدان‌ها، خیابان‌ها و کوچه‌های شهر ورامین خبر داد. مهندس کارخانه افزود: طرح نهضت آسفالت در دستور کار شهرداری ورامین قرار دارد و با تکمیل این طرح حتی کوچه‌های خاکی نیز سیاه پوش می‌شوند. وی استقبال شهروندان از اجرای این طرح را بی‌منظیر دانست و افزود: با توجه به استقبال شهروندان و نیاز شهر، همه‌ی خیابان‌ها، کوچه‌ها و معابر شهر که نیاز به آسفالت داشتند، شناسایی شده و برابر برنامه‌ریزی‌های انجام شده، آسفالت خواهند شد. شهردار ورامین در زمینه‌ی اجرای این طرح در

سال ۱۳۸۸ افزود: برای اجرای این طرح در سال جاری نزدیک بر پانزده میلیارد ریال اعتبار عمرانی در نظر گرفته شده است که تاکنون به صورت دستی با گروه‌های مختلف و جداگانه، مبلغ دو میلیارد ریال و به صورت مکانیزه مبلغ یک میلیارد و پانصد میلیون ریال هزینه شده است. مهندس کارخانه گفت: از زمان اجرای این طرح یعنی از آغاز سال جاری تاکنون، میدان علامه طباطبائی و رازی، خیابان امیرکبیر مجتمع ادارات، کوچه‌های فرعی شهرک گاز، شهرک سیلو، شهرک آزادگان، شهرک مدرن، خیابان منطقه باغ صالح، منطقه عمرو آباد، منطقه زعفرانچی خیابان بهزیستی، کوچه محدث،

خیابان شهید زواره و جز اینها به صورت مکانیزه یا دستی روکش آسفالت یا به صورت زیر سازی آسفالت شده‌اند. وی در ادامه خاطر نشان کرد: اجرای این طرح تا پایان سال جاری ادامه دارد و کلیه‌ی خیابان‌ها و کوچه‌های سطح شهر که برای آسفالت‌بندی و کارهای دیگر حفاری شده‌اند، ترسیم خواهند شد. شهردار ورامین در پایان گفت: سال گذشته نیز با اعتباری نزدیک به هشت میلیارد ریال، بیش از ۲۴ هزار مترمربع از خیابان‌ها و کوچه‌های شهر ورامین، در نواحی چهارگانه‌ی شهری به صورت مکانیزه و دستی آسفالت شد.

حمیدرضا ارشادمنش با حکم وزیر کشور به سمت معاون هماهنگی امور عمرانی وزارت کشور منصوب شد

تاریخ: ۱۳۸۸/۰۶/۲۸

با حکم وزیر کشور، حمیدرضا ارشادمنش به سمت معاون هماهنگی امور عمرانی وزارت کشور منصوب شد. به گزارش روابط عمومی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، مصطفی محمدنجات، وزیر کشور با صدور حکمی حمیدرضا ارشادمنش را به عنوان معاون هماهنگی امور عمرانی وزارت کشور منصوب کرد.

متن کامل حکم وزیر کشور در خصوص انتصاب معاون جدید هماهنگی امور عمرانی وزارت کشور بدین شرح است:

جناب آقای مهندس حمیدرضا ارشادمنش، نظر به درایت، سوابق و تجارب ارزشمنند و موثر جنابعالی در

حرفه‌های مختلف اجرایی به موجب این حکم شما را به سمت معاون هماهنگی امور عمرانی وزارت کشور منصوب می‌نمایم.

بسط و توسعه‌ی حمل‌ونقل عمومی، پیگیری انجام و به‌منه رسانیدن پروژه‌های عمرانی، رسیدگی به مسایل و مشکلات شهرداری‌ها و تامین منابع مالی پایدار، مقاوم‌سازی و نوسازی بافت‌های فرسوده، ایجاد و توسعه‌ی پایگاه‌های عرضه‌ی CNG، رسیدگی به امور دهیاری‌ها، تأسیس و توسعه‌ی خطوط قطارهای شهری از جمله اموری است که انتظار دارد از طریق برنامه‌ریزی اصولی و مناسب نسبت به تحقق آن اهتمام فرمایید. امید است ضمن تلاش برای تحقق امور فوق یا

بهره‌گیری از استعدادها و توانمندی نیروهای لایق، دلسوز و کارآمد در راستای اهداف و سیاست‌های دولت مپروزر و عدالت‌گستر با هدف دستیابی به پیشرفت تعالی مادی و معنوی و خدمت‌رسانی هرچه بیشتر به مردم شریف در جای جای کشور اسلامی موفق و مؤید باشید.

لازم به ذکر است که پیش از این علی‌تک‌راد معاون امور عمرانی وزارت کشور را بر عهده داشت که هم اکنون وزیر مسکن و شهرسازی دولت دهم است. گفتنی است مهندس ارشادمنش پیش از این معاون مهندسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و شهردار منطقه‌ی دو تهران بوده است.

مراسم تودیع مهندس جلال ماب و معارفه‌ی مهندس زارع قائم مقام سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور برگزار شد

تاریخ: ۱۳۸۸/۰۷/۰۴

مراسم تودیع مهندس جلال ماب قائم مقام پیشین و معارفه‌ی مهندس زارع، قائم مقام جدید سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور با حضور مهندس ارشادمنش، معاون عمرانی وزیر کشور و رئیس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور عصر شنبه چهارم مهر ماه در این سازمان برگزار شد.

معاون عمرانی وزیر کشور از خدمات مهندس جلال ماب، قائم مقام پیشین سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور که به تازگی به سمت مدیرعامل شرکت سنگ آهن گل‌گهر سرجان منصوب شده است، تقدیر و تشکر کرده و برای وی در سمت جدیدش، در خدمت به نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران آرزوی موفقیت کرد.

رئیس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور همچنین با اشاره به تجربیات و سوابق کاری مهندس زارع، قائم مقام جدید این سازمان ابراز امیدواری کرد که وی با همکاری و برهمکنش با مجموعه‌ی مدیران و کارشناسان سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، شهرداری‌ها و دهیاری‌ها، زمینه‌ی ارتقای سطح سازمان و به‌تبع آن خدمت‌رسانی بهتر به مجموعه‌ی مدیریت شهری و روستایی کشور را فراهم کند.

رئیس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور همچنین بر هماهنگ بودن مجموعه‌ی این سازمان با دستگاه‌ها و نهاد‌های مرتبط از جمله حوزه‌ی عمرانی وزارت کشور برای ارتقای سطح مدیریت شهری و روستایی کشور تأکید کرده و ابراز امیدواری کرد که

با تحقق کامل این هماهنگی، مجموعه‌ی وزارت کشور و سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور به یک خانواده‌ی مشترک تبدیل و ضمن پیش بردن امور، زمینه‌ی برطرف شدن کاستی‌های موجود در حوزه‌ی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها را فراهم کند.

مهندس ارشادمنش در ادامه تصریح کرد یکی از اولویت‌های عمده‌ی کاری ما ارتقای سطح ارتباطات سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور با شهرداری‌ها (اعم از کلانشهرها و شهرها) است و باید با تلاش دسته جمعی، زمینه‌ی پیشرفت شهرداری‌ها و افزایش خدمات آنان به شهروندان را بیش از پیش فراهم کنیم.

وی همچنین ضمن تأکید بر انجام کار خالصانه و سلامت کاری از سوی کارکنان سازمان شهرداری‌ها

و دهیاری‌های کشور ایزاز امیندواری کرد که کارکنان این سازمان با توجه به تخصص و تجربیات خود بتوانند طرح‌ها، لوایح، مصوبات و مطالبات تخصصی کاربردی مرتبط با مدیریت شهری و روستایی را به نحوی تهیه و تدوین کنند که با ارائه‌ی آنها به مراجع دولتی و رسمی، بخشی از نارسایی‌های موجود رفع شود تا شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به سهولت و با سرعت بیشتری در زمینه‌ی افزایش خدماتشان به ملت شریف ایران اسلامی اقدام کنند.

مهندس زارع، قائم مقام جدید سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور نیز طی سخنانی از حسن اعتماد وزیر محترم کشور و مهندس ارشادمش در سپردن این

مسئولیت به وی تقدیر و تشکر کرده، ایزاز امیندواری کرد که بایر همکشی مجموعه‌ی مدیران و کارکنان این سازمان، افق‌های جدیدی در بخش‌های مدیریت شهری و روستایی کشور گشوده شود.

مهندس زارع در ادامه جایگاه سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور در عرصه‌ی مدیریت شهری و روستایی کشور را مهم و بسیار تاثیرگذار برشمرده و تصریح کرد: سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور در حقیقت خانه‌ی شهرداران، دهیاران و اعضای محترم شوراهای اسلامی شهرها و روستاهاست و باید با هم‌فکری یکدیگر زمینه‌ی تقویت و توانمندی این سازمان را فراهم کنیم.

وی ضمن تقدیر از خدمات مدیران سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور ایزاز امیندواری کرد که با همکاری مدیران و کارکنان سازمان و افزایش برهمکنش با شهرداری‌ها و دهیاری‌ها، زمینه‌ی ارتقای سطح فعالیت‌های سازمان در دولت خدمتگذار بیش از پیش افزایش یابد تا مدیریت شهری و روستایی کشور ضمن تقویت خود وارد عرصه‌های جدیدی از خدمت‌رسانی شده و موجبات رفاه ملت شریف ایران اسلامی را فراهم کند.

در خاتمه‌ی این مراسم لوح تقدیری به مهندس جلال ماب اهناء و حکم انتصاب مهندس زارع به وی اعطا شد.

مراسم تودیع رئیس بنیاد فرهنگی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور و معارفه‌ی سرپرست جدید آن برگزار شد

تاریخ: ۱۳۸۸/۰۷/۲۷

طی مراسمی سید محمدجواد سجادی‌نژاد به سمت سرپرست جدید بنیاد فرهنگی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور معرفی شد.

به گزارش روابط عمومی این سازمان، در این مراسم که صبح دوشنبه ۲۷ مهرماه با حضور معاونان و مدیران کل سازمان برگزار شد مهندس زارع، قائم مقام سازمان طی سخنانی جایگاه مباحث فرهنگی در عرصه‌ی مدیریت شهری و روستایی را با اهمیت برشمرده و جایگاه بنیاد فرهنگی، مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی سازمان

شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور را در این سازمان بسیار مهم ذکر کرد.

وی با بیان این که نمونه‌ی فعالیت‌های فرهنگی نسبت به سایر امور بنه سختی و در درازمدت به بار می‌آیند بر برنامه‌ریزی علمی و همه‌جانبه برای ارتقای سطح بنیاد فرهنگی، مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور که تأثیر مثبتی بر اقدامات فرهنگی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها دارد، تأکید کرد.

سید محمدجواد سجادی‌نژاد سرپرست جدید بنیاد فرهنگی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور نیز در این مراسم طی سخنانی با بیان این که در عرصه‌ی مدیریت شهری به موضوع فرهنگ همیای سایر موضوعات توجه تشدید است، گفت: برای این که شاهد تقویت موضوعات فرهنگی در سطح شهرها باشیم، بخشی از اولویت‌ها و وظایف شهرداری‌ها باید به سمت انجام امور فرهنگی خاص مدیریت شهری سوق داده شود.

مشاور امور فرهنگی رئیس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور منصوب شد

تاریخ: ۱۳۸۸/۰۹/۰۳

مهندس ارشادمش معاون هماهنگی امور عمرانی وزیر کشور و رئیس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور طی حکمی محسن مسلم‌خانی را به سمت مشاور خود در امور فرهنگی منصوب کرد.

به گزارش روابط عمومی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، متن حکم مهندس ارشادمش در خصوص انتصاب محسن مسلم‌خانی به سمت مشاور وی در امور فرهنگی به شرح زیر است: «با عنایت به سوابق و تجارب جنابعالی و به

سبب این ابلاغ به سمت مشاور اینجانب در امور فرهنگی تعیین و منصوب می‌شوید امید است با توکل به خداوند متعال و با بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت و توان بالقوه در سازمان در انجام امور محوله موفق و موید باشید.»

سرپرست جدید دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور منصوب شد

تاریخ: ۱۳۸۸/۰۹/۰۹

مهندس ارشادمش معاون هماهنگی امور عمرانی وزیر کشور و رئیس سازمان شهرداری‌ها

و دهیاری‌های کشور طی حکمی مهندس محمدرضا سلیمی چهرس را به سمت سرپرست

دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی روستایی این سازمان منصوب کرد.

عرب تهران

معاونت حمل و نقل و ترافیک شهرداری تهران استانداردهای معابر را برای تردد معلولان و چنایان با بررسی کارشناسان حوزه تر معابر و یادمان‌های منطقه پنج در دستور کار خود قرار داد. در یک ماه گذشته ۳۱۵ مترمربع از معابر ویژه سالمندان، معلولان و چنایان مناسب‌سازی شده است. در این معابر با ساختن شیب‌ها به وسیله کفیوش و مصالح ساختمانی و یا گذاشتن پل بر روی جوی‌های میان معابر پدانه و سواره پیوستگی ایجاد شده تا تردد برای آنها آسان شود.

این اقدام در فلکه‌ی دوم صادقیه، همت - شاهین جنوبی و بونک انجام شد.

ارومیه

مدیر عمل سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری ارومیه گفت: پارک محله‌ای مهاباد در زمین‌های دانشگاه آماده بهره‌برداری است. این پارک به مساحت سه هزار مترمربع می‌باشد که ۱۲۵۰ مترمربع آن چمن‌کاری و انواع لیمال و درختچه و نشا در آن کاشته شده است. اعتبار هزینه شده برای این پارک ۳۳۴ میلیون و ۷۵۲ هزار و ۸۰۲ ریال بوده است.

ورامین

ساختمان اداری و آموزشی مرکز علمی - کاربردی شهرداری ورامین افتتاح و مورد بهره‌برداری قرار گرفت.

پس از یک وقفه‌ی طولانی پنج ساله، ساختمان مرکز علمی - کاربردی شهرداری ورامین (معروف به ساختمان ناحیه چهار شهرداری) که کنگرایی و ساخت آن در زمان شهرداران گذشته و از سال ۱۳۸۳ آغاز و تاکنون نیمه کاره باقی مانده بود، سرانجام با اعتباری نزدیک به دو میلیارد و پانصد میلیون ریال گشایش یافت.

این ساختمان در دو طبقه و با ۶۴۰ مترمربع زیر بنا در قطعه زمینی به مساحت ۷۷۰ مترمربع در خیابان شهید بهشتی ساخته شده و با بیش از ۱۳ اتاقی و کلاس آموزشی، از امکانات رفاهی و بهداشتی برخوردار می‌باشد.

قزوین

شهرداری منطقه یک قزوین، طرح پل زرگرگر شهید بهشتی (راخ نشان) را تا پایان سال به بهره‌برداری می‌رساند. طرح یاد شده در سال ۸۷ به وسیله معاونت ترافیک و شورایی ناحیه‌ی شهید بهشتی پیشنهاد شده بود. این طرح به دلیل مشکلات جانمایی کابل برق و لوله‌های آب، یک ماه متوقف شد، اما اکنون عملیات عمرانی آن با رفع موانع، دوباره آغاز شده و از پیشرفت فیزیکی ۵۰ درصدی برخوردار است. - گفتنی است که اعتبار عمرانی آن یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون ریال می‌باشد.

با ساختن این پل، اهالی ناحیه‌ی شهید بهشتی یکسره و بدون ورود به میدان می‌تواند وارد بولوار آیتالله خمینی می‌شود که این کار از تصادفات اینجانب نیز خواهد کاست.

۰۹۶۳۹۰۹ (۱۳۸۲)

ماهنامه **فرهنگ** می‌پذیرد

روندها و گرایش‌های توسعه‌ی کالبدی شهرهای کشور در سال‌های ۱۳۶۹ - ۱۳۸۴

دکتر ناصر جلالی

مقدمه

وجود منابع جزایر و زیرزمینی آب، بایسهای را برای مدیریت کشت بردن زمین‌ها فراهم نمود و کشاورزی، یکجانشینی انسان را ممکن ساخت. شکل‌گیری نخستین سکونتگاه‌های تمدن بشری در اطراف رودهای بزرگ و بر روی جلگه‌های حاصلخیز ناشی از آبشارها و رودهای این رودها، تأییدی است بر این مطلب. از دیگر سو، رشد و گسترش کالبدی این سکونتگاه‌ها و همچنین افزایش تعداد آنها ناشی از ازدیاد شمار ساکنان آنها، از سطح این زمین‌های بارور کاست و به همراه رشد صنایع و خالی شدن روستاها به نفع رشد شهرها، در مجموع به زبان زمین‌های کشاورزی در پیرامون شهرها انجامید. به عبارت دیگر همواره رفایی، دائم بر سر استفاذه از بهترین زمین‌ها برای کشاورزی، در میان کارکردهای غیر کشاورزی وجود داشته است. «چرا که زمین‌هایی که برای کشاورزی مناسبند، برای توسعه‌ی شهری نیز مناسب‌ترینند» (توفیق، ۲۸۴: ۷۵).

در ایران نیز که بر روی گسترش بیابانی زمین واقع شده و در نتیجه از نظر منابع آبی و زمین‌های مناسب برای کشاورزی دچار محدودیت است، گسترش شهرنشینی و توسعه‌ی کالبدی شهرها بر روی زمین‌های کشاورزی از تهدیدهایی است که به گونه‌های مذکور سطح این زمین‌ها را تخلیص می‌دهد. در این میان از تیربارن قوانین و طرح‌های متعددی نیز برای کاهش اثرات زیانبار گسترش کالبدی شهرها بر روی زمین‌های کشاورزی و باغها که عمدتاً پیرامون شهرها را در بر گرفته‌اند در کشور به تصویب رسیده است. که از آن جمله می‌توان به قانون تغییر نام «وزارت آبادانی و مسکن» در تیرماه ۱۳۵۳ اشاره نمود که در آن، در توضیح وظایف برنامه‌ریزی و زیربنای جدید آمده است: «تعمین محل شهرها و مراکز جمعیت آینده با توجه به عوامل محدودکننده از قبیل کمبود منابع آب و استفاده‌های مختلف از زمین با رعایت اولویت برای

توسعه‌ی کشاورزی از طریق تهیه‌ی طرح جامع سرزمین که مشترکاً به وسیله‌ی وزارت مسکن و شهرسازی و وزارت کشاورزی و منابع طبیعی تهیه می‌گردد» (سازمان راه‌اندازی نقل شده در توفیق، ۱۳۸۴: ۲۷۲). بدین ترتیب آنگونه که مشخص است در این قانون صریحاً به پیشگیری از تخریب زمین‌های کشاورزی بر اثر گسترش شهرها و فعالیت‌های وابسته اشاره شده است و علت همکاری وزارت کشاورزی و منابع طبیعی وقت برای تهیه‌ی این طرح نیز همین مطلب است (همان). با این وجود وقته در تهیه‌ی طرح آمایش سرزمین و همچنین طرح‌های کالبدی ملی و منطقه‌ای منجر به آن شد که در طول بیش از سه دهه از آن تاریخ که شهرنشینی و گسترش کالبدی شهرها با سرعتی فزاینده ادامه داشته است، بسیاری از زمین‌های کشاورزی به زیر ساخت‌های شهری رفته و عملاً کاربری‌اش تغییر کند. از این‌رو در میانه‌های دهه‌ی ۱۳۷۰ قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها (مصوب ۱۳۷۴/۱۱/۲۱) به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید، که نمونه‌ای دیگر از قوانینی است که به ضرورت حفاظت از زمین‌های کشاورزی و باغهای حاشیه‌ی شهرها در برابر گسترش‌های شهری اشاره دارد. ماده‌ی ۱ این قانون هر گونه تغییر کاربری اراضی زراعی و باغها را در خارج از محدوده‌ی قانونی شهرها و شهرکها، جز در موارد ضروری، ممنوع اعلام کرده است. همچنین در تصویب ۲ ماده‌ی ۲ قانون نیز، وزارت مسکن و شهرسازی مکلف شده است، جهات توسعه‌ی شهرها و شهرکها (متصل به متصل) را حتی المقدور در خارج از اراضی زراعی و باغها طراحی و از اراضی غیر زراعی و غیرقابل کشاورزی استفاده نماید و تغییر کاربری اراضی زراعی و باغهای موجود در داخل محدوده‌ی قانونی شهرها را به حداقل ممکن برساند (مصوب، ۱۳۸۳: ۱۳۹۲ - ۱۳۹۳). با توجه به آنکه غالب شهرها بر زمین‌های بارور گسترده شدند و پیرامون آنها را زمین‌های کشاورزی و باغها اشغال کرده‌اند، تعیین جهت توسعه‌ی

شهرها در جریان تهیهی طرح‌های توسعه‌ی شهری برای جلوگیری از گسترش شهرها به درون این زمین‌ها کاری بسیار دشوار و در مواردی ناشدنی است و در نتیجه‌ی ورود به داخل محدوده‌ی قانونی شهرها، جلوگیری از به زیرساخت رفتن آنها بسیار دشوار خواهد بود.

آنچه که گفته شد بر لزوم پایش مستمر چگونگی گسترش کالبدی شهرها دلالت دارد. برای این کار نیز روش‌های متفاوتی در پیش است. جدا از مؤلفی بسیار تحلیل عکس‌های هوایی در این مورد که البته تهیهی آنها پرهزینه می‌باشد، استفاده از آمارهای ثبتی مربوط به پروانه‌های ساختمانی صادر شده توسط شهرداری‌ها بر حسب وضعیت قبلی زمین، می‌تواند در این پایش و همچنین شکل‌گیری تصویری نسبتاً روشن از چگونگی رشد و گسترش شهرها یاری‌رسان باشد. این آمار در کشور از سال ۱۳۶۹ توسط مرکز آمار ایران از کلیه‌ی شهرداری‌های کشور گردآوری شده و در سطح استانی منتشر می‌گردد. در این بین تنها شهرداری تهران، ۱۶ سال از آغاز گردآوری این آمار، با اطلاعات مربوطه را در اختیار این نهاد قرار نداده است. به عبارت دیگر اطلاعات موجود در مرکز آمار ایران در این خصوص برای سال‌های ۱۳۶۹ تا ۱۳۸۴، یعنی دوره‌ی مورد بررسی در آمار شهر این شماره، فاقد شهر تهران می‌باشد. با این وجود از سال ۱۳۸۵ دسترسی به اطلاعات شهر تهران در این زمینه هم میسر گردید و در نتیجه پوشش مکانی آن کامل شد. بررسی آماری این شماره بر خلاف بسیاری از شماره‌های پیشین به سری زمانی مربوط به این مقوله‌ی آماری برای سال‌های ۱۳۶۹ تا ۱۳۸۴ در سطح کشوری اختصاص دارد. نا تصویری کلی از وضعیت چگونگی گسترش کالبدی شهرها ارائه دهد.

بررسی آماری:

جدول (۱) سه گونه از توسعه‌ی کالبدی شهرها را بر حسب وضعیت پیشین زمین نشان می‌دهد. دو ستون پایانی مربوط به هر یک از این انواع به دو نکته اشاره دارد: نخست میزان صرف هر یک از این زمین‌ها برای توسعه‌ی کالبدی شهرهای کشور و دوم میزان اتکا توسعه‌ی کالبدی شهری در کشور بر آن گونه از زمین‌ها. در بخش‌های بعدی به بررسی این بخش از هر یک از انواع مختلف توسعه‌ی کالبدی با توجه به وضعیت قبلی زمین‌ها پرداخته شده است.

توسعه شهری بر پهنه‌ی زمینهای بایر:

همان گونه که ستون‌های مربوط به توسعه بر پهنه‌ی زمین‌های بایر نشان می‌دهد، مصرف این زمین‌ها در طول ۱۶ سال مورد بررسی همواره تکیه‌گاه اصلی توسعه‌ی کالبدی مجموع شهرهای کشور بوده و همواره بیش از ۷۴ درصد از زمین‌هایی که برای آنها پروانه‌ی ساختمانی صادر شده از زمره‌ی این اراضی بوده است. پایین‌ترین میزان اتکا بر این زمین‌ها به ترتیب در سال‌های ۱۳۷۰ (۷۴ درصد) و ۱۳۶۹ (۷۴/۷۶ درصد) و بالاترین میزان تکیه بر آنها برای توسعه‌ی کالبدی به ترتیب مربوط به سال‌های ۱۳۷۷ (۹۱/۲۶ درصد) و ۱۳۷۹ (۸۹/۳۶ درصد) می‌باشد. می‌توان گفت که سهم این زمین‌ها در کل توسعه‌ی کالبدی‌ای که در طول این ۱۶ سال در سطح کشور صورت گرفته، کمی بیش از ۸۴ درصد بوده است که حاکی از سهم غالب آن در مقابل دیگر انواع

زمین‌هاست. به طور کلی در فاصله‌ی سال‌های ۱۳۶۹ تا ۱۳۸۴ حدود ۵۶۰ میلیون مترمربع از زمین‌های بایر به مصرف توسعه‌ی شهری رسیده است. با وجود آن که بخش‌سی از این زمین‌های بایر حاصل رها شدن باغها و یا زمین‌های با کاربری کشاورزی هستند، اما به طور کلی در یک مقطع زمانی هرچه که سهم این زمین‌ها در به نوش کشیدن بار توسعه‌ی کالبدی بیشتر و سهم باغها و زمین‌های زراعی پایین‌تر باشد، توسعه‌ی مورد بحث، مطلوب‌تر و بهینه‌تر خواهد بود.

توسعه شهری بر روی باغها و زمین‌های کشاورزی:

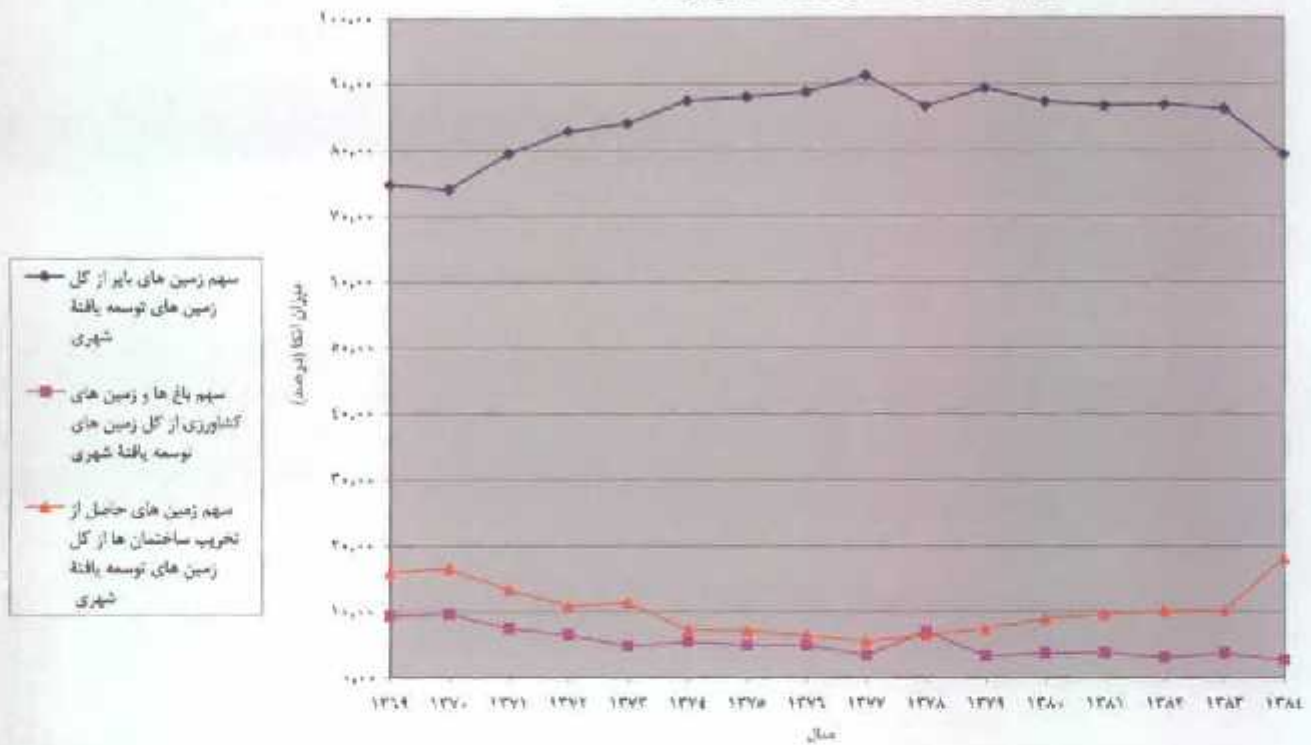
بر همین پایه می‌توان به بررسی توسعه‌ی کالبدی شهرها بر روی زمین‌های کشاورزی و باغها پرداخت که نامطلوب‌تر از سه‌گونه‌ی دیگر است. تگاهی به ستون‌های مربوط به میزان و سهم زمین‌های توسعه یافته از این گروه نشان می‌دهد که سهم این زمین‌ها از توسعه‌ی کالبدی شهری کشور در طول دوره‌ی مورد بررسی، رویه کاهش بوده و میزان تکیه بر این دسته از زمین‌ها از ۹/۲۶ درصد در سال ۱۳۶۹ به ۲/۶۷ درصد در سال ۱۳۸۴ کاهش یافته است. با وجود نوساناتی چند می‌توان به طور کلی این روند را کاهشده دانست که روندی مطلوب محسوب می‌شود. بالاترین میزان اتکا بر این زمین‌ها مربوط به سال ۱۳۷۰ (۹/۵۵ درصد) و کمترین میزان مربوط به سال ۱۳۸۴ (۲/۶۷ درصد) می‌باشد. در مجموع در ۱۶ سال نیز ۵/۰۷ درصد از توسعه‌ی کالبدی مجموع شهرهای کشور در این گونه از زمین‌ها رخ داده است که این میزان توسعه برابر است با بیش از ۲۵ میلیون مترمربع باغ و زمین کشاورزی.

برای آن که تصویری روشن‌تر از گسترش شهری بر روی این

در مجموع ۱۶ سال ۵/۰۷ درصد از توسعه‌ی کالبدی مجموع شهرهای کشور در این گونه از زمین‌ها رخ داده است که این میزان توسعه برابر است با بیش از ۲۵ میلیون مترمربع باغ و زمین کشاورزی.

زمین‌ها ارائه شود می‌توان به ستون پایانی جدول (۱) یعنی سرعت تبدیل باغها و زمین‌های کشاورزی به زمین‌های توسعه یافته شهری نظر کرد. اعتقاد این ستون نشان می‌دهد که به طور میانگین در هر روز از یک سال حاضر چند مترمربع باغ و زمین کشاورزی در کل سطح کشور یا صدور پروانه‌ی ساختمانی برایشان، تخریب و تغییر کاربری خود را آغاز نموده‌اند. به عنوان نمونه در سال ۱۳۷۰ به طور میانگین در هر روز برای بیش از ۱۱ هزار مترمربع باغ و زمین کشاورزی در کل کشور مجوز ساخت و ساز و تغییر کاربری صادر شده است که می‌توان آن را به عنوان مناسب‌ترین شاخص کنونی پیرای مصرف روزانه‌ی زمین‌های کشاورزی در جریان توسعه‌ی کالبدی شهرها در نظر گرفت. همچنین خلغی پایانی این ستون نشان می‌دهد که در طول این ۱۶ سال روزانه به طور میانگین ۶۱۰۰ مترمربع زمین زراعی و باغ برای توسعه‌ی کالبدی شهرها از میان رفته است.

شماره ۱۱: میزان انکاف توسعه شهری بر هر یک از انواع زمین‌ها (۱۳۶۹ - ۱۳۸۲)

بررسی دوسویه روند توسعه شهری بر زمین‌های مختلف:

جدول (۲) متوسط اندازه‌ی قطعات تفکیکی را در توسعه بر زمین‌های مختلف نشان می‌دهد. جدا از بررسی سالانه که نشان می‌دهد به جز سال ۱۳۸۰، در باقی سال‌ها، میانگین اندازه‌ی قطعات تفکیکی در توسعه‌های انجام شده بر روی باغ‌ها و مزارع بیش از زمین‌های باغ و در زمین‌های باغ نیز بیش از میانگین اندازه‌ی قطعات تفکیکی در توسعه‌های انجام شده بر روی زمین‌های ساختمان‌های تخریبی است؛ میانگین کلی در طول دوره نیز چنین مسئله‌ای را می‌نماید. به عبارت دیگر اندازه‌های متفاوت قطعات به شدت استفاده از زمین و در واقع سهم زمین به عنوان یکی از عوامل تولید اشاره دارند. مشخص است که در مناطق مرکزی و توسعه یافته شهرها، که رقابت بر سر زمین بیشتر و زمین‌ها گرانتر هستند، شدت استفاده از زمین بالاتر بوده و در نتیجه قطعات تفکیکی به نسبت زمین‌های حاشیه‌ای کوچک‌تر هستند. به عبارت دیگر سهم عامل گرانتر در تولید نسبت به عوامل دیگر کاهش می‌یابد. این مسأله به تدریج با نزدیک شدن به پیرامون شهر که کمتر زمین‌ها به زیر ساخت و ساز رفته‌اند کاهش می‌یابد. همچنین عموماً مناطق مرکزی شهرها بخش‌های قدیمی‌تر آنها را نیز در بر می‌گیرند و رقابت منجر به آن می‌گردد که به ندرت زمین خالی در آن بخش‌ها یافت شود. کوچک‌تر بودن متوسط اندازه‌ی قطعات زمین در زمین‌های

توسعه شهری بر زمین‌های به جا مانده از تخریب ساختمان‌های قدیمی تر:

گونه‌ی سوم از توسعه کالبدی بر مبنای وضعیت قبلی زمین، توسعه بر زمین‌هایی است که پیش از این به زیر ساخت و ساز رفته‌اند. به عبارت دیگر این گونه از توسعه می‌تواند میزان گرایش به توسعه بافت‌های شهری را نشان دهد. بررسی میزان انکاف توسعه کالبدی شهری بر زمین‌های آزادشده حاصل از تخریب ساختمان‌ها نشان می‌دهد که بالاترین میزان مربوط به سال‌های ۱۳۸۴ (۱۸/۰۴ درصد)، ۱۳۷۰ (۱۶/۲۵ درصد) و ۱۳۶۹ (۱۵/۸۸ درصد) و پایین‌ترین میزان مربوط به سال‌های ۱۳۷۷ (۵/۲۲ درصد)، ۱۳۷۶ (۶/۳۷ درصد) و ۱۳۷۸ (۶/۴۳ درصد) می‌باشد که به ترتیب به سال‌های آغازین و پایانی و سال‌های میانی دوره مورد بررسی اشاره دارند. در کل این

در طول ۱۶ سال روزانه به طور میانگین ۶۱۰۰ مترمربع زمین زراعی و باغ برای توسعه کالبدی شهرها از میان رفته است.

دوره ۱۳۶۹-۲۰۰۲ درصد از توسعه کالبدی مجموع شهرهای کشور در زمین‌های حاصل از تخریب ساختمان‌های پیشین انجام یافته است. به عبارت دیگر در فاصله‌ی سال‌های ۱۳۶۹ تا ۱۳۸۴ حدود ۷۲ میلیون مترمربع از بافت‌های ساخته شده‌ی شهری کشور تخریب و بازسازی شده‌اند.

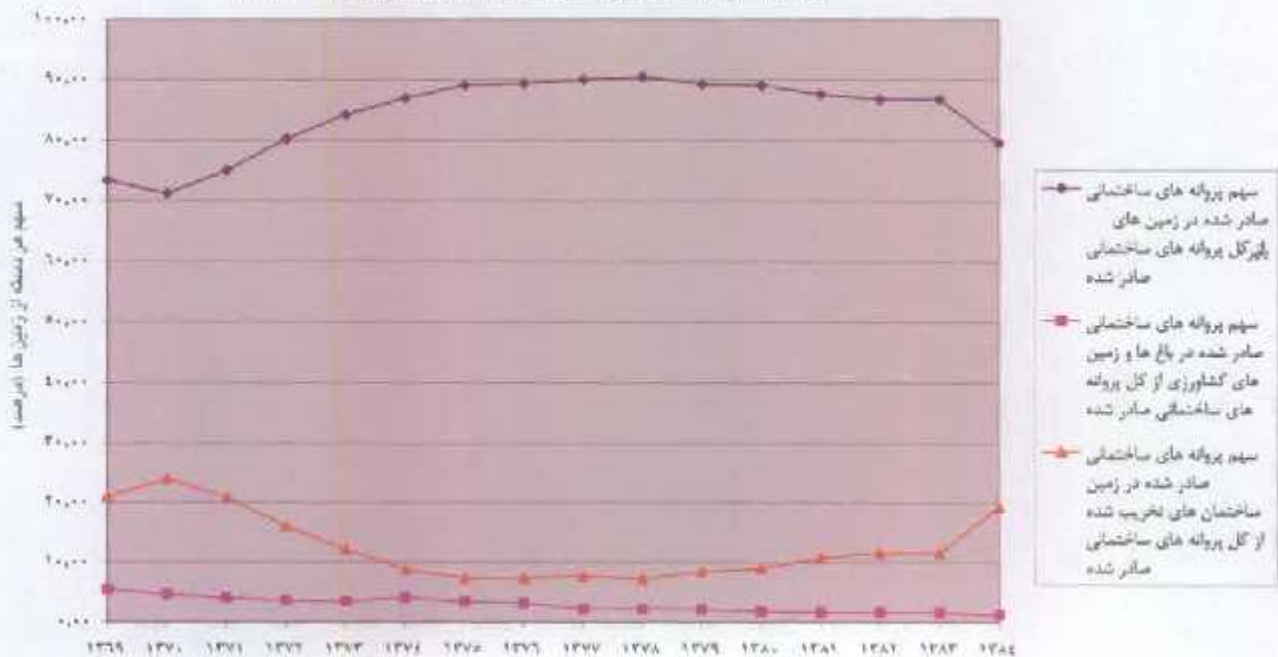
شبهت دارد که برآیند یکی با فروتنی دیگری همراه است. در واقع با توجه به این نمودارها و آنچه که در مورد حلقه‌های توسعه‌ی کالبدی شهر آمد، می‌توان چنین استنباط کرد که این روندها نشان‌دهنده‌ی امواج توسعه‌ای می‌باشند که با تأخیر زمانی در منطقه‌ی مرکزی و حلقه‌ی پیرامونی‌اش ظاهر می‌گردد. بر این مبنا، هنگامی که توسعه در حلقه‌ی میانی، که در بزرگ‌شهرهای زمین‌های بایر می‌باشد، رو به افزایش است موج توسعه، آن گونه که مشاهده می‌شود به حلقه‌ی خود نزدیک می‌شود. از سوی دیگر توسعه‌ی کالبدی و نوسازی در هسته‌ی مرکزی کاهش یافته و به کمترین مقدار خود می‌گراید پس از آن هنگامی که به تدریج از حجم زمین‌های بایر در حلقه‌ی میانی کاسته شد، بر همین منوال بر میزان تخریب و نوسازی درون منطقه‌ی مرکزی افزوده می‌شود؛ به عبارتی امواج توسعه در این دو محدوده و بررو آن در این دو گونه از زمین‌ها نیمه دوره یا هم اختلاف فاز (مرحله) دارند.

در پایان نیز اشاره به این مطلب ضروری می‌نماید که تمامی اثر توسعه‌ی کالبدی شهرها خود را در تبدیل مستقیم باغها و زمین‌های کشاورزی به زمین‌های توسعه‌یافته‌ی شهری، نشان نمی‌دهد، بلکه بخشی از آن خود را به صورت رها نمودن زمین‌های کشاورزی و باغها و به عبارتی بایر شدن این زمین‌ها می‌نماید. این را می‌توان اثر غیر مستقیم توسعه‌ی کالبدی شهرها در از میان رفتن زمین‌های زراعی دانست. اثری که با توجه به آمارهای موجود کنونی قابل محاسبه‌ی می‌باشد.

که از تخریب ساختمان‌ها بدست آمده‌اند نشان می‌دهد که عمده‌ی توسعه در چنین زمین‌هایی باید در مناطق مرکزی شهرها رخ داده باشد. از دیگر سو مناطق پیرامونی این ناحیه‌ی مرکزی دارای زمین‌های خالی بیشتری بوده و رقابت برای استفاده از زمین در آن نیز کمتر از بخش‌های مرکزی است. در نتیجه شدت استفاده از زمین کمتر و اندازه‌ی قطعات نیز به طور متوسط بزرگتر است. مقایسه‌ی میانگین اندازه‌ی قطعات تفکیکی در زمین‌های بایر بنا میانگین اندازه‌ی قطعات در زمین ساختمان‌های تخریبی این موضوع را تأیید می‌کند و نشان می‌دهد که توسعه بر زمین‌های بایر عمدتاً در این حلقه‌ی پیرامونی رخ می‌دهد. در نهایت نیز سومین و پیرامونی‌ترین حلقه، توسعه‌ی کالبدی در زمین‌های کشاورزی و باغها را در بر می‌گیرد. با توجه به رقابت کمتر بر این زمین‌ها و ارزاتر بودن آنها، میانگین قطعات تفکیکی عموماً بیش از حلقه‌های پیشین است و این مطلب با آنچه که در جدول آمده هماهنگی دارد. بدین ترتیب متون مربوطه نیز عمدتاً به توسعه در این حلقه اشاره دارد.

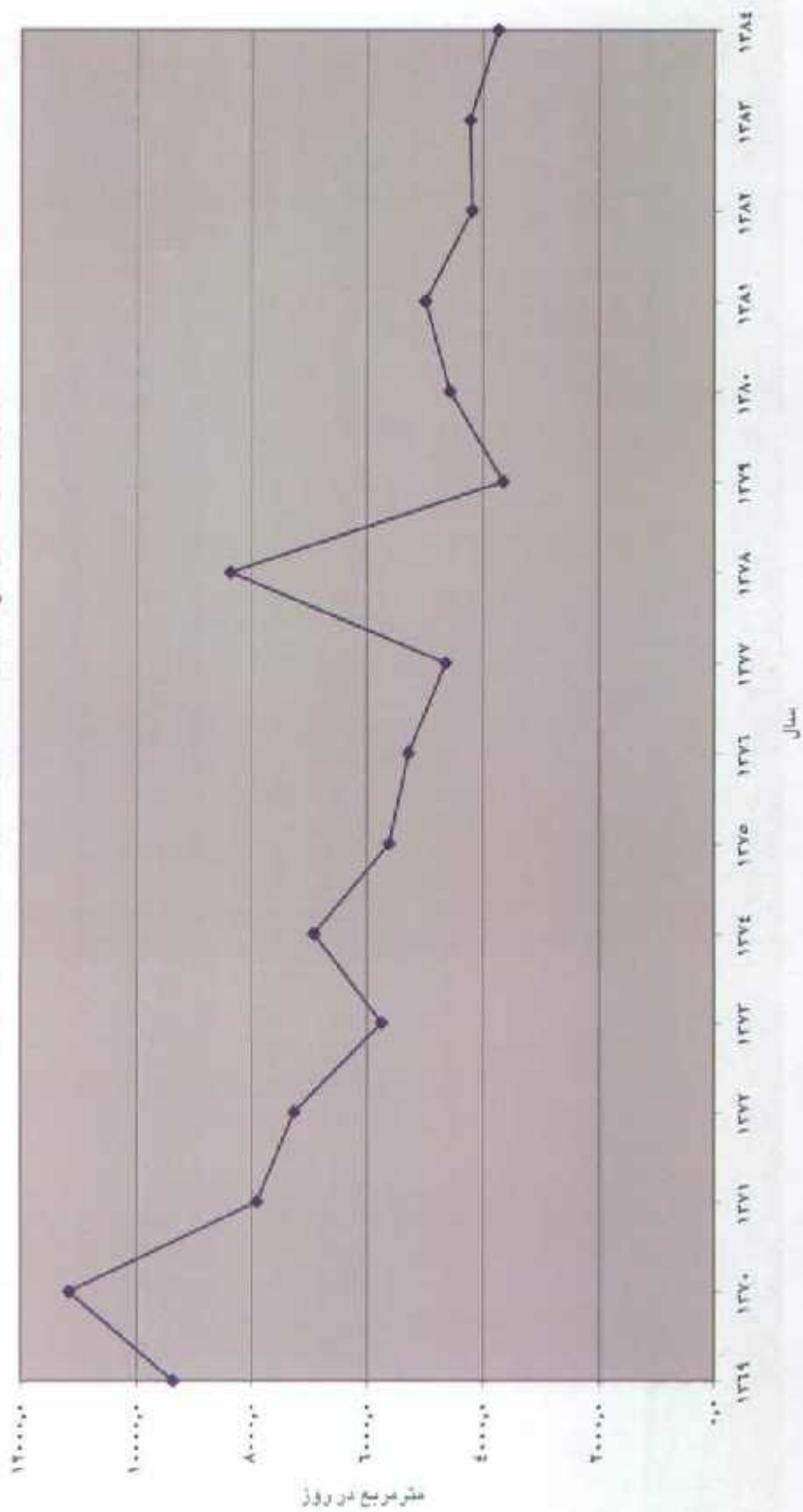
از سوی دیگر، نگاهی به روند اتکا بر زمین‌های بایر و زمین‌های حاصل از تخریب ساختمان‌ها در نمودارهای (۱) و (۲) نشان می‌دهد که این دو روند، عکس یکدیگر می‌باشند. همبستگی منفی و بالای میان متغیرهای نماینده‌ی میزان اتکا توسعه‌ی کالبدی بر هر کدام از این دو گروه از زمین‌ها نیز مطلب فوق را تأیید می‌نماید (جدول ۳). به عبارت دیگر روند میزان اتکا بر این دو گونه زمین به دو موج

نمودار (۲). سهم هر دسته از زمین‌ها از پروانه‌های ساختمانی صادر شده (۱۳۶۹ - ۱۳۸۲)

سال

شماره ۳۳ : سرعت تبدیل باغ ها و زمین های کشاورزی به زمین های توسعه یافته شهری

جدول (۲) : میانگین اندازه‌ی قطعات تک‌بخشی در انواع زمین‌های اختصاص یافته برای توسعه‌ی کالبدی شهرها

سال	در زمین‌های بایر (مترمربع)	در باغها و زمین‌های کشاورزی (مترمربع)	در زمین حاصل از تخریب ساختمان‌ها (مترمربع)
۱۳۶۹	۲۶۱	۶۰۰	۳۶۷
۱۳۷۰	۳۷۹	۷۳۴	۲۵۰
۱۳۷۱	۲۹۴	۶۷۰	۲۳۴
۱۳۷۲	۳۵۲	۵۹۶	۲۳۹
۱۳۷۳	۳۳۵	۴۴۵	۳۱۰
۱۳۷۴	۳۲۸	۴۲۳	۲۶۳
۱۳۷۵	۳۰۵	۴۳۴	۲۹۲
۱۳۷۶	۲۹۹	۴۵۲	۳۱۰
۱۳۷۷	۳۸۵	۵۶۰	۲۶۶
۱۳۷۸	۳۱۷	۱۰۰۲	۲۸۷
۱۳۷۹	۳۳۴	۴۸۳	۲۸۰
۱۳۸۰	۳۴۲	۶۹۷	۲۴۶
۱۳۸۱	۳۶۵	۷۲۱	۲۸۳
۱۳۸۲	۳۶۶	۵۷۶	۲۷۲
۱۳۸۳	۳۰۹	۶۱۷	۲۷۱
۱۳۸۴	۳۲۵	۷۰۲	۳۰۶
کل دوره	۲۳۲	۵۹۱	۲۷۴

جدول (۳) : همبستگی میان متغیرهای نماینده‌ی میزان انکاس توسعه‌ی کالبدی شهرها بر زمین‌های بایر و زمین‌های حاصل از تخریب ساختمان‌ها

متغیرها	ضریب همبستگی (R)
(۱) سهم زمین‌های بایر از کل زمین‌های توسعه یافته شهری (۲) سهم زمین‌های حاصل از تخریب ساختمان‌ها از کل زمین‌های توسعه یافته شهری	۰۰/۹۲
(۱) سهم پروانه‌های ساختمانی صادر شده در زمین‌های بایر از کل پروانه‌های ساختمانی صادر شده (۲) سهم پروانه‌های ساختمانی صادر شده در زمین‌های حاصل از تخریب شده از کل پروانه‌های ساختمانی صادر شده	۰۰/۹۸

منابع:
- توفیق، فیروززاد (۱۳۸۴). تحلیل
سرمایه انباشته‌ی معیشتی و اقتصادی
آن‌ها و وضع ایران، تهران: مؤسسه
مطالعات و تحقیقات شهرسازی و
معماری.
- منصور، جهانگیر (۱۳۸۳).
سرمایه معیشتی و مقررات شهر
رشدیاری، تهران: تهران
منبع آمار.
- مرکز آمار ایران (سالنامه آماری
سازمان معیشت و برنامه‌ریزی
کشور).

واژگان شهری

• عمران کنعانی پور

دولت الکترونی

e-government

بانک جهانی دولت الکترونی را چنین تعریف می‌کند: "عبارت است از یکارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات برای تغییر شکل دولت و تبدیل آن به مجموعه‌ای دسترس‌پذیر، موثرتر و کاراثر".

شهرداری الکترونی

e-municipality

سازمانی است که با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، خدمات خود را در حوزه‌ی وظایف شهرداری به صورت سریع، قابل دسترس و امن به شهروندان ارائه می‌کند.

شهر الکترونی

e-city

عبارت است از امکان دسترسی الکترونی شهروندان به ادارات و اماکن درون شهری، دسترسی به اطلاعات مختلف، تسهیلات شهری و انجام کارهای اداری، بانکی، خدماتی و رفاهی به شیوه‌ای که پایدار، قابل اطمینان، امن و محرمانه و در حین حال همراه با کاهش هزینه و صرف زمان و کیفیت بالا باشد. به عبارت دیگر شهر الکترونی، شهری است که دسترسی الکترونی شهروندان به همه ادارات و اطلاعات گوناگون مورد نیاز به صورت شبانه‌روزی، هفت روز هفته، به شیوه‌ای پایدار، قابل اطمینان، امن و محرمانه انجام پذیرد.

شهروند الکترونی

e-citizen

کسی است که با فناوری اطلاعات آشنایی داشته و بتواند از خدمات الکترونی شهروند الکترونی استفاده کند.

پورتال شهر الکترونیک همدان

پورتال [= درگاه] شهر الکترونیک همدان

محمد طو لایی

www.e-hamedan.ir

www.hamedan.ir

تقریباً روزی نیمه‌افزار تلفن همراه، لغت‌نامه را می‌توان مشاهده و استفاده کرد. تقسیمی شهر همدان را نیز می‌توان برای استفاده بر روی تلفن همراه بارگذاری (Download) کرد.

این درگاه دارای بخش خدمات الکترونی است از جمله خدمات محاسبه عوارض توسازی، سامانه مهندسان ناظر و محاسبه عوارض خودرو. پایین تر از این بخش، پویندهای مربوطه به پرداخت اینترنتی قبوض، عوارض، خرید اینترنتی بلیت هواپیما، قطار و جز اینها وجود دارد.

بخش مقالات یکی دیگر از قسمت‌های این درگاه است که مقاله‌هایی در زمینه‌های مختلف از جمله سیاسی، اقتصادی، بازرگانی و علمی - آموزشی را در خود دارد.

از دیگر کارهای جالب این پورتال، مجله الکترونی، رادیو بر خط (On line)، اوقات شرعی، اطلاعات، نشانی‌ها، مشاغل و غیره می‌باشد.

امیدواریم شهرداری‌ها بتوانند خدمات بیشتری را از نوع سستی به سیستم خدمات و سرورس‌های بر خط تبدیل کنند.

شهرداری همدان در سال ۱۳۸۴ سازمان آمار و فناوری اطلاعات شهرداری همدان را تاسیس و درگاه ارتباطی شهر الکترونیک همدان و پایگاه‌های اطلاعاتی دیگری را راه‌اندازی کرده است.

در این درگاه خلاصه‌ای از خبرهای استان قرار دارد که با کلیک بر روی هر خبر، توضیحات کامل آن را می‌توان دید و دریافت کرد. همچنین خبرهای آن به بخش‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، بهداشت، علمی، ورزشی و حوادث تقسیم‌بندی شده است. در ستون سمت راست صفحه اصلی، تصویرهای اسلامی همدان، شهرداری‌های هر منطقه و همچنین سازمان‌های زیر مجموعه شهرداری مانند سازمان اتوبوسرانی، سازمان آتش نشانی، پایانه‌های مسافری و غیره و در پایین تر، سامانه‌ی اطلاعات مهندسان ناظر، مناقصات و مزایدهات، بانک اطلاعات شهری و ارتباط مستقیم تصویر از همدان، هر یک دارای پیوند (link) هایی هستند. همچنین قیمت به روز سکه، طلا و ارز را می‌توان در این ستون یافت.

در ستون سمت چپ، بخش مربوط به پیش‌بینی آب و هوا،

گامی نو در پهنه‌ی حاشیه‌نشینی

عباس جلالی

نام کتاب: سکونت‌گاه‌های غیر رسمی و اسطوره‌های حاشیه‌نشینی
نویسنده: کیومرث ایراندوست
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه در ۱۲۲ صفحه
بها: ۳۵۰۰۰ ریال

روزنامه‌ها، حتی در قصه‌ها و داستان‌ها نیز حاشیه‌نشینان دستمایه‌ی نویسندگان شده بودند تا اجنایات بشر یا آدم‌فروشان قرن بیستم (و بیخ‌اصاری). این همه سرانجام دولتیان را متوجه مشکلی ساخت که می‌توانست چهره‌ی خوش آب و رنگ یک شهر نوآرایی شده را با تالارهای خود آلودگی‌های زیست‌محیطی و چشم‌اندازهای زشت و کزیه و ناهنجاری‌های اجتماعی مخدوش کرده، به خطر اندازد. به ویژه آن‌که از میان مخالفان دولتی، مدافعانی نیز یافته بود که آن هم می‌توانست مشکلات تازه‌ای بیفزاید که بی‌گمان برای لایه‌های نیمه‌حرفه شهری بر آمده از پول نفت نمی‌توانست چندان خوشایند باشد. این بخش از جامعه همواره از تاریخ اجتماعی شهرهای ایران مغفول ماند و به جز مقاله‌های چسبیده گریخته هرگز مدون نشد و جای آن حتی در متون پژوهشی دانشگاهی نیز تهی ماند. روان‌شاد حسین سکوتی، شاید از نخستین کسانی بود که در دهه‌ی پنجاه خورشیدی کتابی را با نام

خندق‌نشینان و گودلشینیان شهری به ویژه در تهران روزگار قاجاری از نخستین نمونه‌های حاشیه‌نشینی ثبت شده در ایران هستند که می‌توان آنها را در بارهای گزارش‌ها و کتاب‌های وابسته به آن روزگار یافت تا (ملهران قدیم، جعفر شهری)، یهنوی، اول (۱۳۰۴-۱۳۲۰خ) یا همی قنار نظامی‌گرانه نتوانست این پدیده را از دامن پایتخت رسمی دولت تدرک‌گرای خود بزداید. حاشیه‌نشینی‌انی که در این دوران تلازمه به جست‌وجوی کار و برای گریز از گرمسنگی و مرگ و میو فرزندانی به دامن پایتخت می‌آویختند، از شرایطی بد به بدتر دچار می‌شدند؛ یعنی از چاله‌ی فقر و ناداری به چاه اعتیاد، فحشا و ناسامی و بیریشکی می‌افتادند. در آغاز دهه‌ی ۴۰ خورشیدی با رشد دگرپاره‌ی روشنگری، وجود حاشیه‌نشینان (حتی آبادها، زورآبادها، زانعه‌نشینان و گود نشینیان) آذیری همگانی یافت. گزارش روزنامه و مجله‌ها این چهره‌ی ترس‌خکن از شهر را به تصویر کشید. در یاورقی

"حاشیه‌نویسان شهری" (۱۳۵۵). دانشگاه آذر (آبادگان تبریز) با دیدگاهی دانشگاهی نگاشت.

به هر روی این جای تهنی برای موضوعی که هر دم بیشتر گریبان‌گیر اجتماع شهری می‌گردد، همواره خود را به رخ می‌کشیده و می‌کشد، اینک برای همه‌ی شهرهای ایران از پایتخت گرفته تا کلانشهرهای نوپدید و شهرهای روپندیده کنونی، ناشایسته است تا درباره‌ی این همزاد ناخوایسته و تازیبنا سکوت کنند و به درمان آن دست نیازند. در این اثر کیومرث ایران‌نویست به تأسی تکی چند از پیش‌روان خود که در مقدمه‌ی کتاب از آن نام برده، با دستمایه‌ای از منابع پرشمار فارسی و انگلیسی به این کار بزرگ دست زده است. چندان که برای نگارش این اثر از ۷۰ مقاله و کتاب انگلیسی سود جست که نزدیک به ۷۵ تایی آن کتاب و بقیه مقاله هستند که مقاله‌های پرویز بیران تراز بالایی - ۱۳ مقاله - کتاب - را در مجموع منابع دارد. هژده جدول به همراه ۳۰ تصویر و پنج نمودار (شکل) و دو کادر در برداش علمی کتاب نقش بزرگی داشته‌اند.

پدیدآور در مقدمه‌ی خود بر کتاب چنین نگاشته که کوشیده است تا "عنده‌الربین نظریه‌ها و مفادیک‌هایی مربوط به تکوین و تکامل سکونتگاه‌های غیر رسمی را مرور نماید" و نظریه‌های اصلی و خاستگاه آن از گذشته تاکنون [و] به صورت اجمالی بحث و بررسی نماید و باز چندان که خود گفته، بخشی از کتاب برگرفته از رساله‌ی دکترای وی است. پدیدآور کتاب را در شش فصل نگاشته که چهار فصل نخست آن بررسی موضوع سکونتگاه‌های غیر رسمی به شکلی همگانی است و تنها فصل پنجم به اسکان غیر رسمی در ایران پرداخته است. فصل‌های کتاب عبارتند از: یکم: فقر شهری و سکونتگاه‌های غیر رسمی، دوم: نظریه‌ها و نظرس‌ها، سوم: فقر کجا و چگونه ساکن می‌شوند، چهارم: کدام مسئله و کدام راه‌حل، پنجم: نگاهی گذرا به اسکان غیر رسمی در ایران، ششم: نتیجه‌گیری.

یکی از بهترین بخش‌های کتاب، فصل پنجم، "نگاهی گذرا به اسکان غیر رسمی در ایران" است که ۹ زیر فصل، چشم‌اندازی به اسکان غیر رسمی در ایران، علل و روندها، رویکردهای حل مسئله در ایران، قوانین و مقررات مرتب‌ها، سکونتگاه‌های غیر رسمی، تمهیدات نهادی، دسترسی به زمین، تأمین اعتبار مسکن کم درآمد، امنیت حق سکونت و کاستی‌های قوانین و مقررات را در برمی‌گیرد.

پدیدآور در زیر فصل نخست، روند تاریخی سکونتگاه‌های غیر رسمی

از روزگار قاجاریان تا به امروز را به زیبایی و فشردگی در کنار هم چیده است. چند جدول آمده در این زیر فصل به هر چه روشن‌تر کردن موضوع کمک می‌کند. چیدمان مطالب بسیار روان و روشن است و خواننده به آسانی می‌تواند هدف و منظور نویسنده را دریابد. اما آنچه به خاطر نبود آمار، آهنگ آمارهای دقیق، تاروشن مانده، وابسته به دوران پس از ۱۳۵۷ خورشیدی است که تنها نیم صفحه‌ای را به خود اختصاص داده است. نویسنده در زیر فصل "علل و روندها" به یکی از کلیدی‌ترین رخدادهای مفعول در زمینه‌ی مدیریت شهرهای ایران اشاره می‌کند که خود بانگ آژیری برای بلندپایگان مدیریتی است که می‌باید آن را به خطی جلی نگاشت و همواره پیش چشم داشتند. "رشد فرابندگی جمعیت، رشد شهر را از مدیریت شهری پیش انداخته است" و این آغاز رخدادهای نامیمونی است که پیکره‌ی شهرهای کوچک و بزرگ را بی‌هیچ ترحمی تپا خواهد ساخت. چیزی که شوربختانه اندک کسانی آمدگی اختار چنین حادثه‌ای را دارند. با این همه، کتاب ارزشمند پیش‌رو از کم و کاستی‌ها خالی نمانده. کیفیت بد عکس‌ها چشم آزار شده است - مانند عکس صفحه‌ی ۱۰۸، همه‌ی عکس‌ها را پدیدآور رزبین به هدف فراهم آورده که عکس‌های صفحه ۱۱۲، ۱۱۳ که روند ساخت یک خانه‌ی حاشیه‌نشین را به خوبی نمایش می‌دهد، اما کیفیت بد آن را ناگوار آمد کرده است و این از ناشوری چون شرکت پردازش بعد می‌نماید. چندان که در صفحه‌ی ۲۱۰ - تصویر ۲۹ - پدیدهای نو در چاپ کتاب به نمایش گذاشته شده. دانسته نیست که ناظر چاپ چگونه متوجه چنین «گشایش» تصویری نشده است؟! خطاهای دیگر جایی نیز به کتاب راه یافته‌اند. چندان که نویس مامفرد به صورت "لوئیز مامفورد" در مقدمه‌ی مترجم و چند خط پایین‌تر به صورت "مامفورد" آمده است. واژه‌ی مطرود "متروود؟" چاپ شده است. آوردن برابر نهاده غریب "اصلام" برای Slum یعنی بر ساختن واژه‌ای بی‌ریشه و رخنه‌ی آن به درون زبان فارسی است. در حالی که برابر نهاده‌ی نه چندان دقیق دهها بار بهتر از این می‌بود. قوت کتاب چشم‌نواز نیست. کتاب شهر در جهان در حال توسعه از همین پدیدآور، شمارگان ناچشم کتاب - ۱۰۰۰ نسخه - در دهه‌های پایانی سده‌ی چهاردهم خورشیدی برای کشوری با ۸۰ میلیون جمعیت، واقعاً سنگ‌انگیز می‌نماید. انتشارات سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها، خواندن این اثر را به همه‌ی دانشجویان جغرافیا و برنامه‌ریزی، شهرسازی، شهرداران و کارکنان شهرداری‌ها، طراحان و معماران شهری توصیه می‌کند.

Contents

Note	4
Special Report	
Electronic Municipality Pioneer in Making E – City / M. Rostamkhani	5
Idea and Research	
Forming E- City under The Patronage of Expert and Efficient Management in Municipalities / M. Mohammadi	10
Surveying The Role and necessity of E – Municipality in Sustainable Urban development/ H. Varzi – R. Bubnasab – S. Eslami	18
Urban Planning and Information Communication Technology, Ideals and Facts / R. Mokhtari	24
Legal Consellor/ A. Pourang	36
Municipalities According to Documents	
Street Spawning, An unwanted Necessity for Capital City (Tehran)/ A. Jalali	38
Urban Law	
Law of Library Establishment in Cities	42
Mayor's View	
A City on the Slope of Dulunkoob/ M. Afrooz	44
Councils and Participation	
Surveying and Presenting Policies for Increasing Utility of Manpower in Municipalities/ M. Mahnaci	48
World's Experiences	
Multi – tier Local government Systems/ Trans: M. Akhondi	50
A City on The hottest point of the Earth / S. Qolizade	55
World Cities and Municipalities	58
Instruction	
A redefinition in Ramp building for more Accessibility / S. Iravani	60
Research Selection	
An old Identity for Lasting / A. Jalali	69
News Report	
Khornowj Municipality towards The E – Management / H. Garshasbi	82
Brief News	
Putting into Operation The Scientific and Educational Center of Tabriz Municipality	88
Org. News	92
A Glance at Cities	
Qazvin – Tehran – Urmieh – Varamin	94
Urban Statistic	
The process and Tendency of Physical development of Iranian Cities in 1990 – 2005 / D. Jalali	95
Urban Terminology / O. Kalbaliipoor	102
Web Sites	103
New Publication / A new Step in the Marginal Area/ A. Jalali	104

یاد شهیدان نباید در جامعه‌ی ما از ذهنیت‌ها خارج شود. یاد شهیدان را باید گرامی بدارید و زنده نگه دارید؛ نگذارید غبارهای فراموشی روی این خاطره‌های گرامی را بگیرد. مسئولان همه دستگاه‌های دولتی و عمومی هم وظیفه دارند از نام شهید و از افتخار به شهید هرگز غفلت نکنند...

مقام معظم رهبری

نخستین گنجره شهدای شهرداری‌های کشور

مشهد مقدس - زمستان ۸۸

با حضور

مسئولین کشوری و لشکری، شهرداران کشور
و خانواده‌های معظم شهدای شهرداری‌های کشور

سازمان شهرداری‌ها و شهرداری‌های کشور

97

Shahrdariha

Monthly Journal of Information
Educational and Research on
Urban Management and Planning
No.97, January 2010

- Electronic Municipality Pioneer in Making E – City
- Surveing The Role and necessity of E – Municipality in Sustainable Urban development
- Urban Planning and Information Communication Technology, Ideals and Facts
- Street Spawning, An unwanted Necessity for Capital City (Tehran)
- Law of Library Establishment in Cities
- A City on The hottest point of the Earth
- A redefinition in Ramp building for more Accessibility
 - An old Identity for Lasting
 - The process and Tendency of Physical development of Iranian Cities in 1990 – 2005

